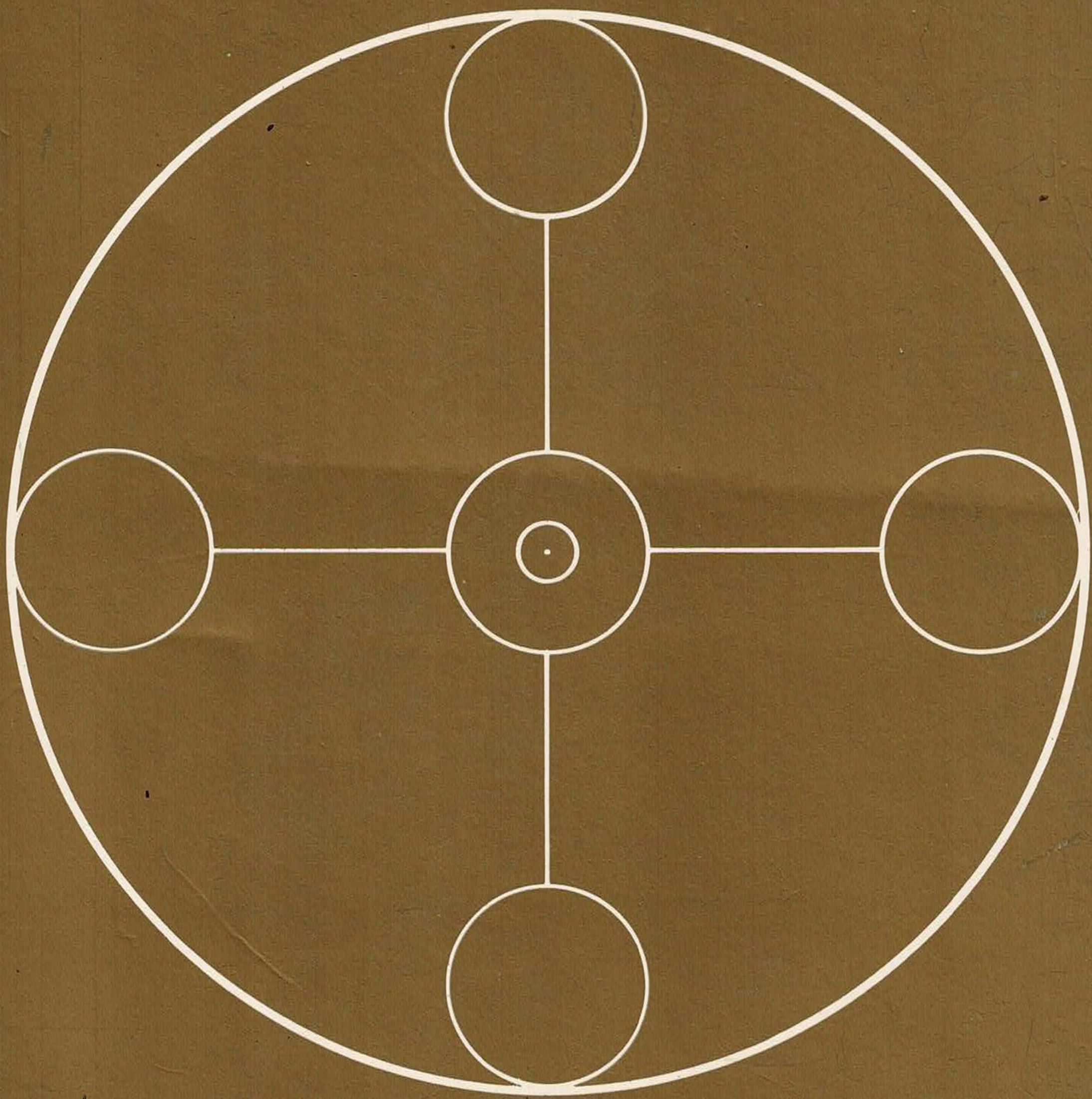

วิชชามรรคพลพิสดาร ๑

โดย พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ)

วิชชามรรคผลพิสดาร

โดย

พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

หลวงพ่อวัดปากน้ำ

ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

จัดพิมพ์โดย

โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

ร่วมกับ

โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

และ

สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ดำเนินสะดวก ราชบุรี

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๑๗ จำนวน ๕๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๒๘ จำนวน ๑,๒๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๓๐ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

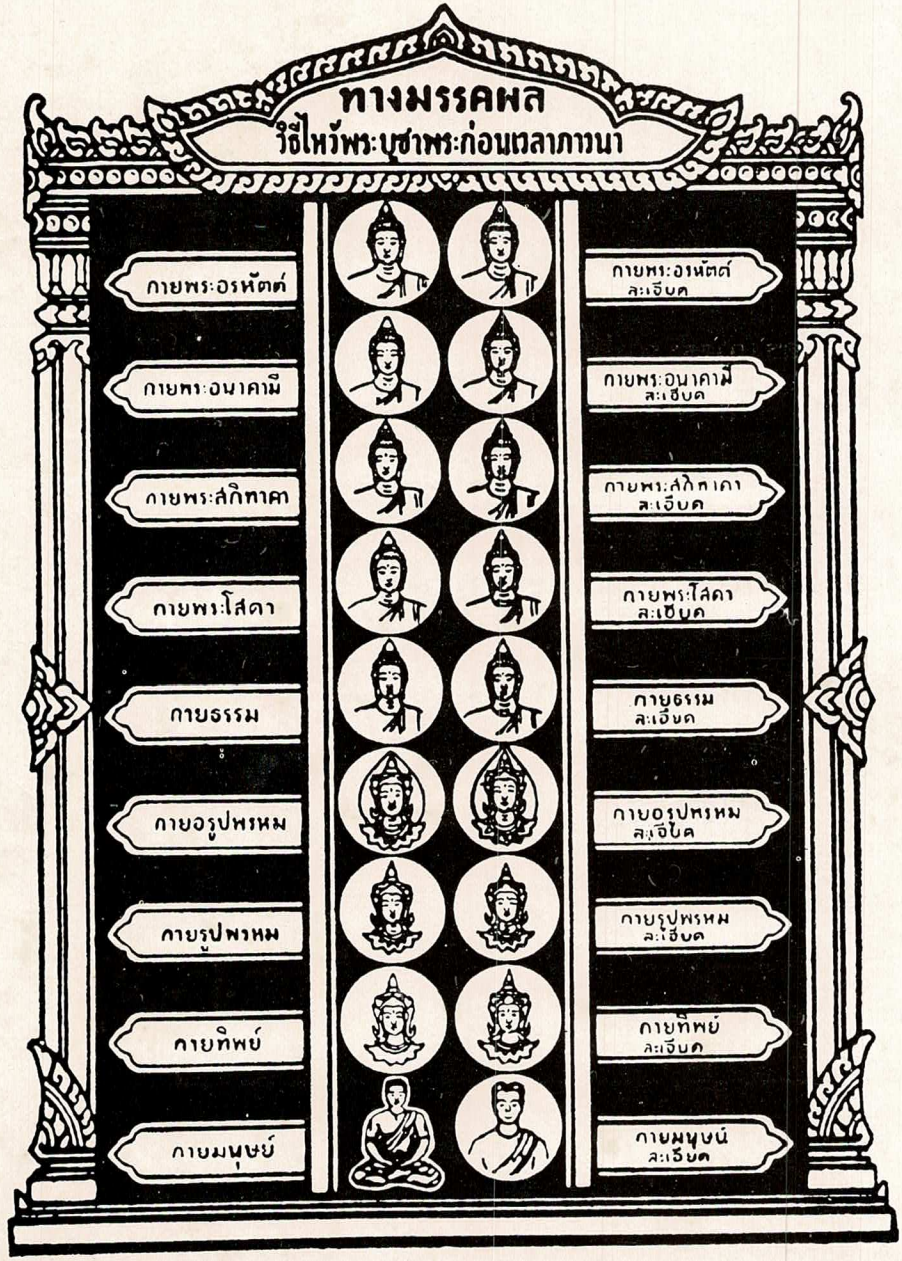
ทางมรรคผล
วิธีไหว้พระบูชาพระก่อนเวลาภาวนา
กายพระอรหัตต์
กายพระอนาคามี
กายพระสกิทาคา
กายพระโสดา
กายธรรม
กายอรูปพรหม
กายรูปพรหม
กายทิพย์
กายมนุษย์
กายพระอรหัตต์ ละเอียด
กายพระอนาคามี ละเอียด
กายพระสกิทาคา ละเอียด
กายพระโสดา ละเอียด
กายธรรม ละเอียด
กายอรูปพรหม ละเอียด
กายรูปพรหม ละเอียด
กายทิพย์ ละเอียด
กายมนุษย์ ละเอียด

อภินันทนาการ

จาก

โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

โครงการและสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

แด่.....

ขอให้เจริญรุ่งเรืองในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

ลงชื่อ พระมหาโสภณ ชยมงฺคล

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

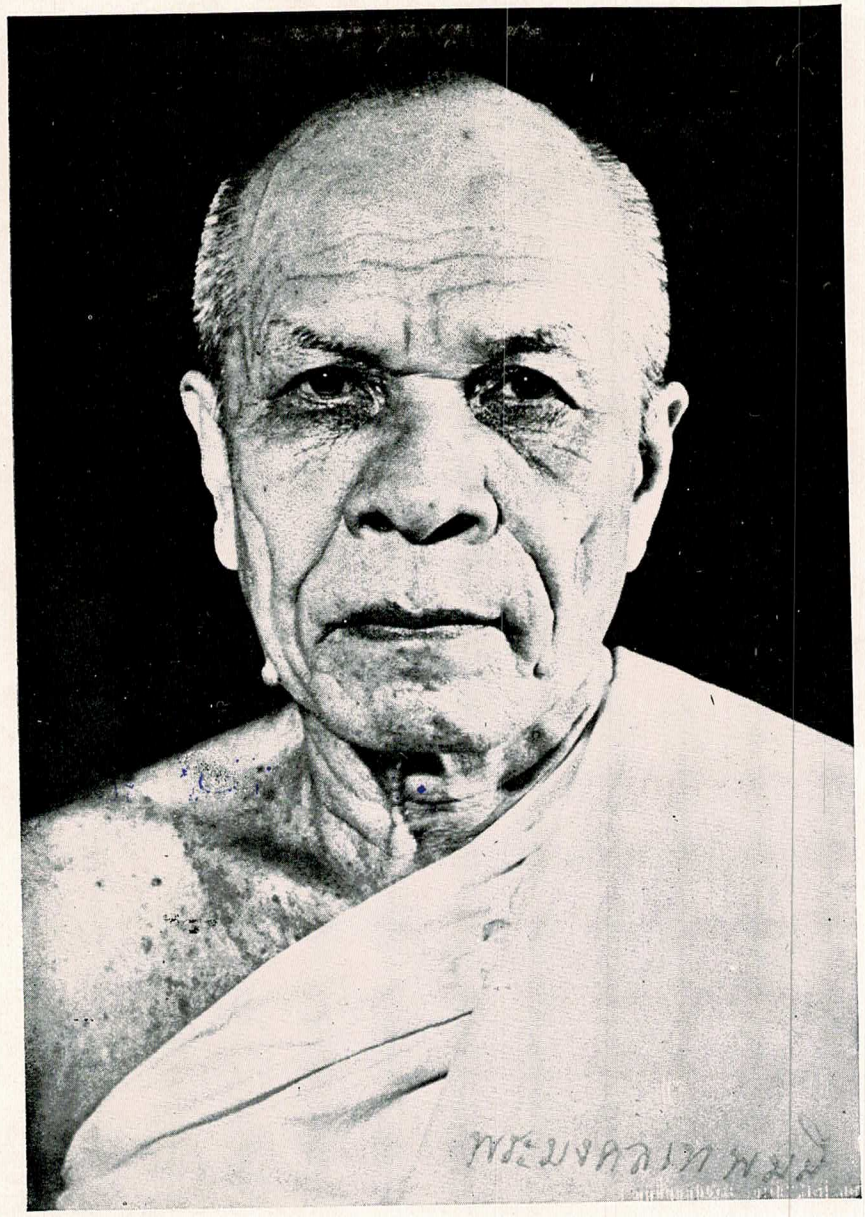

พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
หลวงพ่อวัดปากน้ำ
ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คติ ของ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
หลวงพ่อวัดปากน้ำ

รักษ์ร่างพอสร่างร้าย รอดตน
ยอดเยี่ยม "ธรรมกาย" ผล ผ่องแผ้ว
เลอเลิศล่วงกุศล ใดอื่น
เชิญท่านถือเอาแก้ว ก่องหล้าเรืองสกล

ประกอบเหตุ สังเกตผล ทนเอาเถิด ประเสริฐนัก
ไม่หยุด ไม่ถึงพระ ตัวหยุดนี่แหละ เป็นตัวสำเร็จ
ผลไม้ดก นกชุม น้ำเย็นปลาชอบอาศัย

ด้วยความหมั่น มั่นใจ ไม่ประมาท
รักษาอาตม์ ข่มใจ ไว้เป็นศรี
ผู้ฉลาด อาจตั้งหลัก พำนักดี
อันห้วงน้ำ ไม่มี มารังควาน

ประกอบเหตุ สังเกตผล สนใจเถิด ประเสริฐนัก
ประกอบในเหตุ สังเกตในผล สนใจเข้าเถิด ประเสริฐดีนัก
ประกอบที่ในเหตุ สังเกตดูในผล สนใจหนักเข้าเถิด ประเสริฐดียิ่งนัก

ชุดบ่อล่อธารา ให้อุตส่าห์ชุดรำไป
ชุดตื้นตื้นน้ำมี ชุดถึงที่น้ำจึงไหล

เกิดมาว่าจะมาหาแก้ว พบแล้วไม่กำ จะเกิดมาทำอะไร
สิ่งที่อยากก็หลอก สิ่งที่หยอกเขาก็ลวง ทำให้จิตเป็นห่วงใย
เลิกอยาก ลาหยอก รีบออกจากกาม เดินตามขันธ์สามเรื่อยไป
เสร็จกิจสิ้นหก ไม่ตกกันดาร เรียกว่านิพพานก็ได้

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ ๓

หนังสือมรรคผลพิสดารนี้ได้จัดพิมพ์ขึ้น ๒ ครั้ง เป็นจำนวนหนังสือรวม ๑,๗๐๐ เล่มแล้ว อาตมภาพได้พิจารณาแจกแก่ผู้ปฏิบัติที่ถึงธรรมกายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเจริญภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูง เพื่อชำระกาย วาจา ใจ ของท่านผู้ปฏิบัติธรรมให้สะอาดบริสุทธิ์ เป็นทางมรรคผล นิพพาน สืบไป บัดนี้เล่มที่ ๑ ได้แจกหมดไปแล้วจึงต้องจัดพิมพ์ขึ้นใหม่

ธรรมปฏิบัตินี้เป็นของสูง ผู้ทรงวิชชาธรรมกายและหลักวิชชามรรคผล พิสดาร จึงต้องพึงระวังในศีลและอินทรีย์ให้มาก พึงมีสติสัมปชัญญะในกาย เวทนา จิต และธรรมให้มาก และพึงพิจารณากิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทานในสังขารธรรมด้วยตัณหาและทิฏฐิให้มาก หมั่นพิจารณาในเหตุสังเกตในผลให้มาก ก็จักเป็นผลดีแก่ผู้ทรงวิชชานี้ให้เจริญรุ่งเรืองในบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นเป็นทับทวี และจักสามารถยังประโยชน์ตน ประโยชน์ท่านได้มาก

อาตมภาพขออำนวยพรให้ท่านเจ้าภาพและผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลายจงเจริญรุ่งเรืองในบวรพระพุทธศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป และจงเป็นสุข สมบูรณ์ บริบูรณ์ ด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ อันมีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ โดยสัมมาทิฏฐิแต่ส่วนเดียว ยิ่ง ๆ ขึ้นไปและตลอดสิ้นกาลนาน เทอญ

(พระภาวนาโกศลเถร)

รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
รองประธานและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

๑ มกราคม ๒๕๓๐

คำนำ ในการจัดพิมพ์ครั้งที่ ๒

เมื่อพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี) ท่านมีชีวิตอยู่ สมัย พ.ศ. ๒๔๘๕ ท่านได้สั่งสอนวิชชาธรรมกายแพร่หลายมากขึ้น มีลูกศิษย์มากมาย ท่านจะส่งไปสอนตามวัดต่าง ๆ ในต่างจังหวัด ท่านจึงได้ดำริสั่งสอนวิชชารบขึ้น ซึ่งในสมัยต่อมาเราเรียกว่าวิชชามรรคผล พิสดาร เป็นการสะสางธาตุธรรมโดยเฉพาะ ในสมัยนั้นพระมหาจัน (ป.ธ. ๕) ท่านได้มีความวิริยะอุตสาหะได้บันทึกวิชชานี้ไว้ เราจึงได้มีโอกาสศึกษาวิชชานี้โดยทั่วถึงกันในปัจจุบันนี้

เราท่านทั้งหลายจึงใคร่ขอขอบพระคุณพระมหาจันที่ได้บันทึกวิชชานี้ไว้ให้เราได้มีโอกาสศึกษาและปฏิบัติกันในขณะนี้

ขออนุโมทนากับคุณชาลี คุณผาสุก คุณฌานนท์ โปษยะจินดา คุณวีระ เอื้ออารักษ์ และผู้ที่ได้บริจาคทรัพย์พิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้น เพื่อเป็นวิทยาทานแก่ผู้ปฏิบัติวิชชาธรรมกายนี้สืบต่อกันมา

พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺฑตฺโม)

รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

รองประธานและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ

สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ราชบุรี

รองประธานโครงการ ธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

รองประธานโครงการ พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๘

คำนำ ในการจัดพิมพ์ครั้งที่ ๑

พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ) ได้เขียนตำรามรรคผลเบื้องต้น (สิบแปดกาย) ไว้ให้บรรดาศิษยานุศิษย์ได้ปฏิบัติกันอยู่แล้วในปัจจุบันนี้ และได้สอนมรรคผลพิสดาร ให้แก่ผู้ได้วิชชาธรรมกาย เพื่อจะได้เป็นครูสอนวิชชานี้ต่อไป พระมหาจันเปรียญ ๕ ประโยคได้มีความอุตสาหะ วิริยะ รวบรวมและเรียบเรียงไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ แต่ยังมิได้พิมพ์ออกเผยแพร่

บัดนี้คุณเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ และคุณจวงจันทร์ บุรกรรมโกวิทกับคณะฯ ได้มีจิตศรัทธาพิมพ์เป็นเล่มขึ้น เพื่อให้บรรดาศิษยานุศิษย์ที่มีความรู้มรรคผลเบื้องต้นแล้ว จะได้ปฏิบัติมรรคผลพิสดารสืบต่อไป

ทางวัดปากน้ำฯ ขออนุโมทนาท่านที่ได้กล่าวนามมาแล้ว ได้จัดพิมพ์มรรคผลพิสดารจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยบุญกุศลที่ได้บำเพ็ญให้เป็นไปจงดลบันดาลให้ท่านมีความสุขความเจริญในพระพุทธศาสนา และเจริญยิ่งด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ มุ่งประสงค์จำนงค์หมายสิ่งหนึ่งประการใดในทางที่ชอบ ขอให้สำเร็จสมดังความประสงค์ในสิ่งนั้น ๆ จงทุกประการ เทอญ

พระธรรมธีรราชมหามุนี
เจ้าอาวาส
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
กรุงเทพมหานคร

พระภาวนาโกศลเถร
อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนา
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
กรุงเทพมหานคร

พระณัฐนันท์ กุลสิริ
พระอาจารย์ที่ปรึกษา คณะผู้จัดพิมพ์
กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

ประวัติย่อ*

ของ

พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ)
ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย

ชาติภูมิเดิมเป็นพ่อค้า เข้าตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านหมู่เหนือของวัดสองพี่น้อง คือทิศใต้ของวัด แต่ต่างฝั่งกับวัด วัดอยู่ตะวันออกเฉียงเหนือ บ้านอยู่ตะวันตกเฉียงใต้ มีคลองกั้นเป็นระหว่างวัดกับบ้าน ค้าขายมาตั้งแต่อายุ ๑๔ ปีเศษ ๆ นับตั้งแต่บิดาล่วงไปก็เป็นพ่อค้าแทนบิดา เลี้ยงมารดามาจนถึงอายุ ๑๙ ปี ตรงนี้ได้ปฏิญาณตัวบวชจนตาย ด้วยมามีอุปสรรคเกิดขึ้นในระหว่างขายข้าวแล้วนำเรือเปล่ากลับบ้านเข้าลัดที่คลองบางอีแท่น เหนือตลาดใหม่ แม่น้ำนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในลัดนี้ไม่สู้ไกลนัก แต่พวกโจรชุกชุม แต่พอเข้าลัดไปเล็กน้อย ก็มาคิดแต่ในใจของตัวว่า คลองก็เล็กโจรก็ร้าย ท้ายเรือเข้าก็ไล่เลี่ยกับฝั่ง ไม่ต่ำไม่สูงกว่ากันเท่าไรนัก น่าหวาดเสียวอันตราย เมื่อโจรมาก็ต้องยิงหรือทำร้ายคนท้ายก่อน ถ้าเขาทำเราเสียได้ก่อนก็ไม่มีทางที่จะสู้เขา ถ้าเราเอาอาวุธปืนแปดนัดไว้ทางหัวเรือแล้วเราไปถ่อเรือทางลูกจ้างเสีย เมื่อโจรมาทำร้ายเราก็จะมีทางสู้ได้บ้าง คิดดังนี้แล้วก็เรียกลูกจ้างที่ถ่อเรือแถบทรายมาถือท้ายเราออกไปถ่อแทน ถ่อเรือไปก็คิดไป เรือก็เดินเข้าไปหาที่เปลี่ยว

---

* พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (เป็นผู้บันทึกเอง), ลงพิมพ์ใน **นิตยสารมงคลสาร** ปีที่ ๑ เล่ม ๑, ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๗, หน้า ๔–๖ และ ๒๐.

หนักขึ้นทุกที ความคิดก็ถี่ขึ้นว่า ลูกจ้างที่เราจ้างมานี้ คนหนึ่งก็ไม่กี่บาท เพียง ๑๑ บาท หรือ ๑๒ บาทเท่านั้น ส่วนตัวเราเป็นเจ้าของทั้งทรัพย์ทั้งเรือหมด ส่วนตายจะให้ลูกจ้างตายก่อนไม่ถูก เอาเปรียบลูกจ้างมากเกินไปไม่สมควร ถ่อไปก็คิดไปดังนี้ และคิดถี่หนักเข้าก็ตัดสินใจเด็ดขาดออกไป เราเป็นเจ้าของให้เราตายก่อนดีกว่าจึงจะสมควร คิดตกลงแล้วก็เรียกลูกจ้างให้มาถ่อ ตัวก็หยิบปืนแปดนัดที่เอาไปไว้ข้างหัวเรือมาไว้ใกล้ตัว ข้างท้ายเรือก็ถือท้ายเรื่อยไป ใกล้ออกจากลัดเต็มที น้ำก็ขึ้นเรือข้าวที่หนักก็ตามหัวน้ำขึ้นสวนเข้ามาประดังกันแน่น จีนก็ส่งเสียงแต่ว่า ตู้อ่า ๆ ประดังกันแน่น ออกก็ไม่ได้ เข้าไปไม่ได้ น้ำก็น้อยเลยต้องต่างฝ่ายต่างก็ปักหลักกรานหน้าจอดกันนิ่งอยู่ เราเป็นคนท้าย ผ่านพ้นอันตรายมาแล้วก็มาคิดว่าการหาเงินหาทองนี้ลำบากจริง ๆ เจียวหนา บิดาของเราก็หามาดังนี้เราก็หาซ้ำรอยบิดาตามบิดาบ้าง เงินแลทองที่หากันทั้งหมดด้วยกันนี้ต่างคนก็ต่างหาไม่มีเวลาหยุดด้วยกันทั้งนั้น ถ้าใครไม่เร่งรีบหาให้มั่งมีก็เป็นคนต่ำและเลว ไม่มีใครนับถือแลคบหา เข้าหมู่เขาก็อายเขาเพราะเป็นคนจนกว่าเขา ไม่เทียมหน้าเทียมบ่าเทียมไหล่กับเขา

ปุรพชนต้นสกุลของเราก็ทำกันมาดังนี้ เหมือน ๆ กันจนถึงบิดาของเราแลตัวของเราบัดนี้ ก็บัดนี้ปุรพชนแลบิดาของเราไปทางไหนหมด ก็ปรากฏแก่ใจว่าตายหมดแล้ว แล้วตัวของเราเล่าก็ต้องตายเหมือนกัน แต่พอคิดถึงตายขึ้นมาดังนี้แล้ว ใจก็ชักเสียว ๆ นึกถึงความตายที่จะมาถึงตัวโดยไม่มีสงสัยเลย เราต้องตายแน่ ๆ บิดาเราก็มาล่องข้าว ขึ้นจากเรือข้าวก็เจ็บมาจากตามทางแล้ว ขึ้นจากเรือข้าว

ไม่ได้กี่วันก็ถึงแก่กรรม เมื่อถึงแก่กรรมแล้ว เราที่ช่วยพยาบาลอยู่ไม่ได้เห็นเลยที่จะเอาอะไรติดไป ผ้าที่นุ่งแลร่างกายของแก เราก็ดูแลอยู่ไม่เห็นมีอะไรหายไป ทั้งตัวเราแลพี่น้องของเราที่เนื่องด้วยแก ตลอดถึงมารดาของเราก็อยู่ไม่เห็นมีอะไรเลยที่ไปด้วยแก แกไปผู้เดียวแท้ ๆ ก็ตัวเราเล่าต้องเป็นดังนี้ เคลื่อนความเป็นอย่างนี้ไปไม่ได้แน่ เมื่อคิดตกลงใจดังนี้แล้วก็ลองทำเป็นตายดู นอนแผ่ลงไปที่ท้ายเรือนั้นแล้วก็ทำตาย ตายแล้วทำไปหาคนที่เป็นญาติบ้าง พี่น้องบ้าง เพื่อนที่ชอบกันบ้าง เขาก็ไม่เห็นเรา เพราะเราเป็นผี เราก็เอาก้อนดินบ้าง ไม้บ้าง โยนหรือปาเข้าไปให้ถูก เพราะเขาไม่เห็นตัวเรา เขาก็ต้องบอกผีโยนมาหรือปาเข้ามา ไปหาคนโน้นก็ไม่เห็น มาหาคนนี้ก็ไม่เห็น คิดไปดังนี้แหละจนเผลอตัว

แต่พอรู้สึกตัวขึ้นมา ก็รีบลุกขึ้นจุดธูป อธิษฐานในใจของตัวเองว่า ขออย่าให้เราตายเสียก่อน ขอให้บวชเสียก่อนเถิด ถ้าบวชแล้วไม่สึกจนตลอดชีวิต ตรงนี้ บวชจริงมาเสียแต่อายุ ๑๙ ปีเศษแล้ว ตั้งแต่นั้นก็ประกอบอาชีพตามปกติของพ่อค้า จนอายุครบ ๒๒ โดยปีแล้ว ก็ปรารภถึงการบวชในปีนั้น พอถึงเดือน ๘ ข้างขึ้นก็ขนข้าวลงเรือเต็มลำดีแล้ว ก็บอกกับลูกจ้างให้นำเอาข้าวไปขายโรงสีในกรุงเทพ ฯ ส่วนตัวก็เข้าอยู่วัดเป็นเจ้านาค ฝึกหัดเบื้องต้นแห่งการอุปสมบทในสำนักพระปลัดยัง ผู้เป็นหลวงตาของตัวซึ่งเป็นน้องคนเล็กของตาน้อย ผู้เป็นมารดาของตัวเอง ท่านส่งวินัยย่อ ๆ ให้เป็นหนังสือสมุดข่อย เขียนตัวบรรจงสวยงามมาก ก็ท่องวิธีขอบรรพชาแลดูวินัยไปด้วยกันทีเดียว พอจวนเข้าพรรษาก็มีผู้ไปนิมนต์พระ

อุปัชฌาย์ดี วัดประตูศาล จังหวัดสุพรรณบุรี มาเป็นอุปัชฌาย์ ก็ได้อุปสมบทในต้นเดือนแปด ของ พ.ศ. ๒๔๔๙ ได้อยู่จำพรรษาในวัดนั้น รวมอยู่ที่อุปสมบทนั้น ๗ เดือนเศษ ๆ เท่านั้น ออกจากวัดที่อุปสมบทนั้นแล้ว ก็ตรงมาอยู่จำพรรษาในวัดพระเชตุพนทีเดียว เรียนมูลกัจจายน์ ถึงสามจบ แล้วเรียนธรรมบททีปนีและสารสังคหะ แต่พอเป็นว่าแปลออกพอสมควรแล้ว ก็หยุดการเรียนคันถธุระ เรียนวิปัสสนาธุระต่อไป ถึงในระหว่างคันถธุระอยู่ก็เรียนวิปัสสนาไปด้วยเหมือนกัน เวลาวันแปดค่ำ สิบห้าค่ำ ก็มักไปแสวงหาครูสอนฝ่ายสมถวิปัสสนาอยู่เสมอ ๆ โดยมาก แต่ที่เรียนโดยตรงทีเดียวตั้งแต่บวชใหม่ ๆ ก็เรียนแต่อนุสาวนาจารย์ทีหนึ่ง บวชแล้วรุ่งขึ้นวันที่สองก็เรียนที่หลวงพ่อเนียมวัดน้อย จังหวัดสุพรรณ ที่สามเจ้าคุณสังวรานุวงษ (เอี่ยม) วัดราชสิทธาราม ที่สี่เรียนกับพระครูญาณวิรัติ (โป๊) วัดพระเชตุพน ที่ห้าเรียนกับพระอาจารย์สิงห์ วัดละครทำหลังวัดระฆังโฆสิตาราม ได้ตามแบบของท่านสององค์ พระครูญาณวิรัติแลพระอาจารย์สิงห์ ท่านรับรองว่าได้ตามแบบของท่าน ท่านมอบให้เป็นผู้สอนเขาได้ทั้งสองอาจารย์ แต่ก็ยังไม่พอใจที่จะเป็นครูสอนเขา จึงค้นคว้าหาต่อไปอีกถึงพรรษา ๑๑ ก็สำเร็จในการเล่าเรียนคันถธุระได้พอสมควรแก่ที่ตั้งใจไว้ว่า ต้องเรียนแปลให้ออกจะได้ค้นธรรมในมคธภาษาได้ตามต้องการ ก่อนแต่จะมาเรียนคันถธุระนั้นได้ตั้งหนังสือใบลานมหาสติปัฏฐานลานยาวไว้ที่วัดสองพี่น้องผูกหนึ่งว่า ถ้าไปเล่าเรียนคราวนี้ต้องแปลหนังสือผูกนี้ให้ออก จึงเป็นที่พอแก่ความต้องการ ถ้ายังแปลไม่ออกก็เป็นอันไม่หยุดในการเรียน แต่

พอแปลออกก็หยุด ในพรรษาที่ ๑๑ เมื่อหยุดต่อการเรียนปริยัติแล้ว ก็เริ่มทำจริงจังในทางปฏิบัติ ก็คิดว่าในวัดพระเชตุพนนี้ ในอุโบสถก็ดีมีบริเวณกว้างขวางดีมาก เป็นสถานที่ควรทำภาวนามาก แต่มาหวนระลึกถึงอุปการคุณของวัดบางคูเวียงในคลองบางกอกน้อย เจ้าอธิการชุ่มได้ถวายมูลกัจจายน์แลคัมภีร์พระธรรมบทให้ ในตอนเล่าเรียนปริยัตินั้น ก็มีอุปการคุณอยู่มาก ควรไปจำพรรษา แล้วจะได้แสดงธรรมแจกแก่ภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกาเป็นบรรณาการต่ออุปการคุณแก่วัดนั้น จึงได้กราบลาเจ้าคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เข้ม) เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพน ไปจำพรรษาวัดบางคูเวียง ในพรรษาที่ ๑๒ แต่พอได้กึ่งพรรษาก็มาหวนระลึกขึ้นว่า ในเมื่อเราตั้งใจจริง ๆ **ในการบวช จำเดิมอายุสิบเก้า เราได้ปฏิญาณตนบวชจนตาย ขออย่าให้ตายในระหว่างก่อนบวช** บัดนี้ก็ได้บอกลามาถึง ๑๕ พรรษาย่างเข้าพรรษานี้แล้ว ก็พอแก่ความประสงค์ของเราแล้ว **บัดนี้ของจริงที่พระพุทธเจ้าท่านรู้ท่านเห็น เราก็ยังไม่ได้บรรลุ ยังไม่รู้ไม่เห็น สมควรแล้วที่จะต้องกระทำอย่างจริงจัง** เมื่อตกลงใจได้ดังนี้แล้ว วันนั้นเป็นวันกลางเดือน ๑๐ ก็เริ่มเข้าโรงอุโบสถแต่เวลาเย็น **ตั้งสัจจาธิษฐานแน่นอนลงไปว่า ถ้าเรานั่งลงไปครั้งนี้ไม่เห็นธรรมที่พระพุทธเจ้าต้องการ เป็นอันไม่ลุกจากที่นี้จนหมดชีวิต** เมื่อตั้งจิตมั่นลงไปแล้ว ก็เริ่ม**ปรารภนั่ง จึงได้แสดงความอ้อนวอนแด่พระพุทธเจ้าว่า ขอพระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดข้าพระพุทธเจ้า ทรงประทานธรรมที่พระองค์ได้ทรงตรัสรู้อย่างน้อยที่สุด แลง่ายที่สุดที่พระองค์ได้ทรงรู้แล้ว**

แด่ข้าพระพุทธเจ้า ถ้าข้าพระพุทธเจ้ารู้ธรรมของพระองค์แล้ว เป็นโทษแก่ศาสนาของพระองค์แล้ว ขอพระองค์อย่าทรงพระราชทานเลย ถ้าเป็นคุณแก่ศาสนาของพระองค์แล้ว ขอพระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรด พระราชทานแด่ข้าพระ-องค์ ข้าพระองค์รับเป็นทนายศาสนา ในศาสนาของพระองค์จนตลอดชีวิต แต่พออ้อนวอนเสร็จแล้ว ก็เริ่มปรารภเข้าที่นั่งสมาธิต่อไป มานึกถึงมดคี่ที่ตามช่องของแผ่นหินที่ยาว ๆ แลบนแผ่นหินบ้าง ไต่ไปมาอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก จึงหยิบเอาขวดน้ำมันก๊าดมา เอานิ้วจุกเข้าที่ปากขวด แล้วตะแคงขวดให้เปียกนิ้วเข้าแล้วเอามาลากเป็นทางให้รอบตัวจะได้กันไม่ให้มาทำอันตรายในเวลานั่งลงไปแล้ว แต่พอทางนิ้วที่เปียกน้ำมันนั้นไม่ทันถึงครึ่งของวงตัวที่นั่งความคิดอันหนึ่งเกิดขึ้นว่า ชีวิตสละได้แต่ทำไมยังกลัวมดคี่อยู่เล่าก็นึกอายตัวเองขึ้นมา เลยวางขวดน้ำมันเข้าที่เลยในเดี๋ยวนั้น ประ-มาณครึ่งหรือค่อนคืนไม่มีนาฬิกา ไม่แน่ก็ **เห็นผังของจริงของพระพุทธเจ้า ซึ่งมีอยู่ในหนังสือธรรมกาย** ที่คุณพระทิพย์ปริญญาเรียบเรียงพิมพ์แจกไปแล้วนั้น ในขณะนั้นก็มาปริวิตกว่า คัมภีร์โรจายังธรรมเป็นของลึกถึงเพียงนี้ ใครจะไปคิดคาดคะเนเอาได้ พ้นวิสัยของความตรึกนึกคิด ถ้ายังตรึกนึกคิดอยู่ก็เข้าไม่ถึง ที่จะเข้าถึงต้องทำให้รู้ตรึก รู้นึก รู้คิดนั้น **หยุดเป็นจุดเดียวกัน แต่พอหยุดก็ดับ แต่พอดับแล้วก็เกิด ถ้าไม่ดับแล้วไม่เกิด ตรองดูเถิดท่านทั้งหลาย นี้เป็นของจริง หัวต่อมีเป็นอยู่ตรงนี้ ถ้าไม่ถูกส่วนดังนี้ก็ไม่มีไม่เป็นเด็ดขาด** วิตกอยู่ดังนี้สักครู่ใหญ่ ๆ ก็กลัวว่า

ความมีความเป็นนั้นจะเลือนไปเสีย จึงเข้าที่ต่อไปใหม่ ราวสักสามสิบนาที ก็เห็นวัดบางปลาปรากฏเหมือนตัวเองไปอยู่ที่วัดนั้น แต่พอชัดดีก็รู้สึกตัวขึ้นมา จึงมีความรู้สึกขึ้นมาว่าจะมีผู้รู้เห็นได้ยากนั้น ในวัดบางปลานี้จะต้องมีผู้รู้เห็นได้แน่นอน จึงมาปรากฏขึ้นบัดนี้ ต่อแต่นั้นมาก็คำนึงที่ไปสอนที่วัดนั้นอยู่เรื่อย ๆ มา จนถึงออกพรรษารับกฐินแล้ว ก็ลาสมภารวัดบางคูเวียงไปสอนที่วัดบางปลาราวสี่เดือน มีพระทำเป็นสามรูป คฤหัสถ์สี่คน นี้**เริ่มต้นแผ่ธรรมกายของจริง** ที่แสวงหาได้มาจริงปรากฏอยู่จนบัดนี้.

วิธีบูชาพระ
ว่าก่อนนั่งภาวนาทุกครั้ง

ยะมะหัง สัมมาสัมพุทธัง ภะคะวันตัง สะระณัง คะโต (ชาย) คะตา (หญิง)

อิมินา สักกาเรนะ ตัง ภะคะวันตัง อภิปูชะยามิ

ข้าพเจ้าบูชาบัดนี้ ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ ซึ่งข้าพเจ้าถึง ว่าเป็นที่พึ่ง กำจัดทุกข์ได้จริง ด้วยสักการะนี้

ยะมะหัง สวากขาตัง ภะคะวะตา ธัมมัง สะระณัง คะโต (ชาย) คะตา (หญิง)

อิมินา สักกาเรนะ ตัง ธัมมัง อภิปูชะยามิ

ข้าพเจ้าบูชาบัดนี้ ซึ่งพระธรรม อันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้ว ซึ่งข้าพเจ้าถึง ว่าเป็นที่พึ่งกำจัดภัยได้จริง ด้วยสักการะนี้

ยะมะหัง สุปะฏิปันนัง สังฆัง สะระณัง คะโต (ชาย) คะตา (หญิง)

อิมินา สักกาเรนะ ตัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ

ข้าพเจ้าบูชาบัดนี้ ซึ่งพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดี ซึ่งข้าพเจ้าถึง ว่าเป็นที่พึ่ง กำจัดโรคได้จริง ด้วยสักการะนี้

ไหว้พระต่อไป

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบลง ๑ หน)

สะวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบลง ๑ หน)

สุปฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สังฆัง นะมามิ (กราบลง ๑ หน)

คำขอขมาโทษ

ตั้งนโม ๓ หน แล้วขอขมาโทษดังต่อไปนี้

อุกาสะ อัจจะโย โน ภันเต อัจจักคะมา ยถา พาเล ยะถามุฬเห ยะถาอะกุสะเล เย มะยัง กะรัมหา เอวัง ภันเต มะยัง อัจจะโย โน ปะฏิคคัณหะถะ อายะติง สังวะเรยยามิ

ข้าพระพุทธเจ้า ขอวโรกาส ได้พลั้งพลาดด้วย กาย วาจา ใจ ในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพียงไร แต่ข้าพระพุทธเจ้า เป็นคนพาล คนหลง อกุศลเข้าสิงจิต ให้กระทำความผิดต่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ขอพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์จงงดความผิด ทั้งหลายเหล่านั้นแก่ข้าพระพุทธเจ้า จำเดิมแต่วันนี้เป็นต้นไป ข้าพระพุทธเจ้าจักขอสำรวมระวังซึ่ง กาย วาจา ใจ สืบต่อไปในเบื้องหน้า

คำอาราธนา

อุกาสะ ข้าพระพุทธเจ้าขออาราธนา สมเด็จพระพุทธเจ้า ที่ได้ตรัสรู้ล่วงไปแล้ว ในอดีตกาล มากกว่าเมล็ดทรายในท้องพระมหาสมุทรทั้ง ๔ แลสมเด็จพระพุทธเจ้า อันจักได้ตรัสรู้ ในอนาคตกาลภายภาคเบื้องหน้า แลสมเด็จพระพุทธเจ้า ที่ได้ตรัสรู้ในปัจจุบันนี้ ขอจงมาบังเกิด ในจักขุทวาร โสตทวาร ฆานทวาร ชิวหาทวาร กายทวาร มโนทวาร แห่งข้าพระพุทธเจ้า ในกาลบัดเดี๋ยวนี้เถิด

อุกาสะ ข้าพระพุทธเจ้าขออาราธนา พระนพโลกุตรธรรมเจ้า ๙ ประการ ในอดีตกาลล่วงลับไปแล้ว จะนับจะประมาณมิได้ และพระนพโลกุตรธรรมเจ้า ๙ ประการ ในอนาคตกาล ภายภาคเบื้องหน้า และพระนพโลกุตรธรรมเจ้า ๙ ประการในปัจจุบันนี้ ขอจงมาบังเกิดในจักขุทวาร โสตทวาร ฆานทวาร ชิวหาทวาร กายทวาร มโนทวาร แห่งข้าพระพุทธเจ้า ในกาลบัดเดี๋ยวนี้เถิด

อุกาสะ ข้าพระพุทธเจ้าขออาราธนา พระอริยสงฆ์ กับสมมติสงฆ์ ในอดีตกาลล่วงลับไปแล้ว จะนับจะประมาณมิได้ และพระอริยสงฆ์กับสมมติสงฆ์ ในอนาคตกาลภายภาคเบื้องหน้า และพระอริยสงฆ์กับสมมติสงฆ์ในปัจจุบันนี้ ขอจงมาบังเกิด ในจักขุทวาร โสตทวาร ฆานทวาร ชิวหาทวาร กายทวาร มโนทวาร แห่งข้าพระพุทธเจ้าในกาลบัดเดี๋ยวนี้เถิด

คำอธิษฐานต่อไป

ขอเดชคุณพระพุทธเจ้า คุณพระธรรมเจ้า คุณพระสงฆ์เจ้า (ชาย) คุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์ (หญิง) คุณครูบาอาจารย์ คุณมารดาบิดา คุณทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี วิริยบารมี ขันติบารมี สัจจบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี อุเบกขาบารมี ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญมาแต่ร้อยชาติ พันชาติ หมื่นชาติ แสนชาติก็ดี ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย ระลึกได้ก็ดี หรือระลึกมิได้ก็ดี ขอบารมีทั้งหลายเหล่านั้น จงมาช่วยประคับประคองข้าพเจ้า ขอให้ข้าพเจ้าได้สำเร็จมรรคแลผลในกาลบัดเดี๋ยวนี้เถิด นิพพานะปัจจะโย โหตุ ฯ

วิธีนั่งต่อไป

คู้บัลลังก์ขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย เว้นหัวแม่มือทั้งสองให้ห่างกันสององคุลี คือหัวแม่มือซ้ายจดกับปลายนิ้วชี้ขวา แล้วตั้งกายให้ตรง คือ วัดตั้งแต่ปลายนิ้วชี้ของเท้าขวาถึงกลางลูกสะบ้าของหัวเข่าขวานั้น แล้วเอาเครื่องวัดนั้นจดลงที่ตรงบนตาตุ่มขาขวา แล้วเอาเครื่องวัดอีกข้างหนึ่งจดเข้าที่ใต้ลูกคาง นี้เป็นส่วนของกายตรง เรียก อุชุงกายัง ปะณิธายะ ตั้งกายให้ตรง ปะริมุขัง สะติงอุปัฏฐะเปตวา เข้าไปตั้งสติไว้ให้มีหน้ารอบ คือเข้าไปตั้งสติไว้ไม่ให้เผลอ (ตรงกับพระขีณาสพ ผู้เป็นสติวินัยมีสติทุกเมื่อ) นี่เป็นทางไปของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ สติไม่เผลอจากบริกรรมภาวนาและบริกรรมนิมิต ให้ติดกันไม่แยกแตกจากกัน นี้แลเป็นของสำคัญในเรื่องที่จะเป็นหรือไม่เป็น สติไม่เผลอจากบริกรรมทั้งสอง บริกรรมว่า "สัมมา อะระหัง" นี้เรียกว่าบริกรรมภาวนา กำหนดเครื่องหมายให้ใสเหมือนเพชรลูกที่เจียระไนแล้ว ไม่มีขนแมว โตเท่าแก้วตา ประมาณเท่าวงของตาดำ ใสขาวเหมือนกระจกที่ส่องเงาหน้า สัณฐานกลมรอบตัวไม่มีตำหนิ เรียบรอบตัวเหมือนดวงแก้วกายสิทธิ์ นี้เรียกว่าบริกรรมนิมิต บริกรรมทั้งสองนี้พรากจากกันไม่ได้ ต้องให้ติดกันอยู่เสมอในอิริยาบถทั้งสี่ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ไม่เผลอ ให้มีสติอยู่เสมอไม่ให้ขาด เมื่อเห็นดวงนิมิตเกิดเป็นดวงใสขึ้นแล้ว ให้หยุดบริกรรมภาวนา เพ่งอยู่ที่กลางดวงนั้น แล้วทำใจให้หยุดในหยุด ที่กลางดวงนั้นมีจุดเป็นเครื่องหมายให้ใสหนักขึ้นทุกที จนเป็นรัศมี คือแสงสว่าง ถ้าไม่หยุดให้บริกรรมภาวนาไว้ ว่า "สัมมา อะระหัง" ร้อยครั้งพันครั้ง หยุดอยู่ที่เดียว ดังจะอธิบายข้างหน้าเป็นลำดับไป

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หญิงซ้าย ชายขวา ตรงกลางพอดี ไม่ล้ำเข้าไป ไม่เหลื่อมออกมา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หญิงซ้าย ชายขวา ตรงหัวตาพอดี ตามช่องลมเข้าออกข้างใน

ฐานที่ ๓ กลางกั๊กศีรษะให้ได้ระดับกับเพลาตา อยู่ภายใน ตรงศูนย์กลางของศีรษะ

ฐานที่ ๔ ปากช่องเพดานไม่ให้ล้ำเหลื่อม ตรงช่องที่รับประทานอาหารสำลัก

ฐานที่ ๕ ปากช่องคอเหนือลูกกระเดือก อยู่ตรงกลางที่เดียว

ฐานที่ ๖ สุดลมหายใจเข้าออก คือกลางตัว ตรงระดับสะดือ อยู่ภายใน

ฐานที่ ๗ ถอยหลังกลับมาเหนือระดับสะดือ ประมาณ ๒ นิ้วมือในกลางตัว

กำหนดดวงนิมิตเครื่องหมายไปหยุดอยู่ตามฐานนั้น ๆ พร้อมกับภาวนาในใจว่า "สัมมา อะระหัง" ๆ ๆ สามครั้งแล้วจึงเลื่อนดวงนิมิตนั้นต่อไป สำหรับฐานที่ ๓ เวลาจะเลื่อนดวงนิมิตต่อไป ต้องเหลือบตากลับเข้าข้างในคล้าย ๆ กับคนนอนกำลังจะหลับ แต่แล้วก็ปล่อยให้เป็นไปตามปกติ ทั้งนี้เพื่อจะให้ความเห็น ความจำ ความคิด ความรู้ (รวม ๔ อย่างนี้เรียกว่า ใจ) กลับเข้าข้างใน เพราะจะต้องดูด้วยตาละเอียดต่อไป เมื่อเลื่อนดวงนิมิตกลับขึ้นมาอยู่ฐานที่ ๗ แล้ว ให้เพ่งอยู่ตรงนั้นที่เดียว ให้คู่กันไปกับบริกรรมภาวนาว่า "สัมมา อะระหัง" *ถ้าหากรู้จักทาง คือฐานที่ตั้งเหล่านี้แล้ว ในการทำคราวหลัง ๆ จะเอาใจไปจดฐานที่ ๗ เลยทีเดียวก็ได้* ตรงนั้นมีศูนย์อยู่ ๕ ศูนย์ คือ

รูปด้านข้างผ่าซีก

แสดงที่ตั้งของดวงนิมิตจากฐาน ที่ ๑ ถึงฐาน ที่ ๗

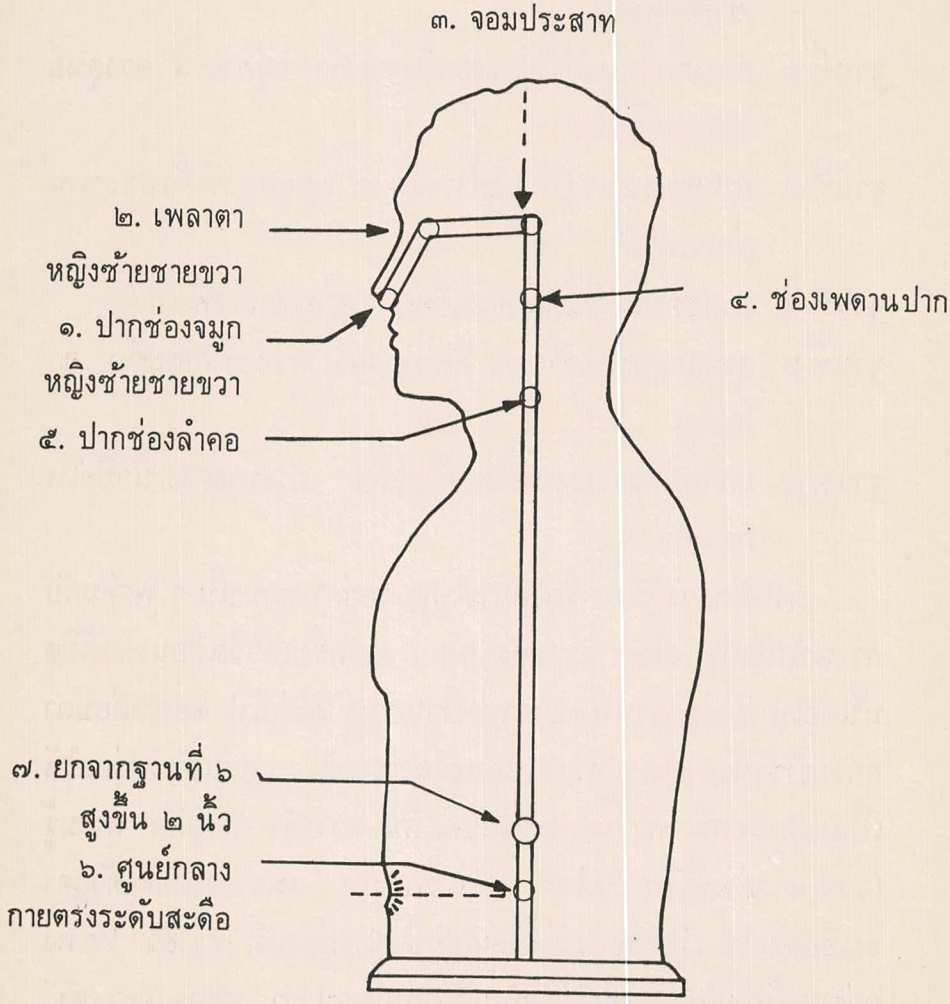

ลักษณะของฐานที่ ๗

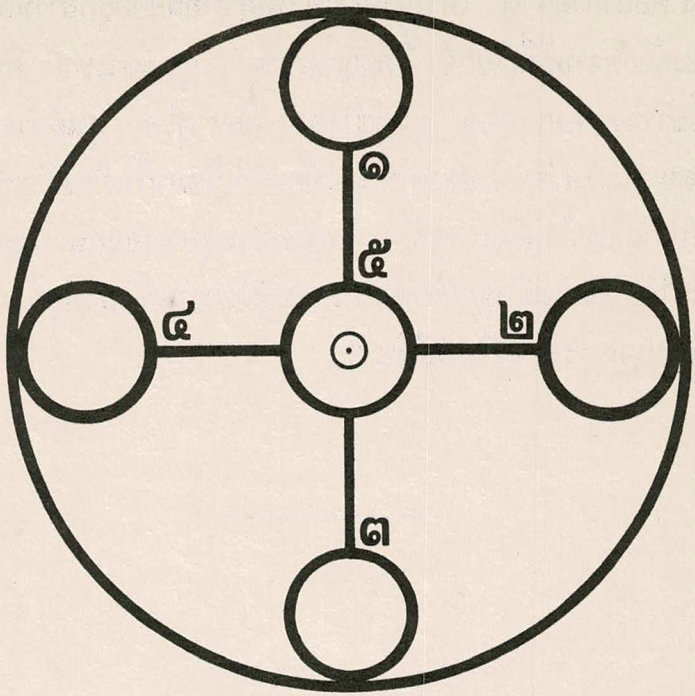

๑. ด้านหน้า ธาตุน้ำ

๒. ด้านขวา ธาตุดิน

๓. ด้านหลัง ธาตุไฟ

๔. ด้านซ้าย ธาตุลม

๕. ศูนย์กลาง อากาศธาตุ

ศูนย์กลาง หน้า ขวา หลัง ซ้าย (ดูรูปลักษณะของฐานที่ ๗) ศูนย์กลาง คืออากาศธาตุ เครื่องหมายที่ใสสะอาดลอยอยู่กลางช่องอากาศ พร้อมด้วยความรู้ที่เรียกว่า "วิญญาณธาตุ" ศูนย์ข้างหน้า คือธาตุน้ำ ศูนย์ข้างขวา คือธาตุดิน ศูนย์ข้างหลัง คือธาตุไฟ ศูนย์ข้างซ้าย คือธาตุลม นิยมพร้อมด้วยธาตุทั้ง ๖ เมื่อแรกเกิดมาก็พร้อมด้วยธาตุทั้ง ๖ เมื่อไปเกิดก็พร้อมด้วยธาตุทั้ง ๖ ธาตุไม่ประชุมพร้อมกัน ปฐมมรรคก็เกิดไม่ได้ เมื่อไม่มีปฐมมรรค มรรคผลนิพพานก็ไปไม่ถูก เหตุนี้จึงต้องทำปฐมมรรคให้เกิดให้มีขึ้น ฯ

ศีลเป็นฐานรองรับสติปัฏฐานสี่

ภิกษุ! ถ้าอย่างนั้น ในเรื่องนี้ เธอจงชำระสิ่งอันเป็นเบื้องต้นในกุศลทั้งหลายให้บริสุทธิ์ก่อนเถิด. ก็อะไรเป็นสิ่งเบื้องต้นของสิ่งอันเป็นกุศลทั้งหลายเล่า? สิ่งเบื้องต้นนั้นได้แก่ **ศีล** อันบริสุทธิ์หมดจดด้วยดี และ **ทิฏฐิ** ความเห็นที่ถูกตรง.

ภิกษุ! โดยกาลใดแล ศีลของเธอเป็นศีลที่บริสุทธิ์หมดจดด้วยดีและทิฏฐิก็จักเป็นความเห็นที่ถูกตรงด้วย, โดยกาลนั้น เธออาศัยศีล ตั้งอยู่ในศีลแล้ว พึงอบรมสติปัฏฐานสี่โดยวิธีทั้งสาม* เถิด. สติปัฏฐานสี่ อะไรบ้างเล่า? สติปัฏฐานสี่คือ:–

ภิกษุ! เธอจงพิจารณาเห็นกายในกาย ณ ภายใน อยู่เนือง ๆ ก็ดี, จงพิจารณาเห็นกายในกาย ณ ภายนอก อยู่เนือง ๆ ก็ดี, จงพิจารณาเห็นกายในกาย ทั้งภายในภายนอกอยู่เนือง ๆ ก็ดี, เป็นผู้มีความเพียร เผากิเลส มีความรู้สึกตัวทั่วพร้อม มีสติ พึงกำจัดอภิชฌาและโทมนัสในโลกเสีย. (ในเวทนา จิต และธรรม ก็ตรัสทำนองเดียวกับในกาย)

ภิกษุ! แต่กาลใดแล เธออาศัยศีล ตั้งอยู่ในศีลแล้ว จักอบรมสติปัฏฐานสี่เหล่านี้ โดยวิธีสามด้วยอาการอย่างนี้, แต่กาลนั้น คืน

---

* โดยวิธีทั้งสาม คือพิจารณาภายใน, พิจารณาภายนอก, พิจารณาทั้งภายในและภายนอก

หรือวันของเธอจักผ่านไป โดยหวังได้แต่ความเจริญในกุศลธรรมทั้งหลายอย่างเดียวหาความเสื่อมมิได้

(บาลี พระพุทธภาษิต **มหาวาร. สํ.** ๑๙/๑๙๒/๖๘๗, ตรัสแก่ภิกษุรูปหนึ่ง ที่เชตวัน ซึ่งท่านรูปนี้ต้องการจะปลีกตัวออกจากหมู่ อยู่แต่ผู้เดียว ไม่ประมาท ทำความเพียรเผากิเลสส่งตัวไปในแนวธรรมนั้น ทูลขอให้พระองค์ทรงแสดงธรรมย่อ ๆ. กาลต่อมา ภิกษุรูปนั้นออกไปทำความเพียร จนได้เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่ง)

วิชชามรรคผลพิสดาร

ภาค ๑

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
สพฺพรสํ ธมฺมรโส ชินาติ
สพฺพรตึ ธมฺมรติ ชินาติ
ตณฺหกฺขโย สพฺพทุกฺขํ ชินาติ

ธรรมทาน ย่อมชนะทานทั้งมวล, รสแห่งพระธรรม ย่อมชนะรสทั้งมวล, ความยินดีในพระธรรม ย่อมชนะความยินดีทั้งมวล, ความสิ้นตัณหา ย่อมชนะทุกข์ทั้งมวลแล.

(พระธรรมบท ตัณหาวรรค ขุททกนิกาย)

สารบาญ

		หน้า
คำปรารภในการจัดพิมพ์ครั้งที่ ๒		
	ของท่านเจ้าคุณพระภาวนาโกศลเถร	(ก)
คำนำของท่านเจ้าคุณพระภาวนาโกศลเถร		(ค)
ประวัติย่อพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ)		(ฆ)
วิธีบูชาพระ		(ฎ)
เรื่อง		
๑	ตั้งกายสุดหยาบสุดละเอียด	๑
๒	พิสดารกาย	๑
๓	ซ้อนกาย	๒
๔	สับกาย	๒
๕	ซ้อนสับทับทวี	๓
๖	วิธีเข้าฌานสมาบัติ	๔
๗	ธาตุ ๖	๖
๘	ขันธ์ ๕	๖
๙	การเกิดและดับของกาย	๗
๑๐	การพิจารณาพระไตรลักษณ์	๘
๑๑	อายตนะภายใน ๖	๙
๑๒	อายตนะภายนอก ๖	๑๑
๑๓	ธาตุ ๑๘	๑๒
๑๔	อินทรีย์ ๒๒	๑๓

เรื่อง		หน้า
๑๕	อริยสัจจ์ ๔	๑๕
๑๖	เห็น จำ คิด รู้	๒๕
๑๗	กำเนิดธาตุธรรมเดิม	๒๗
๑๘	วิธีเข้านิพพานในกายมนุษย์ด้วยกายธรรม	๓๐
๑๙	วิธีเข้านิพพานเป็นด้วยกายมนุษย์	๓๒
๒๐	วิธีเข้านิพพานตาย	๓๔
๒๑	วิธีฟังพระพุทธเจ้าตรัสเทศนาในนิพพาน	๓๖
๒๒	วิธีพิจารณาปฏิจจสมุปบาทธรรม	๓๗
๒๓	วิธีระลึกชาติหนหลังของตนและคนอื่น	๓๙
๒๔	วิธีทดลองจิตว่าอาสวะจะสิ้นเพียงไหน	๔๑
๒๕	อาสวะ	๔๒
๒๖	อนุสัย	๔๔
๒๗	ที่เกิดของ เห็น จำ คิด รู้ และที่เกิดของอนุสัยทั้ง ๓	๔๕
๒๘	วิธีถอนอนุสัย	๔๖
๒๙	วิธีซ้อนกัน	๔๙
๓๐	ธาตุธรรมเป็น ธาตุธรรมตาย	๕๐
๓๑	สมบัติ ๓ ประการ คือ มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติ	๕๓
๓๒	แผนที่มงคลจักรวาล	๕๕
๓๓	ดูสัณฐาน นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ ในจักรวาล	๕๖
๓๔	ภพน้อย ภพใหญ่	๕๘

เรื่อง		หน้า
๓๕	วิธีทำวิชชาซึ่งจะระเบิดไม่แตก	๕๙
๓๖	วิธีดูภพน้อย ภพใหญ่ นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทั้ง ๕ กายจนสุดหยาบสุดละเอียด	๖๐
๓๗	วิธีดูภพน้อย ภพใหญ่ นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรม จนสุดหยาบสุดละเอียดของพวกกายสิทธิ์	๖๑
๓๘	วิธีประกอบกายมนุษย์ให้มีฤทธิ์มีเดชมากสำหรับทำวิชชา	๖๕
๓๙	ต่อนิโรธ ต่อตรัสรู้ในนิโรธ ต่อเห็น จำ คิด รู้ ต่อแว่นต่อกล้อง ต่อญาณ ต่อรู้ในนิโรธ ทับทวี ไม่มีสิ้นสุด นับอายุธาตุ อายุบารมีไม่มีที่สิ้นสุด ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์	๗๐
๔๐	นิ่งในกลางรู้ กลั่นแว่น กลั่นกล้อง กลั่นญาณ กลั่นนิโรธ กลั่นตรัสรู้ในนิโรธ เข้าไปในเหตุอากาศ	๗๑
๔๑	วิธีเอาธาตุล้วนธรรมล้วนทั้งหมด ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผย สายขาว สายกลาง ของมนุษย์ และของกายสิทธิ์ มากลั่นเป็นมนุษย์พิเศษ ให้มีฤทธิ์เดชมาก สำหรับทำวิชชา	๗๒
๔๒	วิธีเอา ไม่มีเหตุ ไม่มีธาตุ ไม่มีธรรมทั้งหมด ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผย ของสายขาว สายกลาง ทั้งของมนุษย์และกายสิทธิ์ เอามากลั่นเป็นกายมนุษย์พิเศษให้มีฤทธิ์เดชมาก ประกอบทำวิชชา	๗๖

เรื่อง หน้า

๔๓ วิธีรู้อะไรชัด เห็นอะไรชัด จำอะไรชัด คิดอะไรชัด ที่จะแน่นอนแม่นยำจริง ๆ ๗๙

๔๔ เหตุไร ธาตุธรรมเดิมจึงเล็กนิดเดียวเท่านั้น ภพน้อย ภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผย นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ และอะไรสารพัดทุกอย่างของมนุษย์ ของผู้เลี้ยงมนุษย์ ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ จึงประชุมรวมอยู่ในกำเนิดเดิมเล็กนิดเดียวเท่านั้น ๘๐

๔๕ วิธีถอยพืดหรือกำเนิดธาตุธรรมเดิม ๘๑

๔๖ วิธีประกอบวิชชา และทำวิชชาพิสดาร ๘๒

บทกรวดน้ำ ๘๖

มรรคผลพิสดาร

๑. ตั้งกายสุดหยาบสุดละเอียด

ตั้งปฐมมรรคในกายมนุษย์ให้เกิดกายทิพย์เป็นเทวดา ตั้งปฐมมรรคในกายทิพย์ เกิดกายปฐมวิญญาณหยาบ

ตั้งปฐมมรรคในกายปฐมวิญญาณหยาบ เกิดกายปฐมวิญญาณละเอียด ตั้งปฐมมรรคในกายปฐมวิญญาณละเอียด เกิดกายธรรม

ตั้งปฐมมรรคในกายธรรม เกิดกายธรรมละเอียด ตั้งปฐมมรรคในกายธรรมละเอียด เกิดกายธรรมละเอียดต่อไปอีก ตั้งปฐมมรรคในทุกกายละเอียด กายละเอียดก็ละเอียดเข้าทุกที จนถึงกายสุดหยาบสุดละเอียด

ที่เรียกว่ากายสุดหยาบสุดละเอียด นั้นคือ กายที่เกิดมาแล้วข้างหลัง เรียกว่ากายหยาบทุกกาย เป็นกายอดีต ส่วนกายที่เกิดอยู่ในปัจจุบันเดี๋ยวนี้ เรียกว่ากายสุดละเอียด

๒. พิสดารกาย

แยกกายทั้ง ๕ นั้นออกเป็นกาย ๆ แล้วทำสุดหยาบสุดละเอียดไปทุก ๆ กายให้ครบทั้ง ๕ กาย คือแยกกายมนุษย์ออก แล้วตั้งปฐมมรรคในกายมนุษย์ เกิดกายมนุษย์ ตั้งปฐมมรรคในกายมนุษย์นั้น เกิดกายมนุษย์อื่นอีก ตั้งปฐมมรรคในกายมนุษย์นั้น เกิดกายมนุษย์อีก ตั้งแต่กายมนุษย์อย่างเดียว แล้วเกิดกายมนุษย์อย่างเดียว ทำไปเช่นนี้จนสุดหยาบสุดละเอียดของกายมนุษย์

ทำถึงสุดหยาบสุดละเอียดของกายมนุษย์เสร็จแล้ว ก็ทำกายทิพย์ต่อไป ตั้งปฐมมรรคในกายทิพย์ เกิดกายทิพย์ แล้วตั้งปฐมมรรคในกายทิพย์ต่อไปอีก เกิดกายทิพย์ขึ้นอีก ตั้งปฐมมรรคในกายทิพย์ต่อไปอีก ก็เกิดกายทิพย์ขึ้นอีก ทำเช่นนี้เป็นลำดับไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของกายทิพย์

แล้วก็ทำกายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด และกายธรรม ทั้ง ๓ กายนี้ทำเรียงไปทีละกาย ๆ ทำกายหนึ่ง ๆ ก็ต้องตั้งปฐมมรรคขึ้นทุก ๆ กาย แล้วก็ทำกายนั้นอย่างเดียวไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเหมือนดังกายมนุษย์และกายทิพย์เป็นตัวอย่างแล้วนั้น

ที่เรียกว่าหยาบและละเอียด หมายถึงสีสรร ผิวพรรณ ผ่องใสกว่ากัน

๓. ซ้อนกาย

คือเอากาย ๕ กายซ้อนกัน เอากายหยาบคือกายมนุษย์ไว้นอก เอากายละเอียด คือกายปฐมวิญญาณละเอียดและกายธรรมไว้ใน วิธีซ้อนต้องซ้อนข้างปลายเข้ามาหาข้างต้น คือเอากายธรรมซ้อนเข้าในกายปฐมวิญญาณละเอียด เอากายปฐมวิญญาณละเอียดซ้อนเข้าในกายปฐมวิญญาณหยาบ เอากายปฐมวิญญาณหยาบซ้อนเข้าในกายทิพย์ เอากายทิพย์ซ้อนเข้าในกายมนุษย์ เป็นแนวเดียวกันทั้ง ๕ กาย และกายที่ซ้อนอยู่นั้น ให้ใสอยู่ข้างในทุกกาย

๔. สับกาย

คือเอากายทั้ง ๕ สับกัน เอากายหยาบคือกายมนุษย์ไว้ข้างใน เอากายละเอียด คือกายธรรมไว้ข้างนอก วิธีสับต้องสับต้นไปหาปลาย

คือเอากายมนุษย์เข้าข้างในกายทิพย์ เอากายทิพย์ซ้อนในกายปฐม-วิญญาณหยาบ เอากายปฐมวิญญาณหยาบซ้อนในกายปฐมวิญญาณละเอียด เอากายปฐมวิญญาณละเอียดซ้อนเข้าในกายธรรมเช่นนี้ กายธรรมละเอียดอยู่ข้างนอก กายหยาบอยู่ข้างใน ศูนย์กลางกาย และเบาะหัวใจของ ๕ กายนั้นตรงกันทุกกายเป็นแนวเดียวกัน แล้วเพ่งกายข้างในให้ใสละเอียดออกมาทุกกาย ให้ใสละเอียดเหมือนข้างนอก พิจารณา ทับทวีให้ใสละเอียดทุกกาย

๕. ซ้อนสับทับทวี

ตั้งปฐมมรรคในกายมนุษย์ที่ซ้อนอยู่ในกายข้างในตามข้อ ๔ นั้นอีก แล้วเกิดกายทิพย์ ตั้งปฐมมรรคในกายทิพย์ เกิดกายปฐมวิญญาณหยาบ ตั้งปฐมมรรคในกายปฐมวิญญาณหยาบ เกิดกายปฐมวิญญาณละเอียด ตั้งปฐมมรรคในกายปฐมวิญญาณละเอียด เกิดกายธรรม ตั้งปฐมมรรคในกายธรรม เกิดกายธรรมที่ละเอียด ตั้งปฐมมรรคในกายธรรมที่ละเอียด เกิดกายธรรมที่ละเอียด ตั้งปฐมมรรคในกายธรรมที่ละเอียด เกิดกายธรรมที่ละเอียด ตั้งปฐมมรรคไปทุกๆ กายที่ละเอียด กายละเอียดก็ละเอียดเข้าทุกที ทำไปเช่นนั้นจนสุดหยาบสุดละเอียดเหมือนกับในข้อ ๑ ที่กล่าวมาแล้ว แล้วก็สับกายซ้อนกายเหมือนดังที่กล่าวมานี้ในข้อ๓ ข้อ ๔ นั้น ทำเช่นนี้ติดต่อกันไปภายในเป็นลูกโซ่ ไม่ถอยหลังกลับทับทวีมากขึ้นทุกที เรียกว่า **ซ้อนสับทับทวี** ติดต่อไปมากขึ้นทุกที จนกว่ากายทั้ง ๕ นั้นใสสะอาดบริสุทธิ์ไม่มีราคี

๖. วิธีเข้าฌานสมาบัติ

เมื่อทำกายทั้ง๕ให้บริสุทธิ์สะอาดดีแล้ว ก็เอากายธรรมเข้าฌานสมาบัติไปนิพพาน ไปดูสวรรค์ นรก ให้เห็นชัดแจ้ง

ที่เรียกว่าฌานนั้น มีลักษณะใสเหมือนกระจกส่องหน้า มีปริมณฑลกลม วัดตัดตรง กว้าง ๒ วาหนา ๑ คืบ วัดวงกลม ๖ วา มาคอยรองรับอยู่ใต้ที่นั่งของกายธรรม เช่นดังอาสนะเป็นที่รองรับของผู้นั่ง ฉะนั้น แต่ว่าเปลี่ยนวาระกัน ละเอียดกว่ากันเข้าไปทุกที คือ

ปฐมฌาน ฌานที่ ๑ เข้ามารองรับเป็นแผ่นกระจกใส กว้าง ๒ วาหนา ๑ คืบ โดยกลม ๖ วา ก็ใสยิ่งขึ้น

ทุติยฌาน ครั้นแล้วก็เกิดเปลี่ยนฌานที่ใสและละเอียดขึ้นไปอีก ฌานที่ละเอียดกว่านี้ ใสกว่านี้คงมีอีก แล้วก็รำพึงละฌานเก่าใคร่ได้ฌานใหม่ แผ่นกระจกใสฌาน ๑ ก็หายไป แผ่นกระจกใสเล็กเท่าเดิมใสสะอาดกว่าเดิม คือฌาน ๒ ทุติยฌานก็เข้ามารองรับแทนปฐมฌาน กายธรรมก็ใสยิ่งกว่าปฐมฌาน

ตติยฌาน ครั้นแล้วก็รำพึงต่อไปอีกว่า ฌานที่ละเอียดกว่าฌานที่ ๒ คงมีอีก แล้วก็คิดจะละฌานเก่า ใคร่ได้ฌานใหม่ แผ่นกระจกใสฌานเก่าก็หายไป แผ่นกระจกใสกว่า ดีละเอียดกว่า คือฌานที่ ๓ ก็เข้ามารองรับแทนทุติยฌาน กายธรรมก็ใสยิ่งขึ้น

จตุตถฌาน ครั้นแล้วก็รำพึงต่อไปอีกว่า ฌานที่ละเอียดกว่าใสสะอาดกว่าฌานที่ ๓ คงมีอีก แล้วก็คิดละฌานเก่า ใคร่ได้ฌานใหม่ต่อไปอีก แผ่นกระจกใสฌานเก่าก็หายไป แผ่นกระจกใสกว่า

ละเอียดกว่าฌานที่ ๓ เล็กใหญ่เท่าเดิม ก็เข้ามารองรับแทนตติยฌาน กายธรรมก็ใสยิ่งขึ้นกว่าตติยฌาน

อากาสานัญจายตนฌาน ฌานที่ ๕ เมื่อละจตุตถฌานแล้ว แผ่นกระจกใสสะอาดที่รองรับนั้นก็หายไป คงเหลือแต่อากาศที่ว่าง ๆ เป็นวงกลม ใหญ่เล็กเท่ากับกระจกที่หายไปนั้น เข้ารองรับกายธรรมอยู่ แล้วพิจารณาอากาศที่ว่างเปล่าเป็นอารมณ์

วิญญาณัญจายตนฌาน ฌานที่ ๖ ครั้นแล้วก็พิจารณาถือเอาอากาศเป็นอารมณ์อีกว่า อากาศที่ว่างเปล่าอยู่นี้ จะมีวิญญาณอยู่ก็ไม่ใช่ จะว่าไม่มีวิญญาณก็ไม่เชิง เป็นของละเอียดสุขุมยิ่งนัก เมื่อเพ่งพิจารณาไปเช่นนี้ อากาศที่รองรับส่วนหยาบก็ดับหายไป อากาศส่วนละเอียดก็เข้ามารองรับแทน กายธรรมละเอียดยิ่งนัก

อากิญจัญญายตนฌาน ฌานที่ ๗ ครั้นแล้วก็เพ่งพิจารณาเอาความไม่มีอะไรในฌานที่ ๖ นั้นเป็นอารมณ์ว่า ไม่มีอะไรเหลืออยู่สักหน่อยหนึ่งเลย นิดหนึ่งก็ไม่มี หน่อยหนึ่งก็ไม่มี เมื่อเพ่งพิจารณาเช่นนี้ ฌานเครื่องรองรับส่วนหยาบก็ดับไป ส่วนละเอียดก็เข้ามารองรับแทน กายธรรมก็ยิ่งละเอียดหนักขึ้น

เนวสัญญานาสัญญายตนฌาน ฌานที่ ๘ ครั้นแล้วเพ่งพิจารณาต่อไปอีกว่า อารมณ์ที่ไม่มีอะไร ว่างเปล่านี้ จะว่ามีสัญญาก็ไม่ใช่ จะว่าไม่มีสัญญาก็ไม่เชิง เมื่อเพ่งพิจารณาไปเช่นนี้ ฌานเครื่องรองรับส่วนหยาบก็ดับไป ฌานส่วนละเอียดก็เข้ามารองรับแทน กายธรรมก็ยิ่งละเอียดหนักขึ้น

ฌานสมาบัติ ๘ นี้ ครั้นได้แล้ว ก็เดินฌานเป็นปฏิโลม คือย้อนปลายไปหาต้น ตั้งแต่ฌาน ๘ ย้อนเข้าไปถึงฌาน ๑ แล้วเดินฌานเป็นอนุโลมตั้งแต่ ๑ ถึง ๘ ย้อนไปย้อนมาเป็นอนุโลมปฏิโลมได้ครบ ๗ เที่ยว ครั้นครบ ๗ เที่ยวแล้วก็ให้นิ่งแน่นดับธรรมกายวูบลง พระนิพพานก็จะสูบเอาธรรมกายขึ้นไปนิพพานเอง

ถ้าปรารถนาจะไปสวรรค์ นรก เดินฌานสมาบัติเป็นอนุโลมปฏิโลมครบ ๗ เที่ยวแล้ว ก็น้อมกายองค์ธรรมกายไป แต่ระหว่างที่ไปนั้นก็เดินฌานสมาบัติเป็นอนุโลมปฏิโลม เข้าฌานไปคล้าย ๆ กับฌานเป็นยานพาหนะสำหรับขับขี่ไปฉะนั้น ก็จะถึงสวรรค์ นรก ที่ปรารถนาจะไปนั้นสมดังเจตนา

๗. ธาตุ ๖

กายทั้ง ๕ นั้น กายหนึ่ง ๆ ต้องแยกออกเป็นธาตุ ๖ คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม อากาศ วิญญาณ ธาตุ ๖ นั้น ธาตุหนึ่ง ๆ ก็แยกออกเป็น ๖ ๆๆ ไม่มีที่สิ้นสุด เช่นธาตุดินอย่างเดียว ก็มีธาตุ ๖ อยู่ในนั้น ครบ ๖ ดินที่แยกจากธาตุ ๖ ครั้งที่ ๒ นี้ก็มีธาตุ ๖ อยู่ในนั้นครบอีก เอาดินที่แยกจากธาตุ ๖ ครั้งที่ ๓ จะแยกกี่ครั้งๆ ก็ได้อย่างเดียวกัน แต่ละเอียดยิ่ง ๆ ขึ้นเท่านั้นเอง ในธาตุน้ำ ลม ไฟ ก็เช่นกัน ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นความละเอียดของธาตุต้องแยกออกไปเช่นกล่าวนี้ทุก ๆ กายทั้ง ๕ กาย

๘. ขันธ์ ๕

กายทั้ง ๕ นั้นมีขันธ์ ๕ เป็นกำเนิดทุกกาย ลักษณะขันธ์ ๕

ก. **รูปขันธ์** มีลักษณะสัณฐานกลม ใสบริสุทธิ์ สะอาด ประมาณเท่าเม็ดไทรเม็ดโพธิ์ หรือหยาดน้ำมันงาที่ใสติดอยู่ที่ปลาย

ขนจามจุรี ที่มัชฌิมบุรุษสลัดเสียแล้ว ๗ ที ตั้งอยู่ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

ข. **เวทนาขันธ์** มีลักษณะสัณฐานกลมใสสะอาดกว่ารูปขันธ์ แต่เล็กกว่า ซ้อนอยู่ชั้นใน ที่ ๒ ของรูปขันธ์

ค. **สัญญาขันธ์** มีลักษณะสัณฐานกลมใสสะอาดกว่าเวทนาขันธ์ แต่เล็กกว่า ซ้อนอยู่ชั้นที่ ๓ ของรูปขันธ์

ง. **สังขารขันธ์** มีลักษณะสัณฐานกลมใสสะอาดกว่า เล็กกว่าสัญญาขันธ์ ซ้อนอยู่ชั้นที่ ๔ ของรูปขันธ์

จ. **วิญญาณขันธ์** มีลักษณะสัณฐานกลมใสสะอาดกว่า เล็กกว่าสังขารขันธ์ ซ้อนอยู่ชั้นที่ ๕ ของรูปขันธ์

ขันธ์ ๕ ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ คือซ้อนกันเป็นวงเล็ก ๆ เข้าไป ไม่ใช่ซ้อนเป็นเถาเหมือนซ้อนถ้วยชาม ซ้อนกันเป็นชั้น ๆ เหมือนฟองไข่ไก่ เช่นนี้เหมือนกันทั้ง ๕ กาย แล้วก็ขยายส่วนขึ้นไปตามกายใหญ่กายเล็ก

๙. การเกิดและดับของกาย

ที่อยู่ของขันธ์ ๕ นั้น อยู่ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม ซ้อนกันอยู่ในนั้น เหมือนกันทั้ง ๕ กาย

ถ้ากายมนุษย์ดับ ขันธ์ ๕ ที่เป็นส่วนละเอียดของกายมนุษย์ก็เข้าไปอยู่ในศูนย์กำเนิดเดิมของกายทิพย์ แล้วขันธ์ ๕ ของกายทิพย์ก็ซ้อนอยู่ในขันธ์ ๕ ของมนุษย์ แล้วกายมนุษย์ก็ดับ ขันธ์ ๕ มนุษย์นั้นก็ละเอียดเหมือนขันธ์ ๕ ทิพย์

ถ้ากายทิพย์ดับ ขันธ์ ๕ ที่เป็นส่วนละเอียดของกายทิพย์ ก็เข้าไปอยู่ในส่วนกลางภายในกำเนิดเดิมของปฐมวิญญาณหยาบ แล้วขันธ์ ๕ ส่วนหยาบของทิพย์ก็ดับ ขันธ์ ๕ ของปฐมวิญญาณหยาบซ้อนอยู่ในเป็นชั้นที่ ๓ ขันธ์ ๕ ของทิพย์ที่ซ้อนอยู่ชั้น ๒ กับของมนุษย์ที่ซ้อนอยู่ชั้น ๑ ก็ละเอียดเหมือนขันธ์ ๕ ของปฐมวิญญาณหยาบไปด้วย

ส่วนกายปฐมวิญญาณละเอียดและกายธรรม วิธีดับและเกิดก็เช่นเดียวกันดัง ๓ กายที่กล่าวแล้วตลอด ถึงกายอื่น ๆ ตลอดสุดหยาบสุดละเอียด ใช้วิธีดับเกิดเช่นเดียวกับ ๓ กายที่กล่าวมาแล้ว

๑๐. การพิจารณาพระไตรลักษณ์

กาย ๔ เบื้องต้น คือ กายมนุษย์ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด เป็นกาย อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา นอกจาก ๔ กายนี้ออกไปคือ ตั้งแต่กายธรรมถึงกายละเอียด ๆ ๆ ๆ ๆ เข้าไปทุก ๆ กายนั้น เป็นกาย นิจฺจํ สุขํ และอตฺตา แท้

กายธรรมถึงกายอรหัต เป็นผู้บอกว่า ๔ กายข้างต้นเป็นกาย อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา

แล้วพิจารณาพระไตรลักษณ์และธรรมที่ตรงกันข้ามกับพระไตรลักษณ์ คือ นิจฺจํ สุขํ และอตฺตา สอดใส่ไปตามประเภทของกายทุกกาย

คือ ถ้ากายตกอยู่ในประเภท อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา คือ ๔ กายข้างต้นนั้น ก็พิจารณาพระไตรลักษณ์ ส่วนกายที่ตกอยู่ในประเภทตรงกันข้าม คือ นิจฺจํ สุขํ อตฺตา คือ ตั้งแต่กายธรรมไป ก็พิจารณาตาม นิจฺจํ สุขํ อตฺตา

๑๑. อายตนะภายใน ๖

กายทุกกายมีอายตนะภายใน ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เหมือนกันเช่นนี้ทุกกาย

ก. ตา เรียกว่า **จักขายตนะ** มีลักษณะสัณฐานกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ ประมาณเท่าเม็ดโพธิ์เม็ดไทรหรือหัวเหา ตั้งอยู่กลางแววตาซ้ายขวา เรียกว่าจักขุประสาท **มีจักขุธาตุ** ใสสะอาดบริสุทธิ์กว่าเล็กกว่า ซ้อนอยู่ข้างใน สำหรับเห็นรูป **มีจักขุวิญญาณธาตุ** ใสสะอาดบริสุทธิ์กว่า เล็กกว่าจักขุธาตุ ซ้อนอยู่ชั้นในเข้าไปอีก สำหรับให้รู้แจ้งว่ารูปอะไร มีสายทอดออกไปสองสายซ้ายขวา ผ่านขึ้นบนสมองศีรษะ แล้วหยั่งลงไปภายในเยื่อพังผืดข้างหลัง ไปรวมจดอยู่ที่ขันธ์ ๕ ที่กำเนิดธาตุธรรมเดิม

ข. หู เรียกว่า **โสตายตนะ** มีลักษณะสัณฐานกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ ประมาณเท่าขนจามจุรี ขดเป็นวงซ้อนกันอยู่ ๗ ชั้น ตั้งอยู่กลางแก้วหูซ้ายขวา เรียกว่า โสตประสาท **มีโสตธาตุ** ใสสะอาดบริสุทธิ์กว่า เล็กกว่า ซ้อนอยู่ข้างใน สำหรับฟังเสียง **มีโสตวิญญาณธาตุ** ใสสะอาดบริสุทธิ์กว่า เล็กกว่าโสตธาตุ ซ้อนอยู่ชั้นในเข้าไปอีก สำหรับให้รู้แจ้งว่าเสียงอะไร มีสายสองสายซ้ายขวาทอดออกไป ผ่านขึ้นบนสมองศีรษะแล้วหยั่งลงไปภายในเยื่อพังผืดข้างหลัง ไปรวมจดอยู่ที่อยู่ของขันธ์ ๕ ที่กำเนิดธาตุธรรมเดิม

ค. จมูก เรียกว่า **ฆานายตนะ** มีลักษณะสัณฐานเหมือนกีบกวางหรือปีกริ้น ใสสะอาดบริสุทธิ์ ตั้งอยู่ที่ขื่อจมูกข้างในซ้ายขวา เรียกว่า ฆานประสาท มี **ฆานธาตุ** ใสสะอาดบริสุทธิ์กว่า เล็กกว่า

ซ้อนอยู่ข้างในสำหรับดมกลิ่น มี **ฆานวิญญาณธาตุ** ใสสะอาดบริสุทธิ์กว่า เล็กกว่า ฆานธาตุ ซ้อนอยู่ชั้นในเข้าไปอีก สำหรับให้รู้แจ้งว่ากลิ่นอะไร มีสายทอดออก ๒ สาย ซ้ายขวา ผ่านขึ้นไปบนสมองศีรษะ แล้แล้วหยั่งลงภายในเยื่อพังผืดข้างหลัง แล้วไปรวมจดอยู่ที่ขันธ์ ๕ ที่กำเนิดธาตุธรรมเดิม

ฆ. ลิ้น เรียกว่า **ชิวหายตนะ** มีลักษณะสัณฐานเหมือนดอกบัวหรือกลีบบัว ใสสะอาดบริสุทธิ์ ตั้งอยู่ทั่วลิ้น เรียกว่า ชิวหาประสาท **มีชิวหาธาตุ** ใสสะอาดกว่า เล็กกว่าซ้อนอยู่ชั้นในสำหรับลิ้มรส **มีชิวหาวิญญาณธาตุ** ใสสะอาดบริสุทธิ์กว่า เล็กกว่าชิวหาธาตุ ซ้อนอยู่ชั้นในเข้าไปอีก สำหรับรู้แจ้งว่ารสอะไร มีสายทอดออกไป ผ่านขึ้นบนสมองศีรษะ แล้วหยั่งลงไปภายในเยื่อพังผืดข้างหลัง แล้วไปจดอยู่ที่ขันธ์ ๕ ที่กำเนิดธาตุธรรมเดิม

ง. กาย เรียกว่า **กายายตนะ** มีลักษณะสัณฐานเหมือนดอกบัว ใสสะอาดบริสุทธิ์ ตั้งอยู่ทั่วทุกขุมขน เรียกว่า กายประสาท **มีกายธาตุ** ใสสะอาดบริสุทธิ์กว่า เล็กกว่า ซ้อนอยู่ชั้นในสำหรับรับเครื่องสัมผัสที่มาถูกต้องกาย **มีกายวิญญาณธาตุ** ใสสะอาดบริสุทธิ์กว่า เล็กกว่ากายธาตุ ซ้อนอยู่ชั้นในเข้าไปอีก สำหรับรู้แจ้งเครื่องสัมผัสที่มาถูกต้องกายนั้นว่ามีอะไร มีสายกระจายอยู่ทั่วกาย แต่ไปรวมจดอยู่ที่ขันธ์ ๕ ที่กำเนิดธาตุธรรมเดิม

จ. ใจ เรียก **มนายตนะ** มีลักษณะน้อมไปสู่อารมณ์ เรียกว่าปกติมโน (อรรถกถาจารย์ แก้ว่า ภวังคจิต) มีลักษณะสัณฐานกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ ตั้งอยู่กลางเนื้อหัวใจ เรียกว่า มโนทวาร **มีมโนธาตุ**

ใสสะอาดบริสุทธิ์กว่า เล็กกว่า ซ้อนอยู่ข้างในสำหรับให้รู้ธรรมารมณ์ที่มากระทบใจ มี **มโนวิญญาณธาตุ** ใสสะอาดบริสุทธิ์กว่า เล็กกว่ามโนธาตุ ซ้อนอยู่ข้างในเข้าไปอีก สำหรับให้รู้แจ้งอารมณ์ที่มากระทบใจว่าอะไร มีสายหยั่งลงไปจดรวมอยู่ที่ขันธ์ ๕ ที่กำเนิดธาตุธรรมเดิม สายของมนายตนะนี้ไม่ผ่านขึ้นสู่สมองศีรษะเหมือน ๕ สายนั้น

๑๒. อายตนะภายนอก ๖

อายตนะภายใน ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ มีสีขาวลักษณะกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ในขันธ์ ๕ ดังนี้

ชั้น ๑ รูป, ในเข้าไปชั้น ๒ เวทนา, ในเข้าไปชั้น ๓ สัญญา, ในเข้าไปอีกชั้น ๔ สังขาร, ในเข้าไปอีกชั้น ๕ วิญญาณ, ในเข้าไปอีกชั้น ๖ ตา, ในเข้าไปอีกชั้น ๗ หู, ในเข้าไปอีกชั้น ๘ จมูก, ในเข้าไปอีกชั้น ๙ ลิ้น ในเข้าไปอีกชั้น ๑๐ กาย, ในเข้าไปอีกชั้น ๑๑ ใจ ที่กล่าวนี้ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

อะไรทำให้เห็น สายใยชนิดหนึ่ง สีขาวใสสะอาดบริสุทธิ์ จดอยู่ในกลางขันธ์ ๕ แล้วยาวขึ้นไปจดอยู่กลางแววตาซ้ายขวาที่เรียกว่าจักษุประสาท ขณะเมื่ออายตนะภายใน–ภายนอก กระทบกัน มีเมล็ดสีขาวใสสะอาดบริสุทธิ์ชนิดหนึ่งวิ่งขึ้นมาตามภายในสายนั้น มาจดกลางจักษุประสาท เปิดประตูรับเอารูปนั้น แล้วนำเข้าไปในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม ต่อจากนั้นก็เป็นหน้าที่ของขันธ์ ๕ จะกระทำแก่รูปที่นำเข้ามานั้นต่อไป

อายตนะอื่นนอกนั้น คือ หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ก็มีสายจดอยู่กลางขันธ์ ๕ แล้วยาวขึ้นมาจดตามทวารของอายตนะนั้นๆ เหมือนกัน

อายตนะภายใน ๖ เหตุไรจึงเป็น อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา เพราะกายที่ ๕ คือ กายธรรมเป็น นิจฺจํ สุขํ อตฺตา จึงบอกกาย ๔ ข้างต้น คือ กายมนุษย์ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด ซึ่งยังตกอยู่ในกองกิเลสว่าเป็น อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา

ตา เป็นอายตนะ คือ เป็นบ่อเกิดของรูป เพราะรูปจะต้องมารวมที่ตา รูปเป็นบ่อเกิดของตา เพราะตาจะต้องไปรวมที่รูป คือ **จักขายตนะ** กับ **รูปายตนะ** วิ่งชนกัน เหมือนแพะสองตัววิ่งชนกัน แล้วดึงดูดรูปเข้าไปภายในสายของตา นำเข้าไปในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม แล้วขันธ์ ๕ ก็กระทำหน้าที่กับรูปนั้นต่อไป

ส่วนอายตนะอื่น ๆ คือ หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ก็มีนัยเช่นเดียวกัน แล้วพิจารณาด้วยพระไตรลักษณ์เหมือนกัน

๑๓. ธาตุ ๑๘

ธาตุ ๑๘ ซ้อนอยู่ชั้นในของอายตนะภายใน ๖ เข้าไปอีก ตั้งแต่ชั้นที่ ๑๒ ถึงชั้นที่ ๒๙ ซ้อนกันอยู่ตามลำดับของธาตุ จักขุธาตุเป็นธาตุเห็น สีขาวกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ สำหรับเห็นรูป เมื่อรูปธาตุมากระทบจักษุประสาท วิญญาณธาตุสีขาวกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ อยู่ที่กลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม ก็ส่งขึ้นมาภายในสาย ไปนำรูปมาจากประตู คือ จักษุประสาท แล้วก็นำลงไปตามสาย ไปไว้ในกลางของขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม ต่อไปก็เป็นหน้าที่ของขันธ์ ๕ ที่จะกระทำแก่รูปต่อไป

กล่าวด้วยจักขุธาตุ รูปธาตุ วิญญาณธาตุ ฉันใด แม้ธาตุอื่น ๆ อีก ๑๕ ธาตุ ก็ฉันนั้น แตกต่างกันในลักษณะสัณฐานบ้าง แต่ก็มีกล่าวไว้ในข้อ ๑๑ นั้นแล้ว

๑๔. อินทรีย์ ๒๒

อินทรีย์ ๒๒ ซ้อนอยู่ชั้นในของธาตุ ๑๘ เข้าไปอีก ซ้อนกันตามลำดับของอินทรีย์ ตั้งแต่ชั้นที่ ๓๐ ถึงชั้นที่ ๕๑

จักขุนทรีย์ เห็นเป็นใหญ่, **โสตินทรีย์** ฟังเป็นใหญ่ **ฆานินทรีย์** ดมกลิ่นเป็นใหญ่, **ชิวหินทรีย์** ลิ้มรสเป็นใหญ่, **กายินทรีย์** สัมผัสเป็นใหญ่, ทั้ง ๕ นี้สีขาวกลม ใสสะอาดบริสุทธิ์อยู่ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

มนินทรีย์ ใจเป็นใหญ่, สีขาวใสกลมสะอาดบริสุทธิ์ อยู่ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

อิตถินทรีย์ สภาพหญิงเป็นใหญ่, **ปุริสินทรีย์** สภาพชายเป็นใหญ่ ทั้ง ๒ นี้ สีขาวกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ตามลำดับชั้นของอินทรีย์ ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม ถ้า**หญิง** สีขาวกลมใสสะอาดบริสุทธิ์นั้นไหวกระดิกขยับช้าและค่อย ๆ ส่วน**ชาย** สีขาวกลมใสสะอาดบริสุทธิ์นั้น ไหวกระดิกขยับถี่ และแรงกว่าหญิง นาทีหนึ่งนับจำนวนไหวกระดิกขยับตั้ง ๑๐๐ ครั้งแรง ๆ ส่วนหญิงไหวกระดิกขยับนาทีหนึ่งราว ๕๐ ครั้ง ครึ่งหนึ่งของชาย และขยับค่อย ๆ ไม่แรงเหมือนเพศชาย

ชีวิตินทรีย์ ความเป็นอยู่เป็นใหญ่ มีลักษณะสัณฐานกลม สีขาวใสบริสุทธิ์สะอาด ซ้อนอยู่ชั้นในของปุริสินทรีย์ เข้าไปตามลำดับ

ชั้นของอินทรีย์ ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม สำหรับรักษาสภาพอื่นๆในร่างกายทุกส่วนให้เป็นอยู่ ถ้าชีวิตดับ สภาพอื่นๆทุกส่วนในร่างกายก็ดับตามกันหมด

สุขินทรีย์ ความเป็นสุขเป็นใหญ่ มีลักษณะสัณฐานกลมใส สะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ชั้นในของชีวิตินทรีย์ เข้าไปตามลำดับชั้นของอินทรีย์ ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

ทุกขินทรีย์ ความทุกข์เป็นใหญ่ มีลักษณะสัณฐานกลม ดำขุ่นมัว ไม่ผ่องใส ซ้อนอยู่ชั้นในของสุขินทรีย์ เข้าไปตามลำดับชั้นของอินทรีย์ ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

โสมนัสสินทรีย์ ความดีใจเป็นใหญ่ มีลักษณะกลมใส สะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ชั้นในของทุกขินทรีย์ เข้าไปตามลำดับชั้นของอินทรีย์ ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

โทมนัสสินทรีย์ ความเสียใจเป็นใหญ่ มีลักษณะสัณฐานกลมดำ ขุ่นมัว ไม่ผ่องใส ซ้อนอยู่ข้างในของโสมนัสสินทรีย์ เข้าไปตามลำดับชั้นของอินทรีย์ ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

อุเปกขินทรีย์ ความวางเฉยเป็นใหญ่ มีลักษณะสัณฐานกลมสีเทา ใสบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ชั้นในของโทมนัสสินทรีย์ เข้าไปตามลำดับชั้นของอินทรีย์ ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

สัทธินทรีย์ ความเชื่อเป็นใหญ่, **วิริยินทรีย์** ความเพียรเป็นใหญ่, **สตินทรีย์** ความระลึกเป็นใหญ่, **สมาธินทรีย์** ความตั้งใจมั่นเป็นใหญ่ ทั้ง ๔ นี้มีลักษณะสัณฐานอย่างเดียวกัน คือกลม สีขาว

ใสสะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ในชั้นของอุเปกขินทรีย์, เข้าไปตามลำดับชั้นของอินทรีย์เข้าไป

ปัญญินทรีย์ ปัญญาเป็นใหญ่ มีลักษณะสัณฐานกลม ใสสะอาดบริสุทธิ์ มีรัศมีสุกสว่างดุดดั่งดวงดาว ซ้อนอยู่ชั้นในของสตินทรีย์เข้าไป ตามลำดับชั้นของอินทรีย์ ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

อนัญญตัญญัสสามิตินทรีย์ อินทรีย์ คือ ความเป็นใหญ่ในรู้สิ่งที่ยังไม่รู้ คืออินทรีย์พระโสดามรรค **อัญญินทรีย์** คือความเป็นใหญ่ในความได้รู้ คือโสดาผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตมรรค

อัญญาตาวินทรีย์ คือความเป็นใหญ่ในผู้รู้แล้ว คืออินทรีย์พระอรหัตผล ทั้งแปดนี้มีลักษณะสัณฐานกลม สีใสสะอาดบริสุทธิ์ มีรัศมีสุกสว่างดังดวงดาว ซ้อนอยู่ชั้นในของปัญญินทรีย์ เข้าไปตามลำดับชั้นของอินทรีย์ ตั้งแต่โสดามรรคถึงอรหัตผล ใสกว่ากัน สุกสว่างกว่ากันเข้าไปตามลำดับอยู่ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

๑๕. อริยสัจจ์ ๔

อริยสัจจ์ทั้ง ๔ คือ ทุกขสัจจ์, สมุทัยสัจจ์, นิโรธสัจจ์, มรรคสัจจ์, คือ

ทุกข์ เป็นผล สมุทัย เป็นเหตุ

นิโรธ เป็นผล มรรค เป็นเหตุ

ก. **ทุกข์** มีลักษณะสัณฐานกลมดำขุ่นมัว ไม่ผ่องใส ในดวงกลมของทุกข์นั้น มีหุ้มซ้อนกันเป็นชั้น ๆ อยู่ ๔ ชั้น คือ เห็นชั้น ๑, จำชั้น ๑, คิดชั้น ๑, รู้ชั้น ๑ ขยายเป็นส่วนหยาบออกมา คือ เป็นกายชั้น ๑, หัวใจชั้น ๑, ดวงจิตชั้น ๑, ดวงวิญญาณชั้น ๑, ของกายมนุษย์ ทุกข์ซ้อนอยู่ชั้นในของอัญญาตาวินทรีย์ คือ พระอรหัตผลเข้าไปในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

ทุกขสัจจ์นั้นมีอีก ๔ ชั้น คือ ชาติทุกข์ ๑, ชราทุกข์ ๑, พยาธิทุกข์ ๑, มรณทุกข์ ๑ ทุกข์ทั้ง ๔ นี้จัดเป็นทุกข์ทางกาย ๒ คือ **ชาติทุกข์ กับ ชราทุกข์** เรียกว่า **กายิกทุกข์** เพราะทุกข์เป็นไปทางกาย ทุกข์ทางใจ ๒ คือ **พยาธิทุกข์ กับ มรณทุกข์** เรียกว่า **เจตสิกทุกข์** เพราะทุกข์เป็นไปในทางใจ

ข. **สมุทัย เหตุให้เกิดทุกข์** มีลักษณะสัณฐานกลมดำขุ่นมัว ไม่ผ่องใส ในดวงกลมดำของสมุทัยนั้น มีหุ้มซ้อนกันเป็นชั้น ๆ อยู่ ๔ ชั้น คือ เห็นชั้น ๑, จำชั้น ๑, คิดชั้น ๑, รู้ชั้น ๑ ขยายเป็นส่วนหยาบออกมาก็คือ เป็นกาย ชั้น ๑, หัวใจชั้น ๑, ดวงจิตชั้น ๑, ดวงวิญญาณชั้น ๑ ของกายทิพย์ สมุทัยซ้อนอยู่ชั้นในของทุกข์เข้าไป

ค. **นิโรธ** เป็นตัวผลของมรรค มีลักษณะสัณฐานกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ ในดวงกลมของนิโรธนั้น มีหุ้มซ้อนกันเป็นชั้น ๆ อยู่ ๔ ชั้น คือ เห็นชั้น ๑, จำชั้น ๑, คิดชั้น ๑, รู้ชั้น ๑ ขยายเป็นส่วนหยาบออกมา คือ เป็นกายชั้น ๑, หัวใจชั้น ๑, ดวงจิตชั้น ๑, ดวงวิญญาณชั้น ๑

ทุกข์กับสมุทัยทั้ง ๒ นี้ มีอยู่ในกายทั้ง ๔ กาย คือทุกข์ส่วนหยาบมีอยู่ในกายมนุษย์ ทุกข์ส่วนละเอียดมีอยู่ในกายทิพย์ สมุทัยส่วนหยาบอยู่ในกายปฐมวิญญาณหยาบ สมุทัยส่วนละเอียดเป็นกายปฐมวิญญาณละเอียด เพราะเหตุนั้นกายทั้ง ๔ นี้ จึงได้ตกอยู่ใน อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา เรียกว่า กายเป็นโลกีย์ ยังตกอยู่ในโลก ยังไม่เป็นกายโลกุตระข้ามพ้นโลกไปได้

ฆ. **มรรค** ทางดำเนินแห่งความดับทุกข์ มีลักษณะสัณฐานกลมใสสะอาดบริสุทธิ์กว่า **นิโรธ** ดวงกลมสุกใสของมรรคนั้น มีหุ้มซ้อนกันเป็นชั้น ๆ อยู่ ๔ ชั้น คือ เห็นชั้น ๑ จำชั้น ๑ คิดชั้น ๑ รู้ชั้น ๑ ขยายเป็นส่วนหยาบออกมา ก็คือเป็นกายชั้น ๑ หัวใจชั้น ๑ ดวงจิตชั้น ๑ ดวงวิญญาณชั้น ๑ ของกายธรรมกาย

มรรคซ้อนอยู่ชั้นในของนิโรธเข้าไป ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม คือกายเป็น **พุทธรัตนะ** หัวใจเป็น **ธรรมรัตนะ** ดวงจิตเป็น **สังฆรัตนะ** ดวงวิญญาณเป็น **ญาณรัตนะ**

กายทั้ง ๕ นี้ซ้อนกันมาแต่เดิมตามแนวของอริยสัจจ์ ๔ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว คือทุกข์เป็นกายมนุษย์ ซ้อนอยู่ชั้นนอก สมุทัยส่วนหยาบเป็นกายทิพย์ซ้อนอยู่ชั้นใน สมุทัยส่วนละเอียดเป็นกายปฐมวิญญาณหยาบซ้อนอยู่ชั้นในของกายทิพย์เข้าไปอีก สมุทัยส่วนละเอียดดับก็เป็นตัวนิโรธ มรรคเป็นกายธรรมกาย ซ้อนอยู่ชั้นในของปฐมวิญญาณละเอียดเข้าไปอีก กายทั้ง ๕ ซ้อนกันมาแต่ต้นเดิมในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม ตามแนวลำดับของอริยสัจจ์ ๔ ภายในแล้ว เพราะเหตุนั้นกายหยาบภายนอกจึงได้ซ้อนกันตามแบบกายละเอียดภายในนั้น

ทุกข์ กายมนุษย์ทั้งก้อนเป็นทุกข์ทั้ง ๓ สถาน คือ **ฐานที่ ๑ เบื้องต้น** กายมนุษย์เกิดมาด้วยดวงกลมของทุกขสัจจ์ ซึ่งซ้อนอยู่ในกลางดวงของอัญญาตาวินทรีย์นั้นเป็นก้อนทุกข์ซ้อนกันอยู่ ๔ ชั้น **ฐานที่ ๒ ท่ามกลาง** กายมนุษย์แรกปฏิสนธิเป็นกำเนิดธาตุธรรมเดิม เล็กเท่าหยาดน้ำมันงาอันใสที่ติดปลายขนจามจุรีอันบุรุษผู้มีกำลังสลัดเสียแล้ว ๗ ครั้งก็เกิดขึ้นด้วยก้อนทุกข์ ๔ ชั้น **ฐานที่ ๓ เบื้องปลาย** กายมนุษย์ที่เจริญขึ้นตั้งแต่ปฏิสนธิแล้วมา ก็เจริญโตขึ้นด้วยก้อนทุกข์ทั้ง ๔ คือ กายก็เป็นทุกข์ ใจก็เป็นทุกข์ ดวงจิตก็เป็นทุกข์ ดวงวิญญาณก็เป็นทุกข์

สมุทัย กายทิพย์เป็นตัวเหตุให้เกิดทุกข์ฝ่ายเดียว ให้เกิดทุกข์ใน ๓ สถาน **ฐานที่ ๑ เบื้องต้น** กายทิพย์เกิดด้วยดวงกลมของสมุทัย ซึ่งเป็นตัวเหตุให้ทุกข์เกิด ซ้อนอยู่ในกลางทุกข์ ดวงกลมของสมุทัยนั้นซ้อนกันอยู่ ๔ ชั้น คือ กายชั้น ๑, เนื้อหัวใจชั้น ๑, ดวงจิตชั้น ๑, ดวงวิญญาณชั้น ๑ **ฐานที่ ๒ ท่ามกลาง** กายทิพย์แรกปฏิสนธิเป็นกำเนิดธาตุธรรมเดิมก็เป็นตัวเหตุให้ทุกข์เกิด **ฐานที่ ๓ เบื้องปลาย** กายทิพย์ที่เจริญขึ้นตั้งแต่ปฏิสนธิแล้วมา ก็เป็นตัวเหตุให้ทุกข์เกิดเรื่อยมาเป็นลำดับ แล้วก็เจริญโตขึ้นด้วยก้อนสมุทัยทั้ง ๔ คือ กายก็เป็นสมุทัย เนื้อหัวใจก็เป็นสมุทัย ดวงจิตก็เป็นสมุทัย ดวงวิญญาณก็เป็นสมุทัย

นิโรธ เป็นกายปฐมวิญญาณหยาบเป็นเหตุของกายทิพย์ กายทิพย์เป็นผล กายปฐมวิญญาณหยาบเป็นเหตุให้เกิดผลในที่ ๓ สถาน คือ **ฐานที่ ๑ เบื้องต้น** กายปฐมวิญญาณหยาบเกิดขึ้นด้วยดวงกลม

ใสสะอาดบริสุทธิ์ของนิโรธซึ่งเป็นตัวเหตุให้เกิดผลคือสมุทัยกายทิพย์ซ้อนอยู่ในดวงกลมของสมุทัย ดวงกลมใสของนิโรธนั้นซ้อนกันอยู่ ๔ ชั้น คือ กายชั้น ๑, เนื้อหัวใจ ชั้น ๑, ดวงจิต ชั้น ๑, ดวงวิญญาณ ชั้น ๑ **ฐานที่ ๒ ท่ามกลาง** กายปฐมวิญญาณหยาบแรกปฏิสนธิเป็นกำเนิดธาตุธรรมเดิม ก็เป็นตัวเหตุให้เกิดสมุทัยกายทิพย์ **ฐานที่ ๓ เบื้องปลาย** กายปฐมวิญญาณหยาบเจริญขึ้นตั้งแต่ปฏิสนธิแล้วมา ก็เป็นตัวเหตุให้เกิดสมุทัยกายทิพย์เป็นลำดับเรื่อยมา แล้วก็เจริญโตขึ้นด้วยก้อนนิโรธทั้ง ๔ คือ กายก็เป็นนิโรธ เนื้อหัวใจก็เป็นนิโรธ ดวงจิตก็เป็นนิโรธ ดวงวิญญาณก็เป็นนิโรธ

แล้วพิจารณากายเหล่านั้นเป็นพระไตรลักษณ์ คือ กายมนุษย์ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียดทั้ง ๔ กายนี้ตกอยู่ในภาวะเป็น อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา เพราะเป็นโลกีย์ยังตกอยู่ในกองกิเลสเครื่องเศร้าหมองขุ่นมัว ยังวนเวียนอยู่ในโลกยังไม่พ้นโลกไปได้ จึงเป็นกายที่ตกอยู่ในความเป็น อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา

ส่วนกายธรรม และกายละเอียด ๆ ๆ ๆ ๆ ยิ่ง ๆ ขึ้นไปทุก ๆ กายนั้น เป็นกายโลกุตระ ได้พ้นจากโลกไปแล้ว ไม่มีกิเลสเครื่องเศร้าหมองขุ่นมัว เป็นกายบริสุทธิ์ใสสะอาดปราศจากเครื่องเศร้าหมองคือกิเลส จึงเป็นกายที่ตกอยู่ในความเป็น นิจฺจํ สุขํ อตฺตา ข้ามพ้นจากโลกเที่ยงแท้

กายมนุษย์เป็นทุกข์นั้นเพราะอะไร ก็เพราะอุปาทาน ความยึดมั่นถือมั่นในขันธ์ ๕ ว่าเป็นเรา เป็นของเรา จึงเรียกว่า **รูปูปาทา-**

นักขันโธ เวทนูปาทานักขันโธ สัญญูปาทานักขันโธ สังขา-รูปาทานักขันโธ วิญญาณูปาทานักขันโธ นั้นก็คือ ใน **รูป** ก็มีเห็น จำ คิด รู้, ใน **เวทนา** ก็มี เห็น จำ คิด รู้, ใน **สัญญา** ก็มี เห็น จำ คิด รู้, ใน **สังขาร** ก็มี เห็น จำ คิด รู้, ใน **วิญญาณ** ก็มี เห็น จำ คิด รู้, **อุปาทานเป็นตัวทุกข์** หรือ **ขันธ์ ๕ เป็นตัวทุกข์** หรือว่า **เห็น จำ คิด รู้ เป็นตัวทุกข์**

เห็น จำ คิด รู้ ทั้ง ๔ อย่างนี้แหละเป็นตัวทุกข์ อธิบายคือว่า เห็น จำ คิด รู้ ทั้ง ๔ นี้ เมื่อเกิดขึ้น เจริญขึ้น และตั้งอยู่ได้ก็เพราะอาศัย สมุทัย คือ เห็น จำ คิด รู้ ทั้ง ๔ นี้เป็นตัวทุกข์ ซ้อนหุ้มอยู่ชั้นนอก สมุทัยซ้อนหุ้มอยู่ชั้นใน รักษาชั้นนอกไว้ให้เจริญตั้งอยู่ในกลางขันธ์ ๕ ขันธ์ ๕ เป็นดุจดังว่าบ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัย ส่วนเห็น จำ คิด รู้ เป็นดุจดังว่าบุคคลผู้อาศัยบ้านเรือนอยู่ อุปาทานเป็นผู้ยึดมั่นถือมั่นในขันธ์ ๕ กล่าวคือ บ้านเรือนที่อยู่อาศัยนั้น ว่าเป็นเรา เป็นของแห่งเรา ก็บ้านเรือนที่อยู่อาศัยกล่าวคือขันธ์ ๕ นี้เป็นอย่างใดขึ้นแล้ว บุคคลผู้อาศัย คือ เห็น จำ คิด รู้ นั้นก็จำเป็นต้องได้รับความกระทบกระเทือนไปด้วย กล่าวคือเกิดทุกข์ขึ้นทันทีเพราะอุปาทานผู้ยึดถือว่าบ้านเรือนของเราจึงได้เกิดทุกข์ขึ้น แต่ทุกข์ที่เกิดขึ้นนี้ก็ได้แต่เพียงกำหนดรู้ไว้ว่าเป็นทุกข์เท่านั้น จะดับทุกข์ยังไม่ได้ ก็ได้แต่รู้ไว้ว่าเป็นทุกข์เท่านั้น ถ้าจะดับทุกข์จะต้องละสมุทัยเสียก่อน ทุกข์จึงจะดับ เพราะทุกข์เกิดขึ้นและตั้งอยู่ได้ก็เพราะอาศัยสมุทัยเป็นเหตุ คือทุกข์หุ้มซ้อนอยู่ชั้นนอก สมุทัยซ้อนอยู่ชั้นในชั้นนอกจะเจริญอยู่ได้ ก็เพราะอาศัยชั้นในรักษา ถ้าชั้นในซึ่งเป็น

ใจกลางดับ ชั้นนอกซึ่งเป็นดังเหมือนเปลือกหุ้มอยู่ก็ต้องดับด้วย เพราะเหตุนั้นการดับทุกข์ ต้องดับสมุทัยซึ่งเป็นตัวเหตุเสียก่อน ทุกข์ซึ่งเป็นตัวผลจึงจะดับตาม

ตัวทุกข์ที่ละเอียดนั้นเป็นดวงกลม ๔ ชั้นหุ้มซ้อนอยู่ชั้นนอกของสมุทัย ในกลางขันธ์ ๕ ในพืดเดิมหรือในกำเนิดธาตุธรรมเดิม ทุกข์ดวงนั้นขยายเป็นส่วนหยาบอย่างกลางออกมา ก็มาเป็นปฏิสนธิกำเนิดเดิมของกายมนุษย์ ๔ ชั้น คือเป็นกายชั้น ๑, เนื้อหัวใจชั้น ๑, ดวงจิตชั้น ๑, ดวงวิญญาณชั้น ๑ คือทั้ง ๔ ชั้นนั้นไม่ใช่อื่นไกล เห็น จำ คิด รู้ ทั้ง ๔ นี้เอง

ทุกข์ดวงละเอียดในกำเนิดเดิมนั้น ขยายเป็นส่วนหยาบเบื้องปลายออกมาอีก ก็มาเกิดเป็นร่างกายใหญ่โต เจริญขึ้น นับตั้งแต่คลอดจากครรภ์มารดามาแล้ว เป็นกายมนุษย์ ๔ ชั้น ก็คือ เห็น จำ คิด รู้ นี้เอง ขยายเป็นกายชั้นหนึ่ง เนื้อหัวใจชั้น ๑ ดวงจิตชั้น ๑ ดวงวิญญาณชั้น ๑ ตัวสมุทัยเบื้องต้นส่วนที่ละเอียดนั้นเป็นดวงกลมใส ๔ ชั้น หุ้มซ้อนอยู่ชั้นในของทุกข์ ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

ดวงสมุทัยเบื้องต้นส่วนละเอียดนั้น เป็นดวงกลมใส ๔ ชั้น หุ้มซ้อนอยู่ชั้นในของดวงทุกข์ ในกลางขันธ์ ๕ ในกำเนิดธาตุธรรมเดิม

ดวงสมุทัยที่ละเอียด ๔ ชั้นนั้น ขยายเป็นส่วนหยาบอย่างกลางออกมาอีกก็มาเป็นกำเนิดปฏิสนธิ กำเนิดธาตุธรรมเดิมของกายทิพย์ ๔ ชั้น ๔ ชั้นนั้นไม่ใช่อื่นไกล คือ เห็น จำ คิด รู้ ทั้ง ๔ นี่เอง คือ

เห็นก็เป็นส่วนของกายชั้น ๑ จำ ก็เป็นส่วนของเนื้อหัวใจชั้น ๑ คิดก็เป็นส่วนของดวงจิตชั้น ๑ รู้ก็เป็นส่วนของดวงวิญญาณชั้น ๑

ดวงสมุทัยที่ละเอียด ๔ ชั้นนั้น ขยายเป็นส่วนหยาบเบื้องปลายออกมาอีก ก็มาเกิดเป็นร่างกายใหญ่โตเจริญขึ้นนับแต่ปฏิสนธิ แล้วมาเป็นกายทิพย์ ๔ ชั้น ก็คือ เห็น จำ คิด รู้ นี่เอง เห็นก็มาเป็นกายชั้น ๑ จำก็มาเป็นเนื้อหัวใจชั้น ๑ คิดก็มาเป็นดวงจิตชั้น ๑ รู้ก็มาเป็นดวงวิญญาณชั้น ๑

ส่วน รูป รส กลิ่น เสียง โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ ๖ อย่างนี้เป็นของทิพย์ เพราะเกิดขึ้นแล้วก็ดับหายไป ทิ้งไว้แต่ความยินดียินร้ายให้ปรากฏอยู่เท่านั้น

ความอยากได้ อยากพ้น ที่เรียกว่าดิ้นรนทะยานอยากนั้นเรียกว่า "**ตัณหา**" ความอยากได้วัตถุกามและกิเลสกามอันยังไม่ได้และความหมกมุ่นอยู่ในวัตถุกามและกิเลสกามอันได้มาแล้ว จัดเป็น **กามตัณหา** ความอยากมี อยากเป็น และความอยากเป็นนั่นเป็นนี่จัดเป็น **ภวตัณหา** ความไม่อยากให้สิ่งที่ได้มาแล้ว และสิ่งที่มีอยู่เป็นอยู่ไม่อยากให้ละลายดับสูญหายไปเสีย จัดเป็น **วิภวตัณหา**

ตัณหาทั้ง ๓ นี้ มีอยู่ในก้อนกายทิพย์ เพราะเหตุนั้นสิ่งที่เป็นทิพย์ ก็คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ เหล่านี้จึงเต็มไปด้วยตัณหา และชุ่มโชกสดชื่นไปด้วยตัณหา

– **ทุกข์** เมื่อ เห็น จำ คิด รู้ ของทิพย์เป็นตัวตัณหาและเป็นตัวเหตุแล้ว เห็น จำ คิด รู้ ของกายมนุษย์ซึ่งเป็นตัวทุกข์ ก็เป็นตัวผล

เมื่อจะดับทุกข์ ก็ต้องดับสมุทัยกายทิพย์ซึ่งซ้อนอยู่ชั้นในของดวงทุกข์ แล้วดวงทุกข์ซึ่งซ้อนอยู่ชั้นนอกดุจดังว่าเปลือกจึงจะดับตาม

– **สมุทัย** คือกายทิพย์ เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ คือ กายมนุษย์ กายมนุษย์เป็นผล

– **นิโรธ** คือกายปฐมวิญญาณ เป็นเหตุให้เกิดกายทิพย์ กายทิพย์เป็นผล

เมื่อกายปฐมวิญญาณซึ่งเป็นตัวเหตุดับ กายทิพย์ซึ่งเป็นตัวผลก็ดับตามด้วย

กายทิพย์ซึ่งเป็นตัวเหตุของทุกข์ดับ กายมนุษย์ซึ่งเป็นตัวผลก็ดับ

มรรค เป็น **กายธรรม** เป็นเหตุเพ่งเผากายทั้ง ๔ ข้างต้นให้ดับย้อนเข้าไปเป็นลำดับ คือ ดับกายที่ ๔ แล้ว กายที่ ๓ ก็ดับตาม, กายที่ ๓ ดับแล้ว กายที่ ๒ ก็ดับตามกัน, กายที่ ๒ ดับแล้ว กายที่ ๑ ก็ดับตาม เป็นเหตุให้เพ่งเผากายทั้ง ๓ ให้ดับในที่ ๓ สถาน คือ **ฐานที่ ๑ เบื้องต้น** กายธรรมเกิดขึ้นด้วยดวงกลมใสสะอาดของมรรคซึ่งซ้อนอยู่กลางของนิโรธ ดวงกลมนั้นมีซ้อนกันอยู่ ๔ ชั้น คือเป็นกาย ชั้น ๑ เนื้อหัวใจ ชั้น ๑ ดวงจิต ชั้น ๑ ดวงวิญญาณ ชั้น ๑ สำหรับเพ่งเผา (ทำลายล้าง) กายปฐมวิญญาณหยาบให้ดับสิ้นเชื้อเป็นนิโรธ **ฐานที่ ๒ ท่ามกลาง** กายธรรมแรกปฏิสนธิเป็นกำเนิดธาตุธรรมเดิมมา ก็เป็นเหตุทำลายล้างกายปฐมวิญญาณหยาบให้ดับสิ้นเชื้อไปเป็นนิโรธ **ฐานที่ ๓ เบื้องปลาย** กายธรรมเจริญขึ้นตั้งแต่ปฏิสนธิแล้วก็เป็นเหตุเพ่งเผาทำลายล้างกายปฐมวิญญาณหยาบให้ดับ

สิ้นเชื้อไปเป็นนิโรธเป็นลำดับเรื่อยมา แล้วก็เจริญโตขึ้นด้วยก้อนมรรคทั้ง ๔ คือกายก็เป็น มรรค เนื้อหัวใจก็เป็น มรรค ดวงจิตก็เป็นมรรค ดวงวิญญาณก็เป็นมรรค การที่รู้จริงเห็นจริงว่า ทุกขสัจจ์เป็นทุกข์จริง สมุทัยสัจจ์เป็นเหตุให้เกิดทุกข์จริง นิโรธสัจจ์ ดับทุกข์ได้จริง มรรคสัจจ์ เป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ได้จริง การรู้จริงเห็นจริง (ในอริยสัจจ์ ๔) เช่นนี้ มีชื่อเรียกว่า **สัจจญาณ**

ทุกขสัจจ์ เป็นของควรกำหนดรู้ไว้ว่าเป็นทุกข์ สมุทัยสัจจ์เป็นของควรละเสีย นิโรธสัจจ์ เป็นของควรกระทำให้แจ้ง มรรคสัจจ์ เป็นของควรทำให้ทวีมากขึ้น การกำหนดรู้ในอริยสัจจ์ ๔ เช่นนี้มีชื่อเรียกว่า **กิจจญาณ**

ทุกขสัจจ์ ก็ได้กำหนดรู้แล้วว่าเป็นทุกข์ สมุทัยสัจจ์ ก็ได้ละเสียแล้ว นิโรธสัจจ์ก็ได้ทำให้แจ้งแล้ว มรรคสัจจ์ ก็ได้เจริญทับทวีให้มากขึ้นแล้ว การทำแล้ว รู้แล้ว ในอริยสัจจ์ ๔ เช่นนี้มีชื่อเรียกว่า **กตญาณ**

อริยสัจจ์ ๔ นั้น มีปริวัฏรอบ ๓ มีอาการ ๑๒ คือ อริยสัจจ์ข้อหนึ่ง ๆ ก็มีปริวัฏรอบ ๓ คือมีสัจจญาณ กิจจญาณ กตญาณ เหมือนกันทั้ง ๔ อริยสัจจ์ อริยสัจจ์ ๔–๓ หน จึงเป็น ๑๒ เรียกว่าปริวัฏเวียนไปในสัจจ์ละ ๓ ละ ๓ จึงเป็นอาการ ๑๒ ดังนี้

– ทุกขสัจจ์ กายมนุษย์เป็นผล สมุทัยสัจจ์กายทิพย์เป็นเหตุ

– สมุทัยสัจจ์ กายทิพย์เป็นผล นิโรธสัจจ์กายปฐมวิญญาณเป็นเหตุ

– นิโรธสัจจ์ กายปฐมวิญญาณเป็นผล มรรคสัจจ์กายธรรมเป็นเหตุ

– มรรคสัจจ์ กายธรรมเป็นผล กายธรรมละเอียดเป็นเหตุ

เมื่อเอากายที่เป็นเหตุออกเสีย กายที่เป็นผลก็ดับ คือเมื่อถอดกายธรรมละเอียดออกเสีย กายธรรมก็ดับ

เมื่อถอดกายธรรมออกเสีย กายปฐมวิญญาณละเอียดซึ่งเป็นตัวผลก็ดับ

เมื่อถอดกายปฐมวิญญาณละเอียดซึ่งเป็นเหตุของกายปฐมวิญญาณหยาบออกเสีย กายปฐมวิญญาณหยาบซึ่งเป็นตัวผลก็ดับ

เมื่อถอดกายปฐมวิญญาณหยาบซึ่งเป็นเหตุของกายทิพย์ออกเสีย กายทิพย์ซึ่งเป็นตัวผลนั้นก็ดับ

เมื่อถอดกายทิพย์ซึ่งเป็นเหตุของกายมนุษย์ออกเสีย กายมนุษย์ซึ่งเป็นตัวผลนั้นก็ดับ ตามกัน

๑๖. เห็น จำ คิด รู้

กายทุกๆ กาย เห็น จำ คิด รู้ทั้ง ๔ นี้แหละเป็นสิ่งสำคัญ อะไรๆ ก็ต้องสำเร็จด้วย เห็น จำ คิด รู้ ทั้งสิ้น

กายทุกๆ กาย ก็ มี ตา จมูก หู ลิ้น กาย ใจ และเห็น จำ คิด รู้ และศูนย์กลางกาย กำเนิดธาตุธรรมเดิมเหล่านี้ตรงกันมาตั้งแต่ดวงใสตั้งอยู่ในกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมภายในมาแล้วทุกๆ กาย เพราะฉะนั้นเมื่อขยายเป็นส่วนออกมาภายนอก ตั้งปฏิสนธิก็ดี หรือเบื้องปลายร่างกายเติบโตเจริญขึ้นก็ดี เห็น จำ คิด รู้ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ศูนย์กลางกาย และที่ตั้งกำเนิดธาตุธรรมเดิม ก็ต้องตรงกันตามหลักกำเนิดธาตุธรรม ที่ปรากฏเป็นหลักเดิมอยู่ในกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้นทุกๆ กาย เช่นกัน

กายทุก ๆ กายก็มีขันธ์ ๕ มี เห็น จำ คิด รู้ มีอายตนะ ๑๒ มีธาตุ ๑๘ มีอินทรีย์ ๒๒ เช่นเดียวกับกายมนุษย์เหมือนกัน ตลอดถึงสุดหยาบสุดละเอียดของกายทั้ง ๕ กายนั้นก็ดี ก็มีเช่นเดียวกับกายมนุษย์เหมือนกัน

เห็น จำ คิด รู้ ทั้ง ๔ นี้ มี เจืออยู่ในขณะจิตทุก ๆ ดวง เว้นไม่ได้ จิตดวงหนึ่ง ๆ ก็มี เห็น จำ คิด รู้ อยู่ในนั้นด้วยทุก ๆ ดวง สภาพอื่น ๆ ก็มีเห็น จำ คิด รู้ เจืออยู่ด้วยเช่นจิตเหมือนกัน คือ ขันธ์ ๕ รูปก็มีเห็น จำ คิด รู้, เวทนาก็มีเห็น จำ คิด รู้, สัญญา ก็มีเห็น จำ คิด รู้, สังขารก็มีเห็น จำ คิด รู้, วิญญาณก็มีเห็น จำ คิด รู้

อายตนะ ภายใน ๖ ภายนอก ๖ ดวงหนึ่ง ๆ ก็มีเห็น จำ คิด รู้ เจืออยู่ด้วยทุกดวง ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจจ์ ๔ ของกายทั้ง ๕ กายก็ดี หรือกายสุดหยาบสุดละเอียดของกายทั้ง ๕ ก็ดี ล้วนมีเห็น จำ คิด รู้ เจืออยู่ด้วยทั้งนั้น ทุก ๆ กายเว้นเสียไม่ได้ เห็น จำ คิด รู้ ทั้ง ๔ นี้เป็นหลักสำคัญ ต้องมีเจือทั่วไปในสภาพทั้งปวงเว้นเสียไม่ได้ทุกขณะจิต จะตรัสรู้มรรคผล ก็เพราะเห็น จำ คิด รู้ นี่เอง จิตจะหยาบและละเอียด หรือจะทำอะไรให้เป็นสุดหยาบสุดละเอียด ก็เพราะเห็น จำ คิด รู้ นี่เอง

ธาตุเห็น ก็มีธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ เจืออยู่ในนั้นด้วย, ธาตุจำ ก็มีธาตุเห็น ธาตุคิด ธาตุรู้ เจืออยู่ในนั้นพร้อมด้วย, ธาตุคิด ก็มีธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุรู้ เจืออยู่ในนั้นพร้อมบริบูรณ์, ธาตุรู้ ก็มีธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด เจืออยู่ในนั้นพร้อมบริบูรณ์ เช่นเดียวกัน

จงจำไว้ว่า **"เห็น จำ คิด รู้ ทั้ง ๔ นี่แหละเป็นหลักชัยสำคัญยิ่งนัก ในการที่เรียนสมถวิปัสสนา อบรมจิตให้สะอาดบริสุทธิ์ จิตจะเศร้าหมอง หรือผ่องใส จะดีหรือจะชั่วประการ**

ใดก็เพราะ เห็น จำ คิด รู้ ทั้ง ๔ นี่แหละ จิตจะนิ่ง จะหยุค เป็นตัวอัปปนาสมาธิแน่วแน่ได้ก็เพราะ เห็น จำ คิด รู้ ทั้ง ๔ นี่แหละเป็นสำคัญยิ่ง"

๑๗. กำเนิดธาตุธรรมเดิม

กำเนิดธาตุธรรมเดิมกับขันธ์ ๕ นั้นต่างกันคนละอย่าง ไม่ใช่อย่างเดียวกัน คือกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้นเป็นพืดเดิมที่จะก่อเป็นขันธ์ ๕ ขึ้น ก็เหมือนพืดของต้นโพธิ์ และต้นไทรที่จะก่อเป็นลำต้นขึ้น ส่วนเบื้องล่างก็แตกเง่าเป็นรากแล้วหยั่งลงไปในพื้นดิน สำหรับสูดรสอากาศ นำเอาธาตุ ๖ เบื้องล่างขึ้นมาเลี้ยงลำต้น ส่วนเบื้องบนก็แตกเป็นลำต้นและสาขาออกไปสำหรับสูดอากาศเบื้องบน นำเอาธาตุ ๖ มาเลี้ยงลำต้น ต้นโพธิ์และต้นไทรจึงเจริญโตโหญ่ขึ้นฉันใด กำเนิดธาตุธรรมเดิมกับขันธ์ ๕ ก็เช่นกัน

คือกำเนิดธาตุธรรมเดิมของมนุษย์ ตั้งอยู่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๖ ที่ภายในสะดือเข้าไปเห็นดวงกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ประมาณเท่าปลายเข็ม หรือเท่าเมล็ดโพธิ์เมล็ดไทร นี่เป็นพืดเดิมเกิดมีขึ้นก่อน เป็นธาตุเดิมธรรมเดิม มีก่อนตั้งปฏิสนธิกำเนิด นี่เป็นส่วนเบื้องต้นและเป็นส่วนละเอียด กำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้นขยายเป็นส่วนท่ามกลางและเป็นส่วนหยาบออกมา ก็เป็นดวงกลมใสสะอาดบริสุทธิ์หุ้มอยู่ชั้นนอก ของกำเนิดธาตุธรรมเดิมส่วนที่ละเอียด ดวงกลมอย่างหยาบท่ามกลางนี้แหละจะตั้งปฏิสนธิกำเนิดเป็นขันธ์ ๕ ร่างกายของมนุษย์เป็นเบื้องต้น ตั้งแต่เท่าหยาดน้ำมันงาอันใส ซึ่งติดอยู่ที่ปลายขน

จามจุรี อันบุรุษผู้มีกำลังปานกลางสลัดเสียแล้ว ๗ ครั้งเป็นกลละรูป ในดวงกลมนั้นมีซ้อนกันอยู่ ๔ ชั้น คือ เห็น จำ คิด รู้ เป็นส่วนกาย ชั้น ๑ เป็นเนื้อหัวใจชั้น ๑ เป็นดวงจิตชั้น ๑ เป็นดวงวิญญาณชั้น ๑ กำหนดตั้งแต่ปฏิสนธิมาจนถึง ขันธ์ ๕ อายตนะ ๖ อาการ ๓๒ ครบบริบูรณ์

กำเนิดธาตุธรรมเดิมดวงนั้น ขยายเป็นส่วนเบื้องปลาย และเป็นส่วนหยาบออกมาอีก ก็มาเป็นดวงกลมใสสะอาดบริสุทธิ์หุ้มอยู่ชั้นนอกของดวงหยาบ ซึ่งเป็นส่วนท่ามกลาง เป็นสังขารร่างกายใหญ่โตเจริญขึ้นจนตราบเท่าชรา ในดวงกลมนี้มีซ้อนกันอยู่ ๔ ชั้น คือ เห็น จำ คิด รู้ นั่นเอง เป็นกายชั้น ๑ เป็นเนื้อหัวใจชั้น ๑ เป็นดวงจิตชั้น ๑ เป็นดวงวิญญาณ ๑ กำหนดตั้งแต่อาการ ๓๒ ครบบริบูรณ์แล้วไป

ส่วนกำเนิดธาตุธรรมเดิม ของกายทิพย์ และกายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด ก็เป็นดวงกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ซ้อนอยู่ชั้นในของกายมนุษย์เข้าไป ตามลำดับของกาย มีศูนย์กลางภายในสะดือเข้าไป ฐานที่ ๖ ตรงกันทุกกาย และกายหนึ่ง ๆ ก็มี ๓ ฐานเหมือนกันทุกกาย คือฐานเบื้องต้น ฐานท่ามกลาง ฐานเบื้องปลาย เหมือนดังกายมนุษย์ที่กล่าวมาแล้ว และกายสุดหยาบสุดละเอียด ของกายทั้ง ๕ กายนั้น คือกายหนึ่ง ๆ ก็มีซ้อนกันอยู่ ๓ ฐาน เหมือนดังกายมนุษย์ที่กล่าวมาแล้วทุกกาย กาย ๔ กายข้างต้นตกอยู่ในความเป็น **อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา** ส่วนกาย ๑ กาย

เบื้องปลายนั้นคือ กายธรรม ตกอยู่ในความเป็นโลกุตระ คือเป็น **นิจฺจํ สุขํ อตฺตา**

เห็น จำ คิด รู้ ทั้ง ๔ นี้เป็น**นาม**, ที่ตั้งหรือที่อยู่ ที่อาศัย ของเห็น จำ คิด รู้ เป็น**รูป**, จึงรวมเป็นรูป ๑ นาม ๔ ของกายทุก ๆ กาย **เห็น** คือตัว **เวทนา** **จำ** คือตัว **สัญญา** **คิด** คือตัว **สังขาร** **รู้** คือตัว **วิญญาณ**

ที่เรียกว่า "**กำเนิดธาตุธรรมเดิม**" นั้น หมายถึงกำเนิดที่มาดั้งเดิม เข้าสิบเข้าศูนย์โตเท่าฟองไข่แดงของไก่ เมื่ออยู่ในท้องบิดา กำเนิดธาตุธรรมเดิมเป็นดวงกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ เกิดขึ้นในขณะเมื่อเข้าสิบเข้าศูนย์ในท้องของบิดา เมื่อเห็น จำ คิด รู้ ของบิดา ๔, ของมารดา ๔, ของบุตร ๔, นิ่งแน่นสนิทเป็นอันเดียวกันแล้ว ก็ดึงดูดเอากำเนิดธาตุธรรมเดิมที่อยู่ในท้องของบิดานั้นไหลเข้าอู่มดลูกของมารดา แล้วเข้าไปเชื่อมติดกันกับกำเนิดของมนุษย์ที่จะเกิด ที่ท่านกล่าวว่า เล็กเท่าหยาดน้ำมันงา อันติดอยู่ที่ปลายขนจามจุรีที่บุรุษผู้มีกำลังสลัดเสียแล้ว ๗ ครั้งเป็นกลละรูป กำเนิดธาตุธรรมเดิมละเอียดซ้อนอยู่ในชั้นใน ๔ ชั้น กำเนิดปฏิสนธิหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กำเนิดมนุษย์หยาบออกมาหน่อย ซ้อนหุ้มออกมาอยู่ชั้นนอกเป็น ๔ ชั้นตรงกัน สำหรับจะถือเอาปฏิสนธิกำเนิดในครรภ์ของมารดาต่อไป และกำเนิดมนุษย์นั้นขยายส่วนหยาบออกมาอีก เป็นส่วนเบื้องปลาย เป็นดวงกลมใสหุ้มซ้อนออกมาอยู่ชั้นนอกอีกเป็น ๔ ชั้น ตรงศูนย์กันกับชั้นที่ ๑ ที่ ๒ สำหรับเป็นร่างกายเจริญใหญ่โตตลอดมาจนถึงเฒ่าแก่ชราและมรณะเป็นที่สุด

๑๘. วิธีเข้านิพพานในกายมนุษย์ด้วยกายธรรม

วิธีเข้านิพพานในกายมนุษย์ของเรานี้คือ เอากายธรรมเดินฌานสมาบัติไป ๗ เที่ยว เมื่อครบ ๗ เที่ยวดีแล้ว กายธรรมตกศูนย์ ถ้าจะดูอย่างหยาบก็โตเท่าฟองไข่ไก่ ถ้าจะดูอย่างละเอียดก็เท่ากำเนิดธาตุธรรมเดิม หรือเท่าหยาดน้ำมันงาอันใสที่ติดปลายขนจามจุรีที่บุรุษผู้มีกำลังสลัดเสียแล้ว ๗ ครั้ง สัณฐานกลมสีขาวใสสะอาดบริสุทธิ์ดังเพชรน้ำค้าง ศูนย์ธรรมกายนี้เกาะติดอยู่กับ เนวสัญญานาสัญญายตนะสมาบัติ

ทันใดนั้น ศูนย์นิพพานที่อยู่ในกำเนิดธาตุธรรมเดิมกลางกายมนุษย์ มีสัณฐานกลมสีขาวใสสะอาดบริสุทธิ์ดังเพชรน้ำค้างเช่นเดียวกัน ก็ดึงดูดศูนย์ธรรมกายที่เกาะติดอยู่กับเนวสัญญานาสัญญายตนะฌานสมาบัตินั้น เข้าไปซ้อนในกลางศูนย์ของนิพพาน วิธีซ้อนนั้นซ้อนบนลงมาในกลางศูนย์ หรือจะซ้อนเข้าไปทางซ้าย ทางขวา ข้างหน้า ข้างหลังก็ได้ทั้งสิ้น เพราะศูนย์ธรรมกาย และศูนย์นิพพานนั้นมีสัณฐานกลมเช่นเดียวกัน เพราะของกลม ๆ จะเอาทางไหนซ้อนกันก็ได้ทั้งสิ้น

ขณะเมื่อศูนย์ธรรมกายกับศูนย์นิพพานเข้าไปซ้อนจดกันนั้น ธรรมกายก็เกิดขึ้นทันที ไม่ก่อน ไม่หลังกัน และไม่ช้าไม่เร็วกว่ากัน ธรรมกายเกิดขึ้นแล้วก็เอาตาธรรมกายมองดูให้รอบ ๆ ก็เห็นว่าในศูนย์นิพพานในกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้น เป็นภาพกว้างขวางใหญ่โตไม่มีอะไรเลย เป็นที่กว้างเป็นอากาศว่าง ๆ แต่ว่าอากาศในนั้นละเอียดสะอาดบริสุทธิ์ สว่างโล่งไปหมด จิตใจจะรู้สึกแช่มชื่นเย็นสุขุม

มีนิพพานเป็นอารมณ์ ผิดกว่าเมื่อยังไม่เข้าไปอยู่ในนิพพาน องค์ธรรมกายก็สุกใสสะอาดบริสุทธิ์ดีขึ้นกว่าเก่า

อธิบายนิพพาน นิพพานนั้นมีสุดหยาบสุดละเอียดไม่มีสิ้นสุดเหมือนกัน

ในกลางนิพพานนั้น มีศูนย์นิพพานอยู่กลางทุกๆ นิพพาน สำหรับธรรมกายจะได้เข้านิพพาน เหมือนกับกลางกายทุก ๆ กายมีกำเนิดธาตุธรรมเดิมสำหรับปฏิสนธิเช่นเดียวกัน องค์ธรรมกายในนิพพานนั้น ถ้ายิ่งลึกเข้าไปก็ยิ่งละเอียดสะอาดบริสุทธิ์ประณีตสุขุมยิ่งขึ้นไป อากาศละเอียดสว่างโล่ง องค์ธรรมกายก็ขยายส่วนใหญ่ยิ่งขึ้นไปกว่าเก่าเป็นลำดับทุก ๆที

เพราะฉะนั้น เมื่อเข้านิพพานไปแล้ว จงเอาธรรมกายเดินฌานสมาบัติไป ๗ เที่ยวแล้วตกศูนย์เกาะอยู่กับฌานสมาบัติ เนวสัญญานาสัญญายตนะ แล้วศูนย์นิพพานในนิพพานที่ ๒ นั้นก็จักดึงดูดเข้าไปในศูนย์นิพพานที่ ๒ เกิดเป็นธรรมกายขึ้นในนิพพานที่ ๒ นั้น

ครั้นแล้วก็เอาธรรมกาย เดินฌานสมาบัติในนิพพานที่ ๒ นั้นต่อไป เมื่อเดินฌานสมาบัติครบ ๗ เที่ยวแล้ว ธรรมกายก็ตกศูนย์แล้วศูนย์นิพพานในนิพพานที่ ๓ นั้นจักดึงดูดศูนย์ธรรมกายเข้าไปในศูนย์นิพพานที่ ๓ เกิดเป็นธรรมกายขึ้นในนิพพานที่ ๓ นั้น

ครั้นแล้วก็เอานิพพานที่ ๓ นั้น เดินฌานสมาบัติต่อไปอีกไม่ถอยหลังกลับ ครบ ๗ เที่ยวแล้วธรรมกายตกศูนย์ แล้วนิพพานในนิพพานที่ ๔ นั้นจักดึงดูดศูนย์ธรรมกายเข้าไปในศูนย์นิพพานที่ ๔ เกิดธรรมกายขึ้นในนิพพานที่ ๔ นั้น

ครั้นแล้วก็เอาธรรมกายในนิพพานที่ ๔ นั้นเดินฌานสมาบัติต่อไปไม่ถอยหลังกลับอีก ครบ ๗ เที่ยว แล้วธรรมกายตกศูนย์แล้วศูนย์นิพพานในนิพพานที่ ๕ นั้นจักดึงดูดศูนย์ธรรมกายเข้าไปในศูนย์นิพพานที่ ๕ เกิดเป็นธรรมกายขึ้นในนิพพานที่ ๕ นั้น

ครั้นแล้วก็เอาธรรมกายในนิพพานที่ ๕ ที่ ๖ ที่ ๗ ที่ ๘ ที่ ๙ ที่ ๑๐ ที่ร้อย, ที่พัน, ที่หมื่น, ที่แสน, ล้าน, โกฏินั้น เดินฌานสมาบัติ ๘ ต่อไปไม่ถอยหลังกลับอีก ครบ ๗ เที่ยวแล้วธรรมกายตกศูนย์ แล้วศูนย์นิพพานที่ ๖-๗-๘-๙-๑๐ ที่ร้อย, พัน, หมื่น, แสน, ล้าน, โกฏินั้น จักดึงดูดศูนย์ธรรมกายเข้าไปในศูนย์นิพพานที่ ๖-๗-๘-๙-๑๐ ที่ ร้อย, พัน, หมื่น, แสน, ล้าน, โกฏิ เกิดเป็นธรรมกายขึ้นในนิพพานที่ ๖-๗-๘-๙-๑๐ ที่ ร้อย, พัน, หมื่น, แสน, ล้าน, โกฏินั้นเป็นลำดับ ๆ ไปไม่มีที่สิ้นสุด นิพพานเช่นนี้เรียกว่า **นิพพานเป็น** มีอยู่ในกายมนุษย์

๑๙. วิธีเข้านิพพานเป็นด้วยกายมนุษย์

วิธีเอากายมนุษย์ คือตัวของเราที่นั่งอยู่นี้เข้านิพพานเป็นในตัวของเรานั้น

วิธีนี้ก็เหมือนวิธีเข้านิพพานด้วยธรรมกายดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ต่างแต่วิธีก่อนเอาธรรมกายเข้า ส่วนวิธีนี้เอากายมนุษย์เข้านิพพาน เพราะกายมนุษย์มีฤทธิ์มีเดชมาก มีอำนาจมากกว่ากายธรรม ระเบิดไม่แตกเหมือนพระพุทธเจ้า แต่ครั้งก่อนดึกดำบรรพ์โน้น ท่านเข้านิพพานทั้งกายมนุษย์ทั้งนั้น คือกายมนุษย์แก่หนักเข้า ๆ ทุกที ๆ ก็ใสสะอาดเข้าทุกที แล้วก็เข้านิพพานทั้งกายมนุษย์ที่สุกใสสะอาดเป็นเพชรนั้น และกาลต่อมาพญามารไม่ยอมให้เข้านิพพานทั้งกายมนุษย์

เพราะเห็นว่ากายมนุษย์มีฤทธิ์มีเดชมากนัก พระพุทธเจ้าที่ได้ตรัสรู้หลัง ๆ ต่อมาจึงต้องถอดกายมนุษย์เสียก่อน แล้วจึงเข้านิพพานได้ พระพุทธเจ้าที่ถอดกายมนุษย์เข้านิพพาน ท่านเปรียบเหมือนดังปูนิ่มเวลาอยู่ในนิพพานไม่ค่อยมีฤทธิ์มีเดช ไม่เหมือนพระพุทธเจ้าที่เข้านิพพานทั้งกายมนุษย์มีฤทธิ์มีเดชมากนัก เพราะกายมนุษย์แข็งแรง

วิธีเอากายมนุษย์คือตัวของเราที่นั่งอยู่นี้เข้านิพพานนั้น ท่านให้ตั้งดวงปฐมมรรคขึ้นก่อน แล้วเพ่งทำให้เกิดกายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรม และกายละเอียด ๆ ๆ ๆ เข้าไปทุกที ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียด แล้วก็ย่อกายสุดหยาบสุดละเอียดนั้นเข้าในกายมนุษย์กายเดียว ทำให้ใสดีแล้วเดินฌานสมาบัติ ๗ เที่ยวจนกายมนุษย์ใสสะอาดบริสุทธิ์ดีแล้ว กายมนุษย์ก็ตกศูนย์กำเนิดมนุษย์อยู่กลางตัว แล้วศูนย์นิพพานที่อยู่ในกลางกำเนิดเดิมนั้น ก็ดึงดูดเอาศูนย์กำเนิดมนุษย์นั้นเข้าไปในศูนย์นิพพาน

ขณะเมื่อศูนย์กำเนิดมนุษย์กับศูนย์นิพพานเข้าไปซ้อนจดกัน กายมนุษย์ก็เกิดขึ้นในนิพพานทันที ไม่ช้าไม่เร็วไม่ก่อนไม่หลังกว่ากัน ในกลางนิพพานทุกๆ นิพพานนั้นมีศูนย์นิพพานอยู่กลาง เหมือนที่กล่าวมาแล้วในเรื่องธรรมกายเข้านิพพาน

เพราะฉะนั้น เมื่อกายมนุษย์เข้านิพพานแล้ว ก็เดินฌานสมาบัติในนิพพานนั้นไปอีก ๗ เที่ยว ครบ ๗ เที่ยวแล้วกายมนุษย์พิเศษใสเป็นแก้วนั้น ก็ตกศูนย์กำเนิดมนุษย์อีก แล้วศูนย์นิพพานในนิพพานที่ ๒ จักดึงดูดศูนย์กายมนุษย์เข้าไปในศูนย์นิพพานทั้ง ๒ เกิดเป็นกายมนุษย์ขึ้นในนิพพานที่ ๒ นั้น

ครั้นแล้วก็เอากายมนุษย์พิเศษใสเป็นแก้วในนิพพานที่ ๒ นั้น เดินฌานสมาบัติไปอีกครบ ๗ เที่ยว แล้วกายมนุษย์พิเศษก็ตกศูนย์กำเนิดมนุษย์ แล้วศูนย์นิพพานในนิพพานที่ ๓ นั้นก็ดึงดูดเอาศูนย์กำเนิดมนุษย์เข้าไปในนิพพานที่ ๓ เกิดเป็นมนุษย์ขึ้นในนิพพานที่๓ นั้น แล้วเอากายมนุษย์ที่ใสเป็นแก้วนั้นเดินฌานสมาบัติเข้านิพพานในนิพพาน นิพพานในนิพพาน นิพพานในนิพพาน ๆๆๆๆๆๆ เป็นลำดับ ๆ เข้าไปเช่นนี้ทุก ๆ ทีไม่มีที่สิ้นสุด เหมือนดังที่กล่าวมาแล้วในธรรมกายเข้านิพพานนั้นทุกประการ ต่างแต่ในที่นี้เอากายมนุษย์พิเศษเข้านิพพานเท่านั้น นอกนั้นก็เหมือนธรรมกายเข้านิพพานทั้งสิ้น ที่เรียกว่า**มนุษย์พิเศษ**นั้น เพราะเหตุว่ากายสุดหยาบสุดละเอียดทุก ๆ กายย่อรวมอยู่ในกายมนุษย์คนนี้กายเดียวครบทุกกาย กายมนุษย์คนนี้จึงใสเป็นแก้ว เป็นกายพิเศษขึ้นมีฤทธิ์เดชมาก

๒๐. วิธีเข้านิพพานตาย

นิพพานตาย คือ นิพพานที่เป็นที่ประทับของพระอรหันต-ขีณาสพทั้งหลาย มีพระพุทธเจ้าเป็นต้น

นิพพานในตัวเราเรียกว่า **นิพพานเป็น** ส่วนนิพพานซึ่งเป็นที่ประทับ ของพระอรหันตขีณาสพมีพระพุทธเจ้าเป็นต้นนั้นอยู่สูงกว่า ภพ ๓ ขึ้นไปเรียกว่า**นิพพานตาย**

วิธีเข้าก็มีนัยเหมือนเข้านิพพานเป็น ใช้ธรรมกายเข้าก็ได้ กายมนุษย์พิเศษเข้าก็ได้เหมือนที่กล่าวมาแล้วในข้อ ๑๘ และข้อ ๑๙ นั้นทุกประการ จงพิจารณาดูเถิด ในที่นี้จะกล่าวแต่ย่อ ๆ เท่านั้น

ถ้าจะเข้านิพพานตายด้วยกายมนุษย์พิเศษนี้ ก็จงตั้งดวงปฐม-มรรคขึ้นแล้ว ทำให้เกิดกายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรม และกายละเอียด ๆๆๆๆๆๆ ยิ่งขึ้นไปทุกที ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียด แล้วก็ย่อกายสุดหยาบสุดละเอียดทั้งหมดนั้นเข้าในกายมนุษย์กายเดียว ทำให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ดีแล้ว เดินฌานสมาบัติไป ๗ เที่ยวจนกายมนุษย์ใสสะอาดดีแล้ว กายมนุษย์พิเศษนั้นก็ตกศูนย์กำเนิดมนุษย์อยู่กลางตัว แล้วศูนย์นิพพานที่อยู่กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้นก็ดึงดูดเอาศูนย์กำเนิดมนุษย์นั้นเข้าไปในศูนย์นิพพาน เกิดเป็นมนุษย์พิเศษขึ้นในนิพพานในทันที

ครั้นแล้วก็เอากายมนุษย์พิเศษใสเป็นแก้วที่เกิดในนิพพานเป็นนั้นเดินฌานสมาบัติในพระนิพพานนั้นต่อไปอีก ๗ เที่ยว ครบ ๗ เที่ยวแล้วก็ตกศูนย์กำเนิดมนุษย์ในกลางกายอีก แล้วศูนย์นิพพานตายก็ดึงดูดขึ้นไปเกิดในนิพพานตาย

ครั้นแล้วก็เดินฌานสมาบัติอีก ๗ เที่ยว ตกศูนย์เข้า**นิพพานเป็น**ไปอีก เข้านิพพานเป็นแล้วก็เดินฌานสมาบัติอีก ๗ เที่ยว ตกศูนย์เข้า**นิพพานตาย**ต่อไปอีก

แล้วก็เดินฌานสมาบัติอีก ๗ เที่ยว ตกศูนย์เข้านิพพานเป็นในกายตัวอีก เกิดในนิพพานเป็นแล้วก็เดินฌานสมาบัติอีก ๗ เที่ยว ตกศูนย์เข้านิพพานตายต่อไปอีก

เข้านิพพานเป็นในกลางกายมนุษย์ไปอีกทีหนึ่ง แล้วก็เข้านิพพานตายไปอีกทีหนึ่ง เข้าสลับกันไปคือเข้า**นิพพานเป็น**ไปเที่ยวหนึ่งแล้วก็เข้า**นิพพานตาย**ไปอีกเที่ยวหนึ่ง ทำติดเนื่องกันไป**นิพ-**

พานเป็นทีหนึ่ง **นิพพานตาย**ทีหนึ่ง เช่นนี้เป็นลำดับเรื่อยไป ไม่ถอยหลังกลับจนสุดหยาบสุดละเอียด ยิ่งทำได้มากละเอียดเข้าไปเท่าไรยิ่งดี แต่ให้เป็นคู่กันไปเข้า**นิพพานเป็น**แล้วก็เข้า**นิพพานตาย**ในพระนิพพานเป็นนั้น เข้านิพพานตายแล้วก็เข้า**นิพพานเป็น**ไปใหม่อีก เข้า**นิพพานเป็น**ไปแล้วก็เข้า**นิพพานตาย**ต่อไปอีก เป็นคู่ ๆ กันไปเช่นนี้เรื่อย ทับทวีให้มาก ๆ ขึ้นไปไม่ถอยหลังกลับ

นิพพานทุก ๆ นิพพานนั้น มีศูนย์นิพพานอยู่ทุก ๆ นิพพาน ทั้งนิพพานเป็น ทั้งนิพพานตาย สำหรับดึงดูดศูนย์กำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้น เข้าไปเกิดในนิพพาน เหมือนศูนย์ในมดลูกเป็นที่ดึงดูดกำเนิดธาตุธรรมเดิมเข้าไปเกิด

๒๑. วิธีพึ่งพระพุทธเจ้าตรัสเทศนาในนิพพาน

จงเอากายมนุษย์พิเศษนั้นเดินฌานสมาบัติเข้า นิพพานเป็นและเข้านิพพานตาย ตามนัยดังกล่าวมาแล้วในข้อที่ ๒๐ นั้น ถ้าเข้า**นิพพานตาย**ไปพบพระพุทธเจ้าและพระอรหันตขีณาสพ แล้วจงอธิษฐานถามท่านก่อนว่าพระพุทธเจ้าของเราพระองค์ไหน เมื่อทราบแน่ด้วยวาระจิตของเราแล้ว จงเข้าไปเฝ้าท่านตรงพระพักตร์ แล้วจงเอากายมนุษย์พิเศษอธิษฐานขึ้นให้มากกายแล้ว ระเบิดบ้าง ให้เป็นไอ เป็นแก๊ส เป็นกรดกินบ้าง ละลายบ้าง ซึ่งกายของพระพุทธเจ้านั้น จงอธิษฐานเสียก่อนว่า ถ้าเป็นพระพุทธเจ้าของเราสายขาวบริสุทธิ์จริงแล้วก็ไม่แตก ไม่เป็นอันตราย ไม่ละลาย ถ้าเป็นพระพุทธเจ้าซึ่งสายดำปลอมแล้วขอให้ระเบิดแตกและละลายไป ไอ

แก๊ส กรด กินเข้าเซฟ เข้ามรรคไปเลย แล้วก็เอากายมนุษย์พิเศษเดินฌานสมาบัติ เข้านิพพานเป็น เข้านิพพานตายไปอีก เข้านิพพานตายก็จงถามหาพระพุทธเจ้าอีก ถ้าพบก็อธิษฐานว่า ถ้าพระพุทธเจ้าสายขาวของเราจริงแล้ว ขอให้ระเบิดไม่แตก อธิษฐานแล้วก็จงอธิษฐานกายมนุษย์ขึ้นให้มาก ๆ กายเข้าในไส้พระพุทธเจ้าองค์นั้นแล้วระเบิด ถ้าแตกก็เอากายมนุษย์พิเศษเดินฌานสมาบัติเข้านิพพานเป็นและเข้านิพพานตายไปอีกไม่ถอยหลังกลับ เข้านิพพานตายพบพระพุทธเจ้าแล้วจงอธิษฐานให้รู้ว่าเป็นของเราแท้หรือปลอม แล้วเข้าไส้ระเบิดไปอีก ถ้าแตกก็ไม่ใช่ของเราแท้ เข้านิพพานเป็น เข้านิพพานตายต่อไปอีกแล้วก็ระเบิดไปอีก ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนพบพระพุทธเจ้าที่ใสสะอาดเป็นแก้ว ระเบิดเท่าไร ๆ ก็ไม่แตก ใช้ไอ กรด แก๊สกรดกินเท่าไร ๆ ก็ไม่ละลาย นั่นแหละพึงรู้เถิดว่า พบพระพุทธเจ้าที่แท้จริงของเราแล้ว ก็พึงกำหนดแลสังเกตไว้ให้ดี แล้วกราบทูลอาราธนาขอให้พระองค์แสดงพระธรรมเทศนาให้ฟัง จะได้ฟังพระสุรเสียงและพระธรรมเทศนาของพระองค์ท่านที่แท้จริงทุกประการ ถ้าไม่ได้ยินก็ให้นิ่งแน่นดิ่งอยู่ในศูนย์พระนิพพาน ในกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมในกายมนุษย์ภายในสะดือของเราเข้าไปที่มีเส้นศูนย์เต้นตุ๊บ ๆ อยู่นั่นแหละ ต้องนิ่งอยู่ในศูนย์พระนิพพานให้ดิ่ง ถ้าเคลื่อนนิดหนึ่งก็ฟังไม่ได้ยิน

๒๒. วิธีพิจารณาปฏิจจสมุปบาทธรรม

ที่เรียกว่าปฏิจจสมุปบาทนั้น หมายถึงธรรมที่เกี่ยวเนื่องกันเป็นลูกโซ่ เป็นปัจจัยติดต่อกันไปไม่ขาดสาย คือ อวิชชา สังขาร

วิญญาณ นามรูป สฬายตนะ ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปาทาน ภพ ชาติ ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส

อวิชชา มีลักษณะสัณฐานกลม สีขุ่นมัว ไม่ผ่องใส เล็กประมาณเท่าเม็ดโพธิ์ หรือเม็ดไทร เป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร

สังขาร มีลักษณะสัณฐานกลม สีขาวใสสะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ชั้นในของอวิชชา เป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาณ

วิญญาณ มีลักษณะสัณฐานกลม สีขาวใสสะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ชั้นในของสังขาร เป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป

นามรูป มีลักษณะสัณฐานกลม สีขาวใสสะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ชั้นในของวิญญาณ เป็นปัจจัยให้เกิดสฬายตนะ

สฬายตนะ มีลักษณะสัณฐานกลม สีขาวใสสะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ชั้นในของนามรูป เป็นปัจจัยให้เกิดผัสสะ

ผัสสะ มีลักษณะสัณฐานกลม สีขาวใสสะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ชั้นในของสฬายตนะ เป็นปัจจัยให้เกิดเวทนา

เวทนา มีลักษณะสัณฐานกลม สีขาวใสสะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ชั้นในของผัสสะ เป็นปัจจัยให้เกิดตัณหา

ตัณหา มีลักษณะสัณฐานกลม สีดำขุ่นมัว ซ้อนอยู่ชั้นในของเวทนา เป็นปัจจัยให้เกิดอุปาทาน

อุปาทาน [๑] มีลักษณะสัณฐานกลม สีใส ๆ ซ้อนอยู่ชั้นในของตัณหา เป็นปัจจัยให้เกิดภพ

---

[๑] อุปาทาน เห็นเป็นดวงกลมใส ๆ ขยายส่วนหยาบออกมาเป็น เห็น จำ คิด รู้ ซึ่งจะเศร้าหมองขุ่นมัวด้วยอำนาจของกิเลส อวิชชา ตัณหา เป็นต้น ที่เข้ามาหุ้ม เคลือบ เอิบ อาบ ซึม ซาบ ปน เป็น สวมซ้อน ร้อยไส้ ฯลฯ อยู่ จึงหลงผิดยึดมั่นถือมั่นในสังขารทั้งหลายว่าเป็นตัวตน บุคคล เรา เขา ของเราของเขา ให้เป็นทุกข์ อุปาทานในสังขารขันธ์นี้คือ เห็น จำ คิด รู้ ของกายโลกีย์นั่นเอง

ภพ มีลักษณะสัณฐานกลม สีขาวใสสะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ชั้นในของอุปาทาน เป็นปัจจัยให้เกิดชาติ

ชาติ มีลักษณะสัณฐานกลม สีขาวใสสะอาดบริสุทธิ์ ซ้อนอยู่ชั้นในของภพ เป็นปัจจัยให้เกิด ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส

ธรรมเหล่านี้เกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกัน ประสานติดต่อกันเป็นปัจจัยอุดหนุนกัน ไม่ขาดสายเหมือนลูกโซ่ จึงเรียกว่า ปฏิจจสมุปบาท เกิดขึ้นเพราะเป็นปัจจัยติดต่ออาศัยซึ่งกันและกันเกิด เมื่อจะดับธรรมเหล่านี้ก็ต้องดับเบื้องต้น คือ อวิชชามาก่อน แล้วก็ดับมาเป็นลำดับจนถึงเบื้องปลาย คือ ชาติดับ แต่นั้นธรรมเหล่านี้จึงจะดับขาดสายไปทุกประการ

๒๓. วิธีระลึกชาติหนหลังของตนและคนอื่น

อวิชชา แปลว่าความมืด แปลว่า เครื่องกั้น และเครื่องกำบัง

อธิบายว่าสถานที่มืดก็ดี เวลามืดกลางคืนก็ดี ย่อมเป็นที่สะดุ้งหวาดเสียวต่อภัยอันตรายต่าง ๆ ของผู้อยู่ในที่มืดฉันใด คนผู้ยังมีอวิชชาครอบงำอยู่ก็ย่อมต้องสะดุ้งหวาดเสียวกลัวต่อภัย คือ ความเกิด แก่ เจ็บ ตาย ก็ฉันนั้น จำพวกนี้กลัวตายแต่ไม่กลัวเกิด

ส่วนวิชชา แปลว่าความสว่างแจ้ง ตรงข้ามกับอวิชชา ความมืด อธิบายว่าสถานที่แจ้งที่สว่างก็ดี เวลากลางวันก็ดี ย่อมไม่เป็นที่สะดุ้งหวาดเสียวกลัวต่อภัยอันตรายต่าง ๆ ฉันใด ท่านผู้บรรลุวิชชา ๓ แล้ว ก็ย่อมไม่สะดุ้งกลัวต่อภัย คือ ความเกิด แก่ เจ็บ ตาย ก็ฉันนั้น จำพวกนี้กลัวเกิดแต่ไม่กลัวตาย แล้วก็ไปนิพพาน

การระลึกชาตินั้นต้องดำเนินตามหลักวิชชา ๓ คือ (๑) **ปุพเพ-นิวาสานุสสติญาณ** รู้จักระลึกชาติหนหลังได้หนึ่ง อธิบายวิธีระลึกชาติต้องจับเอาหลักตั้งแต่ตัวของเรานั่ง หรือนอน ยืน เดิน อยู่บัดนี้เป็นปัจจุบันเป็นต้น ถอยหลังเข้าไปเรื่อยเป็นลำดับเข้าไปทุกที ๆ ดังนี้ คือ เรามาจากไหนจึงมาอยู่ที่นี่ และก่อนมาอยู่ที่นี่น่ะมาจากไหน อายุของเราโตเท่านี้น่ะมาจากไหน ก็มาจากเป็นหนุ่มเป็นสาว ก็ก่อนที่จะมาเป็นหนุ่มเป็นสาวมาจากไหน มาจากเป็นเด็ก ก่อนเป็นเด็กมาจากไหน มาจากทารก ก่อนทารกมาจากไหน มาจากเด็กเล็กแดง ก่อนเด็กเล็กแดง ๆ น่ะมาจากไหน มาจากครรภ์ของมารดา ก่อนจากครรภ์ของมารดามาจากไหน มาจากตั้งปฏิสนธิวิญญาณ ก่อนตั้งปฏิสนธิวิญญาณมาจากไหน แล้วก็เอาเห็น จำ คิด รู้ นิ่งแน่นอยู่ในกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม ระลึกชาติหนหลังถอยหลังสืบต่อเข้าไป ตั้งแต่ชาติหนึ่ง สองชาติ จนกระทั่งถึงร้อยชาติพันชาติเป็นต้น ว่าชาตินั้นเราได้เกิดเป็นอย่างนั้น ๆ มีสุข มีทุกข์ เป็นอย่างนั้น ๆ มั่งมีบริบูรณ์เป็นอย่างนั้นหรือขัดสนจนยากกันดารอย่างนั้น ๆ เป็นต้น ระลึกให้รู้ความเป็นไปและรู้สุขทุกข์ไปทุก ๆ ชาติ แม้จะระลึกชาติของคนอื่นก็ระลึกเช่นเดียวกันดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นเหมือนกันทุกประการ (๒) **จุตูปปาตญาณ** รู้จักกำหนดจุติและปฏิสนธิของคนอื่น คือระลึกชาติของคนอื่นได้เช่นเดียวกับตนเหมือนกับคนที่ยืนอยู่บนฝั่งเห็นคนดำน้ำจากที่นี่ไปโผล่ที่โน้น กิริยาที่ให้ระลึกชาติทั้งของตนและของคนอื่น เช่นนี้ ก็เพื่อจะให้เกิดธรรมสังเวชสลดใจว่า เราเวียนตายเวียนเกิดอยู่ในภพไม่มีที่สิ้นสุด ไปนรกบ้าง ไปสวรรค์บ้าง เป็นสุข

บ้าง เป็นทุกข์บ้าง เปลี่ยนแปลงไปต่าง ๆ น่าเบื่อหน่ายยิ่งนัก ต้องทิ้งสมบัติพัสถาน บุตรภรรยา หมุนเวียนเปลี่ยนไปตามเครื่องล่อเครื่องหลง ดุจดังว่าความฝัน เอาเป็นของเที่ยงแท้แน่นอนไม่ได้ เป็นอย่างนี้เหมือนกันทั้งตัวเราและสัตว์อื่น ๆ ก็เหมือนกันเช่นเดียวกันทุก ๆ รูปนาม แล้วยก **วิปัสสนาญาณ ๑๐ ประการ** ขึ้นพิจารณาทั้งของตนและของสัตว์อื่น ๆ ทบไปทวนมา ทับทวีให้มาก ๆ ขึ้นจนใจของเราเกิดธรรมสังเวชสลด จิตคิดเบื่อหน่ายในสังขารและรูปนาม **เป็นสังขารุเปกขาญาณ** เพิกเฉยในสังขาร สิ้นรักสิ้นใคร่ สิ้นอาลัยในสังขาร อยากจะไปเสียให้พ้น เหมือนดังนกที่ติดอยู่ในกรง หรือปลาที่ติดกับเบ็ด อยากจะให้หลุดพ้นไปเสียเช่นนี้แล้ว จงยกจิตนั้นขึ้นให้บริสุทธิ์ ใสสะอาดจากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง แล้วน้อมไปเพื่อ (๓) **อาสวักขยญาณ** ทำซึ่งอาสวะกิเลสให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ ซึ่งเรียกว่า **ขีณาสโว** ผู้มีอาสวะสิ้นแล้ว เพราะการน้อมนำเอาญาณทั้ง ๒ เบื้องต้นนั้นมาพิจารณาคือ **ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ** และ **จุตูปปาตญาณ** นั้น ๆ มาเป็นอุปการะในการทำอาสวะให้สิ้นไป

๒๔. วิธีทดลองจิตว่าอาสวะจะสิ้นเพียงไหน

การสอบสวนว่าจิตมีอาสวะสิ้นเพียงไหนนั้นมีหลายวิธี คือ

๑. จงยกเอากามคุณ ๕ ในมนุษย์มาถามจิตดูก่อนว่าท่านปรารถนาอยากได้หรือไม่ ? ถ้ายังอยากได้ก็เรียกว่ายังมีรสมีชาติอยู่ในกาม ถ้าไม่อยากได้ก็เรียกว่าสิ้น

ถ้ากามคุณในมนุษย์ไม่อยากได้ ในทิพย์อยากได้หรือไม่ ? ถ้าไม่อยากได้ทั้งมนุษย์และทิพย์ จึงจะเรียกว่าสิ้นอาสวะได้จริง ถ้าอยากได้แม้แต่น้อยก็ยังเรียกว่าสิ้นอาสวะไม่ได้

๒. ลองถามภวตัณหาดูกับจิตบ้างว่า ถ้าเขาจะให้ท่านเป็นใหญ่เป็นโต เป็นเทวดา อินทร์ พรหม บรมกษัตริย์ ท่านอยากเป็นหรือไม่ ? หรือสมบัติพัสถาน ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ที่ยังไม่มีจะมีขึ้น ท่านอยากจะได้หรือไม่ ? ถ้ายังอยากได้ก็ยังมีรสมีชาติอยู่ในภวตัณหา ต้องไม่อยากได้จึงจะสิ้นอาสวะจริง

๓. สิ่งไรที่เป็นพัสดุกาม และกิเลสกามของท่านที่ท่านชอบใจ ท่านอยากให้สิ่งนั้นมีอยู่เป็นอยู่เช่นเดิม ไม่อยากให้พลัดพรากจากไปหรือไม่ ? และสังขารร่างกายที่อยู่ที่อาศัยของท่านอยากให้สิ่งนั้นมีอยู่เป็นอยู่เหมือนเดิม ไม่อยากให้ แก่ เฒ่า ชรา ชำรุดทรุดโทรมเสื่อมสูญไปหรือไม่ ? ถ้าอยากให้มีอยู่ เป็นอยู่เช่นเดิม ก็ยังเรียกว่ายังมีรสมีชาติอยู่ในวิภวตัณหา ถ้าไม่อยากจึงจะสิ้นอาสวะจริง

๒๕. อาสวะ

สิ่งสำคัญยิ่ง คือ เห็น จำ คิด รู้ ๔ อย่างนี้ต้องมีอารมณ์ว่าเป็นจุดเดียวกัน หรือเป็นศูนย์เดียวกันอย่าให้แตกแยกอารมณ์กันไปคนละอย่างไม่ได้ คือเห็นอารมณ์ใด จำ คิด รู้ ก็ต้องร่วมอารมณ์นั้นอย่างละเอียด จะแยกอารมณ์อื่นไปไม่ได้ จึงได้ชื่อว่า **เอกัคคตารมณ์** ซึ่งแปลว่า รวมอารมณ์เดียวกัน

อาสวะ ๓ อย่างนั้น คือ

กามาสวะ เครื่องหมักดองสันดานสัตว์เป็นเหตุให้อยากได้กามหนึ่ง

ภวาสวะ เครื่องหมักดองสันดานสัตว์เป็นเหตุให้อยากมีอยากเป็นหนึ่ง

อวิชชาสวะ เครื่องหมักดองสันดานสัตว์เป็นเหตุทำให้มืดให้โง่เขลาหนึ่ง **อาสวะทั้ง** ๓ นี้เป็นรสเป็นชาติเจืออยู่ในเห็น จำ คิด รู้ ทั้งสิ้น เห็น จำ คิด รู้ จึงยังมีรสมีชาติอยู่ไม่จืดสนิท เมื่อใดคลายอาสวะออกเสียจากเห็น จำ คิด รู้ ได้แล้ว เมื่อนั้นเห็น จำ คิด รู้ จึงเป็นตัว **อาสวักขยญาณ** จืดสนิทไม่มีรสเปรี้ยวเค็ม และไม่มีชาติของรสต่อไป

กิเลสทั้งปวง เช่น อุปาทาน และสมุทัยเป็นต้น เป็นบ่อประชุมรวมลงอยู่ที่เห็น จำ คิด รู้ ๔ อย่างนี้ทั้งสิ้น ต้องแก้ที่เห็น จำ คิด รู้ นี้เอง กิเลสจึงจะดับหมด และธรรมกายจึงจะใสขยายส่วนใหญ่ออกไปได้เต็มธาตุเต็มธรรม แล้วไม่กลับมัวหมองและไม่เล็กเข้ามาอีก เพราะเบิกบานเต็มที่เหมือนดอกบัวบานแล้ว จะใสสว่างอยู่ทุกเมื่อ

การที่ท่านให้พิจารณา **ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ** และ **จุตูปปาตญาณ** พิจารณาระลึกชาติหนหลังของตนและสัตว์อื่นให้รู้จุติและปฏิสนธินั้น ความประสงค์มุ่งหมายก็เพื่อจะให้เกิดธรรมสังเวชเบื่อหน่ายที่เวียนตายและเวียนเกิด ที่เรียกว่า **ปฏิสังขานุปัสสนาญาณ**และ **นิพพิทาญาณ** จะได้คลายกิเลสในเห็น จำ คิด รู้ ให้สิ้นไป เห็น จำ คิด รู้ จะได้จืดสนิทไม่มีรสไม่มีชาติต่อไป แล้วจะเพิกเฉยไม่ยินดียินร้าย ไม่เกาะเกี่ยว ไม่อินังขังขอบในสังขารต่อไป เรียกว่า **สังขารุเปกขาญาณ** จงถอนกิเลสออกจากเห็น จำ คิด รู้ โดยพิจารณาตามหลักแห่ง **วิปัสสนาญาณทั้ง** ๑๐ ประการนั้นเถิด เห็น จำ คิด รู้

อาจจะสิ้นรสสิ้นชาติจากอาสวะจืดสนิทลงได้ เป็นตัว **อาสวักขยญาณ** ขึ้น จงหมั่นพิจารณาทบไปทวนมาใน **วิปัสสนาญาณ** ๑๐ ประการนั้นให้มาก ๆ เถิด

๒๖. อนุสัย

อวิชชานุสัย กามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย หุ้ม เห็น จำ คิด รู้

อวิชชานุสัย มีลักษณะสัณฐานกลมประมาณเท่าเม็ดพริกไทย มีสีดำมัว ๆ ถ้าผู้มีกิเลสมากสีดำมัวมาก ถ้าผู้มีกิเลสน้อยสีขาวเป็นฝ้าเหมือนดวงแก้วที่เป็นฝ้าหุ้มดวง**วิญญาณ**อยู่ภายนอก หนาประมาณ ๑ กระเบียด ดวงวิญญาณอยู่ภายในกระเปาะหุ้มของอวิชชาเหมือนไข่ขาวหุ้มไข่แดงอยู่

กามราคานุสัย มีลักษณะสัณฐานกลมโตประมาณเท่าลูกตาดำ สีมัว ๆ หุ้ม**คิด**อยู่ภายนอกหนาประมาณ ๑ กระเบียด

ปฏิฆานุสัย มีลักษณะสัณฐานกลมโตประมาณเท่าลูกตาขาว สีดำมัว ๆ หุ้มธาตุ**เห็น**กับธาตุ**จำ**อยู่ภายนอกหนาประมาณ ๑ กระเบียด

ตามนัยที่กล่าวมานี้เรียกว่ากล่าวละเอียดมาหาหยาบ คือกล่าว**วิญญาณ** ย้อนมาหา**เห็น** กล่าวปลายมาหาต้น ถ้ากล่าวหยาบไปหาละเอียด ต้องกล่าวต้นไปหาปลาย คือกล่าวเห็นไปหารู้ เรียกว่ากล่าวอนุโลม อย่างก่อนเรียกว่ากล่าวเป็นปฏิโลม คือย้อนปลายไปหาต้น

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนี้จะเห็นชัดว่า ปฏิฆานุสัยหุ้มอยู่ชั้นนอกเหมือนลูกตาขาว กามราคานุสัยหุ้มอยู่ชั้นกลางเหมือนลูกตาดำ อวิชชานุสัยอยู่ชั้นในเหมือนแววตาดำ

กามราคานุสัย เป็นไส้กลางของปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัยเป็นไส้กลางของกามราคานุสัย เหมือนดวงตาดำเป็นไส้กลางของดวงตาขาว แววตาดำเป็นไส้กลางของลูกตาดำฉะนั้น

เมื่อเป็นไส้กันและกันเช่นนี้ อนุสัยทั้ง ๓ นี้ก็เอิบอาบซึมซาบเจือปนระคนกันเหมือนกระดาษฟางที่รองกันหลาย ๆ ชั้น เมื่อเอาน้ำราดลง น้ำก็เปียกซึมซาบตลอดถึงกันหมดทุกชั้นฉะนั้น

๒๗. ที่เกิดของเห็น จำ คิด รู้ และที่เกิดของอนุสัยทั้ง ๓

๑. **รู้** เกิดจากอากาศธาตุ ส่วนหยาบของรู้เป็นตัวและเป็นเนื้อหนังของ**อวิชชา** หุ้มรู้อยู่ชั้นที่ ๒ ออกมา

๒. **คิด** รู้ส่วนหยาบชั้นที่ ๓ ออกมาเป็นตัวและเนื้อหนังของคิด ส่วนหยาบของรู้ชั้นที่ ๔ ออกมาเป็นตัวและเนื้อหนังของ**กามราคานุสัย** หุ้มคิดอยู่ชั้นนอก

๓. **จำ** รู้ส่วนกลั่นเป็นหยาบชั้นที่ ๕ ออกมาเป็นตัวเนื้อหนังของจำ กลั่นส่วนหยาบของรู้ออกไปอีกเป็นชั้นที่ ๖ เป็นตัวและเนื้อหนังของ**ปฏิฆานุสัย** หุ้มอยู่ชั้นนอกของจำ

๔. **เห็น** รู้ส่วนกลั่นออกไปอีกเป็นส่วนหยาบชั้นที่ ๗ เป็นตัวและเนื้อหนังของเห็น ส่วนหยาบของรู้ชั้นที่ ๘ เป็นตัวและเนื้อหนังของ**ปฏิฆานุสัย** หุ้มเห็นอยู่ชั้นนอก ส่วนหยาบของรู้ชั้นที่ ๙ เป็นกายมนุษย์ หุ้มปฏิฆานุสัยเกิดเป็นร่างกายเจริญโตใหญ่ขึ้นมาเป็นลำดับ ๆ

ที่เกิดของรู้ เกิดจากกำเนิดธาตุธรรมเดิมของกายนั้น ๆ คือถ้ารู้ของกายมนุษย์ก็เกิดจากกำเนิดธาตุธรรมเดิมของมนุษย์

ถ้ารู้ของทิพย์ ของปฐมวิญญาณหยาบ ปฐมวิญญาณละเอียด ธรรมกาย และของกายละเอียดๆๆๆๆๆทุกๆ กายนั้น รู้ก็เกิดจากกำเนิดธาตุธรรมเดิมของกายนั้น ๆ ทุกกาย แต่ว่าใสบริสุทธิ์กว่ากัน เข้าไปละเอียดกว่ากัน เข้าไปเป็นลำดับ ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียดของกาย

๒๘. วิธีถอดอนุสัย

วิธีถอด อนุสัย ๓ คือ อวิชชา กามราคะ ปฏิฆะ ออกจากกายนั้น ๆ ไปทุก ๆ กายจนสุดหยาบสุดละเอียด

อนุสัย ๓ หุ้มเห็น จำ คิด รู้ เป็นไส้กันเป็นชั้น ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อที่ ๒๗ นั้น

จงถอดรู้และหุ้มของรู้ คือตัวอวิชชาออกเสียจากกายมนุษย์ เอาไปใส่กายทิพย์ รู้และหุ้มของรู้นั้นก็ละเอียดกว่าอยู่ในกายมนุษย์

ถอดรู้และหุ้มของรู้ ๆ คือตัวอวิชชานั่นเองออกจากกระเปาะกายทิพย์เอาไป ใส่กายปฐมวิญญาณหยาบ รู้และหุ้มของรู้ก็ละเอียดสะอาดกว่าอยู่ ในกายทิพย์

ถอดรู้และหุ้มของรู้ออกจากกระเปาะกายปฐมวิญญาณหยาบใส่กายปฐมวิญญาณละเอียด รู้และหุ้มของรู้ก็สะอาดละเอียดกว่าอยู่ ในกายปฐมวิญญาณหยาบ เครื่องหุ้มของรู้ใน ๓ กายที่กล่าวมาแล้วนี้เรียกว่า อวิชชาอยู่ในกายมนุษย์นั้น ถ้ากิเลสมากก็ดำมัว ถ้ากิเลสน้อยก็ขาวหลั่ว ๆ เมื่อถอดมาอยู่ ในกายปฐมวิญญาณละเอียดก็ขาวเป็นผ้าบางแต่ไม่ใส ทั้ง ๔ กายนี้ เรียกว่า**อวิชชา**

ถอดรู้และหุ้มของรู้ออกจากกระเปาะกายปฐมวิญญาณละเอียดไปใส่กายธรรม เมื่อถอดรู้และเครื่องหุ้มของรู้มาใส่ในกายธรรม

เครื่องหุ้มคือตัวอวิชชา **กลับเป็นตัววิชชา** รู้แจ้งรู้จริงขึ้นมาทันที คราวนี้ตัววิชชาเครื่องหุ้มนั้นก็ใสสะอาด ละเอียดบริสุทธิ์ขึ้นทันที

เมื่อถอดรู้และเครื่องหุ้มของรู้คือตัววิชชาไปใส่ในกายธรรม และกายละเอียด ๆๆๆๆๆ จนสุดหยาบสุดละเอียดของกายรู้ และเครื่องหุ้มของรู้คือวิชชาก็ใสสะอาดละเอียดบริสุทธิ์ ไม่มีราคียิ่งขึ้นไปกว่ากันเป็นชั้น ๆ เป็นลำดับทุกทีจนกายสุดหยาบสุดละเอียด

วิธีถอดรู้และเครื่องหุ้มรู้ออกจากกายมนุษย์ตลอดจนกายสุดหยาบสุดละเอียดฉันใด การถอดคิด และเครื่องหุ้มของคิด คือกามราคานุสัย และการถอดเห็น จำ และเครื่องหุ้มของเห็น จำ คือ ปฏิฆานุสัย ก็ถอดไปคราวละอย่าง ๆ เหมือนกับถอดรู้ และเครื่องหุ้มของรู้ คือ อวิชชานุสัย เช่นเดียวกัน

กามราคานุสัย เมื่อยังอยู่ในกาย ๔ กาย เบื้องต้นเรียกว่าตกอยู่ใน**สมมติ** แปลว่าตั้งเอาเอง ตั้งแต่กายธรรมไปจนกายสุดหยาบสุดละเอียด เรียกว่า**วิมุตติ** หลุดพ้นจากอาสวะกิเลส

ปฏิฆานุสัย เมื่อยังอยู่ในกาย ๔ กายเบื้องต้น เรียกว่า **โลกียศีล** ตั้งแต่กายธรรมไปเรียกว่า **อริยกันตศีล** แปลว่าศีลอันพระอริยเจ้าใคร่ยิ่งนัก เป็น **โลกุตรศีล** และเป็น**วิโมกข์** กาย ๔ กายเบื้องต้นยังข้องอยู่ในอนุสัย ๓ อย่างนั้น **ศีล สมาธิ ปัญญา** และความปฏิบัติธรรมทุกอย่างตกเป็น**โลกีย์** ตั้งแต่กายที่ ๕ คือกายธรรมไปแล้ว **ศีล สมาธิ ปัญญา** และความปฏิบัติธรรมทุกอย่างตกเป็นส่วน**โลกุตระ** ทั้งสิ้น ตั้งแต่กายธรรม คือกายที่ ๕ แล้วไปตลอดกายสุดหยาบสุดละเอียด

ละปฏิฆานุสัยได้ก็เป็นเนื้อหนังแท้จริงของ**พระวินัยปิฎก**

ละกามราคานุสัยได้ก็เป็นเนื้อหนังที่แท้จริงของ**พระสุตตันตปิฎก**

ละอวิชชานุสัยได้ก็เป็นเนื้อหนังที่แท้จริงของ**พระปรมัตถปิฎก**

ตั้งแต่กายธรรมไป จัดเข้าในมรรค ๘ ประการดังนี้ คือ

๑. ละปฏิฆานุสัยได้แล้ว เป็น**อริยกันตศีล** และเป็น**วิโมกข์** จะกล่าววาจาก็กล่าววาจาชอบ จะทำการงานก็ทำการงานชอบ จะเลี้ยงชีวิตก็เลี้ยงชีวิตชอบ ทั้งนั้น เป็น**อธิศีล** เป็นเนื้อหนังของ**พระวินัยปิฎก** ที่แท้จริง

๒. ละกามราคานุสัยได้แล้ว เป็น**วิมุตติ** จะเพียรก็เพียรชอบ จะตั้งใจไว้ก็ตั้งใจไว้ชอบทั้งสิ้น เป็น**อธิจิต** เป็นเนื้อหนังของ **พระสุตตันตปิฎก** ที่แท้จริง

๓. ละอวิชชานุสัยได้แล้ว เป็น**วิชชา**ขึ้น จะเห็นก็เห็นชอบ จะดำริก็ดำริชอบ เป็น**อธิปัญญา** เป็นเนื้อหนังของ **พระปรมัตถปิฎก** ที่แท้จริง

เมื่อย่อความเข้าก็มีนัยเพียงเท่านี้ เมื่อคลี่ความออกไปแล้ว ก็มีนัยเป็นอเนกประการ คือ**ตั้ง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์**

จัดเข้าในมรรคฝ่ายผิด ๘ ประการดังนี้ คือ

๑. กาย ๔ กายเบื้องต้นเมื่อเกิดปฏิฆานุสัยขึ้นแล้ว จะกล่าววาจาก็กล่าวผิด จะทำการงานก็ทำการงานผิด เลี้ยงชีวิตก็เลี้ยงผิดทั้งนั้น

๒. กาย ๔ กายเบื้องต้น เมื่อเกิดกามราคานุสัยขึ้นแล้ว จะเพียรก็เพียรผิด จะระลึกก็ระลึกผิด จะตั้งใจไว้ก็ตั้งใจไว้ผิดทั้งนั้น

๓. กาย ๔ กายเบื้องต้น เมื่อเกิดอวิชชานุสัยขึ้นแล้ว จะเห็นก็เห็นผิด จะดำริก็ดำริผิด ทั้งนั้น

๒๙. วิธีซ้อนกัน

คำที่เรียกว่าซ้อนกันนั้นมีมากอย่าง แต่พึงเข้าใจเป็นนัยเดียวกันทั้งหมดว่า ซ้อนก็คือซ้อนทับทวีกันอยู่ที่เดียวนั้นเอง สมมติว่าเอามาซ้อนกันที่ปลายเข็ม จะกี่หมื่น กี่แสน กี่ล้านโกฏิปฏิโกฏิก็ตาม ก็คงเอาซ้อนกันที่ปลายเข็มเล็กนิดหนึ่งเท่านั้น ทับทวีกันอยู่แห่งเดียวที่ปลายเข็มนั้นจนหมดสิ้น จนสุดหยาบสุดละเอียดมากน้อยเท่าไรก็ซ้อนไว้หมดที่ปลายเข็มนิดเท่านั้น

เช่นท่านกล่าวว่าเมื่อพระพุทธเจ้าจะเสด็จนิพพาน เทพยดามาประชุมกันตั้งหมื่นตั้งแสนจักรวาล พื้นที่เพียงเท่าปลายขนทรายเท่านั้น ก็มีเทวดาอยู่ตั้งหมื่นแสนองค์ นี่ก็เช่นเดียวกันกับซ้อนทับทวีที่ปลายเข็มนิดเดียวเท่านั้นได้ตั้งแสนโกฏิปฏิโกฏิ ซ้อนมีหลายอย่างคือ

(๑) ซ้อนกาย

(๒) ซ้อน เห็น จำ คิด รู้

(๓) ซ้อนกำเนิดธาตุธรรมเดิม

(๔) ซ้อนศูนย์

(๕) ซ้อนขันธ์ ๕

(๖) ซ้อนอินทรีย์ ๒๒

(๗) ซ้อนรู้ และอวิชชานุสัยหุ้มรู้ จนสุดหยาบสุดละเอียด

(๘) ซ้อนคิด และกามราคานุสัยหุ้มคิด จนสุดหยาบสุดละเอียด

(๙) ซ้อน เห็น จำ และปฏิฆานุสัยหุ้ม เห็น จำ จนสุดหยาบสุดละเอียด และการซ้อนอย่างอื่น ๆ อีกที่ไม่ได้ยกมากล่าวไว้ในที่นี้ก็ซ้อนอยู่ที่เดียวไปจนสุดหยาบสุดละเอียดตั้งแสนโกฏิปฏิโกฏิ ก็ซ้อนอยู่ที่เดียวเหมือนดังซ้อนที่ปลายเข็มตามนัยที่อธิบายมาแล้วแต่ข้างต้นนั้นทุกประการไปจนสุดหยาบสุดละเอียดทับทวีไม่ถอยหลังกลับ

คำที่เรียกว่าไส้ คำว่าไส้นั้นหมายถึงกลางของสิ่งนั้น ตัวอย่างเช่นปลายเข็มก็มีไส้กลางของปลายเข็มนั้น หรือกำเนิดธาตุธรรมเดิมมีสัณฐานกลม ที่กลางกลมนั้นก็มีไส้อยู่กลางเช่นเดียวกันกับปลายเข็ม สรุปความว่าสภาพทุกสิ่งทุกอย่างต้องมีไส้กลาง ทั้งนั้นไม่ว่าจะเล็กจะใหญ่เท่าไร

ที่ท่านกล่าวว่า กลางของกลาง กลางของกลาง กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ ๆ และซ้าย ขวา หน้า หลัง นอกใน ไม่ให้ไปนั้น ก็หมายถึงว่าให้เข้าไปในไส้ของไส้ ไส้ของไส้ ไส้ของไส้ ๆ ๆ ๆ ๆ เข้าไปทุกทีๆ จนสุดหยาบสุดละเอียด และละเอียดเข้าไปทุกทีจนไม่มีที่สิ้นสุด

๓๐. ธาตุธรรมเป็น ธาตุธรรมตาย

ธาตุธรรมเป็นก็ดี ธาตุธรรมตายก็ดี สภาพทุกสิ่งทุกอย่างก็ดีล้วนต้องมีหยาบเป็นเบื้องต้นไปหาละเอียดเป็นเบื้องปลาย เรียกว่าสุดหยาบสุดละเอียด เช่นภพที่อยู่ของสัตว์ ก็มีสุดหยาบสุดละเอียดเหมือนกัน คือโลกันตร์นรก เป็นสุดหยาบ ภพนรกละเอียดกว่าภพ

โลกันตร์ ภพสัตว์เดียรัจฉาน อสุรกาย เปรต ละเอียดกว่าภพนรก ภพมนุษย์ ละเอียดกว่าภพเดียรัจฉาน อสุรกาย เปรต สวรรค์ ๖ ชั้น ละเอียดกว่าภพมนุษย์ ภพรูปพรหม ละเอียดกว่าสวรรค์ ๖ ชั้น ภพอรูปพรหมละเอียดกว่ารูปพรหม ภพนิพพานละเอียดกว่าภพอรูปพรหม

กายทุก ๆ กาย ย่อมมีภพเป็นที่รองรับสำหรับอยู่ทุกกาย หยาบเข้าไปเท่าไรและละเอียดเข้าไปเท่าไร ก็มีภพหยาบภพละเอียด ซึ่งเป็นธาตุธรรมตาย สำหรับรองรับธาตุธรรมเป็น คือ กายเข้าไปเท่านั้นเหมือนขันกับพานต้องมีรองรับคู่กันไปเท่านั้น ตามความจริงต้องเป็นของคู่กันโดยแท้

กายมนุษย์ ก็มีกายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรม กายละเอียด ๆๆๆๆๆ ของมนุษย์ไปจนสุดหยาบสุดละเอียดทุก ๆ กาย จนสุดหยาบสุดละเอียดก็มีภพสำหรับรองรับทุก ๆ กาย และกายมนุษย์ที่หยาบขึ้นไปทุกที ๆ หยาบใหญ่โตจนถึงเส้นขนของมนุษย์ที่หยาบนั้นเส้นเดียวเท่านั้นเอามาจิ้มลงในจักรวาลนี้ก็เต็มจักรวาลมนุษย์ ที่หยาบขึ้นไปใหญ่โตขึ้นไปทุกที ๆ เช่นนี้ ก็มีภพสำหรับรองรับเป็นที่อยู่ของมนุษย์เหล่านั้นทุก ๆ กายเหมือนกัน เพราะเมื่อมีกายเป็นส่วนธาตุธรรมเป็นแล้ว ธาตุธรรมตายคือภพซึ่งเป็นส่วนจะต้องมีรองรับธาตุธรรมเป็นก็ต้องมีอยู่เอง

กายทิพย์ก็มีกายปฐมวิญญาณหยาบของทิพย์ กายปฐมวิญญาณละเอียดของทิพย์ กายธรรมของทิพย์ กายละเอียด ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ของทิพย์ไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของทิพย์ และมีภพสำหรับรองรับของทิพย์ต่างออกไปจากของมนุษย์ ไม่เหมือนของมนุษย์ เป็นลำดับไปทุก ๆ กายจนกายสุดหยาบสุดละเอียดของทิพย์

กายปฐมวิญญาณหยาบ ก็มีกายละเอียดของปฐมวิญญาณหยาบ กายธรรมของปฐมวิญญาณหยาบ และกายละเอียด ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ของปฐมวิญญาณหยาบ ไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของปฐมวิญญาณหยาบ และมีภพสำหรับรองรับเป็นที่อยู่ของกาย ต่างหากออกไปจากกายมนุษย์ กายทิพย์เป็นลำดับไปทุก ๆ กาย จนสุดหยาบสุดละเอียดของกายปฐมวิญญาณหยาบเหมือนกัน

กายปฐมวิญญาณละเอียด ก็มีกายธรรมของกายปฐมวิญญาณละเอียด และกายละเอียด ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ของกายปฐมวิญญาณละเอียด ไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของกายปฐมวิญญาณละเอียด และมีภพเป็นที่รองรับของกายต่างหากออกไปจากกายมนุษย์ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายธรรม เป็นลำดับไปทุก ๆ กายจนสุดหยาบสุดละเอียดของกายปฐมวิญญาณละเอียด

กายธรรม ก็มีกายละเอียดของกายธรรม และกายละเอียดๆๆๆๆ ของกายธรรม ไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของกายธรรม และมีภพเป็นที่อยู่รองรับของกายต่างหากออกไปจากกายมนุษย์ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียดเป็นลำดับไปทุก ๆ กายจนสุดหยาบสุดละเอียดของกายธรรม

ส่วนกายละเลียด ละเอียด ละเอียด ละเอียด ละเอียด ละเอียด ๆ เข้าไปทุก ๆ กายนั้น กายหนึ่ง ๆ ก็มีกายเป็นลำดับ ๆ ไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของกายหนึ่ง ๆ ต่างหากออกไปจากกายละเอียดข้างหลัง ๆ เป็นลำดับไปทุก ๆ กายจนสุดหยาบสุดละเอียดของกายละเอียดกายหนึ่ง ๆ

ทำไปเช่นนี้ตามลำดับกาย ทำไปทีละกาย ๆ ทำไปจนสุดกายหยาบกายละเอียดจนไม่มีที่สิ้นสุด ตามนัยที่กล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นได้ว่ากายก็ไม่มีที่สิ้นสุด ภพอันเป็นที่อยู่รองรับของกายก็ไม่มีที่สิ้นสุดเหมือนกัน ตามที่กล่าวมาแล้วนี้ ท่านเรียกว่า **พิสดารกาย พิสดารภพ** ถ้ากล่าวเฉพาะกายมนุษย์ตลอดไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของกายมนุษย์ คือกล่าวกายมนุษย์ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรมและกายละเอียด ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ไปจนสุดกายหยาบกายละเอียดเฉพาะของมนุษย์เท่านั้น ท่านเรียกว่ากล่าวอย่างย่อ ๆ คือ**ย่อกาย ย่อภพ** และกล่าวย่อลงมาตามลำดับกันเรื่อย

๓๑. สมบัติ ๓ ประการ คือมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติ

สมบัติ ๓ ประการนี้เป็นสิ่งที่ใคร ๆ ก็อยากได้ยิ่งนัก เพราะอำนวยความสุขให้สมใจนึกหวังทุกอย่าง ฉะนั้น มนุษย์เราทำบุญกุศลต่างๆ จึงได้ตั้งปณิธานความปรารถนากันนักว่าขอให้ได้สมบัติ ๓ ประการนี้ คือ สมบัติมนุษย์ สมบัติสวรรค์ สมบัตินิพพาน

สมบัติมนุษย์คืออะไร ? ก็คือ ๑. แก้วจุลจักร ๒. แก้วมหาจักร ๓. แก้วบรมจักร

สมบัติสวรรค์คืออะไร ? ก็คือ ๑. แก้วจุลทิพย์จักร ๒. แก้วมหาทิพย์จักร ๓. แก้วบรมทิพย์จักร

สมบัตินิพพานคืออะไร ? ก็คือ ๑. แก้วจุลพุทธจักร ๒. แก้วมหาพุทธจักร ๓. แก้วบรมพุทธจักร

สมบัติทั้ง ๓ ประการนี้แหละเป็นยอดสมบัติทั้งปวง

๑
๔
๑
๑
๑

๓๒. แผนที่มงคลจักรวาล

แผนที่มงคลจักรวาลนี้ประกอบด้วย

๑. จุดกลางใหญ่ คือเขาพระสุเมรุสูง ๘๔,๐๐๐ โยชน์ กว้าง ๘๔,๐๐๐ โยชน์

๒. ทวีปใหญ่ด้านหน้า เขาพระสุเมรุกว้าง ๒,๗๔๐,๐๐๐ โยชน์

๓. ทวีปใหญ่ด้านใต้เขาพระสุเมรุกว้าง ๒,๗๔๐,๐๐๐ โยชน์

๔. ทวีปใหญ่ด้านหลังเขาพระสุเมรุกว้าง ๒,๗๔๐,๐๐๐ โยชน์

๕. ทวีปใหญ่ด้านเหนือเขาพระสุเมรุกว้าง ๒,๗๔๐,๐๐๐ โยชน์

๖. จุดเล็ก ๆ นอกนั้นคือทวีปเล็กเป็นบริวารทวีปใหญ่ทั้ง ๔ ทวีป จุดเล็กด้านหนึ่งมีทวีป ๑๒๕ สี่ด้านของทวีปใหญ่เป็นทวีปเล็กบริวาร ๕๐๐ ทวีป ทวีปใหญ่ ๔ ด้าน ๆ ละ ๕๐๐ ทวีป เป็นทวีปเล็กบริวาร ๒,๐๐๐ ทวีป

๗. ทวีปเล็กบริวารนั้นทวีปหนึ่ง ๆ กว้าง ๒๗๐,๐๐๐ โยชน์

๘. ว่างระยะจากเขาพระสุเมรุไปถึงทวีปเล็กไกลกัน ๘๔,๐๐๐ โยชน์

๙. ตั้งแต่ทวีปเล็กถึงทวีปใหญ่ไกลกัน ๘๔,๐๐๐ โยชน์เท่ากันทุกทวีป

๑๐. จักรวาลนี้วัดตัดกลางเหมือนผ่าลูกมะนาวได้ ๗๐๐ อสงไขยโยชน์

๑๑. นับเขาพระสุเมรุได้ ๗๐๐ อสงไขย ๔ ด้าน คือด้านหน้า ด้านหลัง ด้านขวา ด้านซ้าย ของเขาพระสุเมรุจักรวาลนี้ได้ ๒,๘๐๐ อสงไขยเขาด้วยกัน

๑๒. เขาพระสุเมรุนั้น ตั้งอยู่ตรงกันเรียงแถวยืดยาวออกไปเป็นแนวเดียวกันทั้ง ๔ ด้าน ๆ ละแนว แนวละ ๗๐๐ อสงไขยเขา เอาเขาพระสุเมรุจักรวาลนี้เป็นหลัก

๑๓. แปลนแผนที่จักรวาลนี้ฉันใด แปลนแผนที่จักรวาลอื่นก็ดี แปลนแผนที่นิพพานก็ดี กามภพ รูปภพ อรูปภพ อบายภพ นรกโลกันตร์ก็ดี ล้วนมีแปลนแผนที่เป็นแบบอย่างเดียวกันหมด ไม่มีผิดแปลกจากกันเลย เพราะพระนิพพานเป็นผู้สร้างแปลนแผนที่ขึ้นเองทั้งนั้น จึงเหมือนกันหมดทุกประการ

๑๔. ขอบจักรวาลหนึ่ง ๆ นั้นมีภูเขาล้อมรอบเป็นขอบเขตจักรวาลหนึ่ง ๆ นั้นตั้งอยู่ใกล้กันบ้าง ไกลกันบ้าง ว่างจักรวาลหนึ่ง ๆ นั้นมีอากาศเป็นหมอกเต็มไปทั้งนั้น

๑๕. จักรวาลหนึ่ง ๆ นั้นก็มีมนุษย์ สวรรค์ นิพพาน กามภพ รูปภพ อรูปภพ อบายภพ นรก โลกันตร์ มีพระพุทธเจ้ามาตรัสสั่งสอนเวไนยสัตว์ให้ไปสวรรค์ นิพพานได้เหมือนดังในจักรวาลของเรานี้เหมือนกันทุกประการ

๓๓. ดูสัณฐานนิพพาน, ภพ ๓, โลกันตร์ ในจักรวาล

จักรวาลนี้มีสัณฐานกลม มีภูเขาเป็นเขตล้อมรอบ ภายในจักรวาลมีนิพพานอยู่ส่วนเบื้องบน เบื้องกลางคือภพ ๓ เบื้องต่ำคือภพโลกันตร์เป็นราก

นิพพานปรุงแต่งขึ้นด้วยธาตุธรรมแก้วกายสิทธิ์ ใสสว่างบริสุทธิ์ไปด้วยแก้วกายสิทธิ์ พื้นและอากาศเบื้องบน และข้างขวาซ้าย ภายในนิพพานนั้นสำเร็จไปด้วยแก้วกายสิทธิ์ทั้งนั้น นิพพาน

มีลักษณะสัณฐานกลมดังลูกกระสุน รอบนอกก้อนกลมนั้นเป็นอากาศว่างสะอาดและละเอียดบริสุทธิ์ ก้อนกลมนั้นลอยอยู่กับอากาศ มีอากาศที่สะอาดละเอียดรองรับอยู่ ภายในก้อนกลมนั้นเป็นเมืองนิพพาน เป็นที่เสด็จอยู่ของพระพุทธเจ้า และพระอรหันต์ขีณาสพทั้งหลายมากกว่าเม็ดทรายในท้องพระมหาสมุทรทั้ง ๔ พื้นว่างและอากาศเป็นพื้นเบื้องบน และอากาศที่เป็นพื้นข้างขวา ข้างซ้ายภายในก้อนกลมนั้นสำเร็จไปด้วยแก้วกายสิทธิ์ทั้งนั้น มีพระพุทธเจ้านั่งเป็นแถวเรียงกันไปสุดหูสุดตาจะนับประมาณมิได้ มีขนาดองศาเท่า ๆ กัน เกษดอกบัวตูมเป็นแก้วขาว หน้าตักกว้าง ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เท่านั้น ที่เป็นพระพุทธเจ้าเนื้อแก้วก็ใสสะอาด เนื้อแก้วละเอียดมีน้ำดี เป็นเพชรชั้นที่หนึ่ง มีแก้วอ่อนกว่ากันเป็นขั้น ๆ ที่เป็นพระสาวกและเป็นพระสาวิกา เนื้อแก้วก็ใสละเอียดลดลงมากกว่าพระพุทธเจ้า เป็นเพชรน้ำที่รอง ๆ กันลงมา และมีแก่อ่อนกว่ากันเป็นชั้น ๆ ตามบารมีแก่อ่อนกว่ากัน หรือตามธาตุอ่อนธาตุแก่กว่ากัน

ดูภพ ๓ คือ อรูปภพ รูปภพ กามภพ มีอรูปภพเป็นสุดเบื้องบน มีเวจีนรกเป็นที่สุดเบื้องล่างของภพ ๓, อรูปภพตั้งลอยอยู่บนอากาศ ปรุงแต่งขึ้นด้วยธาตุธรรมเป็นแก้วกายสิทธิ์เหมือนกัน แต่หยาบกว่าชั้นนิพพานลงมา ตามชั้นพื้นเบื้องล่างและอากาศเบื้องบน และเบื้องขวา เบื้องซ้ายของอรูปภพนั้นสำเร็จด้วยแก้วกายสิทธิ์ แต่หยาบกว่าชั้นนิพพานมาก

ดูอรูปพรหมนั้น เป็นรูปอยู่ภายในดวงแก้วหน้าตักกว้าง ๑ คืบ สูง ๑ ศอก นั่งอยู่ภายในดวงแก้วกลม ๆ หุ้มห่ออยู่ ตั้งเป็นแถวเป็นแนวเรียงรายไปสุดหูสุดตาเต็มไปหมด

อรูปพรหมอีก ๓ ชั้นต่ำลงมานั้น ก็เช่นเดียวกันกับชั้นบน ต่างแต่หยาบกว่ากันลงมาเป็นชั้น ๆ ทุกที คืออรูปพรหมชั้นอากิญจัญญายตนะ หยาบกว่าชั้นเนวสัญญานาสัญญายตนะ, อรูปพรหมชั้นวิญญาณัญจายตนะ หยาบกว่าอรูปพรหมชั้นอากิญจัญญายตนะ, อรูปพรหมชั้นอากาสานัญจายตนะ หยาบกว่าชั้นวิญญาณัญจายตนะ.

ดูชั้นอรูปภพแล้ว ดูชั้นรูปภพลงไปเป็นลำดับตั้งแต่ชั้นพรหม ๑๖ชั้นลงไปจนสวรรค์ ๖ ชั้น และชั้นมนุษย์ ชั้นอบายภูมิ ๔ ชั้นอเวจีเป็นที่สุดของภพ๓ ดูชั้นภพ๓เสร็จแล้ว ดูภพโลกันตร์ต่อไปจนตลอด

๓๔. ภพน้อย ภพใหญ่

ภพน้อย, ภพใหญ่, นิพพาน, ภพ ๓, โลกันตร์ กาย, ตลอดถึงธาตุธรรมอื่น ๆ อีก มีสุดหยาบสุดละเอียดทั้งนั้น

ที่เรียกว่าภพน้อย ภพใหญ่ นั้นต่างกันคือ ภพน้อย หมายถึงภพที่มนุษย์ตัวเล็กอยู่ เช่นภพที่เราอยู่บัดนี้เรียกว่าภพน้อย เป็นที่อยู่ของมนุษย์กายเล็ก ตั้งแต่กายมนุษย์เรานี้เป็นต้นลงไปหาสุดละเอียดเรียกว่ามนุษย์ภพน้อยทั้งสิ้น

ตั้งแต่กายมนุษย์เรานี้ขึ้นไปใหญ่ขึ้นไปทุกทีๆจนขนของมนุษย์ใหญ่นั้น เส้นหนึ่งเอามาใส่ลงในจักรวาลนี้ก็เต็มเส้นเดียว ภพที่เป็นที่อยู่ของกายมนุษย์เหล่านั้น นับแต่กายมนุษย์เรานี้ขึ้นไปเป็นลำดับใหญ่ขึ้นไปทุกที ๆ เรียกว่าภพใหญ่ทั้งสิ้น รวมความว่าเอากายมนุษย์เรานี้เป็นเกณฑ์ นับลงไปหาละเอียดเรียกว่าภพน้อย ถ้านับขึ้นไปหาหยาบเรียกว่าภพใหญ่

ทั้งภพน้อยและภพใหญ่ ก็มีนิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายมนุษย์ คือมีนิพพานเป็นยอด มีภพ ๓ เป็นลำต้น มีโลกันตร์เป็นรากแก้ว มีกายมนุษย์เป็นผู้อยู่อาศัย

๓๕. วิธีทำวิชชาซึ่งจะระเบิดไม่แตก

คือเอาภพน้อย ภพใหญ่ นิพพาน ภาพ ๓ โลกันตร์ กายมนุษย์ภพน้อย กายมนุษย์ภพใหญ่ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรม ทั้งภพน้อยทั้งภพใหญ่ทุก ๆ กาย ทำไปจนสุดหยาบสุดละเอียดทุก ๆ อย่าง คือสุดหยาบสุดละเอียดของภพน้อย ภพใหญ่ นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทั้ง ๕ กาย ทั้งภพน้อยและภพใหญ่ ทำไปจนสุดหยาบสุดละเอียดทุก ๆ อย่างแล้ว **ประมวลเอาสุดหยาบสุดละเอียดของภพน้อย ภพใหญ่ นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทั้ง ๕ กายในภพน้อยและภพใหญ่ทั้งสิ้นเหล่านั้นประมวลย่อรวมกันเข้าเป็นก้อนเดียวทั้งหมด แล้วเอาก้อน ๆ เดียวที่รวมเข้าไว้ทั้งสิ้นนั้นซ้อน สับกายมนุษย์คนนี้คือตัวเรานี้เอง ซ้อนไปสับไปจนสุดหยาบสุดละเอียด** วิธีนี้คือหยาบไว้นอกละเอียดอยู่ข้างใน แล้วสับย้อนปลายเข้าไปจนสุดหยาบ วิธีสับนี้คือเอาละเอียดหุ้มอยู่นอก เอากายหยาบไว้ข้างใน **ซ้อนไปสับไปหลาย ๆ ครั้งหลาย ๆ หนจนกายมนุษย์กับก้อนใสนั้นเข้าสนิทเป็นเนื้อเดียวกันใสสะอาดบริสุทธิ์ดีแล้ว** กายมนุษย์ก็แข็งแรงแน่นหนาทนทานระเบิดไม่แตก ทำวิชชาได้สะดวกไม่ขัดขวางเพราะระเบิดไม่แตก ภพที่เราอยู่นี้เรียกว่าภพน้อย ในภพมีนิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทั้ง ๕ กายอย่างไร ภพน้อย ภพใหญ่อื่น ๆ นอกจากนี้

ก็มีเหมือนกัน ต่างกันแต่ถ้าภพใหญ่ นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทั้ง ๕ กายก็ใหญ่ไปตามกัน ถ้าภพเล็ก นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทั้ง ๕ กายก็เล็กลงตามกันเป็นลำดับ ๆ

๓๖. วิธีดูภพน้อย ภพใหญ่ นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทั้ง ๕ กายจนสุดหยาบสุดละเอียด

ถ้าจะดูอะไรก็จงดูในศูนย์กำเนิดเดิมของมนุษย์คนนี้ก่อน ครั้นเห็นสิ่งนั้นแล้ว ถ้าต้องการจะดูต่อสิ่งนั้นเข้าไปอีก ก็จงดูในศูนย์กลางกำเนิดของสิ่งนั้นเข้าไป จะเห็นสิ่งนั้นมีซ้อนอยู่ชั้นในอีก ถ้าต้องการดูเข้าไปอีก ก็จงดูที่ศูนย์ของสิ่งที่เกิดใหม่นั้นอีก จะเห็นมีสิ่งนั้นซ้อนอยู่ข้างในอีก ดูที่ศูนย์กลางของสิ่งที่เกิดใหม่นั้นอีก ก็จะเห็นสิ่งที่มีสิ่งนั้นซ้อนอยู่ข้างในอีก

ดูเรื่อยเข้าไปทุกที ๆ ดูที่ศูนย์ของสิ่งที่เกิดขึ้นมาใหม่นั้น เพราะสิ่งที่เกิดมาเป็นมาทุกสิ่งจะต้องมีศูนย์กลางกำเนิดติดมาด้วยทุกสิ่ง เว้นเสียไม่ได้ ต้องมีทั้งนั้น และศูนย์กลางของสิ่งอะไรก็ต้องอยู่ตรงศูนย์เดิมของสิ่งนั้นทั้งสิ้น จะมีสุดหยาบสุดละเอียดซ้อนอยู่กี่ร้อย กี่พัน กี่หมื่น กี่แสนล้านโกฏิก็ตาม ศูนย์กลางต้องตรงกันหมดทั้งสิ้น เหมือนดังรูสตางค์แดง จะเอาเรียงร้อยเข้าด้วยกันมากเท่าไรก็ตาม รูกลางของสตางค์แดงนั้นย่อมต้องตรงกันหมดทุกอันสตางค์

ฉะนั้น ถ้าจะดูภพน้อย ก็ดูในศูนย์กำเนิดเดิมของมนุษย์คนนี้ก่อน เมื่อเห็นภพน้อยแล้ว ต้องการจะดูภพน้อยอีก ก็จงดูในศูนย์กลางของภพน้อยที่เกิดขึ้นนั้นเถิด จะเห็นภพน้อยที่ ๒ เกิดขึ้นอีก เห็นภพน้อยที่ ๒ แล้ว จะดูพบน้อยที่ ๓ ก็จงดูในศูนย์กลางภพน้อย

ที่ ๒ นั้นเถิด ถ้าเห็นภพน้อยที่ ๓ แล้ว จะดูภพน้อยที่ ๔ อีก ก็จงดูในศูนย์กลางภพน้อยที่ ๓ ที่เกิดขึ้นนั้นเถิด ถ้าเห็นภพน้อยที่ ๔ แล้ว จะดูภพน้อยที่ ๕ อีก ก็จงดูในศูนย์กลางภพน้อยที่ ๔ ที่เกิดขึ้นนั้นเถิด ถ้าเห็นภพน้อยที่ ๕ แล้ว จะดูภพน้อยที่ ๖ อีก ก็จงดูในศูนย์กลางภพน้อยที่ ๕ ที่เกิดขึ้นใหม่นั้นเถิด ดูเข้าไปในศูนย์กลางของภพที่เกิดขึ้นใหม่นั้นเป็นลำดับเข้าไปทุกที ๆ ไปจนสุดหยาบสุดละเอียด

วิธีดูภพน้อยตามนัยที่แสดงนี้พอเป็นตัวอย่างฉันใด วิธีดูภพใหญ่ ดูนิพพาน ดูภพ ๓ ดูโลกันตร์ ดูกายทั้ง ๕ กายไปจนสุดหยาบสุดละเอียดก็มีนัยเช่นเดียวกันกับดูภพน้อยที่แสดงแบบอย่างมาแล้ว ต่างกันแต่จะดูอะไรก็ต้องเข้าไปดูในศูนย์ของสิ่งนั้น คือว่าถ้าจะดูภพใหญ่ก็เข้าไปดูในศูนย์กลางกำเนิดของภพใหญ่ ถ้าจะดูนิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทั้ง ๕ กาย ก็เข้าไปดูในศูนย์กลางกำเนิดของนิพพาน ในศูนย์ภพ ๓ ในศูนย์โลกันตร์ ในศูนย์กายทั้ง ๕ กาย แล้วก็ดูเข้าไปเป็นชั้น ๆ เป็นลำดับ ๆ ไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของสิ่งนั้น ๆ ศูนย์ของสิ่งไรก็อยู่ตรงกันทั้งสิ้น จะมาสักกี่โกฏิกี่ล้านก็ตาม ศูนย์ของสิ่งนั้นต้องตรงกันหมดทั้งสิ้นทุกประการ

๓๗. วิธีดูภพน้อย ภพใหญ่ นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรม จนสุดหยาบสุดละเอียดของพวกกายสิทธิ์

วิธีดูภพน้อย ภพใหญ่ของกายสิทธิ์ก็เช่นเดียวกับดูภพน้อยภพใหญ่ ดูนิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทั้ง ๕ กาย จนสุดหยาบสุดละเอียดของมนุษย์ ตามนัยที่กล่าวมาแล้วในข้อที่ ๓๖ นั้น ต่างกัน

แต่ศูนย์กลางของสิ่งนั้น ๆ ของกายสิทธิ์ หุ้มซ้อนอยู่ในศูนย์ของสิ่งนั้น ๆ ของมนุษย์ทุกอย่างเสมอไป และมีคู่กันไปทุกอย่างคือมีศูนย์สิ่งนั้น ๆ ของมนุษย์แล้ว เปลือกหุ้มชั้นในศูนย์ ของสิ่งนั้น ๆ ก็เป็นของกายสิทธิ์เหมือนเปลือกไม้หุ้มเลี้ยงรักษาต้นไม้ให้เป็นอยู่ฉะนั้น เช่นในศูนย์กลางของภพ ศูนย์กลางของนิพพาน ศูนย์กลางของภพโลกันตร์ ศูนย์กลางของกาย ดูเข้าไปในศูนย์กลางนั้นก็เห็นภพ เห็นนิพพาน เห็นโลกันตร์ เห็นกายนั้น ๆ นี่ดูส่วนของมนุษย์

ส่วนของกายสิทธิ์นั้นเหมือนเปลือกหุ้มอยู่ ชั้นนอกของศูนย์สิ่งนั้น ๆ คือในศูนย์ของศูนย์ภพ ของศูนย์นิพพาน ในศูนย์ของภพ ๓ ในศูนย์ของโลกันตร์ ในศูนย์ของกายนั้น นี่ดูส่วนของกายสิทธิ์ แต่คงมีคู่กันไปทุกอย่าง ส่วนนอกเป็นของมนุษย์ ส่วนในซ้อนอยู่ข้างในเป็นของกายสิทธิ์ เช่นภพนอกเป็นภพของมนุษย์ ภพที่ซ้อนอยู่ชั้นในเป็นภพของกายสิทธิ์ มีเปลือกส่วนหนึ่ง มีเนื้อในส่วนหนึ่งหุ้มซ้อนกันอยู่ มีคู่กันไปเช่นนี้ทุกสิ่งทุกอย่างตลอดไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเหมือนของกายมนุษย์เหมือนกัน ของมนุษย์มีสิ่งไรไปมากเท่าใด ของกายสิทธิ์ ซึ่งเรียกว่าผู้เลี้ยงมนุษย์ ก็มีไปเท่าจำนวนของมนุษย์คู่กันไปเท่านั้นเหมือนกัน เพราะกายสิทธิ์เลี้ยงรักษา ที่กายสิทธิ์นั้นคือได้แก่ จักรแก้ว ๓ จำพวก คือ

๑. **จุลจักร** มีฤทธิ์และมีอำนาจเดชาศักดานุภาพอย่างต่ำ มีแก้วกายสิทธิ์เป็นบริวารอเนกอนันตังเป็นคนรับใช้สอยของแก้วมหาจักร และแก้วบรมจักร ซึ่งมีอำนาจเหนือขึ้นไป มีหน้าที่ดูแลเลี้ยงและรักษามนุษย์ให้สมบัติเกิด และให้ความสุขความเจริญแก่หมู่

มนุษย์ ป้องกันสรรพภัยอันตรายต่างๆ บันดาลให้อาหารเครื่องบริโภค และเครื่องอุปโภค เครื่องใช้สอยต่าง ๆ บังเกิดขึ้นเป็นความสุขแก่หมู่มนุษย์ แล้วคอยป้องกันพิทักษ์รักษามนุษย์ และทรัพย์สมบัติของหมู่มนุษย์ไม่ให้เป็นอันตราย

๒. **มหาจักร** มีฤทธิ์มีอำนาจมีเดชานุภาพมากกว่า สูงกว่าจุลจักร มีแก้วกายสิทธิ์ชั้นนี้เป็นบริวารอเนกอนันตัง อปริมาณัง เหลือที่จะนับจะประมาณได้ มีอำนาจเหนือจุลจักร แต่เป็นคนรับใช้สอยของแก้วบรมจักร และมีอำนาจใช้สอยแก้วจุลจักรได้พร้อมทั้งบริวารของแก้วจุลจักร เป็นผู้มีหน้าที่เลี้ยงและรักษาดูแล ให้สมบัติและความสุขความเจริญพร้อมด้วยอาหาร เครื่องอุปโภค บริโภค และเครื่องใช้สอย เครื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ นานาแก่มนุษย์ ป้องกันภัยอันตราย โรคภัยไข้เจ็บต่างๆนานาไม่ให้เบียดเบียนแก่หมู่มนุษย์ คอยพิทักษ์รักษาหมู่มนุษย์ และทรัพย์สมบัติของมนุษย์ไม่ให้เป็นอันตราย เช่นเดียวกันกับแก้วจุลจักร แต่ว่าทำหน้าที่ประณีตกว่าละเอียดกว่า สูงกว่า ดียิ่งขึ้นไปกว่า ประเสริฐกว่าแก้วจุลจักร

๓. **บรมจักร** มีพระบรมเดชาศักดานุภาพและมีฤทธิ์มีอำนาจใหญ่ยิ่งสูงสุดกว่าจุลจักรและมหาจักร มีแก้วกายสิทธิ์ชั้นบรมจักรนี้เป็นบริวารอเนกอนันตัง อปริมาณัง เหลือที่จะนับประมาณได้ มีอำนาจเหนือและเป็นผู้บังคับบัญชาใช้สอย จุลจักรและมหาจักรพร้อมทั้งบริวารของจุลจักร มหาจักรนั้น เป็นผู้มีหน้าที่เลี้ยงและรักษาดูแลให้สมบัติและความสุขความเจริญ พร้อมด้วยอาหารเครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องใช้สอย เครื่องอุปกรณ์ ความสุขต่าง ๆ นานา แก่

มนุษย์ ป้องกันภยันตรายโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ นานาไม่ให้เบียดเบียนหมู่มนุษย์ คอยพิทักษ์รักษาดูแลหมู่มนุษย์ และทรัพย์สมบัติของมนุษย์ไม่ให้เป็นอันตราย คอยให้ความสุข ป้องกันความทุกข์ต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่นเดียวกันกับแก้วจุลจักร และมหาจักร แต่ทว่าทำหน้าที่ประณีตกว่า อุดมกว่าสูงสุดกว่าละเอียดกว่า เลิศประเสริฐกว่ายิ่งใหญ่กว่าแก้วจุลจักร และแก้วมหาจักรทั้งสองประการนั้น

จักรทั้ง ๓ ประการนี้เป็นผู้มีหน้าที่เลี้ยงและคอยรักษามนุษย์เฉพาะภพหนึ่ง ถ้ามนุษย์ก็จักรทั้ง ๓ นี้เลี้ยงดู ด้วยสมบัติของมนุษย์ ถ้ากายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบและกายปฐมวิญญาณละเอียดก็มีจักรกายละ ๓ ๆ รักษาเลี้ยงด้วยสมบัติอันละเอียดเป็นส่วนสมบัติทิพย์ ถ้าพวกอบายภูมิ ๔ เหล่าก็เลี้ยงด้วยสมบัติอันหยาบที่สุด สรุปความว่ากายสุดหยาบสุดละเอียดของกายทุก ๆ กาย มีจักรรักษาอยู่กายละ ๓ ๆ เหมือนกันหมด แก้ว ๓ ประการเป็นผู้เลี้ยงรักษาด้วยสมบัติหยาบและละเอียดตามชั้นของกายทั่วไปทุกกายไม่มีเว้นเลย เรียกว่าสมบัติมนุษย์และสมบัติทิพย์ก็คือแก้ว ๓ ประการนี้เองเป็นผู้ให้สมบัติ

ส่วนสมบัตินิพพานนั้นก็มีแก้วกายสิทธิ์อย่างละเอียดเป็นผู้แต่งสมบัติในนิพพานอีกเหมือนกันคือ ๑. แก้วจุลพุทธจักร ๒. แก้วมหาพุทธจักร ๓. แก้วบรมพุทธจักร จักร ๓ ประการนี้ เป็นผู้แต่งสมบัติอันประณีตในส่วนนิพพาน ให้พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ขีณาสพทั้งหลายเป็นบรมสุขอยู่ด้วยทิพย์โอชารสาหารอันประณีตสุขุมซึมซาบเอิบอาบปนอยู่ในไส้ และเป็นบรมสุขอันสุขุมประณีตอยู่ด้วยคุณสมบัติในนิพพาน ซึมซาบเอิบอาบปนเป็นอยู่ใน พระองค์ละเอียดสุขุมยิ่งนัก เป็นบรมสุขแสนสุขชั่วนิรันดร์ ไม่มีกาล ไม่มี

ระหว่าง เพราะพุทธจักรทั้ง ๓ ประการนั้นเป็นผู้แต่งสมบัติในนิพพานให้เป็นบรมแสนสุข

จักรทั้ง ๑๕ ประการเหล่านี้ก็คือ

(๑) จุลจักร สำหรับกาย ๔ กาย คือ มนุษย์ ทิพย์ ปฐมวิญญาณหยาบและปฐมวิญญาณละเอียด

(๒) มหาจักร สำหรับกาย ๔ กาย คือ มนุษย์ ทิพย์ ปฐมวิญญาณหยาบและปฐมวิญญาณละเอียด

(๓) บรมจักร สำหรับกาย ๔ กาย คือ มนุษย์ ทิพย์ ปฐมวิญญาณหยาบและปฐมวิญญาณละเอียด รวมเป็น ๑๒ จักรด้วยกันกับอีก ๓ พุทธจักร คือ

(๔) จุลพุทธจักร สำหรับพระนิพพาน

(๕) มหาพุทธจักร สำหรับพระนิพพาน

(๖) บรมพุทธจักร สำหรับพระนิพพาน รวมเป็น ๑๕ จักร

ภพหนึ่งก็มีจักร ๑๕ ประการนี้ สำหรับภพนั้นชุดหนึ่ง ภพน้อยภพใหญ่ของมนุษย์ก็ดี ของกายสิทธิ์ก็ดี มีมากเท่าไรไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของภพ ก็มีจักร ๑๕ ประการนี้ คู่กันไปทุก ๆ ภพ ภพละ ๑๕ จักร ๆๆ มีเช่นเดียวกันไปทุกภพ จนตลอดภพสุดหยาบสุดละเอียดทั้งภพของมนุษย์และภพของกายสิทธิ์ ภพของกายสิทธิ์ก็มีจักรภพละ ๑๕ จักรทุกภพน้อย ภพใหญ่ มีตลอดไปทุกภพจนสุดหยาบสุดละเอียดเหมือนภพมนุษย์อย่างเดียวกันทุกประการ

๓๘. วิธีประกอบกายมนุษย์ให้มีฤทธิ์มีเดชมาก สำหรับทำวิชชา

เมื่อตรวจดูภพน้อยใหญ่ นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทั้ง ๕ กายไปจนสุดหยาบสุดละเอียดทุกอย่างทั้งของมนุษย์ ของผู้เลี้ยงมนุษย์

ด้วยคือของกายสิทธิ์ ทั้งสายขาวและสายกลางเสร็จแล้ว จงเอารวมกันเข้าทั้งหมดด้วยกันเป็นก้อนเดียว แล้วแยกออกเป็น ๒ ภาค คือ แยกเป็นธาตุภาคหนึ่ง ธรรมภาคหนึ่ง ธาตุเป็นกสิณ ธรรมเป็นสมาบัติ แล้วเดินสมาบัติในกสิณ ๘ เที่ยวชำระมลทินในกสิณคือสีต่าง ๆ นั้นให้หมดสิ้นไป ให้ธาตุเป็นของสะอาดขาวบริสุทธิ์ สะอาดปราศจากมลทินทั้งปวงด้วยการเดินสมาบัติ เมื่อเดินสมาบัติ ๘ เที่ยวนั้น ไม่เฉพาะภาคธาตุสะอาด ภาคธรรมก็พลอยสะอาดขาวบริสุทธิ์ดีขึ้นกว่าเก่าอีกด้วยเหมือนกัน เพราะฟอกเข้าไปเป็นชั้น ๆ

วิธีให้เดินสมาบัติในกสิณ ก็คือฟอกธาตุธรรมเข้าไปเป็นชั้นๆ นั่นเอง แล้วเอาธาตุและธรรมที่ฟอกสะอาดบริสุทธิ์แล้วนั้น มาประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์พิเศษ กายมนุษย์พิเศษนี้ก็ย่อมมีฤทธิ์มีเดชมาก เพราะสุดหยาบสุดละเอียดของภพน้อย ภพใหญ่ นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ ของมนุษย์และผู้เลี้ยงมนุษย์คือกายสิทธิ์ทั้งสายขาวสายกลางมารวมเป็นกายมนุษย์พิเศษ เกิดในท้องขึ้นแล้ว ก็สั่งกายมนุษย์พิเศษนี้ผ่านเข้าไปในไส้ของภพน้อย ภพใหญ่ นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ของมนุษย์และของกายสิทธิ์ทั้งสายขาวสายกลางไปจนสุดหยาบสุดละเอียดทุกอย่างอีก แล้วรวมภพที่ผ่านไส้ทั้งหมดจนสุดหยาบสุดละเอียดนั้นเข้าไปเป็นก้อนเดียวกัน ดังที่กล่าวมาแล้วนั้นอีก แล้วแยกก้อนนั้นออกเป็น ๒ ภาค ภาคธาตุเป็นกสิณ ภาคธรรมเป็นสมาบัติ แล้วเดินสมาบัติในกสิณ ๘ เที่ยวหรือกว่า ๘ เที่ยวก็ได้ คะเนเอาธาตุนั้นใสสะอาดขาวบริสุทธิ์แล้วจึงหยุดเดินสมาบัติ

แล้วเอาธาตุกับธรรมที่ฟอกสะอาดดีแล้วนั้นประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์พิเศษ เกิดในท้องมารดาแล้วส่งกายมนุษย์พิเศษนี้ผ่านไป

ในไส้ของภพน้อย ภพใหญ่ นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ของมนุษย์ และของกายสิทธิ์ทั้งสายขาวสายกลางไปจนสุดหยาบสุดละเอียด ทุกอย่างเหมือนดังที่กล่าวมาแล้ว เอาสภาพเหล่านั้นมารวมกันเป็นก้อนเดียว แล้วแยกเป็นธาตุเป็นธรรม ประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์ แล้วส่งผ่านไส้เข้าไปทุกอย่าง ทำไปตามนัยที่กล่าวมาแล้วทุกอย่างนั้น ทำไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของกายมนุษย์พิเศษนั้น

เมื่อทำตามนัยที่กล่าวมาแล้วนี้ชำนิชำนาญดีแล้ว คราวนี้เมื่อประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์พิเศษอีก จงตั้งปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญาขึ้นตั้งแต่กายมนุษย์ไปจนถึงกายธรรม คือ ๔ กายข้างต้นยังไม่แท้ ต่อถึงกายธรรมจึงจะแท้ คือกายกับใจซึ่งเป็นพุทธรัตนะนั้นเป็น**ปฐมมรรค**แท้ ดวงจิตซึ่งเป็นธรรมรัตนะนั้น เป็น**มรรคจิต**แท้ ดวงวิญญาณซึ่งเป็นสังฆรัตนะนั้น เป็น**มรรคปัญญา**แท้ **โครตภู**นั้น คือ กายธรรมนั่นเอง แต่เกิดขึ้นใหม่ใสสะอาดกว่าละเอียดกว่า เครื่องรองรับ เห็น จำ คิด รู้ ขยายส่วนโตขึ้นถึง ๔ วา คือกายธรรม เครื่องรองรับ**เห็น** หน้าตักกว้าง ๔ วา **ใจ**เครื่องรองรับ**จำ** วัดตัดกลางผ่าซีกกว้าง ๔ วา **จิต**เครื่องรองรับ **คิด**วัดตัดกลาง ๔ วา **วิญญาณ** เครื่องรองรับ**รู้** วัดตัดกลางผ่าซีกกว้าง ๔ วา

โสดาปัตติมรรค ก็กายธรรมนั่นเอง แต่เกิดขึ้นใหม่อีกใสสะอาดกว่า ละเอียดกว่า ขยายส่วนเครื่องรองรับ เห็น จำ คิด รู้ โตขึ้นตั้งแต่ ๔ วา ขึ้นไป (ต่ำกว่า ๕ วาลงมา) ถ้าถึง ๕ วา เป็น**โสดาปัตติผล** กายโสดาปัตติผลเกิดขึ้นใหม่ใสกว่าละเอียดกว่ากายโสดาปัตติมรรค

สกิทาคามิมรรค ก็กายธรรมนั่นเอง แต่เกิดขึ้นใหม่อีกใสกว่าละเอียดกว่า ขยายส่วนเครื่องรองรับ เห็น จำ คิด รู้ โตขึ้น คือหน้าตักกว้าง ๕ วาขึ้นไป ใจ จิต วิญญาณ วัดตัดกลางผ่าซีกกว้าง ๕ วาขึ้นไป (ต่ำกว่า ๑๐ วาลงมา) ถ้าถึง ๑๐ วา เป็น**สกิทาคามิผล**

อนาคามิมรรคก็กายธรรมนั่นเอง แต่เกิดขึ้นใหม่อีกใสกว่าละเอียดกว่าดีกว่า เครื่องรองรับเห็น จำ คิด รู้ ใหญ่กว่าคือหน้าตักกว้าง ๑๐ วา ขึ้นไป (ต่ำกว่า ๑๕ วาลงมา) ใจ จิต วิญญาณวัดตัดกลางผ่าซีกกว้าง ๑๐ วาขึ้นไป (ต่ำกว่า ๑๕ วาลงมา) ถ้าถึง ๑๕ วา **เป็นอนาคามิผล** กายอนาคามิผลใสสะอาดกว่าละเอียดกว่ากายอนาคามิมรรค

อรหัตมรรค ก็กายธรรมนั่นเองแหละ แต่เกิดขึ้นใหม่อีก ใสกว่าละเอียดกว่า ดีกว่าขึ้นไป เครื่องรองรับ เห็น จำ คิด รู้ ก็ใหญ่กว่าคือหน้าตักกว้าง ๑๕ วาขึ้นไป (แต่ต่ำกว่า ๒๐ วาลงมา) ใจ จิต วิญญาณวัดตัดกลางผ่าซีกกว้าง ๑๕ วาขึ้นไป (แต่ต่ำกว่า ๒๐ วาลงมา) ถ้าถึง ๒๐ วา เป็น**อรหัตผล**

กายตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ก็กายธรรมนั่นแหละ แต่ดีกว่าใสสะอาดบริสุทธิ์กว่าอรหัตผล เครื่องรองรับ เห็น จำ คิด รู้ ก็ใหญ่กว่า คือหน้าตักกว้าง ๒๐ วาขึ้นไป ใจ จิต วิญญาณ วัดตัดกลางผ่าซีกกว้างตั้งแต่ ๒๐ วาขึ้นไป เรียกว่ากายตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า

เข้านิโรธ คือเอาเห็น จำ คิด รู้ เข้าไปอยู่ในศูนย์**นิพพานเป็น**ของกายธรรมที่ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้านั้น แล้วนิ่งแน่นอยู่ในไส้กลาง

ของ เห็น จำ คิด รู้ แล้วตรัสรู้ในไส้กลางของนิ่งแน่นนั้น แล้วดับเห็น จำ คิด รู้ ส่วนหยาบลงไปเป็นชั้น ๆ เป็นลำดับลงไปจนสุดหยาบสุดละเอียด

ที่เรียกว่า **ตรัสรู้ในนิโรธนั้น** คือความรู้แจ้งเกิดขึ้นตามในขณะเมื่อเข้านิโรธดับ เห็น จำ คิด รู้ ส่วนหยาบลงไปเป็นชั้น ๆ เป็นลำดับลงไปจนสุดหยาบสุดละเอียด ในเมื่อเข้านิโรธนั้น รู้ในนิ่ง นิ่งในรู้ไม่มีที่สิ้นสุด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ คือรู้ในนิโรธ เข้านิโรธในรู้ไม่มีสิ้นสุด ไม่ถอยหลังกลับ คือนับอายุของ**ธาตุเป็นธาตุตาย**ทุกอย่างตั้งแต่ตั้งธาตุมา นับหนึ่งอสงไขยปี เป็นหนึ่งวินาที ๒ อสงไขยปีเป็น ๒ วินาที นับย้อนขึ้นไปจากเดี๋ยวนี้ จนถึงวันเดือนปีที่ตั้ง ธาตุต้นเดิมนั้น นับอายุบารมีนั้น คือนับ วัน เดือน ปี ของ**ธาตุเป็น**ทุกอย่าง ถึงแต่แรกสร้าง**บารมี**มาทุกท่าน หมดด้วยกันทั้งนั้น นับหนึ่งอสงไขยปี เป็นหนึ่งวินาที ๒ อสงไขยปีเป็น ๒ วินาที นับย้อนขึ้นไปจากเดี๋ยวนี้ กระทั่งถึงวัน เดือน ปี ที่แรกสร้างบารมีของท่านทั้งหมด ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งหมด

ทุกสี นั้นหมายถึงกายจะเป็นสีขาว สีดำ สีแดง สีเหลือง สีหม่น สีเขียวก็นับเข้าด้วยทั้งหมด พร้อมทั้งพวกกายสิทธิ์ด้วย

ทุกสาย คือหมายถึงพวกสายขาว สายกลาง สายดำ พร้อมทั้งพวกกายสิทธิ์ของพวก ๓ สายนี้ด้วย

ทุกกายนั้น คือหมายถึงกายเล็ก กายใหญ่ กายอย่างกลาง ๆ พร้อมทั้งพวกกายสิทธิ์ของกายเหล่านั้นด้วย

ทุกวงศ์นั้น คือหมายถึงวงศ์สัมมาทิฏฐิ วงศ์มิจฉาทิฏฐิ วงศ์กลาง ๆ ไม่ใช่สัมมาทิฏฐิ ไม่ใช่มิจฉาทิฏฐิ พร้อมทั้ง กายสิทธิ์ทั้งหมดของวงศ์เหล่านั้นด้วย

ทุกองค์นั้น คือหมายถึงพระพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทุก ๆ นิพพาน ทั้งนิพพานภพน้อยภพใหญ่ พร้อมทั้งกายสิทธิ์ในนิพพานภพน้อยภพใหญ่ทั้งหมด

แหละหมายถึงตลอดมาจนถึงพวกชั้น กามภพ รูปภพ อรูปภพ ตลอดหมดพร้อมทั้งกายสิทธิ์ด้วย

๓๙. ต่อนิโรธ ต่อตรัสรู้ในนิโรธ ต่อเห็น จำ คิด รู้ ต่อแว่น ต่อกล้อง ต่อญาณ ต่อรู้ในนิโรธทับทวีไม่มีสิ้นสุด นับอายุธาตุ อายุบารมีไม่มีสิ้นสุด ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์

ต่อนิโรธนั้น คือนิ่งในนิ่ง นิ่งในนิ่งไปจนสุดหยาบสุดละเอียดแล้ว ต่อนิ่งในนิ่งไปจนสุดหยาบสุดละเอียดทับทวีไปไม่สิ้นสุด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์

ต่อตรัสรู้ในนิโรธ คือรู้ในไส้นิ่งของนิโรธไปจนสุดหยาบสุดละเอียด ก็ต่อรู้ในไส้นิ่งของนิโรธนั้นไปอีก ทับทวีไปไม่มีสิ้นสุด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์

ต่อเห็น จำ คิด รู้ นั้นคือเอาเห็น จำ คิด รู้ ของกายนั้น ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งมนุษย์และผู้เลี้ยงมนุษย์พวก

กายสิทธิ์ จนกายสุดหยาบสุดละเอียด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน มาต่อเชื่อมเข้าให้สนิทติดต่อเป็น เห็น จำ คิด รู้อันเดียวกัน

ต่อแว่น ต่อกล้อง นั้น คือสิ่งไรที่ไม่เห็นหรือเห็นแต่ไม่ชัดเจน ก็ต้องเอาแว่นส่องเข้าไปจึงจะเห็นสว่างชัดเจน ถ้ายังไม่เห็นชัดเจน ก็ต้องต่อแว่นส่องต่อ ๆ เข้าไปจนสุดหยาบสุดละเอียดให้เห็นชัดเจน

ถ้าต่อแว่นยังไม่เห็นชัดเจน ก็ต้อง**ใช้กล้อง**ส่องซึ่งละเอียดกว่าแว่นส่องเข้าไป จะเห็นแจ่มใสชัดเจนกว่าแว่นมาก ส่องกล้องเข้าไปจนสุดหยาบสุดละเอียด ทับทวีไม่มีสิ้นสุดทั้งแว่นทั้งกล้อง นับอายุธาตุ อายุบารมีไม่ถ้วน

ถ้าต่อแว่นต่อกล้องไปจนสุดหยาบสุดละเอียดแล้ว ก็ยังไม่เห็นคราวนี้จง**ขยายแว่นขยายกล้อง**ให้โตขึ้นแล้วส่องเข้าไปอีกจนสุดหยาบสุดละเอียด จะเห็นของสิ่งนั้นแจ่มใสสว่างชัดเจนขึ้น

ต่อญาณและ**ต่อรู้**นั้นคือ ต่อญาณต่อรู้ของกายธรรมกายในนิพพานทั้งหมด ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผย นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนไม่มีสิ้นสุด ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทับทวีไม่มีสิ้นสุด

ลักษณะ**ต่อ**ทุก ๆ อย่างตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ ๓๙ นี้**ต้องต่อในนิโรธ**คือต่อในนึ่ง นึ่งในนึ่ง นึ่งในนึ่ง ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ไปทุกอย่าง ๆ

๔๐. นิ่งในกลางรู้ กลั่นแว่น กลั่นกล้อง กลั่นญาณ กลั่นนิโรธ กลั่นตรัสรู้ในนิโรธเข้าไปในอากาศ

นิ่งในกลางรู้นั้นคือ **เข้านิโรธในไส้กลางของรู้** คำว่า "**กลั่น**" นั้นคือของเฉพาะสิ่งหนึ่ง ๆ แต่ทว่ามากมายก่ายกองจนสุดหยาบสุด

ละเอียด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่มีสิ้นสุด ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ แล้วเอาของเฉพาะสิ่งนั้นรวมกันทั้งหมดไม่มีสิ้นสุดนั้นมารวมเข้าเป็นก้อนเดียวแล้ว "กลั่น" เป็นอย่างเดียว เช่นแว่นก็เอาแว่นทั้งหมดมารวมกันเข้า แล้วกลั่นเป็นแว่นอันเดียวเท่านั้น กล้องก็เอากล้องทั้งหมด ญาณก็เอาญาณทั้งหมด รู้ก็เอารู้ทั้งหมด นิโรธก็เอานิโรธทั้งหมด ตรัสรู้ก็เอาตรัสรู้ทั้งหมด มากลั่นเป็นกล้องอันเดียว กลั่นเป็นญาณอันเดียว กลั่นเป็นรู้อันเดียว กลั่นเป็นนิโรธอันเดียว กลั่นเป็นตรัสรู้ในนิโรธอันเดียว เหมือนดังบุคคลเอาสรรพเครื่องยาต่าง ๆ มากลั่นเข้าเป็นยาขนานเดียว หรือเอาวัตถุต่าง ๆ มาปรุงเข้าแล้วกลั่นเป็นน้ำสุรา และกลั่นเป็นของต่างๆ เช่นกลั่นน้ำหอมเป็นต้น ก็เช่นเดียวกัน คือเอาของมากมารวมเข้าแล้วกลั่นเข้าเป็นของอย่างเดียว ซึ่งละเอียดดีกว่าแจ่มใสชัดเจนกว่าเก่า ลักษณะ "กลั่น" ทุก ๆ อย่างตามที่กล่าวมาแล้วในข้อที่ ๔๐ นี้ **ต้องกลั่นเข้าไปในเหตุอากาศ** คือ**ว่างในว่าง** ว่างในว่าง ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ทุก ๆ อย่างเป็นลำดับกันไป

๔๑. วิธีเอาธาตุล้วน ธรรมล้วนทั้งหมด ทั้งภพน้อยภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผย สายขาว สายกลาง ของมนุษย์และของกายสิทธิ์ มากลั่นเป็นมนุษย์พิเศษให้มีฤทธิ์เดชมากสำหรับทำวิชชา

ธาตุธรรมเป็นอย่างหนึ่ง **ธาตุธรรมตาย**อย่างหนึ่ง

ธาตุธรรมเป็นนั้นคือ ได้แก่สภาพที่มีชีวิตจิตใจเป็นอยู่ได้แก่มนุษย์และสัตว์

ส่วนธาตุธรรมตายนั้น ก็ได้แก่สภาพอันเป็นวัตถุเครื่องรองรับธาตุเป็นให้อาศัยอยู่ คือเป็นดุจดังว่าเรือนเป็นที่อยู่อาศัยของธาตุเป็นเช่นบ้านเรือนและดินฟ้าอากาศ ภพเหล่านี้เป็นเรือนเครื่องรองรับของธาตุเป็นคือมนุษย์และสัตว์เป็นต้นอยู่อาศัย

ธาตุธรรมเป็นก็มีสังขารโลก สัตว์โลก อากาศโลกอยู่อาศัย ธาตุธรรมตายก็มีสังขารโลก สัตว์โลก อากาศโลกอยู่อาศัยเช่นเดียวกัน

ประเภทกล่าวด้วยธาตุธรรม ยังมีอีกนัยหนึ่งคือ **ธาตุผสม**หนึ่ง **ธรรมผสม**หนึ่ง และ**ธาตุล้วน ๆ** หนึ่ง **ธรรมล้วน ๆ** หนึ่ง

ธาตุและธรรมผสมนั้นหมายเอาธาตุธรรมที่ผสมด้วยสิ่งอื่น ๆ แล้ว

ส่วนธาตุและธรรมล้วน ๆ นั้นหมายเอาธาตุธรรมที่ไม่ได้ผสมเป็นธาตุล้วน ๆ บริสุทธิ์ ธรรมล้วน ๆ บริสุทธิ์ไม่มีอะไรเจือปน

วิธีกลั่นกายมนุษย์พิเศษ ทำวิชชาให้มีฤทธิ์เดชมากนั้น เมื่อเอา**ธาตุและธรรมผสม** คือ ภพน้อย ภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผย นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทั้ง ๕ กายจนสุดหยาบสุดละเอียดไม่มีสิ้นสุด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ มาประกอบเข้าเป็นกายมนุษย์พิเศษ เกิดในท้องมารดาแล้วจนสุดหยาบสุดละเอียด ร้อยครั้งพันครั้งไม่มีสิ้นสุดนับไม่ถ้วนตามนัยที่กล่าวไว้แล้วในข้อที่ ๓๘ นั้น

คราวนี้จงประกอบกายมนุษย์ทำวิชชา ใน**ธาตุล้วน ๆ** บริสุทธิ์ และ**ธรรมล้วน ๆ** บริสุทธิ์บ้าง วิธีประกอบก็เช่นเดียวกับธาตุผสม

ธรรมผสม ต่างแต่ในที่นี้เป็นธาตุล้วน ๆ ธรรมล้วน ๆ เท่านั้น คือ **เอาธาตุผสมทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว ประกอบเข้าเป็นกายมนุษย์พิเศษ** แล้วส่งผ่านไส้กลางของ**ธาตุล้วนธรรมล้วน** ของภพน้อยภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผย นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ กายทั้ง ๕ กาย จนสุดหยาบสุดละเอียดไม่มีสิ้นสุด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งสายขาว สายกลาง ทั้งมนุษย์และผู้เลี้ยงมนุษย์ แล้วเอามารวมเข้าเป็นก้อนเดียวกัน แล้ว**แยกเป็นธาตุล้วนธรรมล้วน ธาตุล้วนเป็นกสิณ ธรรมล้วนเป็นสมาบัติ เดินสมาบัติในกสิณ** ๘ เที่ยว ฟอกธาตุล้วนธรรมล้วนให้สะอาดลงไปเป็นชั้น ๆ แล้วประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์พิเศษ ส่งผ่านไส้เข้าไปในธาตุล้วนธรรมล้วนของธาตุธรรมต่าง ๆ มีภพน้อยภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผยเป็นต้น ตามนัยที่กล่าวมาแล้วไม่มีสิ้นสุดจนสุดหยาบสุดละเอียด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ตั้งหมื่นแสนโกฏิครั้ง เหมือนดังทำในธาตุผสมธรรมผสมนั้น ทำไปจนละเอียด

ครั้นแล้วจง**เอาธาตุล้วน ธรรมล้วนประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์พิเศษ** แล้วตั้งดวงปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตมรรค อรหัตผล ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เข้านิโรธ ตรัสรู้ในนิโรธ นิ่งในรู้ รู้ในนิ่ง ไม่มีสิ้นสุด ต่อนิโรธ ต่อตรัสรู้ในนิโรธ ต่อเห็น จำ คิด รู้ ต่อแว่น ต่อกล้อง ต่อญาณ ต่อรู้ ขยายแว่น ขยายกล้อง นิ่งในกลางรู้ กลั่นแว่น กลั่นกล้อง กลั่นญาณ กลั่นรู้ กลั่นนิโรธ กลั่นตรัสรู้ในนิโรธ เข้าไปในเหตุอากาศ

ไม่มีสิ้นสุดจนสุดหยาบสุดละเอียด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทำไปตั้งหมื่นแสนโกฏิเที่ยว ไม่ถอยหลังกลับ จนสุดหยาบสุดละเอียดเป็นลำดับเรื่อยไป

เมื่อทำในธาตุล้วน ๆ ธรรมล้วน ๆ ตลอดจนถึงกลั่นนิโรธ กลั่นตรัสรู้ในนิโรธ ดังที่กล่าวมาแล้วนี้เสร็จแล้ว ต่อแต่นี้จงทำใน **เหตุของธาตุล้วน เหตุของธรรมล้วน** ต่อไป คือเหตุอะไรจึงได้มาเป็นธาตุล้วนธรรมล้วน **จงเอาธาตุล้วน ธรรมล้วนตลอดจนถึงกลั่นนิโรธ กลั่นตรัสรู้ในนิโรธทั้งหมด มาประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์พิเศษ** แล้วส่งผ่านไส้เข้าไปในเหตุของธาตุล้วน ธรรมล้วนของธาตุธรรมทั้งหมด มีภพน้อย ภพใหญ่เป็นต้น ไม่มีสิ้นสุด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ตั้งหมื่นแสนโกฏิเที่ยว แล้วเอามาประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์พิเศษแล้ว ตั้งดวงปฐมมรรคไป ฯลฯ จนถึงกลั่นนิโรธ กลั่นตรัสรู้ในนิโรธไม่มีสิ้นสุด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนตั้งหมื่นแสนโกฏิเที่ยว

เมื่อทำในเหตุของธาตุล้วน ธรรมล้วนเสร็จแล้ว จงทำใน **เหตุของเหตุธาตุล้วนธรรมล้วน** ต่อไปอีก คือเหตุอะไรจึงได้มาเป็นเหตุของธาตุล้วนธรรมล้วน วิธีทำก็มีนัยเหมือนดังที่กล่าวมาแล้วนั้น แต่เอา **เหตุของธาตุล้วนธรรมล้วนตลอดจนถึงกลั่นนิโรธ กลั่นตรัสรู้ในนิโรธทั้งหมดของเหตุธาตุล้วนธรรมล้วนนั้น มาประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์พิเศษ** แล้วส่งผ่านไส้เข้าไปในเหตุของเหตุธาตุล้วนธรรมล้วนทั้งหมด มีเหตุของเหตุภพน้อย ภพใหญ่เป็นต้นไม่มีสิ้นสุด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทำไปตั้งหมื่นแสน

โกฏิเที่ยว เสร็จแล้วเอาเหตุของเหตุธาตุล้วนธรรมล้วนเหล่านั้นมาประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์พิเศษอีก แล้วตั้งดวงปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตมรรค อรหัตผล จนถึงกลั่นนิโรธ กลั่นตรัสรู้ในนิโรธไม่มีสิ้นสุด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทำไปไม่ถอยหลังกลับ ตั้งหมื่นแสนโกฏิเที่ยวเสร็จแล้วจงทำเหตุในเหตุ เหตุในเหตุ เหตุในเหตุ เหตุในเหตุ เรื่อยไปไม่ถอยหลังกลับ ทำไปตามนัยที่กล่าวมาแล้วนั้นทุกประการเถิด

๔๒. วิธีเอาไม่มีเหตุ ไม่มีธาตุ ไม่มีธรรมทั้งหมด ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผย ของสายขาว สายกลาง ทั้งของมนุษย์และกายสิทธิ์ เอามากลั่นเป็นกายมนุษย์พิเศษให้มีฤทธิ์เดชมากประกอบทำวิชชา

วิธีที่กล่าวมาแล้วในข้อ ๓๘ นั้น หมายถึงธาตุและธรรมที่มีส่วนผสมเจือปนกัน ส่วนที่กล่าวมาในข้อที่ ๔๑ นั้น หมายถึงธาตุและธรรมล้วน ๆ ไม่เจือปน ในข้อที่ ๔๒ นี้จะกล่าวถึง **ความไม่มี** คือ **ธาตุก็ไม่มี ธรรมก็ไม่มี** ต่อไป แต่แรกเริ่มเดิมที **ไม่มีธาตุไม่มีธรรม เป็นเหตุเกิดขึ้นก่อน** เป็นอยู่นาน นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ต่อมานาน ๆ หนักเข้า **ความไม่มีธาตุธรรมเป็นตัวเหตุแล้วก็มีผล** คือ **เกิดเป็นธาตุเป็นธรรมขึ้น** ตั้งอยู่นานนับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน **ความมีธาตุมีธรรมเป็นตัวเหตุเกิดขึ้นอีก ความไม่มีธาตุไม่มีธรรม เป็นตัวผลอยู่ชั้นในอีก** คือความมีธาตุมีธรรมอยู่ชั้นกลาง ชั้นนอกไม่มีธาตุธรรมมาแต่เดิมที ชั้นใน

ไม่มีธาตุธรรมหลังจากเมื่อสูญสิ้นไปหมดแล้ว แห่งการมีธาตุมีธรรม คือเมื่อสิ้นธาตุสิ้นธรรมแล้ว ความไม่มีธาตุไม่มีธรรม ก็มีขึ้นภายใน เล็กใหญ่ กว้าง แคบนั้น เอาธาตุและธรรมที่มีอยู่เป็นเกณฑ์ ความมีธาตุมีธรรม เล็ก ใหญ่ กว้าง แคบ รูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างไร ความไม่มีธาตุและไม่มีธรรม ทั้งภายในและภายนอกนั้นก็เท่ากันเช่นเดียวกันทุกอย่าง ความมีธาตุมีธรรมนั้นมีสัณฐานกลมดุจดังว่าผลมะนาว ไม่มีธาตุไม่มีธรรมหุ้มอยู่ชั้นนอกนั้นอุปมาดังว่าผลมะพร้าว ความไม่มีธาตุไม่มีธรรมหุ้มอยู่ชั้นนอกคืออากาศ ผลมะพร้าวเป็นเนื้อตัวของความมีธาตุ มีธรรม ภายในเนื้อมะพร้าวเข้าไป เอาน้ำมะพร้าวออกเสียแล้วเหลือเป็นโพรงไม่มีภายใน นั่นคือไม่มีธาตุไม่มีธรรม เนื้อหนังของความมีธาตุมีธรรมหุ้มอยู่ชั้นนอก ดังเปลือกและเนื้อมะพร้าวหุ้มโพรงชั้นในไว้ฉะนั้น

ต่อแต่นี้จะกล่าว **วิธีทำวิชชาในไม่มีธาตุไม่มีธรรมต่อไป จงประกอบกายมนุษย์พิเศษขึ้นแล้วส่งเข้าผ่านไส้เข้าไปในเหตุไม่มีธาตุธรรม ของเหตุไม่มีเหตุธาตุและธรรม ในเหตุไม่มีธาตุและธรรม ของเหตุไม่มีธาตุและธรรม ๆ ๆ ๆ ๆ หนักเข้าไปไม่ถอยหลังกลับ จนสุดหยาบสุดละเอียดไม่มีสิ้นสุด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งมนุษย์ทั้งผู้เลี้ยงมนุษย์ ทั้งสายขาวสายกลางแล้ว ร้อยไส้พลิกเอาข้างในออกข้างนอก สะเดาะวิชชาของสายดำที่เขาทำเอิบอาบซึมซาบปนเปื้นไว้นั้นให้หมดสิ้นทั้งหมดแล้ว เอามารวมกันเข้า แล้วแยกไม่มีธาตุภาคหนึ่ง ไม่มีธรรมภาคหนึ่ง**

ไม่มีธาตุเป็นกสิณ ไม่มีธรรมเป็นสมาบัติ เดินสมาบัติในกสิณ ๘ เที่ยว ฟอกชำระบริสุทธิ์สะอาดดีแล้ว **ประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์พิเศษ** ส่งผ่านไส้เข้าไปในเหตุไม่มีธาตุและธรรม ของเหตุไม่มีธาตุและธรรม ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ เหมือนดังที่กล่าวมาแล้วนั้นหนักเข้าไปไม่ถอยหลังกลับ จนสุดหยาบสุดละเอียดไม่มีสิ้นสุด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนทั้งมนุษย์และกายสิทธิ์ ทั้งสายขาว สายกลาง แล้วร้อยไส้พลิกข้างในออกข้างนอก สะเดาะวิชชาของสายดำที่เขาทำเอิบอาบซึมซาบปนเป็นไว้นั้นหมดสิ้นแล้ว เอามารวมกันเข้าแล้วเดินสมาบัติจนบริสุทธิ์สะอาดดีแล้ว ประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์พิเศษ แล้วส่งผ่านไส้เข้าไปอีก ทำไปตามนัยนี้ตั้งหมื่นแสนโกฏิเที่ยว

เมื่อทำโดยนัยนี้เสร็จแล้ว ต่อนี้ไปเมื่อประกอบขึ้น เป็นกายมนุษย์พิเศษแล้ว จงตั้งดวงปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตมรรค อรหัตผล ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เข้านิโรธ ตรัสรู้ในนิโรธ นิ่งในรู้ รู้ในนิ่งไม่มีสิ้นสุด.... ต่อนิโรธ ต่อตรัสรู้ในนิโรธ ต่อเห็น จำ คิด รู้ ต่อแว่น ต่อกล้อง ต่อญาณ ต่อรู้.... ขยายแว่น ขยายกล้อง นิ่งในกลางรู้.... กลั่นแว่น กลั่นกล้อง กลั่นญาณ กลั่นรู้ กลั่นนิโรธ กลั่นตรัสรู้ในนิโรธ เข้าไปในเหตุไม่มีธาตุธรรมของเหตุไม่มีธาตุธรรมไม่มีสิ้นสุด จนสุดหยาบสุดละเอียดนับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทำไปตามนัยนี้ตั้งหมื่นแสนโกฏิเที่ยวไม่ถอยหลังกลับ จนสุดหยาบสุดละเอียด

๔๓. วิธีรู้อะไรชัด เห็นอะไรชัด จำอะไรชัด คิดอะไรชัด ที่จะแน่นอนแม่นยำจริง ๆ ต้องทำดังนี้

ก่อนที่จะต้องการรู้หรือเห็น จำ คิด เรื่องอะไรนั้น ต้องน้อมจิตคิดถึงเรื่องนั้นเสียก่อน คือ **อธิษฐานจิต** นั่นเอง **เสร็จแล้วจึงเข้านิโรธ** คือ นิ่งในนิ่ง นิ่งในนิ่ง นิ่งในนิ่ง นิ่งในหยุด หยุดในนิ่ง ในนิ่ง ในนิ่ง ในนิ่ง ในนิ่ง ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ หนักเข้าไปข้างในทุกที จนสุดหยาบสุดละเอียด **ต้องนิ่งที่ปลายสุดละเอียดของรู้ให้นิ่งแน่นไม่ให้รัวได้** ถ้ายังรัวได้ไม่แน่นอน ต้องให้หยุดนิ่งจริง ๆ จึงจะแม่นยำ ถ้าจิตยังรัวได้เขายังหลอกได้ไม่แม่นยำ **ต้องทำจิตให้นิ่งแน่วแน่ในนิโรธจริง ๆ สิ่งที่ผุดขึ้นในนิ่ง โดยไม่ได้กระดิกจิตเลย ผุดขึ้นเองด้วยอำนาจความนิ่งในนิโรธนั่นแหละเป็นของจริง** เรียกว่า "**ตรัสรู้ในนิโรธ**" **ผุดขึ้นสว่างแจ้งแจ่มใสเหมือนเห็นด้วยตาจริง ๆ** คล้าย ๆ กับความฝันเป็นเรื่องราวไปเช่นนั้น นี่เรียกว่า ตรัสรู้ในนิโรธ ถ้า **รู้** ผุดเกิดขึ้น ก็เรียกว่า "**ตรัสรู้ในนิโรธ**" ถ้า **เห็น** ผุดเกิดขึ้น ก็เรียกว่า "**ตรัสเห็นในนิโรธ**" ถ้า **จำ** ผุดเกิดขึ้น ก็เรียกว่า "**ตรัสจำในนิโรธ**" ถ้า **คิด** ผุดเกิดขึ้น ก็เรียกว่า "**ตรัสคิดในนิโรธ**"

ถ้ารู้ผุดเกิดขึ้น ก็รู้เป็นเรื่องเป็นราวไปเหมือนความฝัน ถ้าเห็นผุดเกิดขึ้น ก็เห็นชัดเป็นชุด ๆ เป็นตอน ๆ เหมือนดังฉายหนังญี่ปุ่นเหมือนดังความฝัน **เมื่ออะไรผุดขึ้นก็ตามก็ประกอบวิชชามรรค-ผลเข้าไปอีก** ตั้งแต่ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตมรรค อรหัตผล ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า

เข้านิโรธ ตรัสรู้ในนิโรธ ตรัสเห็นในนิโรธ ตรัสจำในนิโรธ ตรัสคิดในนิโรธ เมื่อมีอะไรผุดเกิดขึ้นอีก ก็ประกอบวิชชามรรคผลเข้าไปอีก ตั้งแต่ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดา สกิทาคา อนาคา อรหัต ฯลฯ ตรัสรู้ ตรัสเห็น ตรัสจำ ตรัสคิด ในนิโรธประกอบไปเช่นนี้ ใน ในๆๆๆๆ เข้าไปทุกทีไม่ถอยหลังกลับจนสุดหยาบสุดละเอียด ละเอียดเข้าไปทุกที ๆ ละเอียดเข้าไปทุกที

ที่เรียกว่า **"เข้านิโรธนั้น"** คือ **ดับหยาบไปหาละเอียดนั่นเอง ถ้ายิ่งเข้าในนิโรธตั้ง ๗ วันก็ยิ่งละเอียดหนักเข้าทุกที**

เอาเห็น จำ คิด รู้ ของมนุษย์ผู้เลี้ยงมนุษย์ของสายขาว สายกลาง ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ ทั้งนิพพานลับ นิพพานเปิดเผย ทั่วกันหมด มาซ้อนกันเชื่อมกันเข้าให้สนิท แล้วเข้านิโรธ ชั่วนาทีเดียวเท่านั้น มีผลยิ่งใหญ่กว่า ๗ วันนั้นอีก

๔๔. เหตุไรธาตุธรรมเดิมจึงเล็กนิดเดียวเท่านั้น ภพน้อย ภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผย นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์และอะไรสารพัดทุกอย่างของมนุษย์ ของผู้เลี้ยงมนุษย์ ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ จึงประชุมรวมอยู่ในกำเนิดเดิมเล็กนิดเดียวเท่านั้นได้

อธิบายว่า **กำเนิดธาตุ กำเนิดธรรม** หรือเรียกว่า **พืดเดิม** นั้นเป็นสุดละเอียด อะไร ๆ ทั้งสิ้น สารพัดทุกอย่าง ส่วนละเอียดประชุมรวมอยู่ในกำเนิดธาตุ กำเนิดธรรม พร้อมเสร็จทุกอย่างเหมือนเมล็ดโพธิ์ เมล็ดไทร ส่วนละเอียดของลำต้น กิ่ง ใบ ราก ผลประชุมรวมอยู่ในพืดเดิมของเมล็ดทั้งสิ้นพร้อมเสร็จ ส่วนละเอียด

นิดเดียวที่ประชุมรวมอยู่ในกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้น ขยายส่วนหยาบออกไปก็ใหญ่โตเต็มธาตุเต็มธรรมทุกอย่าง เมื่อย้อนส่วนหยาบ เข้าไปหาส่วนละเอียดที่สุดก็นิดเดียว เล็กยิ่งกว่าใยแมลงมุมหลายพันเท่าทุกอย่าง จึงรวมกันอยู่ในกำเนิดธาตุธรรมเดิมได้พร้อมสิ้นสารพัดทุกอย่าง เหมือนต้นโพธิ์และต้นไทร ซึ่งเดิมมาจากเมล็ดส่วนละเอียด ขยายเป็นส่วนหยาบออกไปจึงเป็นต้นไม้ใหญ่โตมีกิ่งก้านสาขา เมื่อย้อนส่วนหยาบที่สุดเข้าไปหาส่วนละเอียดที่สุดก็นิดเดียว เล็กยิ่งกว่าใยแมลงมุมหลายพันส่วนเช่นเดียวกัน (เพราะของโตมาจากของเล็ก และของเล็กก็มาจากของโตเช่นกัน เหมือนกันทั้งสิ้นสารพัดทุกอย่างไป)

๔๕. วิธีถอยพืดหรือกำเนิดธาตุธรรมเดิม

วิธีถอยพืดนั้นคือ คำที่เรียกว่า **"พืด"** นั้นคือ**กำเนิดธาตุธรรมเดิม**กลางกายมนุษย์นั่นเอง สภาพทุกสิ่งทุกอย่างประชุมรวมอยู่ในกำเนิดเดิมหรือพืดเดิมทั้งสิ้น ซึ่งเป็นส่วนละเอียด ถ้าขยายออกมาเป็นส่วนหยาบ ก็แพร่หลายใหญ่โตเต็มธาตุเต็มธรรม

พืดเดิมนั้นเป็น ๓ ส่วน คือเป็น ต้น กลาง ปลาย วิธีถอยต้องถอยปลายย้อนเข้าไปหากลาง กลางย้อนเข้าไปหาต้น เพราะต้นให้กำเนิดกลาง กลางให้กำเนิดปลาย เอาธาตุธรรมส่วนหยาบซึ่งเป็นปลายใส่เข้าในกลางพืดเดิมหรือเรียกว่ากำเนิดเดิมก็ได้ แล้วเอาธาตุธรรมมีทั้งหมดส่วนกลางใส่เข้าในต้นพืดเดิมหรือต้นกำเนิดเดิม ซึ่งเป็นส่วนละเอียดเหมือนดังกายธรรมถอยย้อนเข้ากายปฐมวิญญาณละเอียด กายปฐมวิญญาณละเอียดย้อนเข้าในกายปฐมวิญญาณหยาบ

ถอยกายปฐมวิญญาณหยาบย้อนเข้าในกายทิพย์ ถอยกายทิพย์ย้อนเข้าในกายมนุษย์ ก็เช่นเดียวกันเพราะกายมนุษย์เป็นพืดเดิม หรือเป็นกำเนิดธาตุธรรมเดิม จึงต้องย้อนปลายเข้ามาหากลาง กลางย้อนเข้ามาหาต้นเดิม เป็นลำดับ ๆ ไป

๔๖. วิธีประกอบวิชชา และทำวิชชาพิสดาร

ประกอบวิชชาพิสดารลงไปเท่าไร กายมนุษย์คอยตรวจดูพวกที่เข้านิพพาน พวกไปเกิดมาเกิด ตั้งแต่โลกันตร์นรก สัตว์เดียรัจฉาน เปรต อสุรกาย มนุษย์ ทิพย์ รูปพรหม อรูปพรหม นิพพาน ดูตลอดแล้วจะเห็นว่า**ในศูนย์กลางกำเนิดของกายทุกกาย**มีเครื่องรับส่งกายให้ไปเกิดมาเกิด ในภพต่าง ๆ ได้ทุกกาย นอกจากกายเหล่านี้แล้ว **ภพทุกภพ ที่ขอบภพข้างล่างและขอบภพข้างบน** ต่างก็มีเครื่องสำหรับรับส่งกายให้เข้ามาในภพ และส่งกายออกไปนอกภพ **ในศูนย์กลางภพ** ก็มีเครื่องรับส่งตรงกันกับศูนย์กำเนิดของกายทุกกาย ตัวอย่างเช่น จากศูนย์กลางภพของโลกันตร์ก็มีเครื่องรับส่งสัตว์โลกันตร์ไปยังขอบภพของโลกันตร์ขอบภพของโลกันตร์ก็มีเครื่องรับส่งกายสัตว์เหล่านั้นไปยังภพนอก และรับสัตว์เข้าในภพเช่นเดียวกัน เราลองปล่อยกายของพระอนาคามีให้เข้าในพระนิพพานตรวจดูตลอดแล้ว ปรากฏว่าในชั้นต้น กายนั่งหันหน้าไปทางทิศบูรพา ใช้กายธรรมเดินสมาบัติ กลับไปกลับมา ๗ เที่ยว วิธีเดินฌานสมาบัติเดินจากฌานที่ ๑ ถึงฌานที่ ๘ นับเป็นอนุโลมหนึ่งเที่ยว กลับจากฌานที่ ๘ ถึงฌานที่ ๑ เป็นปฏิโลม เป็น ๒ เที่ยว จนถึง ๗ เที่ยว แล้วกายนั้นก็ไปหยุดอยู่ที่ฌาน ๘ ในเวลาที่เดินฌานอยู่นั้นกายธรรมเกิด

ความยินดีในสมาบัติ จะปล่อยให้ตกศูนย์ไปนิพพานยังไม่ได้ **เพราะฉะนั้น เมื่อถึงฌานที่ ๘ แล้ว กายธรรม และกายอรูปพรหม รูปพรหม กายทิพย์ กายมนุษย์ ทุกกายก็พิจารณาปล่อยขันธ์ ๕ ปล่อยตั้งแต่กายหยาบไปหากายละเอียด กายธรรมก็พิจารณาปล่อยรูปฌาน อรูปฌาน ปล่อยความยินดีในฌาน ปล่อยความจำ ความคิด ความรู้ ของความยินดีที่มีอยู่ในฌานนั้นทั้งสิ้น** เมื่อปล่อยหมดแล้วพร้อม ๆ กันกับที่ปล่อยขาดนั้น กายธรรมที่หยาบก็ขาด กายธรรมที่ละเอียดก็ตกศูนย์ ทั้งนี้เพราะศูนย์กลางกายธรรมนั้นมีเครื่องคอยรับส่งอยู่แล้ว เครื่องนั้นก็ดูดให้ตกศูนย์แล้ว เครื่องนั้น ก็ทำหน้าที่เดินส่งกายธรรมไปยังขอบภพข้างบน ระยะนั้นเครื่องที่อยู่ขอบภพก็เริ่มกระเทือนและเดินเครื่องรับกายธรรมมาจากเครื่องที่อยู่ศูนย์กลางภพ เมื่อถึงขอบภพข้างบนแล้ว เครื่องที่ขอบภพข้างบนก็ทำหน้าที่ส่งกายธรรม ในทันทีนั้นเครื่องที่อยู่ขอบล่างของนิพพาน ก็เดินเครื่องรับกายธรรมในทันทีทันใดนั้นเหมือนกัน เมื่อไปถึงขอบล่างของนิพพานแล้ว เครื่องที่ขอบล่างของนิพพานก็เดินส่งกายธรรมไปยังศูนย์กลางนิพพาน ศูนย์กลางนิพพานก็เดินเครื่องรับ ในระยะนั้นรูปของกายธรรมก็ปรากฏขึ้นโตเต็มส่วน ๒๐ วา ของพระนิพพานนั้น เครื่องที่ศูนย์กลางนิพพานนั้น ก็ทำหน้าที่ส่งกายธรรมออกไปประจำอยู่ตามบริเวณนิพพาน เดินจากเครื่องศูนย์กลางนิพพาน ก็มีพระพุทธเจ้าที่เข้าพระนิพพานไปก่อนอยู่ประจำ เมื่อองค์ใดเข้าไปภายหลังก็ล้อมรอบเครื่องออกมาโดยเวียนขวา เมื่อเต็มรอบที่ ๑ แล้ว ก็มีรอบที่สองต่อไประยะหนึ่ง ๆ ห่างกันประมาณชั่วกึ่งฌาน

ของพระพุทธเจ้าที่ประจำอยู่ในรอบของตน ๆ เวลาที่กายธรรมอยู่ศูนย์กลางนิพพานนั้น เห็นได้ตลอดทุกอย่างที่มีอยู่ในนิพพาน แต่เครื่องที่รับส่งกายนั้น หาเห็นไม่ เพราะเครื่องละเอียดกว่า เวลาที่ผ่านเครื่องต่าง ๆ นั้น กายธรรมจะไม่รู้สึกเลย ทั้งนี้เนื่องจากความเร็วของเครื่องที่เดินรับส่งนั้นเอง เวลาที่กายธรรมดับตกศูนย์นั้นเองเป็นตอนที่ถอดกายออก ความรู้สึกของกายธรรมมีอยู่ในตอนที่ปล่อยขาดหมด แล้วก็ไปรู้เอาตอนที่ถึงนิพพานแล้ว นี่เป็นวิธีเข้านิพพานตายของนิพพานถอดกาย ส่วนการเข้านิพพานเป็นนั้นก็ตรงกันทุกอย่าง ผิดกันแต่กายทุกกายไม่ได้ดับ เพราะซ้อนตรงกายธรรมหมด ตลอดถึงนิพพานก็ซ้อนตรงกัน ส่วนของนิพพานไม่ถอดกายนั้น เวลาเดินสมาบัติก็เดินพร้อมกันหมดทุกกาย ปล่อยเข้านิพพานพร้อมกัน ๆ กันทุกกาย แต่พวกนี้ไม่ดับทุกกาย เดินสมาบัติในตอนต้น เข้านิพพานเป็นแล้ว เดินสมาบัติในนิพพานเป็นเข้านิพพานตายต่อไป ในทำนองเดียวกัน เราเดินวิชชาลงไปในพวกนี้กายทุกกายเข้านิพพานทั้งเป็นทั้งตายของนิพพานถอดกาย ไปจนสุดนิพพานถอดกาย นิพพานเป็นในนิพพานเป็น นิพพานตายในนิพพานตาย พอสุดแล้วก็เข้านิพพานไม่ถอดกาย นิพพานเป็นในนิพพานเป็น นิพพานตายในนิพพานตาย ซ้อนพิสดารสมาบัติหนักลงไป เดินให้เร็ว ในขณะเดียวกันกายมนุษย์ก็ซ้อนละเอียดเข้า เดินวิชชาในกายละเอียด ๆ เหล่านี้จะได้สะอาดทันกับกายละเอียดพวกโน้น ต่อเห็น จำ คิด รู้ ต่อแว่น ต่อกล้อง

ส่องรอบตัว ประกอบวิชชาเต็มส่วนลงไปในพวกละเอียดพวกโน้น นิพพาน ภพ ๓ โลกันตร์ เดินเข้านิพพานแบบเดียวกัน จะได้สะอาดเต็มส่วนทันพวกที่ละเอียด เดินเหตุไส้ว่างในเหตุไส้ว่างของเห็น จำ คิด รู้ ละเอียดหนักลงไปเป็น**วิชชาเป็น**ไม่มีถอยหลังกลับทับทวียิ่งขึ้นทุกที ๆ

บทกรวดน้ำ

อิมินา ปุญฺญกมฺเมน อุปชฺฌายา คุณุตฺตรา
อาจริยูปการา จ มาตาปิตา จ ญาตกา
(นามของผู้ที่จะอุทิศให้) ปิยา มมํ
สุริโย จนฺทิมา ราชา คุณวนฺตา นราปิ จ
พฺรหฺมมารา จ อินฺทา จ โลกปาลา จ เทวตา
ยโม มิตฺตา มนุสฺสา จ มชฺฌตฺตา เวริกาปิ จ
สพฺเพ สตฺตา สุขี โหนฺตุ ปุญฺญานิ ปกตานิ เม
สุขํ จ ติวิธํ เทนฺตุ ขิปฺปํ ปาเปถ โวมตํ
อิมินา ปุญฺญกมฺเมน อิมินา อุทฺทิเสน จ
ขิปฺปาหํ สุลเภ เจว ตณฺหุปาทานเฉทนํ
เย สนฺตาเน หินา ธมฺมา ยาว นิพฺพานโต มมํ
นสฺสนฺตุ สพฺพทา เยว ยตฺถ ชาโต ภเว ภเว
อุชุจิตฺตํ สติปญฺญา สลฺเลโข วีริยมฺหินา
มารา ลภนฺตุ โนกาสํ กาตุญฺจ วีริเยสุ เม
พุทฺโธ ทีปวโร นาโถ ธมฺโม นาโถ วรุตฺตโม
นาโถ ปจฺเจกพุทฺโธ จ สงฺโฆ นาโถตฺตโร มมํ
เตโสตฺตมานุภาเวน มาโรกาสํ ลภนฺตุ มา ฯ

คำแปล

ด้วยผลบุญที่ข้าพเจ้ากระทำนี้ ขอพระอุปัชฌาย์ผู้มีพระคุณอันยิ่งใหญ่ไพศาล อีกทั้งอาจารย์ผู้ได้สั่งสอนข้าพเจ้ามา ทั้งมารดาบิดาและคณาญาติทั้งสิ้น ตลอดจนพระอาทิตย์พระจันทร์ และพระเจ้าแผ่นดินผู้เป็นใหญ่ในเอกเทศแห่งเมทนีดล และนรชนผู้มีคุณงามความดีทั้งหลายทุกถิ่นฐาน อีกท้าวมหาพรหมกับหมู่มารและท้าวมัฆวานเทวราช ทั้งเทพเจ้าผู้ฉกาจรักษาโลกทั้งสี่ทิศ และพระยายมราช อีกมวลมิตรสหาย ทั้งผู้ขวนขวายวางตนเป็นกลาง และผู้เป็นศัตรูของข้าพเจ้าทุก ๆ เหล่า จงมีความเกษมสุข นิราศภัย ขอบุญที่ข้าพเจ้ากระทำไว้ด้วยไตรทวาร จงบันดาลให้สำเร็จไตรพิธสุข ถึงความเกษมปราศจากทุกข์ คือพระอมตมหานฤพานโดยพลัน อีกโสดหนึ่งนั้น ด้วยบุญกรรมนี้และอุทิศเจตนานี้ ขอให้ข้าพเจ้าบรรลุทันทีซึ่งการตัดขาดตัณหาอุปาทาน ธรรมอันชั่วในสันดานจงพินาศไปหมดจนตราบเท่าถึงนิพพานสิ้นกาลทุกเมื่อเที่ยว แม้ว่าข้าพเจ้ายังจะท่องเที่ยวไปเกิดในภพใด ๆ ก็ขอให้มีจิตซื่อตรงดำรงสติปัญญาไวชาญฉลาด ให้มีความเพียรกล้าสามารถขัดเกลากิเลสให้สูญหาย ขอหมู่มารเหล่าร้ายอย่าได้กล้ำกรายสบโอกาสเพื่อทำให้ข้าพเจ้าพินาศคลายเพียรได้ อนึ่งไซร้ พระพุทธเจ้าผู้เป็นที่พึ่งอันยิ่งอย่างประเสริฐ พระธรรมเป็นที่พึ่งอันล้ำเลิศยิ่งประมาณ พระปัจเจกพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันไพศาลและพระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันอุดมยิ่งประมาณของข้าพเจ้านี้ ด้วยอานุภาพอันอุดมดีพิเศษสูงสุดของพระรัตนตรัย ขออย่าให้หมู่มารได้โอกาสทุกเมื่อไป เทอญ.

พิมพ์ที่ หจก. ที.พริ้นติ้ง (ไทยแลนด์) ๑๐๔๐/๒๑ซอยข้างโรงภาพยนตร์เพชรรามา
ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ กทม. โทร. ๒๕๑-๔๗๒๕, ๒๕๑-๔๕๘๙
นายประพนธ์ ตรีเจิดลาภ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

รายชื่อเจ้าภาพพิมพ์หนังสือมรรคผลพิสดาร (ครั้งที่ ๓)

พระเสริมชัย ชยมงฺคโล	๑,๐๐๐.-
พระสังเวียน อธิวตฺโต	๑,๐๐๐.-
พระศุภชัย สุภชโย	๑,๕๐๐.-
พระบุญส่ง พัฒนาพร และโยมประภา วงศ์ปัญญา	๑,๐๐๐.-
พระบุญเอี่ยม ปุญฺญทตฺโต	๑,๐๐๐.-
พระพยุง ปวฑฺฒนธมฺโม	๕๐๐.-
พระอภิชัย เปมสีโล	๕๐๐.-
พระสุรพล สุรพโล	๓๐๐.-
พระวิบูลย์ วิปุลธมฺโม	๒๐๐.-
พระสมนึก กตปุญฺโญ	๒๐๐.-
พระเสาร์ สุขเอสโก	๒๐๐.-
พระนพวงษ์ อนทวํโส	๒๐๐.-
พระจรินทร์ วรทตฺโต	๑๐๐.-
พระวิบูลย์ วิปุลวํโส	๑๐๐.-
พระสมชาย ขันติสโม	๑๐๐.-
พระสัมฤทธิ์ เขมจาโร	๑๐๐.-
พระดนัย วิริยังกโร	๑๐๐.-
พระปราโมทย์ ปโมทิโต	๑๐๐.-
สามเณรดำรงศักดิ์ มามาก	๒๐๐.-
สามเณรชูชัย แซ่ซื้อ	๕๐.-
คุณอมร มหพัฒนางกูร, คุณธงชัยยง, คุณศุภโชค , คุณพรศิริ มหาพัฒนากุล	๑๐,๐๐๐.-
รศ. ดร.ธีระ-พวงน้อย-สุธิดา-นราธร เกรอต	๕,๐๐๐.-
คุณส่วน-สมศรี พนมวัฒนากุล	๕,๐๐๐.-
คุณวิรุฬห์-โกสุม เกรอต	๔,๐๐๐.-
คุณสุพรรณี ศรีวิกรัยกร	๒,๐๐๐.-
รศ. ดร.พัฒนะ ภาวะนันท์	๑,๐๐๐.-
คุณวรรณี เจริญศักดิ์	๑,๐๐๐.-

พ.อ.สุดจิต-เมอลิน กล่อมการ	๑,๐๐๐.-
คุณเจริญ-เชื้อ พูนะกูล	๕๑๐.-
คุณสุธาร สุขยางค์	๕๐๐.-
คุณอรุณศรี ชื่นสิริพัฒนกุล	๕๐๐.-
คุณวีระ เนตยกุล	๕๐๐.-
คุณสมจิตร์ อารีรอบ	๕๐๐.-
คุณเบญจา ตระกูลบุญ	๕๐๐.-
ม.ร.ว.บุปผา วินิจฉัยกุล	๕๐๐.-
คุณสุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์	๕๐๐.-
คุณสุนีรัตน์ ชลสายพันธ์	๕๐๐.-
คุณจินตนา รุจิรัชกร	๕๐๐.-
คุณบัญฑิต-แน่งน้อย รัตนราชชาติกุล	๕๐๐.-
คุณสมโพธิ์-พรจันทร์ ฌานวังศะ และครอบครัว	๕๐๐.-
คุณธมรัตน์, คุณอมรรัตน์ ตรีนุชจรัสกุล และครอบครัว	๔๐๐.-
คุณฮั้งเพียว แซ่เล้า และญาติมิตร,	
คุณวราภรณ์ กำจัดภัย, คุณศิริลักษณ์ วรรณบูรณ์, คุณสมเกียรติ แซ่เจีย	๒๖๐.-
คุณรัตตัญญู เทียนปฐม	๒๐๐.-
คุณเจือ-ลำเจียก หิตาวลักษณ์	๒๐๐.-
คุณดนัย-สุดเสงี่ยม เพ็ชรกุล และครอบครัว	๒๐๐.-
คุณรัชนี วีรผลิน	๑๐๐.-
คุณสุนธารีย์ แซ่เจีย	๑๐๐.-
คุณบุญธิดา โฆษิตทรัพย์	๑๐๐.-
คุณวีรวรรณ โรจนวานิช	๑๐๐.-
คุณแมรี่ เรืองรองวรรณา	๑๐๐.-
คุณพจนี ธีระวานิชผล	๑๐๐.-
คุณรัตนาภรณ์ พิมมานนท์, คุณอุบลรัตน์ วโรทยานนท์	๑๐๐.-
คุณวรชัย เกียรติก้องขจร	๑๐๐.-
คุณสมศักดิ์	๑๐๐.-

คุณสรัญญา ลี้	๑๐๐.-
คุณบุญเรือน อังกินันท์	๑๐๐.-
คุณเจริญ-เกษร สอนมูลปิ่น	๑๐๐.-
คุณรัตนา แซ่แต้	๑๐๐.-
คุณนิ แซ่เอียะ, คุณสูนฮั้ว แซ่ตั้ง	๑๐๐.-
คุณชูศักดิ์ ศักดาภิญโญ และครอบครัว	๑๐๐.-
คุณเต็กตู่ แซ่เล้า	๑๐๐.-
คุณหม่วยลั้ง บุญเชื้อ	๑๐๐.-
คุณเอนก เลาหรัตนาหิรัญ	๑๐๐.-
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ	๑๐๐.-
คุณสุพัฒนา ภมรานนท์	๑๐๐.-
คุณชูลิต ออกเวหา	๑๐๐.-
คุณทองอยู่	๑๐๐.-
คุณเอนก เลาหรัตนาหิรัญ อุทิศให้บิดา	๕๐.-
คุณสถาพร นิ่มกุลรัตน์	๕๐.-
คุณสมพร วิริยะตระกูล	๒๐.-
คุณธวัชชัย-ด.ญ.จินตญาณ อภินันทกุล	๒๐.-

การอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์หลักสูตร๑๕ วัน
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย กำหนดเปิด**หลักสูตรการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ ๑-๑๕ ธันวาคม ของทุกปี** เพื่อสร้างพระในใจพระ และเพื่อสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งทางด้านหลักปริยัติ และระเบียบวิธีการปฏิบัติพระสัทธรรม ให้ได้รับผลและประสบการณ์จากการปฏิบัติธรรมที่ดี แล้วนำผลและประสบการณ์จากการปฏิบัติพระสัทธรรมที่ดีนี้ ไปเผยแพร่ยังสาธุชนพุทธบริษัทในเขตท้องที่ของแต่ละท่านทั่วประเทศ จะได้เป็นกำลังสำคัญในการช่วยกันสืบบวรพระพุทธศาสนา ให้เจริญรุ่งเรืองและยืนยาวสืบไป

การอบรมพระกัมมัฏฐานนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ**พระพรหมคุณาภรณ์** (กรรมการมหาเถรสมาคม รองแม่กองพระธรรมทูตรูปที่ ๑ เจ้าคณะภาค ๑๐ เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร) ผู้เป็นองค์ประธานสถาบันฯ พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ**พระธรรมธีรราชมหามุนี** (รองแม่กองพระธรรมทูตรูปที่ ๒ เจ้าคณะภาค ๗ เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ) พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ**พระภาวนาโกศลเถร** (รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ) ผู้เป็นองค์รองประธานสถาบันฯ พร้อมด้วยพระเถรานุเถระผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่าน และอยู่ภายใต้การอำนวยการอบรมของพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ**พระเมธีรัตโนดม** รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี กับ**พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล** ผู้อำนวยการมูลนิธิและสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

พระสงฆ์เถรานุเถระที่สนใจ ประสงค์จะสมัครเข้ารับการอบรมเองก็ดี และหรือเห็นสมควรแนะนำพระเถรานุเถระใด ผู้สนใจที่จะสมัครเข้ารับการอบรมพระกัมมัฏฐานก็ดี โปรดจดหมายแจ้งความประสงค์ที่จะสมัครเข้ารับการอบรมไปที่พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ**พระภาวนาโกศลเถร รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐**

การอบรมพระกัมมัฏฐานหลักสูตร ๑๕ วัน
สำหรับอุบาสก อุบาสิกา สาธุชนทั่วไป
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

เนื่องในโอกาสที่เปิด**การอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ ๑-๑๕ ธันวาคมของทุกปี** เพื่อสร้างพระในใจพระ และสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒินั้น อุบาสก อุบาสิกา สาธุชนทั่วไปก็เข้ารับการอบรมด้วยได้

สาธุชนผู้สนใจจะเข้ารับการอบรม โปรดจดหมายแจ้งความประสงค์ที่จะเข้ารับการอบรมไปได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กท. ๑๐๑๐๐ (โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕)**

การอบรมการเจริญภาวนาธรรมประจำ

ภายใต้การควบคุมพระกัมมัฏฐานของ
ท่านเจ้าคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม)
และ **พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร)**

๑. ที่ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร (วัดภูเขาทอง)

ทุกวันอาทิตย์ วันละ ๓ รอบ (เฉพาะวันอาทิตย์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทานภัตตาหารเพลร่วมกันด้วย) ดังต่อไปนี้

๐๙.๐๐ น. เฉพาะผู้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงและวิทยากร

๑๐.๐๐ น. สำหรับสาธุชนทั่วไปฝึกเจริญภาวนาเบื้องต้นและเบื้องกลางร่วมกัน แล้วพัก (พระฉันภัตตาหารเพล)

๑๒.๓๐ น. สำหรับสาธุชนทั่วไปโดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ให้พระวิทยากรและวิทยากรฆราวาสควบคุมแนะนำโดยใกล้ชิดเป็นกลุ่ม ๆ

๒. ที่ตึกสังเวชนีย์มงคลเทพนิรมิต วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

ทุกวันพฤหัสบดี เวลา ๑๔.๐๐ น.

๓. ที่ตึกบวรเทพมุนี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

ทุกวัน เวลา ๑๘.๓๐ น. (สำหรับผู้ถึงธรรมกาย)

๔. ที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก ราชบุรี

ทุกวันเสาร์ – อาทิตย์ (เฉพาะวันเสาร์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทานภัตตาหารเพลร่วมกัน) ทุกวันศุกร์ มีรถออกจากศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ เวลา ๑๘.๓๐ น. และรับกลับในวันอาทิตย์ เวลา ๑๔.๓๐ น.

ทุกวันเสาร์ต้นเดือน มีรถรับส่งผู้มีจิตศรัทธาไปปฏิบัติธรรม ณ สถาบันฯ โดยไม่เสียค่าโดยสารแต่ประการใดเป็นประจำเช่นเคย มีกำหนดการดังนี้

๐๙.๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วเจริญภาวนาธรรม

๑๑.๐๐ น. ถวายสังฆทานภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

๑๒.๐๐ น. รับประทานอาหารเที่ยงร่วมกัน

๑๓.๐๐ น. ทำวัตรเย็น ฝึกเจริญภาวนาธรรม

๑๔.๓๐ น. ออกเดินทางกลับจากสถาบันฯ

๕. ที่ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ด้านหลังตึกเลขาธิการ จุฬาฯ)

ทุกวันอังคาร และ **พฤหัสบดี** เวลา ๑๒.๑๕ น.

รายการ "ธรรมสู่สันติ" และ "ธรรมก่อนนอน" ทางสถานีวิทยุต่าง ๆ ในเขตภาคกลาง

๑. สถานีวิทยุยานเกราะ ๗๙๒ กรุงเทพฯ
ทุกวันอังคาร, พฤหัสบดี เวลา ๑๕.๓๐ — ๑๖.๐๐ น.

๒. สถานีวิทยุ ททท. (ภาคปกติ) ของ อสมท. กรุงเทพฯ
ทุกเช้า วันอาทิตย์ เวลา ๐๘.๓๐ — ๐๙.๐๐ น.

๓. สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ของกรมประชาสัมพันธ์
ทุกคืน วันอาทิตย์ (ก่อนปิดรายการ)

๔. สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย จังหวัดกาญจนบุรี
ทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ เวลา ๒๑.๓๐ — ๒๒.๐๐ น.

๕. สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ในต่างจังหวัด ๒๖ สถานี

รายการ "ธรรมปฏิบัติ" ทางสถานีโทรทัศน์ทั่วประเทศ

๑. สถานีโทรทัศน์สี ช่อง ๙ ของ อสมท. กรุงเทพฯ
ทุกเช้า วันอาทิตย์ สัปดาห์ที่ ๓ และที่ ๕ ของเดือน
เวลา ๐๘.๐๐ — ๐๘.๓๐ น.

๒. สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง ๘ ลำปาง

๓. สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง ๔ ขอนแก่น
มีถ่ายทอดทางสถานีโทรทัศน์ในเครือขายดังต่อไปนี้
ทีวี ช่อง ๕ อุบลราชธานี
ทีวี ช่อง ๖ สุรินทร์
ทีวี ช่อง ๑๐ บุรีรัมย์

๔. สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง ๗ สุราษฎร์ธานี

๕. สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง ๑๐ หาดใหญ่

หนังสือ และเทป ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย

๑. หนังสือ **ชีวประวัติ ผลงาน** และ **รวมพระธรรมเทศนา ๖๓ กัณฑ์ ของ หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** พร้อมภาพสีประกอบ เป็นหนังสือขนาด ๘ หน้ายก หนาประมาณ ๑,๐๐๐ หน้า
กระดาษปอนด์ ปกแข็งเดินทอง ราคาเล่มละ ๓๕๐ บาท

๒. หนังสือ **ทางมรรคผลนิพพาน-รวมธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย โดยหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ และคณะศิษย์ฯ**
(กำลังจัดพิมพ์)

๓. หนังสือ **พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** โดย **หลวงพ่อวัดปากน้ำ และคณะศิษย์ฯ** ประกอบด้วย **พระธรรมเทศนาเรื่องพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ หลักการเจริญภาวนาสมาธิ** และ**การรักษาศีล** จำนวน ๒๐๐ หน้า
ปกอ่อน กระดาษปอนด์ ราคาเล่มละ ๖๐ บาท

๔. หนังสือ **พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เล่ม ๒**
ปกอ่อน กระดาษปอนด์ ราคาเล่มละ ๓๐ บาท

๕. หนังสือ **โพธิปักขิยธรรม-อิทธิบาท ๔** ราคาเล่มละ ๓๐ บาท

๖. หนังสือ **หลักการเจริญภาวนา (เบื้องต้น)**
ปกอ่อน กระดาษปรู๊ฟมัน ราคาเล่มละ ๑๐ บาท
ปกอ่อน กระดาษปอนด์ ราคาเล่มละ ๑๕ บาท

๗. เทป **สอนภาวนา** และ **ธรรมบรรยาย** ราคาม้วนละ ๕๐ บาท

มีให้บูชาที่
ตึกบวรเทพมุนี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐ และที่
ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ (วัดภูเขาทอง) กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

รายได้บำรุง **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** เพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม ในโครงการทั้ง ๒ และ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
สั่งซื้อทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่ายเงินให้กับ**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กท. ๑๐๑๐๐ (สั่งจ่ายเงินทาง ป.ณ. พลับพลาไชย แห่งเดียว)**

จุดประสงค์ของพรหมจรรย์

ภิกษุทั้งหลาย ! พรหมจรรย์นี้ มิใช่มีลาภสักการะ และเสียงสรรเสริญเป็นอานิสงส์, พรหมจรรย์นี้ มิใช่มีความถึงพร้อมแห่งศีลเป็นอานิสงส์, พรหมจรรย์นี้ มิใช่มีความถึงพร้อมแห่งสมาธิเป็นอานิสงส์, พรหมจรรย์นี้ มิใช่มีความถึงพร้อมแห่งญาณทัสสนะเป็นอานิสงส์;

ภิกษุทั้งหลาย ! ก็เจโตวิมุตติอันไม่กำเริบ อันใดมีอยู่, พรหมจรรย์นี้ มีเจโตวิมุตตินั่นแหละเป็นประโยชน์ที่มุ่งหมาย, มีเจโตวิมุตตินั่นแหละเป็นแก่นสาร, เจโตวิมุตตินั่นแหละเป็นผลสุดท้ายของพรหมจรรย์ แล.

(บาลี พระพุทธภาษิต มหาสาโรปมสูตร ม.ม. ๑๒/๑๗๑/๑๕๒)

นตฺถิ ฌานํ อปญฺญสฺส นตฺถิ ปญฺญา อฌายิโน
ฌานย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีปัญญา ปัญญาย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีฌาน

ยมฺหิ ฌานญฺ จ ปญฺญา จ สเว นิพฺพานสนฺติเก
ฌานและปัญญาด้วยมีในผู้ใด ผู้นั้นปฏิบัติใกล้นิพพาน

(บาลี พระพุทธภาษิต พระธรรมบท ภิกขุวรรคที่ ๒๕ เรื่องสัมพหุลภิกขุ)

... เมื่อก่อน เราผู้ชื่อว่าสรภังคะ ไม่เคยได้เห็นโรคคือ อุปาทานขันธ์ ๕ ครบบริบูรณ์ทั้งสิ้น โรคนั้น อันเรา ผู้ทำตามพระดำรัสของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นเทพเจ้าผู้ยิ่ง ใหญ่ ได้เห็นแล้ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนาม ว่า พระวิปัสสี พระสิขี พระเวสสภู พระกกุสันโธ พระโกนาคม พระกัสสป ได้เสด็จไปแล้วโดยทางใด แล พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่าโคดม ก็ได้ เสด็จไปแล้ว โดยทางนั้น พระพุทธเจ้า ๗ พระองค์ นี้ ทรงปราศจากตัณหา ไม่ทรงถือมั่น ทรงหยั่งถึง ความสิ้นกิเลส เสด็จอุบัติแล้วโดยธรรมกาย ผู้คง ที่ ทรงเอ็นดูอนุเคราะห์สัตว์ทั้งหลาย ได้ทรงแสดง ธรรม คือ อริยสัจ ๔ อันได้แก่ทุกข์ เหตุเกิดทุกข์ ความดับทุกข์ ทางเป็นที่สิ้นทุกข์ เป็นทางไม่เป็นไป แห่งทุกข์ อันไม่มีที่สุดในสงสารเพราะกายนี้แตกและ เพราะความสิ้นชีวิตนี้ การเกิดในภพใหม่อย่างอื่นมิ ได้มี เราเป็นผู้หลุดพ้นแล้วจากสรรพกิเลสและภพ ทั้งปวง ๆ

พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สรภังคเถรคาถา ข้อ ๓๖๕
(พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง พ.ศ. ๒๕๑๔ เล่มที่ ๒๖ หน้า ๓๓๔)

วิชชามรรคผลพิสดาร ๒

โดย พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ)

วัตถุประสงค์ของพรหมจรรย์

ภิกษุทั้งหลาย ! พรหมจรรย์นี้ มิใช่มีลาภสักการะและเสียงสรรเสริญเป็นอานิสงส์, พรหมจรรย์นี้มิใช่มีความถึงพร้อมแห่งศีลเป็นอานิสงส์, พรหมจรรย์นี้มิใช่มีความถึงพร้อมแห่งสมาธิเป็นอานิสงส์, พรหมจรรย์นี้มิใช่มีความถึงพร้อมแห่งญาณทัสสนะเป็นอานิสงส์;

ภิกษุทั้งหลาย ! ก็เจโตวิมุตติอันไม่กำเริบ อันใดมีอยู่, พรหมจรรย์นี้มีเจโตวิมุตตินั่นแหละเป็นประโยชน์ที่มุ่งหมาย, มีเจโตวิมุตตินั่นแหละเป็นแก่นสาร, เจโตวิมุตตินั่นแหละเป็นผลสุดท้ายของพรหมจรรย์ แล.

(บาลี พระพุทธภาษิต มหาสาโรปมสูตร ม.ม. ๑๒/๓๗๓/๓๕๒)

• • • • • • • • • • • • • • • • • • •

นตฺถิ ฌานํ อปญฺญสฺส
ฌานย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีปัญญา
ยมฺหิ ฌานญฺจ ปญฺญา จ
ฌานและปัญญามีอยู่ในผู้ใด

นตฺถิ ปญฺญา อฌายโต
ปัญญาย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีฌาน
สเว นิพฺพานสนฺติเก
ผู้นั้นปฏิบัติใกล้นิพพาน

(ขุ. ธ. ๒๕/๓๕/๕๔/พ.ศ.๒๕๒๑)

วิชชามรรคผลพิสดาร

ภาค ๒

วิชชามรรคผลพิสดาร ๒

โดย

หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

ผู้ปฏิบัติได้ถึงและสอนวิชชาธรรมกาย ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

จัดพิมพ์โดย

วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ใน **โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ**

และ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

พิมพ์ครั้งที่	๑	พ.ศ. ๒๕๑๙	จำนวน	๖๐๐	เล่ม
พิมพ์ครั้งที่	๒	พ.ศ. ๒๕๒๘	จำนวน	๑,๒๐๐	เล่ม
พิมพ์ครั้งที่	๓	พ.ศ. ๒๕๓๖	จำนวน	๒,๐๐๐	เล่ม

คติ ของ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
หลวงพ่อวัดปากน้ำ

รักษ์ร่างพอสร่างร้าย รอดตน
ยอดเยี่ยม "ธรรมกาย" ผล ผ่องแผ้ว
เลอเลิศล่วงกุศล ใดอื่น
เชิญท่านถือเอาแก้ว ก่องหล้าเรืองสกล

ประกอบเหตุ สังเกตผล ทนเอาเถิด ประเสริฐนัก
ไม่หยุด ไม่ถึงพระ ตัวหยุดนี่แหละ เป็นตัวสำเร็จ
ผลไม้ดก นกชุม น้ำเย็น ปลาชอบอาศัย

ด้วยความหมั่น มั่นใจ ไม่ประมาท
รักษาอาตม์ ข่มใจ ไว้เป็นศรี
ผู้ฉลาด อาจตั้งหลัก ฟำนักดี
อันห้วงน้ำ ไม่มี มารังควาน

ประกอบเหตุ สังเกตผล สนใจเถอ ประเสริฐนัก
ประกอบในเหตุ สังเกตในผล สนใจเข้าเถอ ประเสริฐดีนัก
ประกอบที่ในเหตุ สังเกตดูในผล สนใจหนักเข้าเถอ ประเสริฐดียิ่งนัก

ขุดบ่อล่อธารา ให้อุตส่าห์ขุดร่ำไป
ขุดตื้นตื้นน้ำบ่มี ขุดถึงที่น้ำจึงไหล

เกิดมาว่าจะมาหาแก้ว พบแล้วไม่กำ จะเกิดมาทำอะไร
สิ่งที่อยากก็หลอก สิ่งที่หยอกเขาก็ลวง ทำให้จิตเป็นห่วงใย
เลิกอยาก ลาหยอก รีบออกจากกาม เดินตามขันธ์สามเรื่อยไป
เสร็จกิจสิบหก ไม่ตกกันดาร เรียกว่านิพพานก็ได้

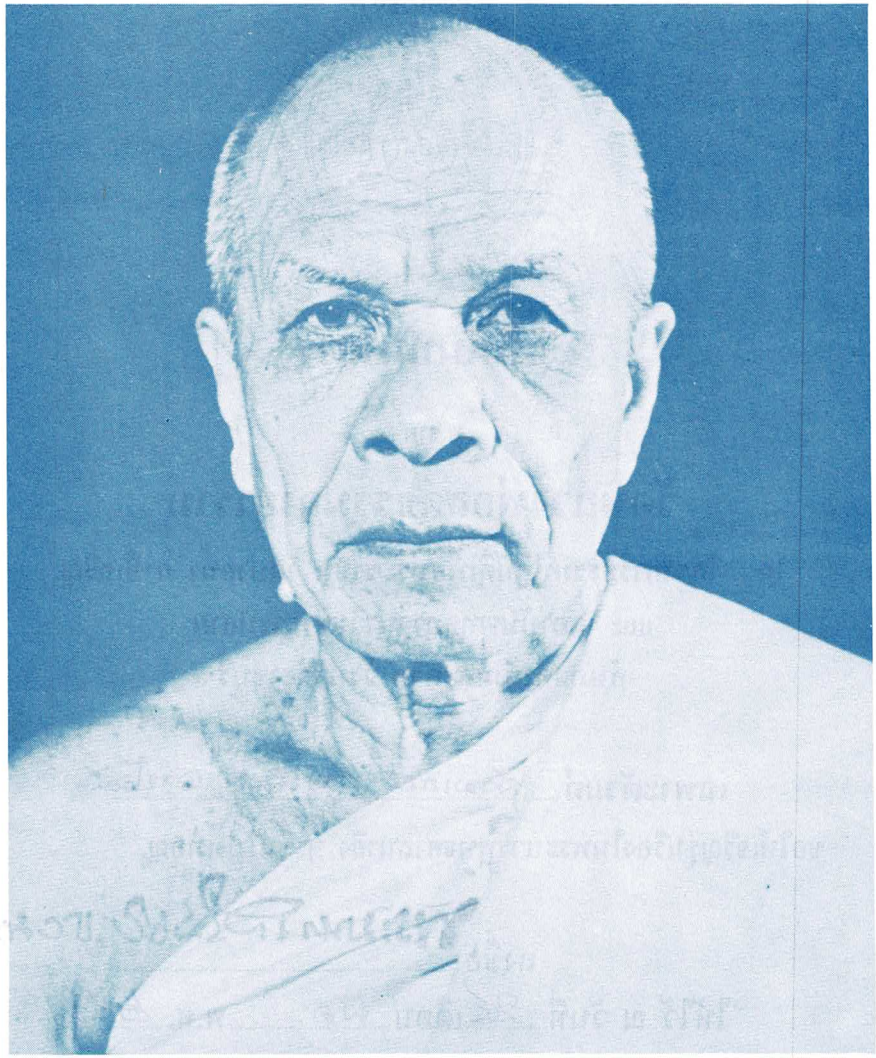

หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

ผู้ปฏิบัติได้ถึงและสอนวิชชาธรรมกาย ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

อภินันทนาการ

จาก

วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

ใน โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

และ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

เฉพาะตัวแด่

ขอให้เจริญรุ่งเรืองในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

ลงชื่อ พระมหาโกวิโท ปธ.๙

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ เดือน พค. พ.ศ. ๒๕๕๐

โอวาทของเจ้าคุณพ่อ*

ผู้เทศน์เกิดวันศุกร์ ปีวอก บวชมา ๕๐ พรรษา ค้นคว้าธรรมะเรื่อยมา การออกธุดงค์ ใจเป็นมรรคผล **สงบสมาธิ** เป็นทาง รู้ว่าเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็นปัญญา (ไม่ใช่ธรรม)

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นพุทธรัตนะ ผู้เทศน์รู้จักเกือบ ๕๐ ปี (ตำราไม่มี) โดยการค้นคว้าทางปฏิบัติ

ดีที่สุด คือ พระพุทธเจ้า

ชั่วที่สุด คือ มาร

ผู้เทศน์มารู้ตัวเมื่อบวชแล้ว ว่าต้นธาตุ (คือพระพุทธเจ้าองค์แรกขณะนี้อยู่บนอายตนนิพพาน) ใช้ให้จุติมาเกิดเพื่อปราบมาร (ไม่ให้เจ็บ ไม่ให้แก่ ไม่ให้ตาย)

ถ้ามารไม่แพ้ ผู้เทศน์ยอมตายอยู่วัดปากน้ำ

มารปล่อยสายมาปกครองมนุษย์ มนุษย์ตกเป็นบ่าวเป็นทาสของโลภะ โทสะ โมหะ (ผลคือความเสียหาย) มีแก่ มีเจ็บ มีตาย เช่น สงครามที่แล้วมาเกิดจาก *โลภะ* คือความโลภเป็นเหตุให้คนเจ็บคนตาย ลูกชายหญิงมีความหลง *โมหะ* ว่าตัวเก่งแล้ว พ่อแม่ว่าไม่ได้ มี*โทสะ* โมโหโต้เถียงไม่กลัวเกรง

---

* เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ ตรงกับวันศุกร์ แรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งคล้ายกับวันเกิดของเจ้าคุณพ่อ ๆ เทศน์เป็นการให้โอวาทและสั่งสอนลูก ๆ ได้บันทึกไว้โดยนางแฉล้ม อุศุภรัตน์ และได้ตีพิมพ์ในหนังสือ **"เรื่องธรรมกาย"** ของพระมงคลเทพมุนี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ พ.ศ. ๒๔๙๙

ที่เป็นเช่นนี้เพราะนาย โลภะ โทสะ โมหะ เขาปกครอง เขาสั่งให้ทำเช่นนั้น เอาบ้านเมืองมาล่อ เอาความเจ็บความตายมาให้ ปราบมารเหล่านี้ลงเสียได้ มนุษย์จะได้อยู่เป็นสุข เจ้าตัวมารเหมือนผีเที่ยวสิง บังคับให้เป็นไปตามคำสั่งของเขา

เราต้องเข้าวิชชาธรรมกายจึงรู้เห็นหมด เพราะธาตุธรรมไม่เหมือนกัน

วัดปากน้ำช่วยเหลือแก้คนป่วยไข้ให้หาย ไม่ต้องกินยา มารมันยอมให้คนไข้หาย แต่มันไม่ยอมแพ้ มันแพ้หลอก ๆ (ตามวิสัยของมาร)

มนุษย์ชายหญิงเป็นพระก็มาก เป็นมารก็มาก

เป็นธรรมกาย ดูเป็น รักษาตัวได้ เราจับสายธรรมะเสีย เขาก็ไม่รบกัน เก็บสมบัติให้หมด เก็บอาวุธให้หมดตามจุด เขาก็ไม่รบกัน (จับหรือเก็บในที่นี้หมายความว่าเก็บในทางปฏิบัติธรรมะ)

กวดกันอย่างนี้ ๒๕ ปีแล้ว แยกพระ แยกมาร ไม่ให้ปนกัน ไม่ให้กระทบกัน ต่างฝ่ายต่างเป็นสุข (เหมือนรัฐกันกระทบในมนุษยโลก)

จะให้สัญญาไม่รังแกกัน ถ้าไม่ยอมก็เก็บฤทธิ์เสีย ที่ไม่ตกลงกันเพราะเขาลองฤทธิ์กัน

ผู้เทศน์ปล่อยชีวิต (ยอมตายถวายชีวิตแด่พระพุทธเจ้า) ถึง ๒ คราว จึงได้พบ **"ธรรมกาย"** (พระพุทธเจ้าเป็นเจ้าของ)

ชายหญิงผู้ปฏิบัติธรรมะ ถึง **"ธรรมกาย"** โคตรภูเท่ากับได้บวชข้างใน เป็นหญิงบวชข้างใน เป็นชายบวชทั้งข้างในข้างนอกเป็น ๒ ชั้น

ความอยากเป็นเหตุให้เกิด เกิดเป็นผล

หยาบดับได้ ดับเป็นชั้น ๆ ดับตั้งแต่กายมนุษย์หยาบจนถึง

ธรรมกาย ความเกิดเป็นของจริง ละได้ก็เห็นดับ ดับนั้นเป็นนิโรธ นิโรธมีขึ้นได้เพราะศีล สมาธิ ปัญญา

ดับหยาบไปหาละเอียดเป็นชั้น ๆ เข้าไป จนเป็นพระโสดา ตาดีก็เห็น ญาณดีก็รู้ มีบาลีรับรอง

พระพุทธเจ้าทั้งหลาย **"ธรรมกาย"** นั่นแหละเป็นผู้รักษาความสงบ

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ ๓

หนังสือมรรคผลพิสดาร เล่มที่ ๑-๒ และเล่มที่ ๓ ชื่อหนังสือ "ยุทธวิธีและยุทธศาสตร์ของการสะสางธาตุธรรม (อาสวักขยญาณ) ชั้นสูง" ได้เคยมอบหมายให้พระณัฐนันท์ กุลสิริ (ปัจจุบันเป็นที่ พระครูสมุห์ณัฐนันท์) กับนายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (ปัจจุบันคือ พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล เจ้าอาวาส วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี) จัดพิมพ์ขึ้น ๒ ครั้ง เพื่อแจกแก่ผู้ปฏิบัติภาวนาที่ได้ถึงธรรมกายแล้ว บัดนี้บางเล่มได้แจกหมดไป อาตมภาพจึงได้มอบให้สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย โดยพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล (ป.ธ.๕) ผู้อำนวยการสถาบันฯ และเจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ดำเนินการจัดพิมพ์ขึ้น ไว้แจกแก่ผู้ปฏิบัติที่ได้ถึงธรรมกายแล้วอีกต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ผู้มาเข้ารับการอบรมพระกัมมัฏฐานที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ใน สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้จัดให้มีขึ้นเป็นประจำทุกปี ปีละ ๒ รุ่น คือ รุ่นกลางปี ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และรุ่นปลายปี ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม เป็นประจำเสมอมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๕ จนถึงปัจจุบัน และยังมีโครงการจัดตั้ง "**ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**" ในทุกภาค เพื่อขยายการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายนี้ให้กว้างขวางออกไปทั่วประเทศ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หนังสือมรรคผลพิสดารทั้ง ๓ เล่มนี้ **พระมหาจัน (ป.ธ.๕)** ได้

บันทึกคำสั่งสอนวิชชาธรรมกายที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ **พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** ได้สั่งสอนแนะนำไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ในสมัยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้สั่งสอนวิชชาธรรมกายแก่ศิษยานุศิษย์แพร่หลายมากขึ้น จึงได้สั่งสอน **"วิชชารบ"** อันเป็นวิชชาธรรมกายชั้นสูง เพื่อเก็บหรือกำจัดอวิชชาของภาคมาร (อกุสลาธัมมา และอัพยากตาธัมมา) ที่สอดละเอียดเข้ามาในธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ คือใจของสัตวโลกทั้งหลาย ให้ได้ผลสูง ซึ่งในสมัยต่อมาเรียกว่า **"วิชชามรรคผลพิสดาร"** อันเป็นการเจริญวิชชาสะสางธาตุธรรมของสัตวโลกทั้งหลาย อย่างมีประสิทธิภาพสูง พวกเราท่านทั้งหลายได้มีโอกาสเรียนรู้วิชชาธรรมกายชั้นสูงนี้ได้ ก็เพราะท่านมหาจัน ที่ได้มีอุตสาหะวิริยะบันทึกวิชชานี้ไว้ให้เราได้เรียนรู้และปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงทุกวันนี้ จึงขอขอบพระคุณท่านมหาจัน ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

วิชชาธรรมกายที่บันทึกไว้นี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่มหาจันได้บันทึกไว้เท่านั้น มิใช่ทั้งหมด เพราะวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้านั้นมีมากมายกว้างขวาง และละเอียดลึกซึ้ง นับประมาณมิได้ แม้เท่าที่พระมหาจันได้บันทึกไว้นี้ก็มีทุกระดับ กล่าวคือ

(๑) ระดับเบื้องต้น ในขั้นสมถกัมมัฏฐาน

เป็นวิธีการเจริญภาวนาสมาธิเพื่อกำจัดกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา มีทั้งวิธีการเจริญภาวนาสมาธิถึงรูปฌาน ๔ และอรูปฌาน ๔ รวมเป็นสมาบัติ ๘ และการเจริญสติปัฏฐาน ๔ กล่าวคือการมีสติพิจารณาเห็นกายในกาย เห็นเวทนาในเวทนา เห็นจิตในจิต และเห็นธรรมในธรรมเป็นทั้ง ณ ภายนอกและภายใน ตั้งแต่การปฏิบัติภาวนาเพื่อความเข้าถึง

และรู้-เห็น กาย เวทนา จิต และธรรม ของกายมนุษย์-มนุษย์ละเอียด, กายทิพย์-กายทิพย์ละเอียด, กายรูปพรหม-รูปพรหมละเอียด, กายอรูปพรหม-อรูปพรหมละเอียด รวมเรียกว่า "สุดกายหยาบ-กายละเอียด" ของกายโลกียะ เพื่อความสงบระงับจากกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา และมีผลให้เกิดอภิญญา แล้วจึงปฏิบัติให้เข้าถึงกายธรรม กายธรรมละเอียด ๆ ถึงกายพระอรหัต ซึ่งเป็นกายโลกุตตระ อันเริ่มเข้าสู่ขั้นวิปัสสนา พร้อมกับการเจริญอภิญญาและวิชชาอันเป็นธรรมเครื่องช่วยเจริญปัญญาด้วย การที่ได้ทั้งเห็นและทั้งรู้ธรรมชาติที่ชื่อว่า "สังขาร" และ "วิสังขาร" คือพระนิพพานด้วยตาหรือญาณของธรรมกาย

มีข้อสังเกตว่า แต่เดิมพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านได้สอนวิชชาธรรมกายในระยะแรก ๆ เมื่อประมาณปี พ.ศ.๒๔๘๕ นั้น ท่านสอนให้ปฏิบัติถึงกายโลกียะ ๔ กายเบื้องต้น คือ กายมนุษย์ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด นี้ในขั้นสมถะ ส่วนในขั้นวิปัสสนาท่านสอนให้ปฏิบัติถึงกายธรรม กายธรรมละเอียด ๆ ถึงกายอรหัต นี้เป็นกายโลกุตตระ แต่ต่อมาภายหลังพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านได้สอนในขั้นสมถะให้ปฏิบัติเข้าถึงกายโลกียะ ๘ กาย และในขั้นวิปัสสนาท่านสอนให้ปฏิบัติเข้าถึงกายโลกุตตระ ๑๐ กาย รวมเป็น ๑๘ กาย ในหนังสือนี้เป็นการจดบันทึกวิชชาธรรมกายที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านสอนในระยะต้น ๆ จึงกล่าวถึงเพียงกาย ๔ เบื้องต้น กับกายธรรมและกายธรรมละเอียด ๆ ถึงกายพระอรหัต ผู้ศึกษาพึงเปรียบเทียบทำความเข้าใจดังต่อไปนี้

ในหนังสือมรรคผลพิสดาร	ในหนังสืออื่น หรือ ในการสอนภายหลังต่อมา
กายมนุษย์ = ผาน - ละเอียด	กายมนุษย์หยาบ (กายเนื้อ)
	กายมนุษย์ละเอียด
กายทิพย์ ๑ - ๑	กายทิพย์หยาบ
	กายทิพย์ละเอียด
กายปฐมวิญญาณหยาบ ๑ - ๒	กายรูปพรหมหยาบ
	กายรูปพรหมละเอียด
กายปฐมวิญญาณละเอียด = ๑ - ๒	กายอรูปพรหมหยาบ
	กายอรูปพรหมละเอียด
กายธรรม ๑ - ๒	ธรรมกายโคตรภูหยาบ
	ธรรมกายโคตรภูละเอียด
กายธรรมละเอียด ๆ ๑ - ๒	ธรรมกายพระโสดาหยาบ
	ธรรมกายพระโสดาละเอียด
กายธรรมละเอียด ๆ ๑ - ๒	ธรรมกายพระสกทาคามีหยาบ
	ธรรมกายพระสกทาคามีละเอียด
กายธรรมละเอียด ๆ ๑ - ๒	ธรรมกายพระอนาคามีหยาบ
	ธรรมกายพระอนาคามีละเอียด
กายอรหัต ๑ - ๒	ธรรมกายพระอรหัตหยาบ
	ธรรมกายพระอรหัตละเอียด

(๒) ระดับเบื้องกลาง ในขั้นวิปัสสนากัมมัฏฐาน

เมื่อผู้ปฏิบัติได้ถึงธรรมกายแล้ว ก็ใช้ตาหรือญาณธรรมกาย

พิจารณาสภาวธรรมทั้ง **"สังขารธรรม"** คือธรรมที่เป็นไปในภูมิ ๓ คือ กามภพ รูปภพ และอรูปภพ อันประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งให้เห็นตามธรรมชาติที่เป็นจริงว่า ปรุงแต่งอย่างไรและมีสามัญลักษณะที่เป็นอนิจฺจํ ทุกฺขํ และอนตฺตา อย่างไร อันนับเป็น **"วิปัสสนาปัญญา"** และ

ทั้ง **"วิสังขารธรรม"** คือ**พระนิพพาน** อันเป็นโลกุตตรธรรม ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง จัดเป็นธรรมในภูมิที่ ๔ ให้เห็น**สภาวะ**ที่ว่างจากกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน **ผู้ทรงสภาวะ** คือธรรมกายที่บรรลุมรรค ผล นิพพาน และ**อายตนนิพพาน** คือที่สถิตอยู่ของพระนิพพานที่เข้าอนุปาทิเสสนิพพาน (เบญจขันธ์แตกทำลายแล้ว คือ ตายแล้ว) ตามที่เป็นจริง และ

ให้รู้แจ้งแทงตลอดในอริยสัจจ์ ๔ ด้วยญาณ ๓ คือ สัจจญาณ กิจจญาณ และกตญาณ มีรอบ ๑๒

ในขั้นวิปัสสนานี้ มีทั้งพิจารณากายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม อันได้แก่ขันธ์ ๕ อายตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจจ์ ๔ และปฏิจจสมุปบาทธรรม ๑๒ เป็นทั้ง ณ ภายนอก และ ณ ภายในของกายโลกียะสุดหยาบ-สุดละเอียด และมีทั้งการเจริญวิชชา (อันมีวิชชา ๓ วิชชา ๘) เพื่อดับ คือกำจัดอวิชชา กิเลส ตัณหา อุปาทาน ฯลฯ เหตุแห่งทุกข์ทั้งหลายให้หมดสิ้นไป

(๓) การเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูง ในขั้นมรรคผลพิสดาร และการสะสางธาตุธรรม

เพื่อบำบัดทุกข์-บำรุงสุขแก่สัตวโลก และเพื่อเพิ่มพูนบุญบารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ ฯลฯ ของผู้บำเพ็ญบารมีด้วยความปรารถนาสูงกว่า

"ปรกติสาวก"

การเจริญวิชชาในขั้นนี้ จัดเป็นขั้นวิชชารบ คือรบกับภาคมาร ได้แก่ กิเลสมาร ขันธมาร มัจจุมาร เป็นต้น และขณะเดียวกันก็เจริญวิชชาเพิ่มพูนบุญ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ ฯลฯ เพื่อความเข้าถึง รู้-เห็น และเป็นวิชชาของพระพุทธเจ้าต้นธาตุ ต้นธรรม ภาคขาว (กุสลาธัมมา) ในนิพพานเป็น เพื่อความบรรลุมรรค ผล นิพพาน และ เพื่อความบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ (สำหรับกรณีท่านผู้ปรารถนาพุทธภูมิ) ตามศักดิ์แห่งบารมี

เพราะฉะนั้น ผู้ศึกษาและปฏิบัติวิชชาธรรมกายจึงต้องทำความเข้าใจ

(ก) **หลักของวิชชาแต่ละระดับ** กล่าวคือ

การทำวิชชารบจะต้องเข้าใจหลักของวิชชาทั้งหมด ตั้งแต่เริ่มมีดวงปฐมมรรคจนเข้าถึงกายธรรม และเข้าถึงมรรคผลขั้นสูงสุด รู้วิธีเดินอริยสัจจ์ เข้าใจการเดินวิชชาผ่านสมถะและทำได้โดยตลอดทั้ง ๔๐ เดินวิปัสสนา ๖ หมวดให้เป็น หัดทำนิโรธให้ชำนาญเพราะการทำนิโรธ (ดับหยาบไปหาละเอียด) เป็นหลักที่สำคัญที่สุดในการทำวิชชารบ รู้หลักการคำนวณ รู้จักจักรวาล ภพ ทั้งภพน้อยภพใหญ่ รู้จักบารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ รู้จักการพิสดารกาย พิสดารธาตุธรรม การปรุงกาย การปรุงธาตุธรรม รู้จักของจริงของปลอมในธาตุธรรม รู้วิธีทำให้เกิดและทำให้ดับ รู้จักการซ่อนกาย ซ่อนธาตุธรรม และข้อสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ต้องมีไหวพริบจับเหลี่ยมได้รอบตัว มิฉะนั้นแล้วก็มักจะพลาดพลั้งได้โดยง่าย เผลอไม่ได้ต้องมีสติอยู่เสมอสิ่งเหล่านี้ถ้ามีอยู่ในผู้ใดก็นับว่าทำวิชชารบได้ถูกต้อง

แต่ถ้าหากไม่ทำให้เป็น ไม่รู้จักทุกอย่างก็เรียกว่าทำตามเขาไปเท่านั้น ผิด ๆ ถูก ๆ ตามแต่จะได้ ไม่ค่อยมีประโยชน์อะไรนัก ส่วนอย่างอื่นก็ต้องค้นคว้าอยู่เสมอ เพราะวิชชาไม่ได้อยู่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามแต่เราจะค้นพบ และก็จะต้องแก้เหตุเฉพาะหน้าให้ได้อยู่เสมอ (ที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นเพียงส่วนน้อยเต็มที จะอธิบายให้ละเอียดได้ยากเหลือเกิน)

(ข) **ขั้นตอนในการเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูง** กล่าวคือ

๑. **จองถนน** คือ เดินกาย ๑๘ กาย สับกาย ซ้อนกาย ฯ

๒. **พิสดารกาย** เมื่อเดิน ๑๘ กายนานเข้า กายจะพิสดารมากออกเป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด เพื่อจะได้เก็บกายที่เขาซ้อนมาไม่สะอาดให้ใส

๓. **ปาฏิหาริย์** บางครั้งเขาจะปาฏิหาริย์กายมา อธิษฐานกายมา ปาฏิหาริย์ธาตุธรรมมา อธิษฐานธาตุธรรมมา เพื่อเก็บกายธาตุธรรมจริงของเรา เราต้องดับปาฏิหาริย์ ถอนอธิษฐาน เพื่อจับตัวจริง คือเข้าถึงรู้-เห็น และเป็นธาตุธรรมจริง คือธาตุล้วน ธรรมล้วนฝ่ายบุญกุศล ฯ

๔. **ทับทวี** คือการคำนวณ เมื่อเราเดินให้เร็วขึ้น หรือคำนวณล่วงหน้าต้องคำนวณนับอายุธาตุ อายุบารมีไม่ถ้วน เป็นหนึ่ง

นับอายุธาตุ อายุบารมีไม่ถ้วนเป็นสอง นับเป็นหนึ่ง (เป็นการทับทวี)

นับอายุธาตุ อายุบารมีไม่ถ้วนเป็นสาม นับเป็นหนึ่ง เราก็เก็บเขาได้หมด หรือเราจะเดินให้เร็วแรง เขาเก็บเราไม่ทัน และคำนวณล่วงหน้าเพื่อจะได้เก็บเขาให้หมด ฯ

๕. **เมื่อถูกหุ้มรู้ หุ้มญาณ** ให้พิสดารรอบตัว ซ้าย ขวา หน้า หลัง

นอก ใน ริม ข้าง กลาง ในระหว่างหัวต่อรู้ ญาณก็จะกว้างขึ้น ฯ

เมื่อสงสัยในหลักวิชชาหรือขั้นตอนวิชชาใด จงถามวิปัสสนาจารย์ผู้เป็นวิชชาธรรมกาย กล่าวคือผู้ปฏิบัติและผู้ทรงวิชชาธรรมกายนี้อย่างแท้จริง ก็จะได้วิชชาจริง

ขอจงเจริญรุ่งเรืองด้วยธรรมกายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไปเทอญ.

พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺฑตฺตโม)

รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
รองประธานและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย จ.ราชบุรี
รองประธานโครงการ ธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
รองประธานโครงการ พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๖

คำปรารภในการพิมพ์ครั้งที่ ๒

เมื่อพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี) ท่านมีชีวิตอยู่ สมัย พ.ศ. ๒๔๘๕ ท่านได้สั่งสอนวิชชาธรรมกายแพร่หลายมากขึ้น มีลูกศิษย์มากมาย ท่านจะส่งไปสอนตามวัดต่าง ๆ ในต่างจังหวัด ท่านจึงได้ดำริสั่งสอนวิชชารบขึ้น ซึ่งในสมัยต่อมาเราเรียกว่าวิชชามรรคผลพิสดาร เป็นการสะสางธาตุธรรมโดยเฉพาะ ในสมัยนั้นพระมหาจัน (ป.ธ. ๕) ท่านได้มีความวิริยะอุตสาหะได้บันทึกวิชชานี้ไว้ เราจึงได้มีโอกาสศึกษาวิชชานี้โดยทั่วถึงกันในปัจจุบันนี้

เราท่านทั้งหลายจึงใคร่ขอขอบพระคุณพระมหาจันที่ได้บันทึกวิชชานี้ไว้ให้เราได้มีโอกาสศึกษาและปฏิบัติกันในขณะนี้

ขออนุโมทนากับคุณชาลี คุณผาสุก คุณฌานนท์ โปษยะจินดา คุณวีระ เอื้ออารักษ์ และผู้ที่ได้บริจาคทรัพย์พิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้นเพื่อเป็นวิทยาทานแก่ผู้ปฏิบัติวิชชาธรรมกายนี้สืบต่อกันมา

พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺฑตฺตโม)

รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
รองประธานและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย จ.ราชบุรี
รองประธานโครงการ ธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
รองประธานโครงการ พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๘

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ ๑

หลัก**วิชชามรรคผลเบื้องต้น** (สิบแปดกาย) พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ) ท่านได้เขียนไว้แล้ว และได้สอนหลัก**วิชชามรรคผลพิสดาร**ให้แก่ผู้ที่ได้วิชชาธรรมกาย เพื่อจะได้เป็นครูสอนวิชชานี้ต่อไป และการที่จะให้อาสวกิเลสหมดไป หรือการสะสางธาตุธรรมนั้นท่านได้สอน**วิชชารบ**ให้ ซึ่งเรียกว่า **วิชชามรรคผลพิสดารอย่างละเอียด** และบัดนี้ทางวัดก็ได้จัดพิมพ์วิชชามรรคผลพิสดารอย่างละเอียดดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เรียกว่า **มรรคผลพิสดารเล่ม ๒**

ขออนุโมทนาแก่บุตรคุณสหัท-หงษ์ มหาคุณ และคุณผาสุก โปษยะจินดา กับผู้มีจิตศรัทธาร่วมเป็นเจ้าภาพอื่น ๆ ที่ได้จัดพิมพ์วิชชามรรคผลพิสดารเล่ม ๒ ขึ้น ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยบุญกุศลที่ได้บำเพ็ญให้เป็นไป จงดลบันดาลให้ท่านได้รับผลบุญปัจจุบันและมีความสุขความเจริญในพระพุทธศาสนา และเจริญยิ่งด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ มุ่งประสงค์จำนงค์หมายในสิ่งใดในทางที่ชอบ ขอให้สำเร็จสมดังความประสงค์ในสิ่งนั้น ๆ จงทุกประการ เทอญ

พระธรรมธีรราชมหามุนี
เจ้าอาวาส
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
กรุงเทพมหานคร

พระภาวนาโกศลเถร
รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนา
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
กรุงเทพมหานคร

พระณัฐนันท์ กุลสิริ
พระอาจารย์ที่ปรึกษา คณะผู้จัดพิมพ์

คำปรารภ

วิชชามรรคผลพิสดารอย่างละเอียด (เล่ม ๒) นี้ พระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ฯ องค์ปัจจุบัน ได้เป็นผู้รวมรวบขึ้นไว้ตั้งแต่สมัยที่พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ) ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย ยังมีชีวิตอยู่ และได้มอบให้คณะกรรมการบริหารธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน ของวัดปากน้ำ จัดการพิมพ์ขึ้นถวายวัดเพื่อพิจารณาแจกแก่วิปัสสนาจารย์และผู้เจริญภาวนาธรรมตามแนววิชชาธรรมกายขั้นละเอียดต่อไป

คณะกรรมการบริหาร ธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชนฯ และคณะศิษยานุศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำ ขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร และขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของพระเดชพระคุณท่านที่ได้มอบ**วิชชามรรคผลพิสดาร** ขั้นละเอียดนี้แก่วัดฯ เพื่อเผยแพร่แก่ศิษยานุศิษย์ ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คณะกรรมการบริหารธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชนฯ

และ **คณะศิษยานุศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ**

กรุงเทพมหานคร

๙ ธันวาคม ๒๕๑๘

ความหมายของคำที่ใช้ในหนังสือนี้

ไส้	หมายถึง	กลางของกลางนิโรธ
กายมนุษย์	"	กายมนุษย์หยาบ, กายมนุษย์ละเอียด
กายทิพย์	"	กายทิพย์หยาบ, กายทิพย์ละเอียด
กายปฐมวิญญาณหยาบ	"	กายรูปพรหมหยาบ, กายรูปพรหมละเอียด
กายปฐมวิญญาณละเอียด	"	กายอรูปพรหมหยาบ, กายอรูปพรหมละเอียด
กายธรรม, กายละเอียด ๆ	"	*ธรรมกาย* ได้แก่ โคตรภูหยาบ โคตรภูละเอียด พระโสดาหยาบ พระโสดาละเอียด พระสกิทาคามีหยาบ พระสกิทาคามีละเอียด พระอนาคามีหยาบ พระอนาคามีละเอียด พระอรหัตหยาบ พระอรหัตละเอียด และกายที่ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า
พระนิพพาน	"	*ธรรมกาย*ที่ได้บรรลุอรหัต ๓ ผล หรือตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว กายเหล่านี้มีลักษณะเหมือนพระพุทธรูปแก้ว เกตุดอกบัวตูม ประทับอยู่บนองค์ฌานในลักษณะนั่งขัดสมาธิ ขาวใสบริสุทธิ์ มีรัศมีปรากฏเห็น จำ คิด รู้ หรือกาย ใจ จิต วิญญาณ วัดตัดกลางมีขนาด ๒๐ วา เท่ากันหมด เป็น*ธรรมขันธ์* (มิใช่ขันธ์ ๕ อย่างกายโลกีย์) กล่าวคือ ๑) กายกับใจเป็น*ปฐมมรรค* เป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระวินัยปิฎก ๒) ดวงจิตเป็น*มรรคจิต* เป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจากพระสุตตันตปิฎก และ ๓) วิญญาณ (คือญาณ) เป็น*มรรคปัญญา* เป็นเนื้อหนังที่แท้จริง รวบยอดกลั่นออกมาจาก*พระอภิธรรม* หรือ*ปรมัตถปิฎก* พระนิพพานซึ่งมีทั้งพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวก ประทับอยู่ในอายตนนิพพาน สำหรับพระองค์ที่เป็นพระสัพพัญญูพุทธเจ้าก็ประทับอยู่ท่ามกลางพระอรหันตสาวกเป็นจำนวนมาก แต่ส่วนพระองค์ที่เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า มิได้เคยสั่งสอนหรือโปรดผู้ใดมาก่อนในสมัยที่ทรงพระชนม์อยู่

ก็ประทับอยู่โดดเดี่ยวโดยลำพัง

รัศมีที่ปรากฏก็เป็นเครื่องบอกให้รู้ถึงการสร้างบารมีของพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ว่ามากน้อยกว่ากันเพียงไร แต่ขนาดหน้าตักและส่วนสูงเท่ากันหมดทุกพระองค์ ลักษณะพระวรกายก็เหมือนกันหมด ประทับเข้านิโรธ สงบกันตลอดหมด เพราะความเข้านิโรธนี้เป็นความสุขอย่างยิ่ง และความที่อยู่ในนิพพานมีกายอันยั่งยืนนี้เอง พระพุทธองค์จึงได้ทรงกล่าวว่า *นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ* แปลความว่า *นิพพานเป็นสุขยิ่งนัก*

อายตนนิพพาน หมายถึง เป็นที่ประทับของพระนิพพาน หรือพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวก ที่เข้า*อนุปาทิเสสนิพพาน*แล้ว มีสัณฐานกลมรอบตัว ขาวใสบริสุทธิ์จนกระทั่งมีรัศมีปรากฏ ขนาดของอายตนนิพพานนั้น วัด(ด้วยญาณพระธรรมกาย) เส้นผ่าศูนย์กลางได้ราว ๑๔๑ ล้าน ๓ แสน ๓ หมื่นโยชน์ (๑๔๑,๓๓๐,๐๐๐ โยชน์) ขอบของอายตนนิพพานหนาด้านละ ๑๕,๑๒๑,๐๐๐ โยชน์ รอบขอบทั้งสองด้านเป็น ๓๐,๒๔๒,๐๐๐ โยชน์ ขอบนี้กลมรอบตัวเช่นเดียวกัน ส่วนเนื้อที่ที่อยู่ในขอบเท่าไรเป็นที่ประทับของพระอรหันต์ขีณาสพมีพระพุทธเจ้าเป็นต้นทั้งสิ้น ในอายตนนิพพานเป็นสถานที่โล่งโถงปราศจากสิ่งกำบังใด ๆ ทั้งสิ้น สว่างไสวไปด้วยรัศมีธรรมอันโชติช่วงปราศจากความสว่างจากรัศมีอื่นใด แต่เป็นธรรมรังสีที่เกิดจากความใสสะอาดบริสุทธิ์ ปราศจากกิเลสและอวิชชาเครื่องเศร้าหมองทั้งปวงนั่นเอง

ในขุททกนิกาย อุทาน ปาฏลิคามิยวรรค กล่าวไว้ว่า *อตฺถิ ภิกฺขเว ตทายตนํ* ฯลฯ แปลความว่า *ภิกษุทั้งหลาย อายตนะนั้นมีอยู่ ที่ดิน น้ำ ลม ไฟ ไม่มีแล, อากาสานัญจายตนะ*

วิญญานัญจายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญา-นาสัญญายตนะ ก็มิใช่ โลกนี้ก็มิใช่ โลกอื่นก็มิใช่ ดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ ทั้งสองก็มิใช่ อนึ่ง ภิกษุทั้งหลาย เราไม่กล่าวเลยซึ่งอายตนะนั้นว่าเป็นการมา เป็นการไป เป็นการตั้งอยู่ เป็นการจุติ เป็นการเกิด อายตนะนั้นหาที่ตั้งมิได้ มิได้เป็นไป หาอารมณ์มิได้ นั้นแลที่สุดแห่งทุกข์ (ขุ. อุ. ๒๕/๑๕๘)

ภพสาม หมายถึง เป็นที่รองรับหรือดึงดูดสัตว์ที่เวียนว่ายกระทำความดีและความชั่วขั้นปานกลาง ได้แก่ *กามภพ รูปภพ* และ*อรูปภพ*

ดีที่สุดของภพสามก็จะถูกอายตนะของอรูป-ภพดึงดูดเอาไป

ชั่วที่สุดของภพสาม ก็จะถูกอายตนะกามภพชั้นต่ำที่สุด คือ อเวจีนรก ดึงดูดเอาไป

ถ้าหากดีจน*เกินความดีของอรูปภพ*เสียแล้ว (*ละสังโยชน์ ๑๐ ได้แล้ว*) ก็จะถูกอายตนนิพพานดึงดูดเอาไป พ้นจากภพสามนี้ไป จึงได้ชื่อว่า *โลกุตตระ* คือพ้นโลก

และถ้าหากในทางตรงข้าม คือ*ชั่วที่สุด* หมายถึงผู้เป็นมิจฉาทิฏฐิและประกอบ*อนันตริยกรรม* หรือผู้ที่ทำกรรมชั่วหนักที่สุดอย่างใดอย่างหนึ่งใน ๕ อย่างต่อไปนี้ ได้แก่ ๑) มาตุฆาต-ฆ่ามารดา ๒) ปิตุฆาต-ฆ่าบิดา ๓) อรหันตฆาต-ฆ่าพระอรหันต์ ๔) โลหิตุปบาท-ทำร้ายพระพุทธเจ้าจนพระโลหิตห้อ ๕) สังฆเภท-ทำให้พระสงฆ์แตกแยกกัน (เหล่านี้แม้จะได้เคยกระทำความดีมาก่อน ก็ไม่มีช่องที่จะให้ผลได้) เมื่อสิ้นชีวิตลงก็จะถูกอายตนโลกันตร์ดึงดูดเอาไป

อายตนโลกันตร์ หมายถึง เป็นที่สถิตของผู้ที่เป็นมิจฉาทิฏฐิ และกระทำชั่วที่สุด (อนันตริยกรรม) อยู่ต่ำลงไปจากภพสาม มีลักษณะ

		กลมรอบตัว แต่มืดจนดำสนิท เป็นภพหนึ่งอีกต่างหากจากภพสาม
แลบ	หมายถึง	เหมือนฟ้าแลบแวบ ทำให้เราไปติดอยู่ที่แสงนั้นแล้วละทิ้งสิ่งที่กำลังทำวิชชาถูกต้องอยู่แล้ว
ลั่น	"	มีเสียงดังดุจฟ้าคะนอง มีผลเช่นเดียวกันกับแลบ
ระเบิด	"	ระเบิดทำลาย ทำให้ฝ่ายที่ถูกระเบิดไม่ทันละเอียดของฝ่ายเขาที่ทำวิชชาล่วงหน้าไปแล้ว
ผ่า	"	เหมือนฟ้าผ่า มีผลเหมือนระเบิด
ส่ง	"	ส่งอำนาจสิทธิของเขามายึดอำนาจสิทธิของเรา
เสริม	"	เติมให้มากกว่าความเป็นจริง (ทำให้ใจเผินลอยขึ้นมา)
เติม	"	ทำน้อยให้มาก (เช่นมีคุณธรรมน้อย ก็ให้เห็นว่ามีคุณธรรมมาก แล้วหลงฟูใจ ประมาท)
ต่อ	"	จุดที่เขาจะทำลายเราอยู่ระหว่างหัวต่อของธาตุธรรม
รอ	"	รอโอกาสที่จะทำลายฝ่ายขาว
ตัด	"	ตัดอำนาจความศักดิ์สิทธิ์ฝ่ายขาว
ปัด	"	ทำไม่ให้เข้าสู่ศูนย์กลางของกลางได้
ปิด	"	ไม่ให้รู้เห็นตามความเป็นจริงของธาตุธรรม
ดึง	"	เอาธาตุธรรมของฝ่ายเขามาร่วมกับฝ่ายขาว
ดูด	"	ให้แรงเหนือเรา (ฝ่ายขาว)
ย่อย	"	ทำให้กระจาย รวมกันไม่ติด
แยก	"	แยกธาตุธรรมเข้าไปรวมฝ่ายเขา
ปะทะ	"	ทำให้ละเอียดฝ่ายขาวไม่พอ เลยไม่ทันฝ่ายดำที่ทำในสุดละเอียดไปก่อนแล้ว
ขวางกัน	"	ให้ฝ่ายขาวรวนเร เข้ากลางไม่ได้
หุ้ม	"	ธาตุธรรมดำห่อหุ้มธาตุธรรมขาว
เคลือบ	"	มีธาตุธรรมดำติดอยู่
เอิบ	"	เหมือนอิ่มเอิบ ทำให้ฟู ให้ลอยขึ้นจากศูนย์
อาบ	"	ย้อมธาตุธรรมให้ปนเป็นไปตามแบบวิชชาของเขา
ซึม	"	ธาตุธรรมดำซึมเข้ามาในธาตุธรรมขาว เหมือนน้ำในทราย

ซาบ	หมายถึง	ชุ่มไปทั่วเหมือนผลไม้แช่อิ่ม คือรู้ไปทั่วทุกขุมขนตามแบบวิชชาของเขา
ปน	"	ส่งธาตุธรรมของเขาเข้ามาคละเคล้าปะปนกับของเรา
เป็น	"	ให้ธาตุธรรมขาวเป็นไปตามแบบของเขา
สวม	"	สวมเข้ามาในระหว่างธาตุธรรม
ซ้อน	"	เข้ามาซ้อนอยู่ในธาตุธรรมฝ่ายขาว
ร้อยไส้	"	อยู่ในกลางนิโรธ
ดับ	"	ดับวิชชาของฝ่ายขาว
ลับ	"	วิชชาของฝ่ายดำที่ซ่อนไว้ลับ ๆ ยังมีอยู่
ขาด	"	กายหรือธาตุธรรมที่กำลังพิสดารอยู่ หายไปเฉย ๆ (ต่อไม่ติด)
ตอน	"	ระหว่างหัวต่อของกายแยกจากกัน
ซ่อน	"	ไม่ให้เห็นธาตุธรรมของฝ่ายดำ
หาย	"	เขาถอยธาตุธรรมของเขาหายไปเลย
รองราด	"	ซ้อนอยู่ในสุดละเอียด
รองธาตุ รองธรรม	"	เมื่อเราทำวิชชาแก้ไปถึง *สูญ สิ้นเชื้อ ไม่เหลือเศษ เขาก็แกล้งถอยธาตุธรรม*ของเขาออกไปเสีย ผู้ทำวิชชาจึงสำคัญผิดว่า ธาตุธรรมของตนสะอาดดีแล้ว กลางดำหมดแล้ว สิ้นกิเลสแล้ว แต่แท้ที่จริงเขายังส่งธาตุธรรมดำมาซ่อนไว้มิให้เราเห็น จึงไม่ทำวิชชาแก้ต่อไปอีก

ขั้นตอนในการทำวิชชาชั้นสูงของวิชชาธรรมกาย

๑. **จองถนน** คือเดินกาย ๑๘ กาย สับกาย ซ้อนกาย ฯ

๒. **พิสดารกาย** เมื่อเดิน ๑๘ กายนานเข้า กายจะพิสดารมาก ออกเป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด เพื่อจะได้เก็บกายที่เขาซ้อนมาไม่สะอาดให้ใส

๓. **ปาฏิหาริย์** บางครั้งเขาจะปาฏิหาริย์กายมา อธิษฐานกายมา ปาฏิหาริย์ธาตุธรรมมา อธิษฐานธาตุธรรมมา เพื่อเก็บกาย ธาตุธรรมจริงของเขา เราต้องดับปาฏิหาริย์ ถอนอธิษฐาน เพื่อจับตัวจริงธาตุธรรมจริง ฯ

๔. **ทับทวี** คือการคำนวณ เมื่อเราเดินให้เร็วขึ้น หรือคำนวณล่วงหน้า ต้องคำนวณนับอายุธาตุ อายุบารมีไม่ถ้วน เป็นหนึ่ง

นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนเป็น ๒ นับเป็น ๑ (เป็นการทับทวี)

นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนเป็น ๓ นับเป็น ๑ เราก็เก็บเขาได้หมด หรือเราจะเดินให้เร็วแรง เขาเก็บเราไม่ทัน และคำนวณล่วงหน้าเพื่อจะได้เก็บเขาให้หมด ฯ

๕. **เมื่อถูกหุ้มรู้ หุ้มญาณ** ให้พิสดารรอบตัว ซ้าย ขวา หน้า หลัง นอก ใน ริม ข้าง กลาง ในระหว่างหัวต่อรู้ ญาณก็จะกว้างขึ้น

สารบาญ

	หน้า
โอวาทของเจ้าคุณพ่อ เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๔๙๘	(๑)
คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ ๓	(๔)
คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ ๒	(๑๒)
คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ ๑ โดยพระธรรมธีรราชมหามุนี	(๑๓)
คำปรารภ	(๑๔)
เทียบความหมายคำต่าง ๆ ในหนังสือนี้	(๑๕)
ขั้นตอนในการทำวิชชาชั้นสูงของวิชชาธรรมกาย	(๒๐)
สมถภูมิ	**๓**
ก กสิณ ๑๐	๓
ข. อสุภะ ๑๐	๕
ค. อนุสติ ๑๐	๖
ง. พรหมวิหาร ๔	๘
จ. อรูปกัมมัฏฐาน ๔	๙
ฉ. อาหาเร ปฏิกูลสัญญา ๑	๑๐
ช. จตุธาตุววัตถาน ๑	๑๐
วิปัสสนาภูมิ	**๑๓**
พระบัญญัติ ๖ ประการ	๑๓
กายธรรม	๑๓
ขันธ์ ๕	๑๔
การสะสางธาตุ-ธรรมพิสดาร	**๒๑**
ดวง-กาย	๒๒
กายไปเกิด-กายมาเกิด	๒๖

การเกิดดวงปฐมมรรค ๒๙
ธาตุ-ธรรม ๓๐
ภาคผู้เลี้ยง ๔๔
ลักษณะธาตุ-ธรรม ๓ อย่าง ๔๙
ต้นธาตุสายดำ ๕๐
การสะสางธาตุ-ธรรมพิสดาร (ต่อ) **๕๓**
ทำวิชชาด้วยเครื่องสำเร็จ ๕๕
กำเนิดเดิมของกาย ๕๘
ภพสาม ๖๓
เครื่อง ๗๒
พระไตรปิฎก ๘๓
โลกในกาย ๙๐
กายเถา กายชุด ๙๔
ทำวิชชาเป็น ไม่ขาดสาย ๙๙
ต้นธาตุมนุษย์ ๑๐๒
สิทธิและอำนาจ ๑๐๓
เซฟ-มรรค ๑๐๙
ธาตุธรรมพิสดาร ๑๑๒
ภพพิสดาร ๑๑๗
ภาคผนวก **๑๓๑**
วิธีการสร้างพระของขวัญ ของหลวงพ่อวัดปากน้ำ ๑๓๒
วิชชาแก้โรค ๑๓๘
รายชื่อเจ้าภาพ ๑๓๙

สมถ-วิปัสสนา

สมถภูมิ

อารมณ์ของสมถะ ๔๐ ประการ ได้แก่

ก. กสิณ ๑๐

ข. อสุภะ ๑๐

ค. อนุสติ ๑๐

ง. พรหมวิหาร ๔

จ. อรูปกัมมัฏฐาน ๔

ฉ. อาหาเร ปฏิกูลสัญญา ๑

ช. จตุธาตุววัตถาน ๑

จะกล่าวด้วยกสิณ ๑๐ ก่อน คือ

ก. กสิณ ๑๐ ประการนั้น คือ

๑. ปฐวีกสิณ เอาดินเป็นอารมณ์

๒. เตโชกสิณ เอาไฟ "

๓. อาโปกสิณ เอาน้ำ "

๔. วาโยกสิณ เอาลม "

๕. นีลกสิณ เอาสีเขียว "

๖. ปีตกสิณ เอาสีเหลือง "

๗. โลหิตกสิณ เอาสีแดง "

๘. โอทาตกสิณ เอาสีขาว "

๙. อาโลกกสิณ เอาแสงสว่าง "

๑๐. อากาสกสิณ เอาอากาศ "

ปฐวีกสิณ ผู้เรียนเพ่งดูดินแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นวงกลมเป็นดวงกสิณพอควร ไม่เล็กไม่ใหญ่นัก ลืมตาเพ่งดูดวงกสิณวงกลมนั้นให้ติดตา ลืมตาขึ้นก็ให้เห็น หลับตาก็ให้เห็นติดตาเป็นอุคคหนิมิต แล้วเพ่งหนักเข้าไปให้เป็นปฏิภาคนิมิต เห็นใสสะอาดเป็นแก้วดุจกระจกส่องหน้า แล้วนึกขยายให้ใหญ่ก็ได้ และย่อให้เล็กลงที่สุดก็ได้ตามความชอบใจ ถ้าเช่นนี้แล้วให้เพ่งสิ่งที่เป็นธาตุดิน เช่น พื้นดินและภูเขา ให้ใสเป็นแก้วดุจดังกระจกส่องหน้าไปทุกสิ่งทุกอย่าง ตลอดถึงธาตุดินที่มีอยู่ในกายเรา เช่นกระดูก ขน เล็บ ฟัน หนัง เป็นต้น ให้ใสเป็นกระจก เฉพาะผืนแผ่นดินเมื่อเพ่งใสเป็นกระจกส่องหน้าแล้ว จงเอากายมนุษย์เรานี้เข้าไปนั่งในกลางดวงกสิณที่ใสนั้น แล้วพลิกคว่ำพลิกหงาย พลิกตะแคงให้ลอยขึ้น ให้จมลง ให้แยกเป็นโพรง ให้เป็นปล่อง ให้เป็นช่องได้ตามชอบใจ ตามความประสงค์ให้ได้ทุกอย่าง เหมือนคนขี่เรือบินขึ้นบังคับให้หงาย ให้คว่ำ ให้ตะแคงได้ตามความประสงค์ทุกอย่างฉะนั้น

ถ้าจะไปในภพนี้ก็เอากายมนุษย์ของเรานี้เข้าฌานไป คือเอากายมนุษย์ขึ้นนั่งบนฌาน แล้วเดินฌานสมาบัติ ๗ เที่ยว แล้วนั่งบนฌานไปในที่ต่าง ๆ ได้ตามปรารถนาเฉพาะภพกายมนุษย์

ถ้าจะไปนรก ให้ใช้กายทิพย์เข้าฌานไป

ถ้าจะไปสวรรค์ ๖ ชั้น ให้ใช้กายทิพย์เข้าฌานไป

ถ้าจะไปรูปพรหม ๑๖ ชั้น ให้ใช้กายพรหมเข้าฌานไป

ถ้าจะไปอรูปพรหม ๔ ชั้น ให้ใช้กายปฐมวิญญาณละเอียดเข้าฌานไป

ถ้าจะไปในอายตนนิพพานหรือไปในภพอื่น ๆ ต่างจากนี้ ให้ใช้กายธรรมเข้าฌานไป ที่เรียกว่าฌานนั้น มีลักษณะใสสะอาดเหมือน

กระจกส่องหน้า มีปริมณฑลกลมวัดตัดตรงกว้าง ๒ วา หนา ๒ คืบ วัดโดยรอบกลมรอบตัว ๖ วา มาคอยรองรับอยู่ใต้ที่นั่งของกายนั้น ๆ เหมือนดังอาสนะเป็นที่รองรับของผู้นั่งฉะนั้น แต่เปลี่ยนวาระละเอียดกว่ากันเข้าไปเป็นชั้น ๆ ทุกที

ที่กล่าวมานี้เฉพาะปฐวีกสิณ ส่วนกสิณอื่น ๆ อีก ๙ นั้นก็เพ่งอารมณ์นั้น ๆ ให้เกิดอุคคหนิมิตและปฏิภาคนิมิต ให้ใสสะอาดเป็นแก้วเหมือนกระจกส่องหน้าเช่นเดียวกับปฐวีกสิณ

ส่วนวิธีต่าง ๆ นั้นก็มีนัยเหมือนดังที่กล่าวแล้วในปฐวีกสิณนี้ทุกประการ ผู้ปฏิบัติพึงกระทำตามนัยที่กล่าวแล้วนั้นเถิด

ข. อสุภะ ๑๐ ประการนั้นคือ

๑.	อุทธุมาตกะ	อสุภะที่พองขึ้น
๒.	วินีลกะ	อสุภะที่มีวรรณะอันเขียวขึ้น
๓.	วิปุพพกะ	อสุภะที่มีน้ำหนองไหล
๔.	วิจฉิททกะ	อสุภะที่เขาสับฟันเป็นช่อง หรือ อสุภะที่ขึ้น หนังปริออกเป็นช่อง
๕.	วิกขายิตกะ	อสุภะที่สัตว์ยื้อแย่งกลุ้มรุมกิน
๖.	วิกขิตตกะ	อสุภะที่หลุดขาดออกจากกัน
๗.	หตวิกขิตตกะ	อสุภะที่ขาดหลุดกระจัดกระจาย
๘.	โลหิตกะ	อสุภะที่เปื้อนเลือด
๙.	ปุฬุวกะ	อสุภะที่เต็มไปด้วยหมู่หนอน
๑๐.	อัฏฐิกะ	อสุภะที่เหลือแต่ร่างกระดูก

วิธีพิจารณาตัวของเราให้เป็นอสุภะจริง ๆ จนเกิดนิมิตปรากฏขึ้น

เป็นอุคคหนิมิตขึ้นที่ตัวเรานี้จริง ๆ พิจารณาไปคราวละอสุภะ ๆ จนครบ ๑๐ อสุภะ พิจารณาอันใดก็ให้เกิดนิมิตเป็นอุคคหนิมิตและปฏิภาคนิมิตขึ้นในอสุภะอันนั้น ๆ ทั้ง ๑๐ อสุภะ เมื่อพิจารณาเห็นตนเป็นอสุภะใดแล้ว จงน้อมจิตไปพิจารณาคนอื่น ๆ เถิด จะเห็นเป็นอสุภะอันนั้นเช่นเดียวกันทั้ง ๑๐ อสุภะ

ค. อนุสติ ๑๐ ประการ นั้นคือ

๑. พุทธานุสติ ระลึกถึงคุณพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์
๒. ธัมมานุสติ ระลึกถึงคุณพระธรรมเป็นอารมณ์
๓. สังฆานุสติ ระลึกถึงคุณพระสงฆ์เป็นอารมณ์
๔. สีลานุสติ ระลึกถึงศีลของตนเป็นอารมณ์
๕. จาคานุสติ ระลึกถึงทานที่ตนได้บริจาคแล้วเป็นอารมณ์
๖. เทวตานุสติ ระลึกถึงคุณที่ทำบุคคลให้เป็นเทวดา
๗. มรณสติ ระลึกถึงความตายที่จะมาถึงตน
๘. กายคตาสติ ระลึกไปทั่วกายให้เห็นว่าไม่งาม โสโครกน่าเกลียด
๙. อานาปานสติ ตั้งสติกำหนดลมหายใจเข้าออก
๑๐ อุปสมานุสติ ระลึกถึงธรรมเป็นที่สงบระงับ (คืออายตนนิพพาน)

อธิบาย คือ

พุทธานุสติ ได้แก่ รู้จริง
ธัมมานุสติ ได้แก่ ที่รองรับรู้
สังฆานุสติ ได้แก่ ผู้รู้จริง

เมื่อรวมเข้าทั้ง ๓ รัตนะก็เป็นอันเดียวกันคือ รู้จริง ที่รองรับตัวผู้รู้จริง พิจารณาไปด้วยปัญญา จนเกิดนิมิตเป็นอุคคหนิมิตและปฏิภาคนิมิต

สีลานุสติ คือระลึกถึงความดีของตนที่ทำไว้ จนเกิดปีติมีความปลื้มใจ อิ่มอกอิ่มใจ เป็นอุคคหนิมิตและปฏิภาคนิมิตเกิดขึ้น

จาคานุสติ ระลึกถึงความชั่วที่ตนได้สละละเว้นเสียได้แล้ว อีกนัยหนึ่ง ระลึกถึงวัตถุต่าง ๆ ที่ตนได้บริจาคไปแล้ว เกิดความปีติยินดีชื่นชมปลื้มใจ จนเกิดอุคคหนิมิตและปฏิภาคนิมิตขึ้น

เทวตานุสติ ระลึกถึงคุณงามความดีต่าง ๆ มีทาน ศีล ภาวนาที่ทำ อำนวยผลบุญ ทำบุคคลให้เป็นเทวดา แล้วปีติยินดีร่าเริงชื่นบาน จนเกิดอุคคหนิมิตและปฏิภาคนิมิตขึ้น

มรณสติ ระลึกถึงความตายที่จะมาถึงตนปรากฏอยู่ทุกขณะจิต นับตั้งแต่ปฏิสนธิจิตเป็นต้นมา ก็ตายเรื่อยมาเป็นลำดับ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ ตลอดถึงเป็นเด็ก เป็นหนุ่ม เป็นสาว แก่ เฒ่า ชรา ย่อมตายเป็นลำดับมาทุกขณะทุกวัน จนเกิดนิมิตเป็นอุคคหนิมิตและปฏิภาคนิมิตขึ้น

กายคตาสติ ระลึกถึงกายของตนและผู้อื่นให้เห็นตามความเป็นจริงว่าไม่งาม โสโครก เต็มไปด้วยของปฏิกูล น่าเกลียด ตั้งแต่พื้นเท้าตลอดศีรษะจนเกิดเบื่อหน่าย เกิดเป็นอุคคหนิมิตและปฏิภาคนิมิตขึ้น

อานาปานสติ ตั้งสติกำหนดเอาลมหายใจเข้าออกเป็นอารมณ์ จนเกิดอุคคหนิมิตและปฏิภาคนิมิตขึ้น

อุปสมานุสติ ระลึกถึงคุณของอายตนนิพพานอันเป็นที่สงบระงับกิเลส หมดทุกข์เป็นบรมสุขยิ่ง ให้ปลื้มปีติยินดีชื่นชมจนเกิดเป็นอุคคหนิมิตและปฏิภาคนิมิตขึ้น

ง. พรหมวิหาร ๔ ประการ คือ

เมตตา คือการแผ่เมตตาจิตไปแก่สัตว์ทั้งหลายทั้งแสนโกฏิจักรวาล อนันตจักรวาล หวังให้สัตว์เป็นสุข

กรุณา คือการแผ่ความเอ็นดูไปแก่สัตว์ทั้งหลาย คิดจะช่วยสัตว์ให้พ้นทุกข์

มุทิตา คือการแผ่ความยินดีไปแก่สัตว์ทั้งหลาย พลอยชื่นชมยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี

อุเบกขา คือการวางจิตเป็นกลางมัธยัสถ์แก่สัตว์ทั้งหลาย

ผู้ปฏิบัติให้คุณธรรม ๔ ประการนี้เรียกว่าเป็น เมตตาวิหารธรรม เป็นเครื่องอยู่ตรงวงศ์ เมื่อเพ่งกายทิพย์ใสสะอาดเกิดขึ้นแล้ว ปฐมฌานรองรับที่นั่งก็เกิดขึ้นพร้อมกัน ไม่ก่อนไม่หลัง แล้วแผ่ฌานและแผ่เมตตาไปแก่สัตว์เต็มจักรวาล ให้ข่ายคือญาณกวาดล้อมเข้ามารวมซ้อนกันอยู่ที่กายของเรากายเดียวทั้งหมดเหมือนแบบซ้อนกาย ซ้อนให้ศูนย์กลางตรงกันกับกายของเราหมด อายตนภายใน ๖ กาย ใจอันเป็นที่ตั้งของเห็น จำ คิด รู้ และเห็น จำ คิด รู้ ธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ของทุกกายให้ตรงกับของเราหมด แล้วพิจารณาเมตตาและโทษของการขาดเมตตา เทียบเราก่อน แล้วเทียบตัวผู้อื่นว่าเราชอบอย่างไร แม้ผู้อื่นก็ชอบเหมือนเราอย่างนั้น แล้วแผ่ฌานและเมตตาแก่สัตว์ทั้งหมด ปล่อยใจให้อ่อนเต็มไปด้วยเมตตาในตัวเราและสัตว์อื่นทั่วไปที่เราเอามาซ้อนไว้ในตัวเรานั้น แล้วเลื่อนปฐมฌานที่ ๑ ลงมาเอาทุติยฌานที่ ๒ ขึ้นซ้อนฌานที่ ๑ แล้วแผ่ฌานและแผ่กรุณาแก่สัตว์ทั้งหมดออกไปให้เต็มจักรวาล เอาข่ายคือญาณล้อมเข้ามารวมกัน ซ้อนกันที่กายของเรากายเดียว แล้วพิจารณาคุณและโทษของการขาดกรุณา

เทียบเคียงใจเรากับใจผู้อื่น แล้วปล่อยใจให้อ่อนเต็มไปด้วยความกรุณาในตัวเราและตัวผู้อื่นทั่วไปที่ซ้อนอยู่ในตัวเรานั้นแล้วเลื่อนฌานที่ ๒ ลงมาเอาตติยฌานที่ ๓ ขึ้นซ้อน แล้วแผ่ฌานและแผ่มุทิตาแก่สรรพสัตว์ทั่วออกไปให้เต็มจักรวาล ทำเหมือนนัยที่กล่าวแล้วในเมตตากรุณานั้นเถิด แล้วปล่อยจิตให้อ่อนโยนเต็มไปด้วยความปีติยินดีพลอยชื่นชมด้วยสิ่งของลาภสักการะที่คนอื่นได้ แล้วเลื่อนฌานที่ ๓ ลงมา เอาจตุตถฌานที่ ๔ ขึ้นซ้อน แล้วแผ่ฌานแผ่อุเบกขาแก่สัตว์ทั้งหลายออกไปให้เต็มจักรวาลเหมือนที่กล่าวแล้ว ปล่อยจิตให้อ่อนโยนเต็มไปด้วยอุเบกขา วางเฉยมัธยัสถ์ในสิ่งของแลลาภสักการะที่ได้มาสมเจตนาแล้วทั้งของตนและของผู้อื่น ถ้าให้ศักดิ์สิทธิ์แรงจริง ๆ ต้องเพ่งกสิณสมาบัติไปด้วย แล้วเดินฌานอนุโลมและปฏิโลมเป็นลำดับไปเช่นนี้ อำนาจทำให้หมู่ชนติดและนิยมชมเชยสรรเสริญมาก (อาจารย์พระศรีวิชัย ที่จังหวัดเชียงใหม่มีอภินิหาร ผู้คนแตกตื่นขึ้นชื่อลือนามกึกก้องนักหนา ผู้คนเคารพนับถือ บริบูรณ์ด้วยเงินทอง ลาภสักการะนั้น ก็เพราะปฏิบัติเมตตาวิหารธรรมตามนัยที่กล่าวมาแล้วนั้น ๆ)

จ. อรูปกัมมัฏฐาน ๔ ประการนั้นคือ

อากาสานัญจายตนะ เพ่งกสิณ ๙ ประการเว้นอากาสกสิณเสียแล้วเพ่งดูอากาศว่างเปล่าในดวงกสิณที่เพิกแล้วนั้นเป็นอารมณ์ ว่า "อากาศว่าง" เท่าดวงจิตกสิณที่เพิกแล้วนั้นไม่มีที่สิ้นสุด จนเกิดสมาธิ

วิญญาณัญจายตนะ กำหนดเอาจิตยึดหน่วงเอาปฐมรูปวิญญาณที่อาศัยเต็มว่างนั้นเป็นอารมณ์ กระทำบริกรรมนึกว่า "วิญญาณเต็มว่าง" ในอากาสานัญจายตนะนั้นยังหยาบไม่มีที่สุดเป็นอารมณ์

อากิญจัญญายตนะ กำหนดจิตยึดหน่วงเอาวิญญาณัญจายตนะนั้นละเอียดนิดหนึ่งหน่อยหนึ่งไม่มีเป็นอารมณ์จนเกิดสมาธิ

เนวสัญญานาสัญญายตนะ กำหนดจิตยึดหน่วงเอาตติยรูปกัมมัฏฐานที่ ๓ คืออากิญจัญญายตนะเป็นอารมณ์ กระทำบริกรรมนึกว่า "สัญญาเต็มว่าง" ในอรูปกัมมัฏฐานที่ ๓ นี้ละเอียดนัก ประณีตนัก จะว่ามีสัญญาก็ไม่ใช่ จะว่าไม่มีสัญญาก็ไม่ใช่ จนเกิดสมาธิ ที่ยกสัญญาขึ้นกล่าวเป็นประธานนัยนี้ ที่แท้จะละเอียดแต่สัญญาสิ่งเดียวหามิได้ แม้จิตและเจตสิก และบรรดาสัมปยุตจิตก็ละเอียดเหมือนกันหมด

ฉ. อาหาเร ปฏิกูลสัญญา ๑ นั้น คือ

อาหาเร ปฏิกูลสัญญา คือการกำหนดยึดหน่วงเอาความปฏิกูลโสโครก เน่าน่าเกลียดต่าง ๆ นานาในอาหาร และความลำบากในการแสวงหาอาหารบิณฑบาตเป็นที่น่าสังเวช เป็นอารมณ์ จนจิตเกิดอุปจารสมาธิ

ช. จตุธาตุววัตถาน ๑ นั้น คือ

จตุธาตุววัตถาน คือการกำหนดจิตยึดหน่วงเอากายนี้สักว่าธาตุทั้ง ๔ คือ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม ประชุมกันตั้งอยู่ ถ้าแยกออกจากกันก็เป็นส่วน ๆ เต็มไปด้วยของปฏิกูลโสโครกน่าเกลียด พึงกำหนดสีสัณฐาน วรรณะ ให้แน่แก่ใจไม่ให้คลาดเคลื่อน แล้วพิจารณาให้เห็นตามสภาพที่เป็นจริงว่า ไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา เป็นแต่สักว่าธาตุทั้ง ๔ เท่านั้น ให้เป็นอารมณ์ของจิตจนเกิดสมาธิขึ้น

อธิบายสมถกัมมัฏฐาน ๔๐ นี้

ปฏิบัติบุรพภาคเบื้องต้นสำเร็จด้วยกายมนุษย์ก่อน เมื่อได้รูปฌานตั้งแต่ปฐมฌานขึ้นไปสำเร็จด้วยกายทิพย์ รูปฌานกับกายทิพย์นั้นเกิดพร้อมกัน ไม่ก่อนไม่หลัง คือพอกายทิพย์เกิดขึ้นรูปฌานก็มารองรับอยู่ใต้ที่นั่งของกายทิพย์พร้อมกันในขณะเดียวกัน ไม่ก่อนไม่หลัง เมื่อถึงอรูปฌาน ๔ สำเร็จด้วยกายปฐมวิญญาณละเอียด อรูปฌานกับกายปฐมวิญญาณละเอียดเกิดพร้อมกันไม่ก่อนไม่หลังกัน คือกายปฐมวิญญาณละเอียดเกิด อรูปฌานซึ่งเป็นของคู่กันก็มารองรับอยู่ใต้ที่นั่งของกายปฐมวิญญาณละเอียดพร้อมกันในขณะเดียวกัน ไม่ก่อนไม่หลังกัน เหมือนยานพาหนะสำหรับขับขี่มาคอยรองรับผู้จะไปที่ต่าง ๆ ฉะนั้น

สมถกัมมัฏฐาน ๔๐ สำเร็จด้วยกาย ๓ ประการ คือ

๑. เบื้องต้นก่อนแต่กาลไม่ได้ฌาน กระทำความเพียรปฏิบัติอยู่ตอนนี้ใช้กายมนุษย์ไปจนกว่าจะได้ปฐมฌาน

๒. เมื่อได้รูปฌานตั้งแต่ปฐมฌานขึ้นไปแล้ว ตอนนี้ใช้กายทิพย์ไปจนกว่าจะได้อรูปฌาน

๓. เมื่อได้อรูปฌานตั้งแต่อากาสานัญจายตนฌานขึ้นไปแล้ว ตอนนี้ใช้กายปฐมวิญญาณละเอียดไปจนกว่าจะถึงอรูปฌานชั้นเนวสัญญานาสัญญายตนฌาน เช่นนี้แล้วเรียกว่า สุดยอดโลกีย์ หรือเรียกว่า สุดยอดสมถะ

สมถกัมมัฏฐานกำจัดกิเลสได้ตามชั้น ดังนี้คือ

๑. ปฏิบัติชั้นต้นด้วยกายมนุษย์ กำจัดกิเลส คือ อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ

๒. ปฏิบัติถึงชั้นรูปฌานด้วยกายทิพย์ กำจัดกิเลสคือ โลภะ โทสะ โมหะ

๓. ปฏิบัติถึงอรูปฌานด้วยกายปฐมวิญญาณละเอียด กำจัดกิเลสคือ ราคะ โทสะ โมหะ เป็นอันว่าสุดชั้นโลกีย์และชั้นสมถะ ๔๐

วิปัสสนาภูมิ

พรรณนาชั้นวิปัสสนาภูมิและโลกุตตรภูมิ

วิปัสสนา แปลว่า เห็นแจ้ง เห็นต่าง ๆ เห็นวิเศษ รู้วิเศษ เห็นวิภาคเป็นส่วน ๆ ในขันธ์ ๕ อายตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจจธรรม ๔ ปฏิจจสมุปบาท ๑๒

พระบัญญัติ ๖ ประการ ตรงกับภูมิวิปัสสนา คือ

๑. ขันธบัญญัติ ตรงกับขันธ์ ๕

๒. อายตนบัญญัติ ตรงกับกองอายตนะ ๑๒

๓. ธาตุบัญญัติ ตรงกับกองธาตุ ๑๘

๔. สัจจบัญญัติ ตรงกับกองอริยสัจจ์ ๔

๕. อินทรียบัญญัติ ตรงกับกองอินทรีย์ ๑๙ ยกเสีย ๓ (คือ อนญฺญตญฺญสฺสามีตินฺทฺริยํ อญฺญินฺทฺริยํ อญฺญาตาวินฺทฺริยํ)

๖. ปุคคลบัญญัติ ตรงกับกองอนัญญตัญญัสสามิตินทรียัง อัญญินทรียัง อัญญาตาวินทรียัง ซึ่งได้แก่ พระอริยบุคคล ๘

กายธรรม

มีพระโสดาปัตติมรรคเป็นเบื้องต้นจนถึงพระอรหัตตผลเป็นที่สุด **วิปัสสนาภูมินี้สำเร็จด้วยกายธรรม กายธรรมนี้กำจัดกิเลสคือ**

อนุสัย ๓ ได้แก่ กามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัย มีปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา มีอธิศีล อธิจิต อธิปัญญา มีพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ญาณรัตนะ และมีประชุมปิฎกทั้ง ๓ คือ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก พระอภิธรรมปิฎก รวมลงในกายนี้ เรียกว่า "กายธรรม" เป็นกายชั้นโลกุตตรภูมิและชั้นวิปัสสนาภูมิ

เมื่อจะพิจารณาอะไรทั้งหมดในชั้นวิปัสสนาภูมินี้ มีพิจารณาขันธ์ ๕ อายตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจจ์ ๔ ปฏิจจสมุปบาท ๑๒ เป็นต้น ต้องใช้ตาธรรมกายดูจึงเห็น เพราะเป็นกายละเอียด อายตนะและเห็น จำ คิด รู้ ก็ละเอียด จึงจะดูของละเอียดเห็นได้ กายธรรมนี้ถอดแล้วไปอายตนนิพพานก็ได้ ส่วนกายมนุษย์ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบและกายปฐมวิญญาณละเอียด ทั้ง ๔ นี้อยู่ในชั้นโลกีย์และชั้นสมถะ จะตรวจพิจารณาดูอะไรต่าง ๆ ชั้นโลกุตตระและวิปัสสนาไม่ได้ เพราะขึ้นไม่ถึงชั้นนี้

ขันธ์ ๕

ขันธ์ ๕ ได้แก่ รูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ วิญญาณขันธ์ รูปขันธ์อย่างละเอียดเล็กกว่าปลายขนจามรี ตั้งอยู่ภายในกำเนิดเดิม ลักษณะกลมใสสะอาด ส่วนเวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ วิญญาณขันธ์ ทั้ง ๔ ก็ละเอียดและเล็กกว่ารูปขันธ์ รูปขันธ์เท่าไรนามธรรมทั้ง ๔ ก็เท่านั้น ลักษณะกลมใสสะอาดเช่นกัน ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ นี้กล่าวด้วยส่วนละเอียดของขันธ์ ๕

ส่วนหยาบของขันธ์ ๕ ส่วนกายโตเท่าไร เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ก็โตเท่าตัวเหมือนกัน ถ้ากายมนุษย์ที่ใหญ่ ๆ ขึ้นไปจนตัว

เต็มจักรวาล เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ก็โตขึ้นไปเท่ากันเหมือนกัน ขันธ์ ๕ กายหนึ่ง ๆ ก็มีเป็นชั้น ๆ ซ้อนกันอยู่ตามลำดับของกาย จนสุดหยาบสุดละเอียด เหมือนแบบฟอร์มมีเป็นอย่าง ๆ ตามชั้นนั้น ๆ เหมือนแบบฟอร์มทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เช่น นายสิบ นายร้อย นายพัน นายพล เป็นตัวอย่าง

ผู้เก็บรักษาขันธ์ ๕

ขันธ์ ๕ มีผู้เลี้ยง คือพวกจุลจักร มหาจักร บรมจักรของกายนั้น ๆ เป็นผู้เก็บรักษาขันธ์ ๕ ไว้ตามหน้าที่ของผู้เลี้ยงกายนั้น ๆ เช่น พวกผู้เลี้ยงกายมนุษย์ มีหน้าที่ดูแลขันธ์ ๕ ของมนุษย์ ผู้เลี้ยงกายทิพย์มีหน้าที่เก็บรักษาขันธ์ ๕ ของทิพย์ ตัวอย่างรูปขันธ์ของมนุษย์นี้ยาว ๑ วา หนา ๑ คืบ กว้าง ๑ ศอก ย่นเข้าให้เล็กที่สุดแล้วก็เป็นดังนี้คือ

๑. รูปขันธ์ขนาดเท่าฟองไข่ของไก่
๒. เวทนาขันธ์ ขนาดเท่าไข่ขาว
๓. สัญญาขันธ์ ขนาดเท่าไข่แดงของไก่
๔. สังขารขันธ์ ขนาดเท่าลูกตาดำ
๕. วิญญาณขันธ์ ขนาดเท่าแววตาดำ

อีกนัยหนึ่งดังนี้

๑. รูปขันธ์ขนาดเท่าเบ้าตา
๒. เวทนาขันธ์ ขนาดเท่าลูกตา
๓. สัญญาขันธ์ ขนาดเท่าลูกตาขาว
๔. สังขารขันธ์ ขนาดเท่าลูกตาดำ

๕. วิญญาณขันธ์ ขนาดเท่าแววตาดำ

มนุษย์เล็กเช่นพวกเรานี้ก็มีขนาดเท่านี้ แต่ถ้าพวกมนุษย์ใหญ่ ๆ มีขนาดส่วนใหญ่ ๆ ขึ้นไปตามกาย ก็ถือเอาลูกตาของกายนั้นเป็นเกณฑ์เป็นหลัก เป็นเครื่องวัดขนาดเล็กใหญ่ ขันธ์ ๕ ของกายมนุษย์นั้น ๆ ส่วนกายอื่น ๆ ตั้งแต่กายทิพย์เป็นต้นไปจนกายสุดหยาบกายสุดละเอียดก็ซ้อนกันอยู่ชั้นในต่อ ๆ ไปเป็นลำดับ

เมื่อมนุษย์แตกกายทำลายขันธ์สิ้นชีพ ขันธ์ ๕ ส่วนย่อเท่าฟองไข่ไก่หรือเท่าเบ้าตาดังที่กล่าวมานี้แหละ เป็นแบบที่ผู้เลี้ยงกายนั้น ๆ เป็นผู้คอยเก็บรักษาไว้ ในเมื่อขันธ์ ๕ ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงธาตุให้เป็นอยู่นั้นไม่มีแล้ว ธาตุที่สำหรับรองรับเลี้ยงขันธ์ ๕ ให้เจริญเติบโตใหญ่ขึ้นเป็นส่วนหยาบก็แตกทำลายเปื่อยเน่าไปตามสภาพเดิม ที่เป็นดินก็เป็นดินไปตามเดิม น้ำ ลม ไฟ ก็กลับเป็นน้ำ ลม ไฟตามเดิม ในเมื่อหมดเครื่องควบคุมแล้วก็กระจัดกระจายพลัดพรากออกจากกัน คุมกันไม่ติดเพราะไม่มีผู้คุมไว้ คือขันธ์ ๕ นั่นเอง

ส่วนขันธ์ ๕ ส่วนย่อเท่าฟองไข่ไก่หรือเท่าเบ้าตานั้น เป็นแบบฟอร์มของพวกผู้เลี้ยงกายนั้น ๆ ถอดเก็บรักษาไว้ คือ ถ้าขันธ์ ๕ มนุษย์แตกสลาย จุลจักรมนุษย์ก็จะส่งให้มหาจักรมนุษย์ มหาจักรมนุษย์ก็ส่งต่อให้บรมจักรมนุษย์ บรมจักรมนุษย์ก็ส่งขันธ์ ๕ ของมนุษย์ไปให้จุลทิพยจักร จุลทิพยจักรก็ส่งต่อไปให้มหาทิพยจักร มหาทิพยจักรก็ส่งต่อไปให้บรมทิพยจักร บรมทิพยจักรก็ส่งต่อไปให้จุลปฐมวิญญาณหยาบจักร จุลปฐมวิญญาณหยาบจักรก็ส่งต่อให้มหาปฐมวิญญาณหยาบจักร มหาปฐมวิญญาณหยาบจักรก็ส่งต่อให้บรมปฐมวิญญาณหยาบจักร บรมปฐมวิญญาณหยาบจักรก็ส่งต่อให้

จุลปฐมวิญญาณละเอียดจักร จุลปฐมวิญญาณละเอียดจักรก็ส่งต่อให้มหา-ปฐมวิญญาณละเอียดจักร มหาปฐมวิญญาณละเอียดจักรก็ส่งต่อให้บรมปฐมวิญญาณละเอียดจักร บรมปฐมวิญญาณละเอียดจักรก็ส่งต่อไปเช่นนี้ จนสุดหยาบสุดละเอียด ที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นเวลาที่ขันธ์ ๕ แตกสลาย

ถ้าเวลาขันธ์ ๕ มาเกิด พวกผู้เลี้ยงกายนั้น ๆ ก็ส่งแบบฟอร์มของขันธ์ ๕ ย้อนปลายมาตั้งแต่กายสุดละเอียดของขันธ์ ๕ เป็นลำดับมาจนถึงกายที่สุดคือขันธ์ ๕ ของมนุษย์

ส่วนขันธ์ ๕ ของกายอื่น ๆ นั้นก็มีเป็นเถา ๆ ชุด ๆ เหมือนที่กล่าวแล้วในขันธ์ ๕ ของมนุษย์ เช่น ขันธ์ ๕ ของกายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรม ตลอดจนสุดกายหยาบสุดกายละเอียด ก็มีแบบฟอร์มของใครของมันเป็นเถา เป็นชุด เฉพาะกายหนึ่ง ๆ เหมือนกันหมดทุกกาย เวลามาเกิดพวกผู้เลี้ยงกายนั้น ๆ ก็สวมแบบฟอร์มขันธ์ ๕ ตั้งแต่กายสุดละเอียดย้อนขึ้นมาเป็นลำดับ ๆ จนถึงกายสุดหยาบ คือขันธ์ ๕ ของกายทิพย์เป็นต้น

เวลาขันธ์ ๕ นั้นแตกสลาย พวกผู้เลี้ยงกายนั้น ๆ มีผู้เลี้ยงกายทิพย์เป็นต้น ก็ถอดแบบฟอร์มขันธ์ ๕ ส่งต่อไปเป็นลำดับจนสุดกายหยาบสุดกายละเอียด เพื่อเก็บรักษาไว้เหมือนนัยดังกล่าวมาแล้วในขันธ์ ๕ มนุษย์นั้น

ขันธ์ ๕ เป็น อนิจฺจํ ไม่เที่ยง ทุกขํ เป็นทุกข์ อนตฺตา ไม่ใช่ตัวตน เป็นประการใด ขันธ์ ๕ ที่เรียกว่าไม่เที่ยง ๆ นั้น เพราะจำเดิมแต่แรกขณะเกิดมาก็เปลี่ยนไปทีละนิด ๆ เป็นวิปริตนามธรรม แปรผัน

ยักย้ายกลับกลายเปลี่ยนจากรูปเดิมอยู่ทุกวินาที เหมือนนาฬิกาเดินเลื่อนที่อยู่เสมอ หรือเหมือนดวงอาทิตย์ตั้งแต่แรกอุทัยขึ้นมา ก็เดินเลื่อนไปทีละนิด ๆ ไม่อยู่คงที่

ขันธ์ ๕ **ไม่คงที่เปลี่ยนแปลงเป็นอนิจจังอยู่เสมอ**เช่นนี้เป็น **เหตุ** ขันธ์ ๕ จึงเกิดทุกข์ ซึ่งเป็นตัว **ผล** อันเนื่องมาจากความไม่เที่ยง

ขันธ์ ๕ **เป็นทุกข์เพราะไม่คงที่** จึงมีชรา พยาธิ มรณะ เบียดเบียนอยู่ทุกเมื่อ *ใครเป็นผู้รับทุกข์?* คือกายนั้น ๆ ที่อาศัยอยู่ภายในขันธ์ ๕ นั้น ๆ เช่น กายทิพย์อาศัยอยู่ภายในกายมนุษย์เป็นต้น *เป็นทุกข์เพราะอะไร?* เพราะ**อุปาทาน** ความเข้าไปยึดมั่นถือมั่นในขันธ์ ๕ ที่อยู่อาศัยนั้นว่า เป็นเรา เป็นของเรา เป็นตัวตนของเรา ด้วยอำนาจตัณหา มานะ ทิฏฐิ *ใครเห็นทุกข์?* **กายธรรม** เป็นผู้เห็นทุกข์ ทุกข์เพราะอยู่มาเหมือนบ้านเรือนอันเก่าแก่ ทุกข์เพราะคร่ำคร่าชำรุดทรุดโทรมเป็นลำดับมา *ใครเป็นผู้ทุกข์?* คนอยู่อาศัยในเรือนนั้นเป็นผู้ทุกข์ ทุกข์เพราะเดือดร้อนอยู่อาศัยไม่สะดวก *ทุกข์เพราะอะไร?* ทุกข์เพราะเข้าไปยึดถือว่าเรือนของเรา เราอาศัยอยู่ ถ้าปล่อยว่างวางเฉยทอดธุระเสียว่า "ไม่ใช่เรือนของเราแล้ว" ทุกข์จะมีมาจากไหน ก็ไม่มีทุกข์แน่นอน

ส่วน**อนัตตาไม่ใช่ตัวตน**นั้น เพราะขันธ์ ๕ เป็นอนิจจัง วิปริตแปรผัน ยักย้าย เปลี่ยนแปลงไม่คงที่ไปทุกวินาที และเป็นทุกข์เดือดร้อนต่าง ๆ นานา ขันธ์ ๕ เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา กายที่ ๕ คือ **กายธรรมเป็นผู้เห็นแจ้งว่าเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เพราะกายธรรมเป็นนิจจัง สุขัง อัตตา** ขันธ์ ๕ ของกายมนุษย์ กายทิพย์ กายปฐม-

วิญญาณหยาบ และกายปฐมวิญญาณละเอียด รวมเป็น ๒๐ ขันธ์นี้ ตกในภาวะเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา และกายนี้มีอุปาทาน คือความยึดมั่นถือมั่น

ส่วนกายที่ ๕ คือ**กายธรรม** เป็นกายที่ปล่อยอุปาทาน ไม่ยึดมั่นถือมั่นในขันธ์ ๕ ปล่อยเสียแล้ว ละเสียแล้ว วางเสียแล้ว เป็น**กายมรรคสัจจะ**ตลอดถึง**นิโรธสัจจะ** จึงตกในภาวะเป็นพุทธโลกุตตระ โลกุตตระเป็น**นิจจัง สุขัง อัตตา**แท้ จึงเห็นแจ้งใน ๔ กายข้างต้นนั้น ซึ่งเป็นทุกขสัจจะ สมุทัยสัจจะ เป็นโลกีย์ เพราะมีอุปาทานยึดมั่นถือมั่น ในสิ่งที่เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา แจ้งประจักษ์แท้ในวิสุทธิมรรคเล่ม ๓ หน้า ๒๕๑ บรรทัด ๑๐ ว่า **ยทนิจฺจํ ตํ ทุกฺขํ สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งนั้นแหละเป็นอนัตตา**

เนื่องจากวิปัสสนาภูมิอื่น ๆ ได้แก่อายตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจจ์ ๔ และปฏิจจสมุปบาทธรรม ๑๒ มีกล่าวอยู่แล้วในหนังสือ **มรรคผลพิสดาร**เล่มแรก (ฉบับพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗) จึงไม่นำมากล่าวต่อไปในเล่มนี้อีก

การสะสางธาตุ–ธรรมพิสดาร

- ดวง–กาย
- กายไปเกิด–กายมาเกิด
- การเกิดดวงปฐมมรรค
- ธาตุ–ธรรม
- ภาคผู้เลี้ยง
- ลักษณะธาตุ–ธรรม ๓ อย่าง
- ต้นธาตุสายดำ

ดวง-กาย

ตั้งดวงปฐมมรรคในกายมนุษย์ให้ใสสะอาด เห็นกายของเราให้ชัดเจนเสียก่อน

ตั้งดวงปฐมมรรคในกายมนุษย์ ภายในดวงนั้นให้เห็น**กายทิพย์** แล้วทำแบบกายทิพย์มาเกิดเข้าช่องจมูกขวาถึงเข้าสิบเข้าศูนย์ ลักษณะกายเหมือนรูปเทวดาสูง ๘ ศอก และทำกายทิพย์ไปเกิดเวลาจะตาย โดยที่เชื่อมหัวต่อระหว่างกายทิพย์กับกายมนุษย์ดึงดูดจะขาดหลุดออกจากกัน แล้วกายทิพย์ก็ตกสิบตกศูนย์ แล้วก็ออกทางช่องจมูกขวาสูง ๘ ศอก แล้วส่งกายทิพย์ให้ขึ้นไปภพทิพย์โดยให้ยืนอยู่ที่เขาพระสุเมรุครึ่งเขาเป็นชั้นจาตุมหาราชิกา บนยอดเขาเป็นชั้นดาวดึงส์ แล้วกลับมาเข้าจมูกขวา มาอยู่กลางปฐมมรรคตามเดิม ทำไปจนคล่องแคล่วชำนิชำนาญดีเป็นวสี เวลาไปสวรรค์ ๖ ชั้นนั้น ไปตรวจดูแล้วให้ไปพูดจาไต่ถามพวกเทวดา ๖ ชั้นนั้นด้วย

ตั้งดวงปฐมมรรคในกายทิพย์ เกิด**กายปฐมวิญญาณหยาบ** ทำให้ใสสะอาดเห็นกายชัดเจนดี แล้วถอดกายนี้ออกทางโพรงจอมประสาทบนศีรษะ ปล่อยขึ้นไปถึงชั้นรูปพรหม ๑๖ ชั้น ให้ไปตรวจดูชั้นรูปพรหม แล้วพูดกับพวกรูปพรหมเหล่านั้นได้ด้วย แล้วกลับมาเข้าที่โพรงจอมประสาทบนศีรษะเหมือนเมื่อไป กายปฐมวิญญาณหยาบลักษณะไม่ใช่ผู้หญิง-ผู้ชาย สูง ๑ ศอก ใสสะอาดกว่ากายทิพย์

ตั้งดวงปฐมมรรคในกายปฐมวิญญาณหยาบ เกิด**กายปฐมวิญญาณละเอียด** ทำให้ใสสะอาดชัดเจนดี แล้วถอดออกจากโพรงจอมประสาท ปล่อยขึ้นไปถึงชั้นอรูปพรหม ๔ ชั้น ให้ไปตรวจดูชั้น

อรูปพรหม แล้วพูดกับพวกอรูปพรหมเล่านั้นได้ด้วย แล้วกลับมาเข้าที่โพรงจอมประสาทบนศีรษะเหมือนที่ไปมาแล้ว ลักษณะของกายปฐม-วิญญาณละเอียดนั้นใสละเอียดกว่ากายปฐมวิญญาณหยาบ

ตั้งดวงปฐมมรรคในกายปฐมวิญญาณละเอียด เกิด**กายธรรม** ทำให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ดี แล้วถอดออกจากโพรงจอมประสาท ปล่อยขึ้นไปถึงชั้นนิพพาน ให้ไปตรวจดูชั้นนิพพาน แล้วพูดจาไต่ถามพระพุทธเจ้าในนิพพานได้ด้วย แล้วกลับลงมาเข้าที่โพรงจอมประสาทเหมือนที่ไปมาแล้ว ลักษณะกายธรรมใสสะอาดบริสุทธิ์เต็มส่วนสูง ๒๐ วา หน้าตักกว้าง ๒๐ วา

ตั้งดวงปฐมมรรคในกายธรรมเกิด**กายธรรมละเอียด** ทำให้ใสสะอาดบริสุทธิ์มาก ลักษณะใสบริสุทธิ์สูง ๑ คืบ แล้วถอดออกจากโพรงจอมประสาทปล่อยขึ้นไปตามอายตนะของกายละเอียด ๆ กายนี้มีอายตนะอยู่สูงกว่าอายตนนิพพานเพราะว่าละเอียดกว่า ไปตรวจดูอายตนะนั้นแล้วพูดจากับกายในอายตนะนั้นได้ อายตนะของกายที่ละเอียดยิ่ง ๆ ขึ้นไปนั้น คืออายตนนิพพานที่แก่ ๆ ขึ้นไป แล้วกลับลงมาเข้าที่โพรงจอมประสาทภายในกายเหมือนที่ได้ไปมาแล้ว

ตั้งดวงปฐมมรรคในกายธรรมละเอียด เกิด**กายธรรมละเอียด**อีกใสสะอาดบริสุทธิ์มากกว่าเก่า สูง ๑ คืบเช่นกัน แล้วถอดออกจากโพรงจอมประสาทปล่อยขึ้นไปตามอายตนะที่อยู่ของกาย กายนี้มีอายตนะสูงกว่าเก่า ให้ไปตรวจดูอายตนะนั้น แล้วพูดจากับกายพวกพระนิพพานในอายตนะนี้ได้ แล้วกลับลงมาเข้าที่โพรงจอมประสาทเหมือนดังที่ทำมาแล้ว

ตั้งดวงปฐมมรรคในกายละเอียดต่อไปอีก เกิด**กายธรรมละเอียด**ใสสะอาดบริสุทธิ์ดีกว่าเก่า ลักษณะสูง ๑ คืบเท่ากัน แล้วถอดออก

จากโพรงจอมประสาทปล่อยขึ้นไปถึงอายตนะที่อยู่ของกาย กายนี้มีอายตนะอยู่สูงกว่าเก่าขึ้นไปอีก เพราะละเอียดกว่าเก่า อายตนนิพพานจึงละเอียดกว่าเก่า ให้ไปตรวจดูอายตนะนั้น แล้วพูดจาไต่ถามกายธรรมในอายตนะนี้ได้ แล้วกลับลงมาเข้าที่โพรงจอมประสาทเหมือนดังที่ทำมาแล้ว

ตั้งดวงปฐมมรรคในกายธรรมละเอียดต่อไปอีก เกิด**กายธรรมละเอียด**ในดวงใสสะอาดบริสุทธิ์ดีกว่าเก่า ลักษณะสูง ๑ คืบเท่ากันทำเหมือนกัน ทำไปแบบที่กล่าวมาแล้วนี้ทีละกาย ๆ ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียดของกาย ทำไปจนชำนิชำนาญคล่องแคล่วใสสะอาดบริสุทธิ์ดีจนเป็นวสี กายละเอียดนั้นสูง ๑ คืบเท่ากันทุกกาย ๆ ๆ

คราวนี้ทำแบบย้อนปลายเข้าไปหาต้นกาย คือจากกายละเอียดที่สุดย้อนเข้าไปหากายหยาบที่สุดของกายมนุษย์เดิม คือตัวของเรานี้แหละ วิธีทำย้อนละเอียดไปหยาบ ก็ตั้งดวงปฐมมรรคให้กายเกิดในดวงทีละกาย ๆ เหมือนกัน ต่างแต่ทำละเอียดเข้าไปก่อน คือทำปลายเข้าไปหาต้นจนถึงกายมนุษย์เดิมซึ่งเป็นกายหยาบ ทำไปจนชำนิชำนาญคล่องแคล่วจนเป็นวสีจนกายใสสะอาดบริสุทธิ์

ทำกายสุดหยาบเฉพาะกายมนุษย์กายเดียวไม่เกี่ยวแก่กายอื่นกายมนุษย์เดิมเป็นกายสุดละเอียด วิธีทำ ตั้งดวงปฐมมรรคในกายมนุษย์เดิม เกิดกายมนุษย์ ตั้งดวงในกายนั้นอีก เกิดกายมนุษย์ใหม่อีกแต่เนื้อหนังผิวพรรณหยาบกว่าคนเก่า แต่เล็กใหญ่เท่ากายมนุษย์ตั้งดวงในคนที่ ๓ เกิดกายมนุษย์ใหม่อีก เนื้อหนังผิวพรรณหยาบกว่าคนที่ ๓ ตั้งดวงไปทีละกาย ๆ เกิดกายมนุษย์ในดวงไปทีละกาย ๆ

แต่หยาบกว่ากันไปตามลำดับทุกทีจนสุดหยาบ กายมนุษย์เดิมเป็นสุดละเอียด **ส่วนกายมนุษย์ใหม่นับแต่กายที่ ๒ ไปเป็นกายมนุษย์หยาบจนถึงกายหยาบที่สุด กายมนุษย์เหล่านี้เรียกว่า อุปปาติกะ กำเนิดผลขึ้นเองไม่ใช่พวกเกิดในครรภ์** แต่เล็กใหญ่เท่ากายมนุษย์เดิมทุกกาย ต่างแต่หยาบกว่ากันไปเป็นชั้น ๆ เท่านั้น

อีกนัยหนึ่ง ทำแบบกายมนุษย์สุดหยาบและใหญ่กว่ากัน เอากายมนุษย์เดิมเป็นเกณฑ์เป็นกายสุดละเอียด แล้วตั้งดวงปฐมมรรคไปทุกกายตามเคย แต่ให้กายมนุษย์ที่เกิดในดวงนั้นใหญ่โตขึ้นกว่าเก่าไปทุกกาย ใหญ่โตขึ้นไปทุกที จนกายโตเท่าจักรวาล และใหญ่โตยิ่งกว่าจักรวาล จนเส้นผมหรือเส้นขนของกายนั้นเส้นหนึ่ง ๆ จรดปลายลงคับจักรวาล เช่นนี้เรียกว่าทำกายสุดหยาบเหมือนกัน มนุษย์หยาบพวกนี้หุ้มกายเราอยู่ชั้นนอกเป็นกายอุปปาติกะ กำเนิดมีภพเป็นที่อยู่ทุกกายเหมือนกัน

กายไปเกิด-กายมาเกิด

กายไปเกิดเรียกว่า **กายสัมภเวสี** และกายมาเกิดเรียกว่า **กายทิพย์** กายทิพย์นี้สูง ๘ ศอก มาเกิดเข้าช่องจมูกของบิดาก่อน ถ้าชายเข้าช่องจมูกข้างขวา ถ้าหญิงเข้าช่องจมูกข้างซ้าย เข้าไปตั้งอยู่ศูนย์กลางกายบิดาก่อน กำหนดวันไม่ได้ อยู่ช้าวันบ้างเร็ววันบ้าง เมื่อบิดามารดาได้กระทำกามกิจกัน เห็น จำ คิด รู้ ของบิดาทั้ง ๔ อยู่บน เห็น จำ คิด รู้ ของลูกทั้ง ๔ อยู่กลาง เห็น จำ คิด รู้ ของมารดา ทั้ง ๔ อยู่ล่าง รวมกันเป็น เห็น จำ คิด รู้ ๑๒ นิ่งแน่นสนิทรวมเข้าเป็นจุดเดียวกัน แล้วกายทิพย์ที่อยู่ศูนย์กลางกายบิดานั้นก็ดับเข้าศูนย์ มีสัณฐานกลม โตประมาณเท่าไข่แดงของไข่ไก่ขนาดกลาง ณ ฐานที่ ๖ ในกายบิดา เมื่อเห็น จำ คิด รู้ ๑๒ นั้นดึงดูดกันหนักเข้าก็เข้าสิบเข้าศูนย์ คือลอยจากฐานที่ ๖ ขึ้นมาประมาณ ๒ นิ้ว อยู่ฐานที่ ๗ เมื่อดึงดูดกันหนักยิ่งขึ้น ก็เคลื่อนจากฐานที่ ๗ เข้าสู่อู่มดลูก ไปตั้งอยู่ที่ขั้วมดลูก บนกลางต่อมเลือดของมารดานั้น ที่ต่อมเลือดมีช่องรูสำหรับเลือดระดูเดิน เหมือนดังช่องรูที่หัวนมสำหรับน้ำนมเดินฉะนั้น เมื่อตั้งอยู่บนต่อมเลือดนั้นแล้วก็ปิดช่องเลือด แต่นั้นมารดาก็ขาดเลือดระดูเพราะปิดช่องทางเดินของเลือดเสีย ชั้นนี้เรียกว่า **กลลรูป** เล็กประมาณเท่าหยาดน้ำมันงาอันใสที่ติดปลายขนจามรีที่สลัดแล้ว ๗ ครั้ง คือน้ำรักด้วยความกระสันกำหนัดซึ่งกันและกันกลั่นออกมาจากบิดามารดาเข้าเป็นจุดเดียวกัน ใสสะอาดดังน้ำมันงาเรียกว่า **กำเนิดธาตุธรรมเดิม**บ้าง **พืดเดิม**บ้าง เล็กเท่าเมล็ดโพธิ์เมล็ดไทรเท่านั้น ต่อแต่นี้กำเนิดธาตุธรรม

เดิมนั้นก็เริ่มเจริญงอกงามขึ้นเป็นลำดับไป นี้เรียกว่า **กายมาเกิด**

ส่วน**กายไปเกิด**นั้นเมื่อจะแตกดับสิ้นชีพ เห็น จำ คิด รู้ กลับเข้าข้างในกาย ดึงดูดกันนิ่งแน่นหนักเข้า หัวต่อที่เชื่อมกายมนุษย์กับกายทิพย์ก็หลุดจากกัน ตอนที่คนจะดับนั้นจะมีกิริยาบิดตัวหรือสยิวหน้าหรือฝักใฝ่อย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วกายทิพย์ก็เข้าศูนย์สัณฐานกลมใสสะอาดเท่าไข่แดงของไข่ไก่ ณ ฐานที่ ๖ เมื่อเห็น จำ คิด รู้ ดึงดูดหนักยิ่งขึ้น ก็เข้าสิบเข้าศูนย์ คือลอยขึ้นมาจากฐานที่ ๖ ประมาณ ๒ นิ้ว ขึ้นมาอยู่ฐานที่ ๗ เมื่อดึงดูดกันหนักยิ่งขึ้นก็เคลื่อนจากฐานที่ ๗ ตกไปอยู่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๖ เกิดเป็นกายทิพย์ขึ้น แล้วก็เดินออกไปทางช่องจมูกของตน หญิงออกทางช่องซ้าย ชายออกทางช่องขวา แล้วก็แสวงหาที่เกิดต่อไป เรียกว่า**กายสัมภเวสี** วิธีไปเกิดก็ต้องเข้าสิบเข้าศูนย์เหมือนวิธีมาเกิดเหมือนกัน

กายที่แสวงหาที่เกิดอยู่เรียกว่า**กายสัมภเวสี** กายที่ได้ที่เกิดแล้วเรียกว่า**กายทิพย์** แปลว่ากายที่มีที่อยู่ที่อาศัยแล้ว เหมือนคนแสวงหาที่อยู่ได้สมความปรารถนาแล้วฉะนั้น

ส่วนกายที่ไปนรกนั้นก็กายทิพย์นั้นเอง คือฝ่ายดำเอาธาตุธรรมดำของเขาเจือปน จึงทำให้กายทิพย์ที่สะอาดนั้นกลายเป็นกายสกปรก เมื่อกายทิพย์ถูกธาตุธรรมดำปนก็สกปรกตกเป็นฝ่ายดำไป ฝ่ายดำจึงให้เป็นธาตุธรรมของดำได้ คือนำไปนรกได้

ข้อนี้มีนัยตรงกันข้ามกับบุญกุศลทีเดียว คือกายทิพย์นั้นเป็นบาปอกุศลชักนำแล้วก็ต้องไปนรกทีเดียว เพราะธาตุธรรมดำปนย้อมกายทิพย์ให้ธาตุธรรมกายทิพย์เป็นฝ่ายดำเสียแล้ว ฝ่ายดำก็เอาธาตุธรรมนรกมาสวมให้เท่านั้น

ที่เรียกว่า**เข้าสิบเข้าศูนย์** คือ เข้าสิบก่อนแล้วจึงตกศูนย์ ที่เรียกว่า**สิบ**นั้น เพราะไปสุดที่นั้น เช่น **พระอริยเจ้าเดินฌานเข้าถึงเนวสัญญานาสัญญายตนะ แล้วก็สุดที่นั้น** เรียกว่า**เข้าสิบ** ต่อจากนั้น **กายธรรมก็ตกศูนย์** คือ**เข้าอากาศว่าง** เหมือนกับเราเดินไต่ไม้ลำ หรือจะไต่สิ่งอะไรก็ตาม **พอสุดสิ่งนั้นก็เรียกว่าเข้าสิบ ต่อจากนั้นก็เป็นที่สุดไปมีอากาศว่าง เรียกว่าเข้าสมาบัติ หรือเรียกว่าเข้าศูนย์ ซึ่งเป็นที่สุดว่าตัวตายเรียกว่าเข้าศูนย์ ซึ่งเป็นตัวว่างเปล่าจากเดิม ว่าตัวเป็นก็ได้เหมือนกัน การเกิด การดับ หรือการเป็น การตาย ทั้ง ๒ ประเภทนี้จิตต้องเข้าสิบเข้าศูนย์ทั้งสิ้น**

การเกิดดวงปฐมมรรค

ส่วนดวงปฐมมรรคเมื่อจะเกิดขึ้นก็เข้าสิบเข้าศูนย์เหมือนกายไปเกิดและมาเกิดเช่นเดียวกัน คือ เมื่อจี้เห็น จำ คิด รู้ นิ่งแน่นเข้าเป็นจุดเดียวอยู่ ณ ฐานที่ ๗ ถูกส่วนดีแล้ว ขณะดวงปฐมมรรคจะบังเกิดขึ้นนั้น เห็น จำ คิด รู้ ก็ตกศูนย์ มีสัณฐานกลมใสสะอาดขนาดเท่าไข่แดงของไข่ไก่ขนาดกลาง ไปอยู่ฐานที่ ๖ กลางตัว เมื่อเห็น จำ คิด รู้ นิ่งแน่นดึงดูดหนักยิ่งขึ้นไปไม่คลายจากกัน ก็เข้าสิบเข้าศูนย์คือลอยขึ้นมาจากฐานที่ ๖ ประมาณ ๒ นิ้ว ขึ้นมาอยู่ ณ ฐานที่ ๗ เมื่อดึงดูดกันหนักยิ่งขึ้นก็เคลื่อนจากฐานที่ ๗ ตกไปอยู่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๖ เกิดเป็นดวงปฐมมรรคสว่างขึ้น อย่างเล็กเท่าดวงดาวที่แลเห็นอย่างใหญ่เท่าดวงอาทิตย์หรือดวงจันทร์

ธาตุ–ธรรม

แยกกายทั้งหมดดังที่กล่าวมาแล้วทั้งสุดหยาบสุดละเอียดเป็น '**ธาตุ ๖**' ภาคหนึ่ง เป็น '**ธรรม**' ภาคหนึ่ง **ธาตุ**สีขาวใสสะอาดอยู่ชั้นนอก **ธรรม**สีขาวใสสะอาดและละเอียดกว่าธาตุซ้อนอยู่ภายในธาตุ เหมือนดวงตาดำซ้อนอยู่ชั้นในดวงตาขาว หรือเหมือนไข่แดงซ้อนอยู่ชั้นในไข่ขาวเช่นนั้น ทำไปทีละกาย ๆ จนสุดกายหยาบกายละเอียด

กายทุกกายจะเล็กใหญ่กว่ากันเท่าไรก็ตาม อายตนะคือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ กายเนื้อ หัวใจ ดวงจิต ดวงวิญญาณ ศูนย์กลางกายกำเนิดธาตุธรรมเดิม เห็น จำ คิด รู้ ธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ ที่ตั้งของเห็น จำ คิด รู้ ซ้อนตรงกับของกายมนุษย์หมดทุกกาย ซ้อนกันเข้าไปเป็นชั้น ๆ ตามลำดับของกายทุกกายจนสุดหยาบสุดละเอียด ตามแบบอย่างซ้อนกายก็ดี อายตนะก็ดี ทุกกายจนสุดหยาบสุดละเอียด เชื่อมสนิทเป็นอันเดียวกันหมด เพราะเหตุนั้นกายมนุษย์จึงตั้งมั่น เพราะซ้อนกันหลายชั้นมากนัก

เหตุไรกายเล็กกายใหญ่ อายตนะ และเห็น จำ คิด รู้ ที่ตั้งและธาตุของเห็น จำ คิด รู้ และศูนย์กลางกาย จึงตรงกันหมดทุกกาย? เพราะเหตุว่า กายทุกกายขยายส่วนเล็กใหญ่ได้ทุกกาย เช่นกายเล็กจะให้โตขึ้นไปเท่าไรก็ได้ จะให้เล็กลงมาเท่าไรก็ได้ ส่วนกายใหญ่ก็ย่อส่วนให้เล็กหรือจะขยายให้ใหญ่ได้เช่นเดียวกัน แม้ในเมล็ดพันธุ์ผักกาด พระพุทธเจ้ายังเสด็จเข้าไปเดินจงกรมได้ เมล็ดพันธุ์ผักกาดเล็กเท่าเล็กก็เท่าเดิมไม่ใหญ่ขึ้น และก็ไม่เล็กลง พระกายของพระพุทธเจ้าก็ไม่เล็กลง

เช่นนี้เรียกว่าเป็นอจินไตย อันใคร ๆ ไม่ควรคิด ฉะนั้น สภาพของกายที่ซ้อนกันอยู่ภายในทั้งเล็กใหญ่จึงตรงกันหมดทุกกาย

กายหนึ่ง ๆ เป็น ๓ ฐานทุกกาย ตลอดกายสุดหยาบสุดละเอียด คือ

๑) **แยกที่ตั้ง**ของเห็น จำ คิด รู้ โตเท่าฟองไข่ไก่ขนาดกลางทั้งก้อนกายเป็นที่ตั้งเนื้อหัวใจโตขนาดเท่ากำปั้นของตน เป็นธาตุ ๖ ภาคหนึ่ง ธรรม ๖ ภาคหนึ่ง

๒) **แยกธาตุ** ธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ เป็นธาตุ ๖ ภาคหนึ่ง ธรรม ๖ ภาคหนึ่ง และ

๓) **แยกดวง** หรือเรียกว่า เนื้อหนังของเห็น จำ คิด รู้ เป็นธาตุ ๖ ภาคหนึ่ง ธรรม ๖ ภาคหนึ่ง

ก. **ที่ตั้ง** กายยาว ๑ วา หนา ๑ คืบ กว้าง ๑ ศอก เมื่อเอาศีรษะมือเท้ายัดใส่เข้าไปแล้วรี ๆ เท่าฟองไข่ไก่ขนาดกลาง ทั้งก้อนกายเป็นที่ตั้งของเห็น อยู่ที่ศูนย์กลางกาย เนื้อหัวใจโตขนาดเท่ากำปั้นของตัว เหมือนดอกบัวตูม เป็นที่ตั้งของจำ ดวงจิตเป็นที่ตั้งของคิด ดวงวิญญาณเป็นที่ตั้งของรู้

ข. **ธาตุเห็น** ตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางกาย โตขนาดเท่าฟองไข่ไก่ **ธาตุจำ** ตั้งอยู่ที่เนื้อหัวใจ โตขนาดเท่าลูกตาขาว **ธาตุคิด** ตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางดวงจิต โตขนาดเท่าดวงตาดำหรือขนาดเมล็ดพุทธรักษา **ธาตุรู้** ตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางดวงวิญญาณ เล็กขนาดเท่าดวงแววตาดำหรือขนาดเท่าหัวไม้ขีดไฟ

ค. **ดวง**หรือเนื้อหนังของ**เห็น** สัณฐานกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ ตั้งอยู่ศูนย์กลางของธาตุจำ ตัวหรือเนื้อหนังแท้ของ**คิด** สัณฐานกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ ตั้งอยู่ศูนย์กลางของธาตุคิด ตัวหรือเนื้อหนังแท้ ๆ ของรู้

สัณฐานกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ ตั้งอยู่ศูนย์กลางของธาตุรู้ แยกที่ตั้งของเห็น จำ คิด รู้ เป็นธาตุ ๖ ภาคหนึ่ง เป็นธรรม ๖ ภาคหนึ่ง แยกธาตุของเห็น จำ คิด รู้ เป็นธาตุ ๖ ภาคหนึ่ง เป็นธรรม ๖ ภาคหนึ่ง แยกดวงหรือเนื้อหนังของเห็น จำ คิด รู้ เป็นธาตุ ๖ ภาคหนึ่ง เป็นธรรม ๖ ภาคหนึ่ง ที่กล่าวมานี้เฉพาะกายเดียวเท่านั้น กายอื่น ๆ นอกนั้นก็แยกเป็น ๓ ฐานเช่นนี้เหมือนกัน ทำไปจนสุดกายหยาบกายละเอียด ธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ ซ้อนกันเหมือนกระบอกตาหุ้มลูกตาขาว ๆ หุ้มลูกตาดำ ๆ หุ้มแววตาดำ หรือเหมือนเปลือกไข่ไก่หุ้มไข่ขาว ๆ หุ้มไข่แดง ๆ หุ้มแววในของไข่แดงฉะนั้น ศูนย์กลางตรงกันหมดทั้ง ๔ ชั้น

กายซ้อนกันเป็นชั้น ๆ เข้าไปทุกทีจนสุดกายหยาบกายละเอียดฉันใด ภพที่มีประจำสำหรับกายทุกกายก็ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ เข้าไปทุกที จนถึงภพสุดหยาบสุดละเอียดเช่นกายเหมือนกัน กายหนึ่ง ๆ ก็มีภพสำหรับอยู่ประจำภพหนึ่งเหมือนกัน ภพหนึ่ง ๆ แยกเป็นธาตุ ๖ ภาคหนึ่ง ธรรม ๖ ภาคหนึ่ง แยกไปทีละภพ ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียด เช่นเดียวกันกับแยกกายสุดหยาบสุดละเอียดเหมือนกัน **ภพสุดหยาบสุดละเอียดซ้อนกันอยู่ที่ไหน? ซ้อนอยู่ในกำเนิดธาตุธรรมเดิมของกายมนุษย์ เป็นชั้น ๆ ไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของภพทั้งสิ้น** เหมือนดังกายสุดหยาบสุดละเอียดซ้อนอยู่ในกายมนุษย์ทั้งสิ้นเช่นเดียวกัน ส่วนภพมนุษย์ อุปปาติกะ กำเนิดที่ใหญ่กว่ากายมนุษย์ขึ้นไปนั้น ภพของเขาก็หุ้มอยู่นอกกำเนิดธาตุธรรมเดิมของมนุษย์ นอกออกไปทุกทีจนสุดภพหยาบ เหมือนกับกายมนุษย์หยาบใหญ่โตข้างนอกหุ้มกายมนุษย์เกิดในครรภ์เป็นชั้น ๆ ใหญ่โตออกไปทุกที ๆ จนสุดหยาบ

สุดละเอียด

การแยกธาตุแยกธรรม

ทั้งธาตุเป็น ธาตุตาย ทั้งมนุษย์ ผู้เลี้ยงมนุษย์ ทั้งสายขาว สายกลาง สายดำนั้น เบื้องต้นแยกธาตุ ๖ ธรรม ๖ ก่อน ครั้นแล้ว แยกพิสดารธาตุ ๖ พิสดารธรรม ๖ ไปทุก ๆ อย่าง พิสดารไป จนนับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน

วิธีนับพิสดาร คือ แยกธาตุ ๖ ธรรม ๖ ออกไปแล้ว ก็เอาธาตุ ๖ ธรรม ๖ นั้นแยกออกไปอย่างละ ๖ เป็นธาตุ ๓๖ ธรรม ๓๖ แล้วแยกต่อไปอีกอย่างละ ๖ เป็นธาตุ ๒๑๖ ธรรม ๒๑๖ แยกออก ไปอีกอย่างละ ๖ ๆ อีก เป็นธาตุ ๑๒๙๖ ธรรม ๑๒๙๖ แล้วแยกไป อีกอย่างละ ๖ ๆ อีก แยกไปโดยนัยนี้ทวีขึ้นไปไม่มีสิ้นสุด เรียกว่า **พิสดารธาตุ พิสดารธรรม**

กายมนุษย์ ก็มีกายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐม-วิญญาณละเอียด กายธรรม กายสุดหยาบสุดละเอียด และมีภพทิพย์ อายตนนิพพาน ภพกายสุดหยาบสุดละเอียดชุดหนึ่ง กายทิพย์ก็มีชั้น กายไปจนสุดหยาบสุดละเอียด และมีภพสวรรค์ อายตนนิพพาน ภพกายสุดหยาบสุดละเอียดชุดหนึ่ง กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรม เป็นลำดับไปจนกายสุดหยาบ สุดละเอียด กายหนึ่ง ๆ ก็มีกายและมีภพสวรรค์ อายตนนิพพาน ตลอด จนสุดหยาบสุดละเอียดของกายและของภพชุดหนึ่ง ๆ ทุกกาย แล้ว ตรวจดูว่าภพไหนมีกายมากน้อยเท่าไร ตรวจไปทุกภพ เช่นภพมนุษย์ มีมนุษย์เท่าไร ภพเล็กใหญ่เท่าไร กว้างแคบเท่าไร ภพอื่นก็ตรวจไป

เช่นนี้ทุกภพให้รู้จำนวน แล้วแยกกายแยกภพที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นธาตุ ๖ เป็นธรรม ๖ แล้วพิสดารธาตุ ๖ พิสดารธรรม ๖ ตามนัยที่กล่าวมาแล้วจนสุดหยาบสุดละเอียด

ที่เรียกว่ากายสุดหยาบสุดละเอียด เฉพาะกายมนุษย์กายเดียวเท่านั้น คือกำเนิดธาตุธรรมเดิม เล็กประมาณเท่าปลายเข็มหรือเท่าเมล็ดโพธิ์เมล็ดไทร ซึ่งเป็นพืดเดิม เมื่อตั้งกลลรูปนั้นเรียกว่ากายสุดหยาบสุดละเอียด เพราะมี**ที่ตั้ง** มี**ธาตุ** คือ ธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ และมี**ดวง** คือ ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ อยู่พร้อมเสร็จแล้วเหมือนกันแต่ว่าเล็กละเอียดที่สุดเหมือนดังเมล็ดโพธิ์ พืชต้นไม้มีลำต้นกิ่งก้านสาขาปรากฏอยู่ในเมล็ดแล้วพร้อมเสร็จ แต่ทว่าเล็กละเอียดมาก ส่วนกายสุดหยาบนั้นได้แก่กายมนุษย์ขยายที่สุดหยาบออกมาจากส่วนละเอียดของกำเนิดธาตุธรรมเดิม มาเป็นร่างกายมนุษย์โตใหญ่เต็มที่เหมือนดังที่เห็นอยู่ด้วยตานี้ **ธาตุกับธรรมนั้นเท่ากัน ธาตุโตเล็กเท่าไรธรรมก็โตเล็กเท่านั้น** กำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้นเท่ากำเนิดมนุษย์เหมือนกันหมด แต่ขยายส่วนเล็กส่วนใหญ่ไม่เท่ากัน ถ้ากายมนุษย์หยาบก็ใหญ่ออกไป กายละเอียดก็เล็กลงมา **ที่ตั้ง ธาตุ** และ**ดวง** เห็น จำ คิด รู้ ก็ขยายส่วนหยาบส่วนละเอียดเล็กใหญ่ไปตามธาตุตามธรรมที่หยาบละเอียดเล็กใหญ่นั้น แล้วแยก**ที่ตั้ง** แยก**ธาตุ** คือธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ และแยกดวง คือดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ ๓ ฐานนี้ ออกเป็นธาตุ ๖ ภาคหนึ่ง ธรรม ๖ ภาคหนึ่ง แล้วพิสดารธาตุ ๖ ธรรม ๖ นั้นออกไปทุกทีตามนัยดังกล่าวแล้ว จนสุดหยาบสุดละเอียด ที่ว่านี้เฉพาะกายมนุษย์กายเดียว เมื่อได้หลักกายมนุษย์แล้วกายอื่น ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียด ตั้งต้นแต่กายทิพย์ไป ก็มีนัยดังกาย

มนุษย์ที่กล่าวมาแล้วนี้ทั้งสิ้น

ธาตุ ๖ ธรรม ๖

คือธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ อากาศธาตุ วิญญาณธาตุ **ธรรม**ก็เหมือนกัน มีเท่ากับธาตุทั้ง ๖ เหมือนกัน กล่าวคือ ความเป็นจริงของธาตุของธรรมเฉพาะกายมนุษย์เป็นตัวอย่างกายเดียว กายอื่น ๆ นอกนั้นก็เหมือนกัน ธาตุดินมีสัณฐานอย่างไร? มีสัณฐานเหมือนกายมนุษย์ โตเท่ากายมนุษย์ เพราะธาตุดินมีทั่วกายมนุษย์ เบื้องบนสุดปลายผม เบื้องล่างสุดปลายนิ้วเท้า

ธาตุอีก ๕ กองนั้นก็มีสัณฐานเล็กใหญ่เท่ากายมนุษย์เหมือนดังนัยธาตุดินที่กล่าวนี้ทั้งสิ้น ถ้าจะกระจายนับธาตุดิน ธาตุดิน ๒๑ ธาตุน้ำ ๑๒ ธาตุไฟ ๔ ธาตุลม ๖ วิญญาณธาตุ อากาศธาตุ ออกไปแล้ว เช่น ผมเส้นหนึ่ง ขนเส้นหนึ่ง น้ำดี น้ำเสลด ไฟที่ยังกายให้อบอุ่น ลมที่พัดเบื้องบนและพัดลงเบื้องต่ำ วิญญาณ อากาศ สภาพเหล่านี้อย่างหนึ่ง ๆ ล้วนมีธาตุทั้ง ๖ บริบูรณ์ครบทั้ง ๖ ธาตุ และมีรูปพรรณสัณฐานใหญ่เท่ากันกับของสิ่งนั้น ๆ เหมือนกันทั้ง ๖ ธาตุ เช่น ผมก็เท่าผม ดีก็เท่าดี เป็นต้น ที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นธาตุ ส่วนธรรมซึ่งเป็นของละเอียดกว่าธาตุก็มีรูปพรรณสัณฐานเล็กใหญ่เท่ากับธาตุทั้งสิ้น

ที่กล่าวแล้วนี้เฉพาะกาย ส่วนใจ จิต วิญญาณ อีก ๓ อย่าง ซึ่งต่างก็เป็น**ที่ตั้ง**ของเห็น จำ คิด รู้ นั้นก็ดี **ธาตุ**คือธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ ๔ อย่าง และ**ดวง**คือดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ อีก ๔ อย่าง รวมเป็น ๑๒ อย่างด้วยกันก็ดี แต่ละอย่าง ๆ ล้วนมีธาตุ ๖ ธรรม ๖ เหมือนที่กล่าวเรื่องกายทั้งสิ้นทุกอย่าง ทั้ง ๑๒

อย่าง ๆ ละ ๖ ๆ เป็นธาตุ ๗๒ เป็นธรรม ๗๒ รวมธาตุธรรมเฉพาะกายมนุษย์กายเดียวเท่านั้นเป็นธาตุธรรม ๑๔๔ นี้เป็นตัวอย่าง

ส่วนกายอื่น ๆ นอกนั้น ตั้งแต่กายทิพย์เป็นต้นไปจนสุดหยาบสุดละเอียดก็มี กาย ใจ จิต วิญญาณ ๔ อย่างนี้ เป็น**ที่ตั้ง**ของ เห็น จำ คิด รู้ ๔ มี**ธาตุ**คือธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ ๔ มี**ดวง**คือดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้อีก ๔ รวมกันเป็น ๑๒ เหมือนกันทุกราย วิธีแยกธาตุ ๖ ธรรม ๖ ก็เหมือนกับที่กล่าวมาแล้วในเรื่องกายมนุษย์นั้นทุกประการ กายหนึ่ง ๆ เป็นธาตุ ๗๒ ธรรม ๗๒ รวมเป็นธาตุธรรม ๑๔๔ เหมือนกันทุกกายจนสุดกายหยาบสุดกายละเอียด

ธาตุเป็น ธรรมเป็น และ ธาตุตาย ธรรมตาย

ที่เรียกว่าธาตุนั้นมี ๒ อย่าง คือ ธาตุเป็น ๑ ธาตุตาย ๑ ส่วนธรรมก็มี ๒ อย่าง คือ ธรรมเป็น ๑ ธรรมตาย ๑ เหมือนธาตุ

ธาตุและธรรมส่วนเป็น หมายถึงสิ่งที่มีชีวิตจิตใจ เช่น สัตว์เป็นต้น เรียกว่า **สัตวโลก**

ธาตุและธรรมส่วนตาย หมายถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิตจิตใจ เช่น ต้นไม้ ตึก บ้าน เรือน ดิน น้ำ ไฟ ลม พัสดุเครื่องใช้สอยต่าง ๆ เป็นต้น เรียกว่า **สังขารโลก**

ธาตุและธรรมส่วนตายเป็นที่รองรับและเป็นที่อาศัยของธาตุและธรรมส่วนเป็น เช่น บ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัยของคนและสัตว์ และดิน น้ำ ไฟ ลม พัสดุเครื่องใช้สอยต่าง ๆ เป็นเครื่องอาศัยของธาตุและธรรมเป็นทั้งนั้น เพราะธาตุธรรมเป็นและธาตุธรรมตายทั้ง ๒ อย่างนี้ต้องมีคู่กันไป พรากจากกันเสียมิได้ ข้างต้นนั้นได้กล่าวถึงธาตุธรรม

ส่วนเป็นมาแล้ว ในที่นี้จะกล่าวถึง**ธาตุและธรรมส่วนตาย**ซึ่งเป็นเครื่องรองรับและเป็นที่อยู่อาศัยของธาตุธรรมเป็น มี**ภพ**เป็นต้น

กำเนิดของธาตุธรรมเดิม

กำเนิดธาตุธรรมเดิมของมนุษย์ คือน้ำรักด้วยความกระสันกำหนัดซึ่งกันและกัน กลั่นออกมาจากบิดามารดาเข้าเป็นจุดเดียวกัน ใสสะอาดมีขนาดเล็กเท่าหยาดน้ำมันงาติดอยู่ที่ปลายขนจามรีอันบุรุษมีกำลังสลัดแล้ว ๗ ครั้ง เรียกว่า **พืดเดิม** หรือ **กำเนิดเดิม**

กำเนิดของธาตุธรรมเดิมของสายขาว สายกลาง สายดำนั้นซ้อนเรียงกันลงไปมีระยะห่างกัน ๓ เท่าของกำเนิดที่สะดือ ใจกลางของกำเนิดสายขาวนั้นสุดละเอียดของทั้ง ๓ สาย คือขาว กลาง ดำ มารวมกันอยู่ที่นั้น ลักษณะเหมือนเข็ม ๓ เล่ม ปลายมาจรดรวมกันที่ศูนย์กลางกายตรงระดับราวสะดือนั้น ทำวิชชาจรดอยู่ที่กลางกำเนิดนั้นถูกวิชชาหมดทั้ง ๓ สาย

วิธีดูภพ

จงดูที่ศูนย์กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม ภพจะมีซ้อนกันเป็นชั้น ๆ จนสุดภพหยาบสุดภพละเอียด เช่นเดียวกับกายซ้อนกายจนสุดหยาบสุดละเอียดเหมือนกัน จงตรวจดูภพให้เห็นชัดเจนจนสุดละเอียดก่อนแล้วจึงแยกเห็น จำ คิด รู้ ของภพมนุษย์เป็นตัวอย่างก่อน คือเห็น จำ คิด รู้ นั้นใช่ว่าจะมีแต่ธาตุธรรมเป็นเท่านั้นก็หามิได้ แม้ธาตุธรรมตายก็มีเหมือนกัน มีฐาน**ที่ตั้ง**อยู่ของเห็น จำ คิด รู้ ๔ เช่นเดียวกับกายมนุษย์ และมี**ธาตุ** คือ ธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ ๔

เช่นเดียวกับกายมนุษย์ และมี**ดวง** คือดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ ๔ รวมเป็น ๑๒ เหมือนอย่างเดียวกันกับกายมนุษย์ซึ่งเป็นธาตุธรรมเป็นแล้วแยกธาตุธรรม ๑๒ อย่างนี้ออกเป็นธาตุ ๖ ส่วนหนึ่ง เป็นธรรม ๖ ส่วนหนึ่ง เหมือนกันดังที่กล่าวแล้ว เป็นธาตุ ๗๒ ธรรม ๗๒ รวมกันเป็นธาตุธรรม ๑๔๔ เท่ากันกับธาตุธรรมเป็นทุกประการ ภพมนุษย์ที่กล่าวมานี้เป็นตัวอย่าง ส่วนภพอื่น ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียดของภพ ก็มีนัยอย่างเดียวกันทั้งสิ้น คือมี**ที่ตั้ง**เห็น จำ คิด รู้ ๔ มี**ธาตุ** คือธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ ๔ มี**ดวง** คือดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้อีก ๔ รวมกันเป็นธาตุธรรม ๑๒ เหมือนกันทุกภพจนสุดหยาบสุดละเอียด

วิธีดูธาตุธรรม

วิธีดูธาตุธรรมสายขาว กลาง ดำ สอดละเอียดเข้ามาที่ไส้สุดละเอียดของรู้ในตรัสรู้ในนิโรธ แย่งอำนาจสิทธิปกครองกันจึงต้องรบกันจงนิ่งแน่นละเอียด ซ้อนนิ่งซ้อนแน่น ซ้อนแน่นซ้อนละเอียด แล้วระเบิดเข้าไปนิ่งแน่น ละลายด้วยกายมนุษย์ซ้อนสับทับทวีทบไปทวนมา เดินเครื่องในสุดรู้ในนิโรธ ส่งกายมนุษย์ละลายสลักกลางเข้าไปในไส้เครื่องในผู้บังคับเครื่องให้ตรัสรู้ในนิโรธ เดินเครื่องในหัวใจผู้บังคับเครื่องผู้บังคับเครื่องอยู่ในหัวใจเครื่อง ๆ อยู่ในหัวใจผู้บังคับ เดินเครื่องเวียนขวาละลายกายมนุษย์สลักเข้าไปในไส้รู้นิโรธเดินเครื่องเต็มไปหมดทั้งสุดต้นสุดปลาย สุดนอก สุดใน สุดกลาง สุดระหว่างหัวต่อ สุดโต สุดเล็กสุดอ่อน สุดแก่ สุดหยาบ สุดละเอียด สุดซ้าย สุดขวา สุดหน้าสุดหลัง ทับทวีจนสุดหยาบสุดละเอียด แล้วส่งกายมนุษย์ไปอยู่ที่

สุดละเอียด เอาตามนุษย์สุดละเอียดนั้นมองดูให้รอบ ๆ จะเห็นธาตุธรรมต่าง ๆ จงดูที่ไส้กลางสุดละเอียดนั้นจะเห็นสายขาว สายกลาง สายดำ ต่างสอดธาตุธรรมละเอียดเข้ามาปกครองแย่งชิงอำนาจสิทธิกัน เป็นอย่างนี้มาแต่ดึกดำบรรพ์ ตั้งแต่ตั้งธาตุตั้งธรรม จึงต้องรบกัน ฝ่ายใดสอดละเอียดเข้ามาได้ ฝ่ายนั้นก็ปกครองธาตุธรรมให้อยู่ในอำนาจสิทธิของตน ฉะนั้น คน ๆ เดียวบางครั้งทำบุญบางครั้งทำบาป บางครั้งเป็นกลาง แล้วแต่ฝ่ายไหนปกครองธาตุธรรมก็เป็นฝ่ายนั้นไป **ที่สุดละเอียดของรู้ในนิโรธนั้นสำคัญยิ่งนัก จะแก้โรคหรือทำวิชชาและจะต้องการดูเห็นอะไร ๆ ต้องระวังรักษาอย่างกวดขันในธาตุธรรมให้เป็นของธาตุธรรมสายขาวอยู่เสมอ** ดูอะไรเห็นอะไรทำอะไรจึงจะได้ของจริงอยู่เสมอ ถ้าธาตุธรรมดำเขาสอดเข้ามาได้ เขาก็หลอกในสิ่งนั้นไม่เป็นของจริง ฉะนั้นต้องเอากายมนุษย์ละลายระเบิดสลักแลบไว้ให้เต็มหมดทั้ง ๑๒ ฐาน คือกาย ใจ จิต วิญญาณ ๔ ธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ ๔ และดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ อีก ๔ รวมเป็น ๑๒ กับทั้งสุดต้น สุดปลาย สุดนอก สุดใน สุดกลาง สุดระหว่างหัวต่อ สุดโต สุดเล็ก สุดอ่อน สุดแก่ สุดหยาบ สุดละเอียด สุดซ้าย สุดขวา สุดหน้า สุดหลัง อย่าให้ธาตุธรรมสายดำสอดเข้ามาได้ ทำวิชชาที่กลางรู้นั้นผ่านธาตุธรรมหมดทั้ง ๓ สาย เพราะที่กลางรู้นั้นเป็นที่ชุมทางรวมกันหมดทั้ง ๓ สาย จงคอยดูให้รู้ไว้เสมอว่าในไส้รู้ที่ตรัสรู้ในนิโรธนั้น ธาตุธรรมสายไหนมาเป็นไส้ผู้บังคับ ธาตุธรรมสายขาว สายกลาง สายดำล้วนมีสีต่าง ๆ สายต่าง ๆ นับเป็นอสงไขย อย่างถ้าสีไหนสายไหนเป็นประธานก็เอาสีนั้นสายนั้นขึ้นเรียก เช่น ธาตุธรรมสีขาว สายขาว ก็เรียก**สายขาว** ถ้าสีดำ สายดำ ก็เรียก**สายดำ** ถ้าสีกลาง

สายกลาง ก็เรียก**สายกลาง** คือไม่ขาวไม่ดำ และมีเจือปนกันอยู่ ธาตุธรรมสีขาวสายขาวก็ดี ธาตุธรรมสีดำสายดำก็ดี ล้วนมีธาตุธรรมสีกลางสายกลางเจือปนอยู่ด้วย ธาตุธรรมทั้ง ๓ พวกนั้นตั้งเรียงกันอยู่เรียงตามแบบของจริง คือ**อายตนนิพพาน ภพสาม โลกันตร์** ธาตุธรรมสีขาวสายขาวตั้งอยู่บนเหมือนอายตนนิพพาน ธาตุธรรมสีกลางสายกลางตั้งอยู่กลางเหมือนภพสาม ธาตุธรรมสีดำสายดำตั้งอยู่เหมือนโลกันตร์ เอาภพโลกันตร์เป็นที่ตั้งกสิณวัดซ้อน ๆ กันขึ้นมา ๓ โลกันตร์ ถึงภพสาม เอาภพสามตั้งเป็นกสิณ วัดซ้อน ๆ ขึ้นมา ๓ ลูกของภพสาม ถึงอายตนนิพพาน ย่อเข้าให้เล็กก็เป็นกำเนิดธาตุธรรมเดิมหุ้มซ้อนกันอยู่ ๓ ชั้น

ธาตุธรรมทั้ง ๓ สายนั้น สายหนึ่ง ๆ เป็นลูกกลม ๆ ดังลูกมะนาวซ้อนเรียงกัน ห่างกัน ๓ เท่า ภพน้อยภพใหญ่ ธาตุเป็นธาตุตายมนุษย์ผู้เลี้ยงตลอดสุดหยาบสุดละเอียดของภพมนุษย์ผู้เลี้ยงของสายไหนก็อยู่ในลูกกลม ๆ ของสายนั้นทั้งสิ้น **สถานที่รบเวลานี้อยู่ที่กลางของกลาง ไม่ถึงสถานที่ของสายดำ** แปลว่าเขา(สายดำ) เข้ามาตีบ้านเรา(สายขาว) แต่เราไม่ไปตีบ้านเขา

แล้วเอาภาคธาตุเป็นกสิณ ภาคธรรมเป็นสมาบัติ เดินสมาบัติในกสิณ ไปดูในก้อนธาตุ(ต้นธาตุ) ธรรม ภพ ของสายขาวนั้น จนเห็นธาตุธรรมสีต่าง ๆ นับแล้วด้วยอสงไขยอย่าง แล้วเอาธาตุธรรมสายกลางทั้งก้อนมาเดินกสิณสมาบัติต่อไป ภาคธาตุเป็นกสิณ ภาคธรรมเป็นสมาบัติ เดินสมาบัติในกสิณเข้าไปดูในก้อนธาตุธรรมภพของสายกลางนั้น ทบไปทวนมา ตรวจดูให้เห็นชัดสีต่าง ๆ สายต่าง ๆ นับด้วยอสงไขยอย่างเช่นเดียวกัน

แล้วเอาธาตุธรรมทั้ง ๒ ก้อนของสายขาวและสายกลาง มีภพใหญ่ภพน้อย ธาตุเป็นธาตุตายอยู่ในนั้นมาแยกออกเป็นธาตุเป็นธรรมเป็นภาคธาตุเป็นกสิณ ภาคธรรมเป็นสมาบัติ เดินสมาบัติในกสิณเข้าไปในกลางก้อนธาตุธรรมสายดำ ละลายกายมนุษย์ระเบิดสลักซ้อนสับทับทวีเต็มไปหมดทั้ง ๑๒ สุด คือสุดต้น สุดปลาย สุดนอก สุดในสุดกลาง สุดระหว่างหัวต่อ สุดโต สุดเล็ก สุดอ่อน สุดแก่สุดหยาบ สุดละเอียด พลิกธาตุพลิกธรรมของสายดำให้เป็นของเราให้หมดคือสายขาวพลิกสายดำให้มาอยู่ในความปกครองของเราให้หมด

นิ่งแน่นละเอียดลงไปในกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม ซ้อนนิ่งซ้อนแน่นซ้อนละเอียด เป็น**ไอ แก๊ส กรด สุด หมด ไม่มี ว่าง เปล่า ดับลับ หาย สูญ สิ้นเชื้อ ไม่เหลือเศษ หล่อเลี้ยง เป็นอยู่ ประสาทเป็นรส เป็นชาติ ไอ แก๊ส แก๊สกรด เป็นเถา เป็นชุด เป็นชั้น เป็นตอนเป็นภาค เป็นพืด จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี ทบไปทวนมาซ้อนสับทับทวีจนสุดหยาบสุดละเอียด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทุกสีทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์**

ธาตุธรรมของสายขาว สายกลาง สายดำนั้นซ้อนเรียงกันเหมือนอายตนนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ซ้อนกัน คือธาตุธรรมสายขาวอยู่บน ธาตุธรรมสายกลางอยู่กลาง ห่างกัน ๓ เท่าของธาตุธรรมธาตุธรรมของสายดำซ้อนอยู่ล่าง ห่างจากสายกลาง ๓ เท่าของธาตุธรรมธาตุธรรมทั้ง ๓ สายนั้นสัณฐานกลมใหญ่โตมหึมาเท่ากัน นี้กล่าวโดยส่วนหยาบ ถ้ากล่าวโดยส่วนละเอียดแล้ว ธาตุธรรมทั้ง ๓ ก้อนนั้นเดิมเท่าเมล็ดโพธิ์เมล็ดไทร เมล็ดหนึ่งก็เป็นต้นได้ต้นหนึ่ง ต้นหนึ่งก็มีเมล็ดนับไม่ถ้วนเหมือนกัน เมื่อขยายส่วนกลางกว้างออกไปจากพืดเดิม

เมล็ดเดียวเท่านั้นฉันใด ธาตุธรรมที่ขยายส่วนกว้างขวาง ใหญ่โตมหึมาออกไป ก็ออกจากกำเนิดพืดธาตุธรรมเดิมอันเดิม อันเดียวเท่านั้น ธาตุธรรมกำเนิดเดิมของสายขาวก็มีอันหนึ่ง ของสายกลางก็มีอันหนึ่ง ของสายดำก็มีอันหนึ่ง ต่างฝ่ายต่างมี ต่างฝ่ายต่างขยายวงศ์กว้างออกไป เมื่อธาตุธรรมขยายส่วนกว้างออกไป ก็เกิดติดต่อปะปนกันขึ้น พระนิพพานธาตุแก่ ๆ ผู้ปกครองธาตุธรรม ก็ยุ่งยากในการปกครองมากขึ้น นี้เป็นสาเหตุให้รบกันขึ้น เพื่อแย่งชิงสิทธิอำนาจซึ่งกันและกัน

วิธีนับอสงไขย ดังนี้คือ

๑. หน่วย สิบ ร้อย พัน หมื่น แสน ล้าน โกฏิ หมื่นโกฏิ แสนโกฏิ
๒. ร้อยแสนโกฏิ เป็น ปโกฏิ
๓. ร้อยแสนปโกฏิ เป็น โกฏิปโกฏิ
๔. ร้อยแสนโกฏิปโกฏิ เป็น นหุตะ
๕. ร้อยแสนนหุตะ เป็น นินนหุตะ
๖. ร้อยแสนนินนหุตะ เป็น อักโขเภนี
๗. ร้อยแสนอักโขเภนี เป็น พินทุ
๘. ร้อยแสนพินทุ เป็น อพุทะ
๙. ร้อยแสนอพุทะ เป็น นิระพุทะ
๑๐. ร้อยแสนนิระพุทะ เป็น อหหะ
๑๑. ร้อยแสนอหหะ เป็น อภภะ
๑๒. ร้อยแสนอภภะ เป็น อตตะ
๑๓. ร้อยแสนอตตะ เป็น โสคันธิกะ
๑๔. ร้อยแสนโสคันธิกะเป็น อุปละ

๑๕. ร้อยแสนอุปละ เป็น กมุทะ
๑๖. ร้อยแสนกมุทะ เป็น มุลทธิกะ
๑๗. ร้อยแสนมุลทธิกะ เป็น ปทุมะ
๑๘. ร้อยแสนปทุมะ เป็น ถภานะ
๑๙. ร้อยแสนถภานะ เป็น มหาถภานะ
๒๐. ร้อยแสนมหาถภานะ เป็น อสงไขย

ภาคผู้เลี้ยง

ที่เรียกว่า **ผู้เลี้ยงมนุษย์** นั้น คือพวก**กายสิทธิ์** ซึ่งเป็นผู้เลี้ยง มีหน้าที่เลี้ยงดูและพิทักษ์รักษาพวกกายมนุษย์ พวกกายสิทธิ์มี ๓ ชั้น คือ **จุลจักร ๑ มหาจักร ๑ บรมจักร ๑** ทั้ง ๓ ชั้นนี้มีกายสิทธิ์ เป็นบริวารชั้นหนึ่ง ๆ นับหลายแสนหลายโกฏิอสงไขย มีหน้าที่ต่างกัน คือ

๑. จุลจักรพร้อมทั้งบริวารมีหน้าที่เลี้ยงรักษามนุษย์ที่มีบารมีอย่างต่ำ

๒. มหาจักรพร้อมทั้งบริวารมีหน้าที่เลี้ยงรักษากายมนุษย์ที่มีบารมีชั้นกลาง

๓. บรมจักรพร้อมทั้งบริวารมีหน้าที่เลี้ยงรักษากายมนุษย์ที่มีบารมีชั้นสูง

มนุษย์คนหนึ่ง ๆ มีจักรทั้ง ๓ พร้อมทั้งบริวารชุดหนึ่ง ๆ เป็นผู้เลี้ยง และอาจผลัดเปลี่ยนกันรักษาไปตามคราว ๆ เป็นต้นว่า คราวใดจุลจักรกับบริวารเลี้ยงรักษา ก็มีทรัพย์สมบัติและความสุขน้อย คราวใดมหาจักรกับบริวารเลี้ยงรักษาก็มีสมบัติและความสุขมัชฌิมา คราวใดบรมจักรกับบริวารเลี้ยงรักษาก็มีสมบัติและความสุขบริบูรณ์ทุกประการ ไม่เลี้ยงรักษาแต่เฉพาะกายมนุษย์เท่านั้น สิ่งไม่มีวิญญาณก็สมบูรณ์เหมือนกัน ถึงแม้สมัยยุคของโลกก็เลี้ยงทั่วไปเป็นสาธารณะเหมือนกัน

ถ้ายุคใดสมัยใดจุลจักรกับบริวารเลี้ยงรักษาโลกก็มีความสุขน้อย ทรัพย์สมบัติและอาชีพต่าง ๆ ก็อัตคัดกันดารไม่สมบูรณ์

ถ้ายุคใดสมัยใดมหาจักรกับบริวารเลี้ยงรักษาโลกก็มีความสุข

เป็นมัชฌิมา ทรัพย์สมบัติและเครื่องกินเครื่องใช้ก็พอปานกลางไม่ฟุ่มเฟือยนัก และไม่กันดารนัก พอปานกลาง

ถ้ายุคใดสมัยใดบรมจักรกับบริวารเลี้ยงรักษาโลกก็บริบูรณ์ไปด้วยความสุขทุกประการ ทรัพย์สมบัติ วิญญาณกทรัพย์ และอวิญญาณก-ทรัพย์ก็หาได้ง่าย มั่งคั่งสมบูรณ์ไปตามกัน ไม่เบียดเบียนกัน จักรทั้ง ๓ กับบริวารที่กล่าวมานี้เฉพาะกายมนุษย์ ส่วนกายอื่น ๆ ก็มีจักรทั้ง ๓ กับบริวารเลี้ยงรักษา มีประจำสำหรับทุกกายไปตลอดจนกายสุดหยาบสุดละเอียดเท่ากันเหมือนกัน ถ้าเลี้ยงรักษากายไหนรูปพรรณสัณฐานร่างกายก็เหมือนกายนั้น เช่น จักรเลี้ยงกายมนุษย์และกายทิพย์ เลี้ยงกายปฐมวิญญาณหยาบ เลี้ยงกายปฐมวิญญาณละเอียด เลี้ยงกายธรรมเป็นต้น ก็มีรูปพรรณสัณฐานร่างกายเหมือนกันกับกายนั้น ๆ แต่ทว่าดีกว่าใสสะอาดกว่า ละเอียดกว่ากายนั้น ๆ ส่วนรูปร่างเหมือนกับ กายที่เลี้ยงนั้นตลอดจนกายสุดหยาบสุดละเอียด

จักรทั้ง ๓ นั้น เหตุไรจึงเรียกนามว่า **จักร** คือ**กายสิทธิ์**เหล่านี้มีตัวอยู่ใน**ดวงแก้ว** ดวงแก้วนั้นเป็นบ้านเรือนสำหรับอยู่อาศัยของเขาเหมือนมนุษย์อาศัยบ้านเรือนอยู่ ภายในดวงแก้วนั้นมี**รัตนะ ๗** คือแก้ว ๗ ประการดังต่อไปนี้

จักรแก้ว ๑
ช้างแก้ว ๑
ม้าแก้ว ๑
ดวงแก้วมณี ๑
นางแก้ว ๑
คฤหบดี (ขุนคลัง) แก้ว ๑

ขุนพลแก้ว ๑

ในแก้ว ๗ ประการนี้ **จักรแก้วเป็นใหญ่ เป็นประธานในแก้ว ๗ ประการ**ทั้งหลายเหล่านั้น ในแก้ว ๗ ประการนี้ **จักรแก้ว**เป็นตัวอำนาจสิทธิให้สำเร็จอำนาจและกิจการน้อยใหญ่ ดุจดังมหาอำมาตย์ผู้ใหญ่เป็นผู้สำเร็จราชการทั้งปวง เพราะเหตุนี้แหละ **จักรทั้ง ๓** นั้นจึงได้นามว่า **จักร**

ความต่างกันของจักรทั้ง ๓ นั้น คือ

จุลจักร เป็นดวงแก้วกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ ประณีต มีฤทธิ์อำนาจ และบริวารน้อยกว่าแก้วมหาจักร

มหาจักร เป็นดวงแก้วกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ ประณีตกว่าจุลจักร มีฤทธิ์อำนาจและบริวารมากกว่าจุลจักร

บรมจักร เป็นดวงแก้วกลมใสขาวสะอาดบริสุทธิ์ ประณีตกว่าแก้วมหาจักร มีฤทธิ์อำนาจและบริวารมากกว่าจุลจักรและมหาจักร

กายหนึ่ง ๆ ก็มีจุลจักร มหาจักร บรมจักร พร้อมทั้งบริวารชุดหนึ่ง ๆ เป็นผู้เลี้ยง มีประจำไปเช่นนี้ทุกกาย กายละพวก ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียด ผู้เลี้ยงก็มีไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของกายผู้เลี้ยงเหมือนกัน

ขนาดแก้วของจักรทั้ง ๓ กับแก้วบริวาร คือ

แก้วจุลจักรและบริวารขนาดตั้งแต่เล็กเท่าแววตาดำขึ้นไปจนถึงโตเท่าผลมะตูมหรือผลมะขวิด

แก้วมหาจักรและบริวารขนาดผลตาลขึ้นไปจนถึงผลมะพร้าวแห้ง

แก้วบรมจักรและบริวารขนาดตั้งแต่เท่าบาตรขึ้นไปจนถึงโตเท่าตะแกรงหรือเท่ากระด้ง

พวก**ผู้เลี้ยง**หรือเรียกว่าพวก**กายสิทธิ์**ก็มี**ธาตุตายธรรมตาย** เป็นต้นว่า **ภพ**เป็นที่อยู่เหมือนกับพวกมนุษย์เช่นเดียวกัน

ธาตุเป็น ธรรมเป็น ก็มีเหมือนกายมนุษย์ คือมี กาย ใจ จิต วิญญาณ รวมเป็น ๔ อันเป็น**ที่ตั้ง**ของเห็น จำ คิด รู้ มี**ธาตุ** คือ ธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ รวมเป็น ๔ และมี**ดวง** คือดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ อีก ๔ รวมเป็นธาตุ ๑๒ ธรรม ๑๒

ธาตุธรรมเดิมของผู้เลี้ยงมนุษย์

ธาตุธรรมเดิมของผู้เลี้ยงมนุษย์นั้นหุ้มซ้อนอยู่นอกกำเนิดธาตุธรรมของมนุษย์ ส่วนกายอื่น ๆ ก็เหมือนกันตลอดสุดกายหยาบสุดกายละเอียด ถ้าเป็นผู้เลี้ยงกายใด กำเนิดธาตุธรรมเดิมก็ซ้อนอยู่นอกกำเนิดกายนั้น ส่วนภพเป็นที่อาศัยของผู้เลี้ยงมนุษย์นั้นหุ้มซ้อนอยู่ชั้นนอกของภพมนุษย์เช่นกายเหมือนกัน ถ้าผู้เลี้ยงกายใด ภพของผู้เลี้ยงก็หุ้มซ้อนอยู่ชั้นนอกของภพกาย ๆ นั้น ตลอดจนสุดกายหยาบสุดกายละเอียดของภพ

ภพซึ่งเป็นธาตุตายของผู้เลี้ยงนั้นก็มีเห็น จำ คิด รู้ คือมี**กาย ใจ จิต วิญญาณ**เป็น**ที่ตั้ง**ของเห็น จำ คิด รู้ รวมเป็น ๔ มี**ธาตุ** คือ ธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ รวมเป็น ๔ และมี**ดวง** คือดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ อีก ๔ รวมเป็นธาตุ ๑๒ ธรรม ๑๒ เหมือนกันทุก ๆ ภพตลอดสุดหยาบสุดละเอียดของภพ

กายและภพของผู้เลี้ยงตามที่กล่าวมานี้ ก็แยกออกเป็นธาตุ ๖

ธรรม ๖ เหมือนกายและภพของมนุษย์ ๑๒ อย่าง ๆ ละ ๖ เป็นธาตุ ๗๒ ธรรม ๗๒ ของธาตุธรรมผู้เลี้ยงกายมนุษย์กายเดียว รวมเป็นธาตุและธรรม ๑๔๔ ส่วนภพของผู้เลี้ยงมนุษย์ก็แยกเป็นธาตุ ๖ ธรรม ๖ เช่นเดียวกัน ๑๒ อย่าง ๆ ละ ๖ เป็นธาตุ ๗๒ ธรรม ๗๒ รวมเป็น ๑๔๔ อีก ที่กล่าวมานี้เฉพาะแต่ผู้เลี้ยงมนุษย์และภพของผู้เลี้ยงมนุษย์เป็นตัวอย่าง ๆ เดียวเท่านั้น ส่วนผู้เลี้ยงและภพของผู้เลี้ยงกายอื่น ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียดนั้น ก็มีนัยเหมือนดังที่กล่าวมาแล้วเป็นตัวอย่างนี้ เหมือนกันหมดทุกประการ

ตามนัยที่กล่าวมานี้เฉพาะมนุษย์และผู้เลี้ยงมนุษย์สายขาวเท่านั้น ส่วนมนุษย์และผู้เลี้ยงมนุษย์สายกลางและสายดำ ก็มีนัยเหมือนดังที่กล่าวถึงมนุษย์และผู้เลี้ยงมนุษย์สายขาวเป็นดังนี้ทุกประการ มีกายสุดหยาบสุดละเอียด มีภพสุดหยาบสุดละเอียด มีธาตุธรรมส่วนเป็นส่วนตาย มนุษย์ภาคหนึ่ง ผู้เลี้ยงมนุษย์ภาคหนึ่ง เหมือนกับสายขาว ทั้งสายกลางและสายดำก็แยกเป็นธาตุ ๖ ส่วนหนึ่ง เป็นธรรม ๖ ส่วนหนึ่ง ไปจนสุดหยาบสุดละเอียดของกายและของภพ ของภาคธาตุภาคธรรม

ลักษณะธาตุธรรม ๓ อย่าง

ลักษณะธาตุธรรม ๓ อย่างนั้นต่างกัน คือ

๑. ธาตุธรรมสายขาวยิ่งละเอียดเข้าไปข้างในได้มากเท่าไร ส่วนนอกยิ่งขยายส่วนหยาบใหญ่ออกไปทุกที

หมายความว่า ธาตุธรรมสายขาวนั้น ถ้ายิ่งละเอียดเข้าไปข้างในเพียงใด ส่วนละเอียดก็จะยิ่งขยายโตขึ้นมาทุกที

๒. ธาตุธรรมสายดำตรงกันข้าม ยิ่งหยาบออกข้างนอกได้มากเท่าไรก็ยิ่งขยายส่วนหยาบกว้างใหญ่ออกไปเท่านั้น

หมายความว่า ธาตุธรรมสายดำนั้นมีลักษณะตรงกันข้ามกับสายขาว คือยิ่งเข้ากลางของกลางก็ยิ่งหยาบออกข้างนอกทุกที

๓. ธาตุธรรมสายกลางยิ่งเข้าไปกลางของกลางละเอียดได้มากเท่าไร กลางของกลางก็ยิ่งมากไม่มีสิ้นสุดเท่านั้น

ต้นธาตุสายดำ

ต้นธาตุสายดำเรียกได้ ๓ คือ

๑. เรียกว่า เจ้าโลก

๒. เรียกว่า เจ้าต้นธาตุธรรม

๓. เรียกว่า เจ้ากรรม

วิชชาฝ่ายดำที่มาทำในฝ่ายขาว*

วิชชาของฝ่ายดำที่มาทำในฝ่ายขาวเพื่อยึดอำนาจสิทธิ จะมีเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เริ่มแรกเขาจะ**ส่งเสียง**มาก่อน แล้วจึงต่อด้วย **แลบ ลั่น ระเบิด ผ่า** เข้ามายึดเพื่อให้เราสะเทือน หวั่นไหว ตกใจ แล้วก็ฉวยโอกาสเข้ามายึดสุดละเอียดของเรา เพื่อให้อยู่ในความปกครองของเขา เมื่อเขายึดได้แล้ว เราก็ตกอยู่ในอำนาจของเขา

๒. ต่อไปเขาก็จะส่งวิชชาเป็น **เสริม เติม ต่อ รอ ตัด ปัด ปิด ดึง ดูด ย่อย แยก ปะทะ ขวางกัน** ทำให้สุดละเอียดของเรากว้างขึ้นหรือเผินลอยขึ้น เมื่อเราแก้วิชชาของเขาให้หยาบลง (ดูวิธีแก้วิชชาของฝ่ายดำในหัวข้อถัดไป) เขาก็จะทำงานไม่ได้ผล แล้วเขาก็จะส่งในระยะที่สามต่อมาอีก คือ

๓. **หุ้ม เคลือบ เอิบ อาบ ซึม ซาบ ปน เป็น สวม ซ้อน ร้อยไส้ ดับ ลับ ขาด ตอน ซ่อน หาย สุด หมด ไม่มี ว่าง เปล่า ดับ ลับ หาย สูญ สิ้นเชื้อ ไม่เหลือเศษ รองธาตุ รองธรรม** คือเขาถอนธาตุธรรมของเขาออกเสีย เพื่อให้เราเข้าใจผิดว่าเราแก้วิชชาของเขาจนหมดกลางดำแล้ว คือถึง**สิ้นเชื้อ ไม่เหลือเศษ**แล้ว เราก็เห็นธาตุธรรม

---

* วิชชานี้ภายหลังจากที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ ได้ค้นพบแล้ว ได้ใช้เวลาพิจารณาอยู่ถึง ๘ ปี ว่าจะให้ทำวิชชาแก้ฝ่ายดำหรือไม่ จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๗๔ จึงตัดสินใจให้พระภิกษุสงฆ์และอุบาสิกาทำวิชชาแก้ดังกล่าว และภายหลังต่อมา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ พระเดชพระคุณหลวงพ่อจึงได้สอนวิชชานี้แก่ครูผู้เป็นหัวหน้าโรงงานทำวิชชา เฉพาะฝ่ายอุบาสิกาและฆราวาสมีอยู่ทั้งหมด ๓ ท่านด้วยกัน คืออุบาสิกาญาณี ศิริโวหาร คุณครูตรีธา เนียมขำ กับคุณฉลวย สมบัติสุข และต่อมาในปัจจุบันนี้ก็ได้มีอุบาสิกาสมจิตต์ จีนถนอม ได้รับการถ่ายทอดวิชชานี้เพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้าเวรทำวิชชาเพิ่มขึ้นอีกผู้หนึ่ง

สะอาดดี จึงสำคัญผิดไปว่าตนเองหมดกิเลสแล้ว ที่แท้เขายังส่ง**รองธาตุ รองธรรม** มาซ่อนอยู่ เพื่อให้เราสำคัญผิดไปโดยไม่รู้สึกตัว และไม่ทำการแก้วิชชาของเขาอีกต่อไป

๔. ระยะที่สี่เขาจะส่งวิชชามาอีก คือ **ยืด ใย ยนต์ วิทยุ อายตนะ**

วิธีแก้วิชชาของฝ่ายดำ

เมื่อจะดูวิชชาของเขา ต้อง**ต่อแว่น ต่อกล้อง ต่อญาณ ต่อทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ และทุกองค์ แล้วทับทวีหลายชนชั้นเท่านับอายุมนุษย์ ทิพย์ พรหม อรูปพรหม กายธรรม กัลป์ มหากัลป์ อสงไขย อายุธาตุ อายุบารมี** แล้ว**เข้าไปในความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าที่ในอดีต น้อมมาสู่ปัจจุบัน แล้วน้อมต่อไปถึงอนาคต** จึงจะได้เห็นต้นวิชชาของเขา (ฝ่ายดำ) ที่ทำมาแล้วได้ ในอดีต ในปัจจุบัน ในอนาคต นับชาติไม่ถ้วน ในสัตวโลก ขันธโลก อากาศโลก เซฟ ภพสาม โลกันตร์ ประสาท เครื่องของธาตุธรรม เขตธาตุ เขตธรรม

เมื่อพบแล้วเท่าใด ให้คำนวณเข้ามาในศูนย์กลางกายมนุษย์พิเศษทั้งหมด แล้วพิสดารกาย พิสดารธาตุธรรม ล้มกายเป็นเหตุวิชชาทั้ง ๑๙ อย่าง คือ **สุด หมด ไม่มี ว่าง เปล่า ดับ ลับ หาย สูญ สิ้นเชื้อ ไม่เหลือเศษ หล่อเลี้ยง เป็นอยู่ ประสาท เหตุรส เหตุชาติ เหตุไอ เหตุแก๊ส เหตุแก๊สกรด** เป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด เป็นจองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี ทบไปทวนมา ซ้อนสับทับทวีจนสุดหยาบสุดละเอียด นับอายุธาตุ อายุบารมีไม่ถ้วน ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ เพื่อกลั่นธาตุธรรมให้ใสสะอาด พลิกธาตุ พลิกธรรมของเขาให้มาอยู่ในปกครองของเราให้หมด

การสะสางธาตุ–ธรรม พิสดาร (ต่อ)

- ทำวิชชาด้วยเครื่องสำเร็จ
- กำเนิดเดิมของกาย
- ภพสาม
- เครื่อง
- พระไตรปิฎก
- โลกในกาย
- กายเถา กายชุด
- ทำวิชชาเป็น ไม่ขาดสาย
- ต้นธาตุมนุษย์
- สิทธิและอำนาจ
- เซฟ–มรรค
- ธาตุธรรมพิสดาร
- ภพต่าง ๆ

ทำวิชชาด้วยเครื่องสำเร็จ

ตั้งดวงปฐมมรรคในกายมนุษย์ ให้ดวงปฐมมรรคโตเท่าดวงพระอาทิตย์ เอาเห็น จำ คิด รู้ หยุดนิ่งอยู่กลางจุดกำเนิดของดวงให้ใสเหมือนกระจกส่องหน้า แล้วดูเครื่องจักรซึ่งเดินหมุนเวียนให้เป็นดวงปฐมมรรค

คือดวงปฐมมรรคนั้นเกิดขึ้นเพราะมีธาตุธรรมชนิดหนึ่งปรุงขึ้นเป็นเครื่องจักรหมุนเวียนสำเร็จเป็นดวงขึ้นในจุดกลางกำเนิด เครื่องจักรซึ่งเรียกว่าหัวใจเครื่องนั้น มีมากนับไม่ถ้วน แต่ละเครื่อง ๆ มีผู้บังคับเครื่องหรือผู้เดินเครื่องประจำทุกเครื่องนับไม่ถ้วน เอากายมนุษย์สาวเครื่องจักรเข้าไปให้ถึงไส้สุดละเอียดของผู้บังคับเครื่องเดินเครื่องเสียเองบังคับให้หมุนเร็วกว่าเก่าตามต้องการ ตั้งดวงปฐมมรรคให้ใสมากขึ้นเมื่อจะให้ใสเท่าไรก็บังคับเครื่องให้เดินวินาทีหนึ่งทวีความเร็วหนักขึ้นตั้งพันครั้งหมื่นครั้ง ความใสก็มากขึ้น

วิธีจะแก้คนที่ทำดวงปฐมมรรคยังไม่ใส ก็ใช้แก้ด้วยเอามนุษย์เข้าไปเดินเครื่องเสียเอง บังคับให้เครื่องทวีความเร็วหนักขึ้น จนวินาทีหนึ่งนับความหมุนเวียนของเครื่องไม่ถ้วนว่ากี่หมื่นกี่แสน แล้วดวงก็จะแจ่มใสขึ้นเพราะความหมุนเร็ว

๑. ถ้าสาวเครื่องไปพบธาตุธรรมที่บังคับเครื่องเดินในกายนั้นดำก็เป็นเครื่องและดวงของภาคดำ ต้องเอากายมนุษย์ละลายสลักแลบระเบิดเข้าไปจนหมดธาตุธรรมภาคดำ เป็นธาตุธรรมภาคขาวแท้ ๆ จึงจะเอา เครื่องและดวงจึงจะเป็นของภาคขาวแท้

๒. เมื่อเดินเครื่องเป็นดวงแล้ว จงเดินเครื่องจักรที่ธาตุธรรมปรุงกันขึ้นสำเร็จเป็นกายทิพย์ คือกายทิพย์เกิดขึ้นเพราะมีธาตุมีธรรมชนิดหนึ่งปรุงขึ้น เป็นเครื่องจักรสำเร็จเป็นกายทิพย์ จะต้องการให้กายทิพย์ใสเท่าไรก็เอากายมนุษย์สาวเข้าไปบังคับเครื่องจักรให้หมุนทวีความเร็วหนักขึ้นดังกล่าวมาแล้วในข้อ ๑ นั้น หัวใจเครื่องจักรก็ดี ผู้บังคับเครื่องให้เดินก็ดี มีซ้อนกันอยู่มากต่อมากนับไม่ถ้วน จนสุดหยาบสุดละเอียดเหมือนกันหมดดังกล่าวมาแล้ว และที่จะกล่าวต่อไปข้างหน้าทุกเครื่อง

๓. เดินเครื่องจักรให้ดวงปฐมมรรคเกิดขึ้นในกายทิพย์ แล้วสาวเครื่องเข้าไปทำดวงให้ใสมากขึ้นดังกล่าว แล้วเดินเครื่องจักรในกายปฐมวิญญาณหยาบ เอากายมนุษย์เดินเครื่องจักรให้กายใสยิ่งขึ้น แล้วเดินเครื่องจักรให้ดวงปฐมมรรคเกิดขึ้นในกายปฐมวิญญาณหยาบเดินเครื่องให้ดวงใสยิ่งขึ้น แล้วเดินเครื่องจักรเสียเองให้หมุนทวีความเร็วหนักขึ้นไม่มีที่สุด จนให้กายธรรมเกิดขึ้น เอากายมนุษย์สาวเข้าในเครื่องจักรเข้าไปบังคับเครื่องเสียเอง ให้หมุนทวีความเร็วหนักขึ้นไม่มีที่สุด จนกายธรรมนั้นใสสะอาดบริสุทธิ์ดียิ่งกว่าเพชร หรือใสยิ่งกว่ากระจกส่องหน้าเถิด จงทำไปดังกล่าวมาแล้วในข้อ ๑-๒ นั้นทุกกายตลอดจนสุดกายหยาบสุดกายละเอียดเถิด

ทำวิชชาแบบนี้เรียกว่า **"ทำด้วยเครื่องสำเร็จ"** เหมือนเครื่องจักรในโลกใช้ทำอะไรต่าง ๆ ก็ได้ฉะนั้น คือธาตุธรรมปรุงกันขึ้นเป็นเครื่องจักรแม้ร่างกายก็เรียกว่าสรีรยนต์ ดังบาลีว่า *สรีรยนฺตํ จตุจกฺกํ นวทฺวารํ ขมนียํ เต ภิกฺขุ* ดังนี้เป็นตัวอย่าง ศูนย์ของหัวใจเครื่องก็ดี ศูนย์ของผู้บังคับเครื่องจักรให้เดินก็ดี ล้วนแต่ซ้อนทับทวีกันอยู่ในกลางของกลาง ๆ

เข้าไปทุกที ไม่มีถอยหลังกลับ นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ดับหยาบไปหาละเอียดหนักเข้าทุกที ๆ ไม่มีที่สุด เป็น**เถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ทวีขึ้นทุกที เป็นรบ เป็นทำงาน เป็นตรวจงาน เป็นอดีต อนาคต ปัจจุบัน เป็นกายเดียว** แล้วพิสดารกายไป**ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งมนุษย์ ผู้เลี้ยงมนุษย์ ทั้งวงศ์สายขาว สายกลาง สายดำ ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผย**

กำเนิดเดิมของกาย

กำเนิดเดิมของกายปฐมวิญญาณละเอียด กำเนิดเดิมของกายปฐมวิญญาณละเอียดนั้น เป็นจุดเล็กใสสะอาด มีสัณฐานกลม

ชั้นในกำเนิดมี **ธาตุธรรมมรรคปัญญา** หุ้มอยู่โดยรอบ แล้วมี **อวิชชานุสัย** หุ้มอยู่ชั้นนอก

ชั้นที่สองออกมามี **ธาตุธรรมมรรคจิต** หุ้มอยู่โดยรอบ แล้วมี **กามราคานุสัย** หุ้มอยู่ชั้นนี้

ชั้นที่สามออกมามี **ธาตุธรรมปฐมมรรค** หุ้มอยู่โดยรอบ แล้วมี **ปฏิฆานุสัย** หุ้มอยู่ชั้นนอก

เอากายมนุษย์ซ้อนสับทับทวีให้แน่นหนา แล้วเข้าไปบังคับเครื่องที่เดินเป็น **อวิชชานุสัย** นั้นให้เดินถอยหลังกลับ หลุดจากที่หุ้ม**มรรคปัญญา**เสีย มรรคปัญญาก็ผ่องใส ขยายส่วนใหญ่โตขึ้นเหมือนดวงพระจันทร์ในวันเพ็ญ พ้นจากเมฆแล้วย่อมสว่างจ้า แล้วเดินมรรคปัญญาให้ใสและใหญ่โตขึ้น แล้วเอากายมนุษย์เดินเครื่อง**กามราคานุสัย** ถอยหลังกลับให้หลุดพ้นจากมรรคจิตเช่นเดียวกัน มรรคจิตหลุดพ้นจากเครื่องหุ้มห่อผ่องใสขยายส่วนใหญ่ขึ้นตามต้องการ แล้วเดินเครื่องให้มรรคจิตใสและใหญ่โตหนักขึ้นเป็นลำดับ แล้วเอากายมนุษย์ทับทวีให้แน่นหนา เข้าไปบังคับเครื่อง**ปฏิฆานุสัย** ให้เดินถอยหลังกลับจนหลุดพ้นจากเครื่องหุ้มห่อ**ปฐมมรรค** แล้วก็ขยายตัวโตใหญ่และผ่องใสขึ้น แล้วเดินเครื่องให้ปฐมมรรคใสและใหญ่โตยิ่งขึ้นเป็นลำดับ

ธรรมกาย ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา ที่หลุดจากอนุสัย ๓ คือ กามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัย ดังที่กล่าวมานี้แหละ เป็น**กายธรรม** เป็นที่ประชุมของธรรม คือ

ก. **ปฐมมรรค เป็นเนื้อหนังที่แท้จริงรวบยอดกลั่นออกมาจากพระวินัยปิฎก**

ข. **มรรคจิต เป็นเนื้อหนังที่แท้จริงรวบยอดกลั่นออกมาจากพระสุตตันตปิฎก**

ค. **มรรคปัญญา เป็นเนื้อหนังที่แท้จริงรวบยอดกลั่นออกมาจากพระอภิธรรมปิฎก**

ที่เรียกว่า **"ธรรมกาย"** คือ**เนื้อหัวใจเป็นปฐมมรรค ดวงจิตเป็นมรรคจิต ดวงวิญญาณเป็นมรรคปัญญา** แล้วเดินเครื่องให้ธรรมกายใสและใหญ่โตขึ้น เครื่องทุกเครื่องนั้นซ้อนสับทับทวีอยู่ในหัวใจเครื่องในหัวใจเครื่อง ๆ ๆ เข้าไปข้างในทุกทีไม่ถอยหลังกลับ และผู้บังคับเครื่องหรือผู้เดินเครื่องก็มีประจำอยู่ทุกเครื่อง ซ้อนกันอยู่ในหัวใจเครื่องทุกเครื่อง ละเอียดเข้าไปเท่าไรก็ไม่สิ้นสุด คงมีใน ๆ เครื่องเข้าไปทุกทีไม่สิ้นสุด เมื่อเข้าใจกายปฐมวิญญาละเอียดเสียแล้ว กายอื่น ๆ ก็เหมือนกัน คือ

กำเนิดเดิมของกายรูปพรหม ๑๖ ชั้นเดิมนั้น

ชั้นในของกำเนิด **อธิปัญญา** หุ้มอยู่โดยรอบ แล้วมี **โมหะ** หุ้มอยู่ข้างนอกชั้นนี้โดยรอบ

ชั้นที่สองออกมา **อธิจิต** หุ้มอยู่โดยรอบ แล้วมี **ราคะ** หุ้มอยู่ข้างนอกของชั้นนี้โดยรอบ

ชั้นที่สามออกมา **อธิศีล** หุ้มอยู่โดยรอบ แล้วมี **โทสะ** อยู่

ข้างนอกชั้นนี้โดยรอบ

แล้วเอากายมนุษย์ซ้อนสับทับทวีให้แน่นหนา แล้วเข้าไปบังคับเครื่องของ**โทสะ ราคะ โมหะ** แต่ละเครื่อง ๆ ให้หมุนกลับถอยหลังหลุดพ้นออกจาก**อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา** ให้ใสและขยายส่วนใหญ่โตยิ่งขึ้น แล้วเดินเครื่องของฝ่ายอธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ให้ใสใหญ่โตยิ่งขึ้นเป็นลำดับดังกล่าวมาแล้ว

กำเนิดเดิมของกายทิพย์ ก็เดินเครื่องเช่นเดียวกัน คือ

ก. ชั้นในของกำเนิด **ปัญญา** หุ้มอยู่โดยรอบ แล้วมี **โมหะ** หุ้มอยู่ข้างนอกของชั้นนี้โดยรอบ

ข. ชั้นที่สองออกมามี **สมาธิ** หุ้มอยู่โดยรอบ แล้วมี **โลภะ** หุ้มอยู่ข้างนอกชั้นนี้โดยรอบ

ค. ชั้นที่สามออกมามี **ศีล** หุ้มอยู่โดยรอบ แล้วมี **โทสะ** หุ้มอยู่ข้างนอกชั้นนี้โดยรอบ

แล้วเอากายมนุษย์ทับทวีให้แน่นหนา เข้าไปบังคับเครื่องของ**โทสะ โลภะ โมหะ** แต่ละเครื่อง ๆ ให้หมุนกลับถอยหลังหลุดพ้นออกจากหุ้มห่อ**ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา**นั้นให้ใสสะอาดและใหญ่โตยิ่งขึ้น แล้วเดินเครื่องของศีล สมาธิ ปัญญา แต่ละเครื่องให้เดินเร็วแรงหนักขึ้น ๆ ให้ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ผ่องใสใหญ่โตยิ่งขึ้นเป็นลำดับดังกล่าวมาแล้ว

กำเนิดเดิมของมนุษย์ เดินเครื่องเช่นเดียวกัน คือ

ก. กำเนิดเดิมมี **ภาวนา** หุ้มอยู่โดยรอบ แล้วมี **มิจฉาทิฏฐิ** หุ้มอยู่ข้างนอกของชั้นนี้โดยรอบ

ข. ชั้นที่สองออกมามี **ศีล** หุ้มอยู่โดยรอบ แล้วมี **พยาบาท**

หุ้มอยู่ชั้นนอกของชั้นนี้โดยรอบ

ค. ชั้นที่สามออกมา **ทาน** หุ้มอยู่โดยรอบ แล้วมี **อภิชฌา** อยู่ชั้นนอกของชั้นนี้โดยรอบ

แล้วเอากายมนุษย์ซ้อนสับทับทวีให้แน่นหนาแข็งแรง แล้วสาวเข้าไปในหัวใจเครื่อง บังคับให้เครื่องของ**อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ** แต่ละเครื่อง ๆ ให้เดินถอยหลังกลับ หลุดพ้นออกจากการหุ้มห่อ**ดวงทาน ดวงศีล ดวงภาวนา**นั้นให้ใสและใหญ่โตยิ่งขึ้น แล้วเดินเครื่องของทาน ศีล ภาวนา แต่ละเครื่อง ๆ ให้เดินเร็วแรงหนักยิ่งขึ้น ๆ ให้ดวงทาน ดวงศีล ดวงภาวนาผ่องใสและขยายใหญ่โตยิ่งขึ้น ๆ เป็นลำดับดังกล่าวมาแล้วนี้เถิด

ตามนัยที่กล่าวมานี้เรียกว่า **เดินเครื่องละอียดไปหาหยาบ** คือ เดินเครื่องปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา ของกายธรรมลงไปหาเครื่องทาน ศีล ภาวนาของกายมนุษย์

ลำดับนี้จักกล่าววิธี**เดินเครื่องหยาบไปหาละเอียด** วิธีนี้ก็ไม่ต่างกับนัยก่อนเท่าไรนัก วิธีทำคือเดินเครื่องของกายมนุษย์ กายทิพย์ กายพรหม กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรม ไปเป็นลำดับทีละกาย ๆ คือทำกายหยาบไปหากายละเอียด เครื่องก็เดินเครื่องหยาบตั้งแต่กายมนุษย์ขึ้นไปหาเครื่องละเอียดของกายธรรมดังกล่าวมาแล้ว คือ

เดินเครื่อง ภาคชั่ว-ดี

ภาคชั่วได้แก่ อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ โลภะ โทสะ โมหะ ราคะ โทสะ โมหะ กามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัย ให้ขยายออกจากการหุ้มห่อหลุดพ้นจากภาคดี

ภาคดี คือ ทาน ศีล ภาวนา ศีล สมาธิ ปัญญา อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา แล้วเดินเครื่องภาคดี คือ เฉพาะเครื่อง ๆ ให้ภาคดีขยายตัวใหญ่โตผ่องใสยิ่ง ๆ ขึ้นไปเป็นลำดับ เหมือนดอกไม้ที่พ้นจากเครื่องหุ้มห่อแล้วคลี่ขยายกลีบบานฉะนั้น

ภพสาม

ภพสาม

หมายถึง กามภพ รูปภพ และอรูปภพ

กามภพ เป็นภูมิสำหรับสัตว์ที่ยังเกี่ยวข้องในกาม ได้แก่ ภพทิพย์ ภพมนุษย์ และภพอบายภูมิทั้ง ๔ คือ เปรต อสุรกาย นรก และสัตว์เดียรัจฉาน

รูปภพ เป็นภูมิสำหรับรูปพรหมทั้ง ๑๖ ชั้น

อรูปภพ เป็นภูมิสำหรับอรูปพรหมทั้ง ๔ ชั้น

ตรวจดู**ภพมนุษย์**ให้ทั่วภูเขาพระสุเมรุ ดูทวีปทั้ง ๔ ดูลักษณะคนในทวีปไหนเป็นอย่างไร แล้วดูขอบจักรวาล ดูน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ ดูสภาพต่าง ๆ ของพื้นพิภพมนุษย์ให้ทั่วแล้ว จึงดูพื้นพิภพสวรรค์ ๖ ชั้น ดูสมบัติของเทวดาชั้นนั้น ๆ แล้วถามดูบุญ บุพพกรรมอะไรที่เขาทำบุญไว้ จึงได้สมบัติเช่นนี้ แล้วตรวจดูชั้นรูปพรหม ๑๖ ชั้น เอาเห็น จำ คิด รู้ ซ้อนเข้ากับของพรหมเหล่านั้น แล้วถามดูบุพพกรรมของภพสามชั้น จงตรวจดูอะไรต่ออะไรต่าง ๆ นานาเถิด แล้วตรวจดูเครื่องจักรย่อยที่เดินอยู่ทั่วกายมนุษย์ เครื่องจักรอยู่ในศูนย์กลางกำเนิดของมนุษย์ แล้วมีเครื่องจักรใหญ่ ๆ แต่แก่กว่าละเอียดกว่า ซ้อนอยู่ในเข้าไปทุกที **หลักของวิชชาการสะสางธาตุธรรมนี้ ของใหญ่ซ้อนอยู่ในของเล็กเสมอไป** เหมือนอากาศเป็นของละเอียด ต้องซ้อนอยู่ข้างในของเล็ก เช่น โบสถ์ ตึก และบ้านเรือน เป็นต้น **ส่วนสภาพของโลกนั้นตรงกันข้าม ของเล็กต้องซ้อนอยู่ในของใหญ่เสมอไป** เครื่องจักรนั้น ๆ ก็มีหัวใจเครื่องจักร ในหัวใจเครื่องจักรก็มีผู้บังคับเครื่องจักร

ในหัวใจผู้บังคับเครื่องจักรก็มีเครื่องจักรอีก ในหัวใจเครื่องจักรก็มีผู้บังคับเครื่องต่อ ๆ ไปอีก ละเอียดหนักเข้าไปทุกทีจนสุดละเอียดของเครื่องและผู้บังคับเครื่อง จงดูเครื่องที่เขาบังคับให้เดินสุดละเอียดกลางกำเนิดนั้น แล้วดูเครื่องย่อยที่อาศัยเครื่องใหญ่ ซึ่งเดินไปทั่วกายและมีผู้บังคับเครื่องอยู่ภายในหัวใจเครื่องทุกเครื่อง ผู้บังคับนั้นถ้าฝ่ายดำก็เดินเครื่องเอาความชั่วและโรคภัยไข้เจ็บใส่ในเครื่อง บังคับให้มนุษย์ได้รับทุกข์ต่าง ๆ ถ้าเป็นเครื่องของฝ่ายขาว ๆ ก็บังคับเครื่องเอาความดีและความสุขต่าง ๆ ใส่เข้าไปในเครื่อง บังคับมนุษย์ให้ได้รับความสุขต่าง ๆ **เครื่องในกายมนุษย์คนหนึ่ง ๆ ก็เป็นเครื่องย่อยจากเครื่องใหญ่ของภพมนุษย์ คือ ในศูนย์กลางภพมนุษย์นั้นมีเครื่องใหญ่ตั้งอยู่ศูนย์กลางภพ เครื่องใหญ่นี้สำหรับบังคับเครื่องย่อย ๆ แจกจ่ายไปตามกายมนุษย์เฉพาะคนหนึ่ง ๆ** ถ้ามนุษย์ประพฤติชั่วภาคดำเขาบังคับเครื่อง ถ้ามนุษย์ประพฤติดีภาคขาวบังคับเครื่อง ถ้ามนุษย์ประพฤติเป็นกลาง ๆ ไม่ดีไม่ชั่ว ภาคกลางบังคับเครื่อง **สุดแต่ภาคไหนละเอียดเข้าไส้ได้ก็บังคับได้ก่อน**

ส่วนในสวรรค์ ๖ ชั้นที่เป็น**เทวดาตนหนึ่ง ๆ ก็มีเครื่องเดินและมีผู้บังคับเช่นเดียวกับพวกมนุษย์ไปทุกชั้น** และมีเครื่องใหญ่สำหรับกามภพ ๖ ชั้น เครื่องหนึ่งอยู่ในไส้กลางกำเนิดของกามภพ สำหรับแจกจ่ายทั่วไปทุกเครื่อง ทั้งเครื่องใหญ่และเครื่องย่อยในกายมนุษย์และกายเทวดา ๖ ชั้นนั้น ผู้บังคับเครื่องทุกเครื่อง ๆ นั้น ถ้าในไส้สุดละเอียดเป็นของดำ ภาคดำก็บังคับให้ทำชั่วและมีกิเลสต่าง ๆ ถ้าในไส้สุดละเอียดเป็นของขาว ภาคขาวก็บังคับให้ทำดีและมีศีล สมาธิ ปัญญาล้วนแต่ภาคดีทั้งนั้น

ส่วนรูปพรหม ๑๖ ชั้นและอรูปพรหม ๔ ชั้น ก็มีเครื่องใหญ่เครื่องย่อย มีผู้บังคับเครื่องใหญ่เครื่องย่อยเช่นเดียวกันกับพวกมนุษย์ทุกชั้น ต่างแต่ชั้นสุทธาวาส ๕ ชั้นนั้นเป็นชั้นโลกุตตระ เครื่องและผู้บังคับเครื่องบังคับตามภูมิตามชั้นของพระอนาคามี ซึ่งเป็นพระอริยเจ้าที่ละสังโยชน์เบื้องต่ำ ๕ ได้แล้ว คือ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส ปฏิฆะ และกามราคะ* ไม่เหมือนปุถุชน

ภพสามนี้มีเครื่องใหญ่เครื่องหนึ่งอยู่ในไส้ศูนย์กลางของภพสาม เครื่องใหญ่นี้เป็นประธานของเครื่องย่อย ๆ ทั้งสามภพ เครื่องใหญ่นี้เดินแล้วก็บังคับเครื่องย่อย ๆ อื่น ๆ ตลอดทั้งสามภพหมดทุก ๆ เครื่องให้เดินตามเหมือนกระแสคลื่นวิทยุ เมื่อเปิดเครื่องใหญ่ขึ้นแล้วก็จ่ายกระแสคลื่นไปตามเครื่องรับวิทยุอื่น ๆ ทั่วไปฉะนั้น

อบายภูมิ

ไปอบายภูมิ ไปดูรูปร่างพวก**อสุรกาย เปรต** และที่อยู่ของเขาสองพวกนี้อยู่ที่ในพื้นมนุษย์นี้ แต่เป็นที่ลับ และมนุษย์ไม่ค่อยเห็น เอากายมนุษย์สาวเข้าไปในไส้กำเนิดของกายพวกนั้น เข้าไปดูเครื่องจักรที่ภาคดำบังคับเครื่องให้เป็นอสุรกายและเปรตนั้น ๆ และเขาเอาบาปใส่เข้าในเครื่องจักรให้แล่นไปในเครื่องจักรนั้น เหมือนกระแสไฟฟ้าแล่นไปตามสาย แล่นซาบซ่าน เอิบ อาบ ซึม ซาบ ปน เป็น สวม ซ้อน

---

*เครื่องและผู้บังคับเครื่องของพระอริยเจ้าตั้งแต่พระโสดาบันจนถึงพระอรหัต ก็มีเครื่องและผู้บังคับเครื่องประจำของท่านตามภูมิธรรมที่ท่านได้บรรลุมรรคผลเป็นชั้น ๆ ไป

ร้อยไส้ อยู่ทั่วสรีรกายของอสุรกายและเปรตนั้น ๆ ล้วนแต่เป็นตัวทุกขเวทนาทั้งสิ้น เผาผลาญอยู่เสมอ ดุจดังว่าไฟเผาอยู่เป็นนิตย์ เพราะบาปที่ภาคดำเขาส่งมาในเครื่องจักรนั้น ส่วนพวก**นรก**และพวก**สัตว์เดียรัจฉาน** ภาคดำก็เดินเครื่องบังคับ และส่งผลบาปให้แล่นเป็นกระแสตามเครื่องจักรนั้น ๆ เช่นเดียวกับพวกอสุรกายและพวกเปรตเหมือนกัน แต่เบากว่า ส่วน**มนุษย์**นั้น ถ้า**ทุกข์**ก็ภาคดำเขาบังคับเครื่องเดินเครื่องส่งบาปแล่นมาเป็นกระแสในเครื่องนั้น ๆ ถ้า**สุข**ก็ภาคขาวบังคับเครื่องเดินเครื่อง ส่งบุญเป็นกระแสแล่นมาในเครื่อง เหมือนไฟฟ้าแล่นไปตามสายฉะนั้น ในคราใด**ไม่สุขไม่ทุกข์** ก็ภาคกลางเขาบังคับเครื่องให้ไม่สุขไม่ทุกข์ แล่นมาเป็นกระแสในเครื่องนั้นจึงเฉย ๆ ไม่ทุกข์ไม่สุข

นรกใหญ่ ๘ ขุม คือ

๑. สัญชีวนรก
๒. กาลสูตนรก
๓. สังคาตนรก
๔. โรรุวนรก
๕. มหาโรรุวนรก
๖. ตาปนรก
๗. มหาตาปนรก
๘. อเวจีมหานรก

นรก ๘ ขุมใหญ่นี้ ขุมหนึ่ง ๆ มีอุสสทนรกเป็นบริวารล้อมรอบนรกอยู่ ๔ ด้าน ๆ ละ ๔ ขุมเป็น ๑๖ ขุม แล้วมียมโลกนรกตั้งในทิศทั้ง ๔ ทิศละ ๑๐ ขุม เป็น ๔๐ ขุม นรกใหญ่ ๘ ขุม

เหล่านี้ ขุมหนึ่ง ๆ จึงมีบริวาร ๕๖ ขุม เหมือนกันทั้ง ๘ ขุม

สัตว์นรกนั้นภาคดำเขาบังคับเครื่องเดินเครื่องให้เป็นสัตว์นรก แล้วเอาบาปใส่เข้าไป เดินเครื่องจักรส่งกระแสแล่นมาด้วยเครื่อง แรงบ้าง อ่อนบ้าง ตามแต่ทุกขเวทนาหนักเบา หมุนเวียนอยู่ไม่ขาด เมื่อเอากายมนุษย์สาวเข้าไปบังคับเครื่องให้หยุดเสีย สัตว์นรกก็พ้นจากทุกข์ แล้วเดินเครื่องภาคขาว เอาบุญอัดส่งเข้าไปในกำเนิดศูนย์บุญให้เต็ม แล้วเดินเครื่องเห็น จำ คิด รู้ สัตว์นรกนั้นจะให้ไปเกิดที่ใดแห่งใดก็ได้ ต้องอัดเข้าศูนย์ธรรมกายของเราแล้วเข้าศูนย์นิพพาน ภพน้อย ภพใหญ่ เดินเครื่องทับทวี จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวีไม่ถอยหลังกลับ จนสุดหยาบสุดละเอียด พลิกธาตุพลิกธรรมให้เป็นภาคขาว แล้วกลั่นธาตุธรรมให้ใสสะอาด แล้วเชื่อมเสริมกลั่นธาตุธรรมนั้นให้สะอาดบริสุทธิ์ดีแล้ว ส่งให้ไปเกิดในที่นั้น ๆ ตามต้องการ เอาเห็น จำ คิด รู้ ของเราเข้าไปซ้อนเห็น จำ คิด รู้ ของสัตว์นรกพวกนั้น แล้วถามถึงเวทนาและบุพพกรรมของเขา และถามเหตุการณ์อย่างอื่น ๆ อีกตามต้องการ ถ้าจะดูเครื่องจักรที่เขาเดินบังคับอยู่ ต้องเอากายมนุษย์สอดเข้าไปในหัวใจเครื่องจักร ซึ่งตั้งอยู่ในกลางกำเนิดของเขานั้น ๆ แล้วสาวเข้าไปเป็นลำดับทุกทีไม่ถอยหลังกลับ

การปกครองธาตุธรรมในภพสาม

วิธีดูเครื่องความเป็นอยู่ของมนุษย์ ของทิพย์ ของรูปพรหม ของกายปฐมวิญญาณละเอียด ของกายธรรม จงเข้าไปในศูนย์กลางกำเนิดของกายนั้น ๆ จะเห็นเครื่องเดินติดต่อกันมาเป็นลูกโซ่ ตั้งแต่เครื่องใหญ่ประจำภพน้อยเป็นต้นมา ตลอดถึงเครื่องย่อย ๆ ที่เดิน

หล่อเลี้ยงอวัยวะไปทั่วทุกขุมขนของกายนั้น ๆ กายหนึ่ง ๆ ก็มีเครื่องประจำเฉพาะกายนั้น ๆ เครื่องหนึ่ง ๆ ทุกกาย ต้นเครื่องใหญ่อยู่ที่ศูนย์กลางภพน้อย ปลายเครื่องมีอยู่ทั่วอวัยวะทุกขุมขนเหมือนกันทุกกาย ตั้งแต่กายมนุษย์จนถึงกายธรรม เครื่องหล่อเลี้ยงความเป็นอยู่เหล่านี้ ภาคดำเขาเป็นผู้เดินเครื่องบังคับเครื่องประจำ แต่ภาคขาวละเอียดกว่าก็เดินเครื่องบังคับเครื่องให้มาทางดีเสียเอง รื้อเครื่องทำลายเครื่องของภาคดำเสีย แล้วทำวิชชาประกอบเครื่องปรุงเครื่องเป็นของภาคขาวขึ้นใหม่ ทำวิชชาแก้ไขโดยรื้อเครื่องทำลายเครื่องของภาคดำ แล้วปรุงเครื่องขึ้นใหม่เช่นนี้เสมอไปไม่ขาดสาย ตั้งแต่เครื่องใหญ่ในศูนย์กลางภพน้อยตลอดถึงเครื่องในโลกันตร์ ภาคขาวคอยแก้ไขไม่ขาดสาย ในเครื่องหล่อเลี้ยงความเป็นอยู่หรือให้เป็นอยู่นั้น ภาคดำเขาเอาสมบัติใส่เข้าเครื่องเดินเครื่องบังคับเข้ากลางศูนย์กำเนิดของกายนั้น ให้เอิบ อาบ ซึม ซาบ ปน เป็น สวม ซ้อน ร้อยไส้ ไปด้วยสมบัติและคุณสมบัติที่ดีชนิดต่าง ๆ เช่น ให้ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข มีทรัพย์สมบัติ เป็นคนรู้ คนฉลาด มีวิชาความรู้ มีคุณวุฒิต่าง ๆ นานา และคุณงามความดีต่าง ๆ อีกเป็นอเนกประการ เหล่านี้เรียกว่า **สมบัติ** ส่วน**คุณสมบัติ**นั้น คือ**ความสุขกาย สุขใจ อันเป็นตัวผลซึ่งเนื่องมาจากสมบัติเป็นตัวเหตุนั้น ๆ** เดินเครื่องหล่อเลี้ยงให้เป็นอยู่ **แต่อยู่ในความปกครองของภาคดำ** เขาจะพลิกกลับสมบัติและคุณสมบัติที่กล่าวมาแล้วนั้น ๆ ให้เป็นโทษเป็นพิษเป็นภัยเมื่อไรก็ได้ ไม่เหมือนภาคขาว ภาคขาวนั้นสมบัติและคุณสมบัติเหล่านี้ไม่มีโทษ มีแต่คุณและความเจริญรุ่งเรืองฝ่ายเดียว ไม่แปรผันไปเป็นฝ่ายชั่วต่ำช้าเลวลงได้ ภาคขาวบังคับเครื่องเดินเครื่องของเขาให้เดินถอยหลัง แก้ไขให้หลุดจาก

เครื่องของเขา และรื้อเครื่องทำลายเครื่องของเขาให้สิ้นเชื้อ แล้วปรุงเครื่องของภาคขาวขึ้นใหม่ เดินเครื่องบังคับเครื่องเสียเอง เอาแต่ฝ่ายดีภาคเดียว แล้วเดินเครื่องอัดสมบัติและคุณสมบัติ อัดบุญศักดิ์สิทธิ์ ทับทวีจองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวีไม่ถอยหลังกลับ เป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนหลายชนชั้นเท่า นับเป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด เป็น ๑ จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวีไปอีกไม่ถอยหลัง ทำไปเช่นนี้ทุก ๆ กาย ตั้งแต่กายมนุษย์ตลอดถึงกายธรรม กายทุกกายก็จะเต็มแน่นไปด้วยสมบัติ คุณสมบัติและบุญศักดิ์สิทธิ์ **เครื่องของภาคดำอันเป็น กิเลสฝ่ายสมบัติของภาคดำก็จะหักสะบั้นไปทันที คือ อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ โลภะ โทสะ โมหะ ราคะ โทสะ โมหะ กามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัย**

สมบัติของภาคขาว คือ **ทาน ศีล ภาวนา ศีล สมาธิ ปัญญา อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดา สกิทาคา อนาคา อรหัต ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เข้านิโรธ ตรัสรู้ในนิโรธ** เหล่านี้เป็นสมบัติ คุณสมบัติและบุญอันศักดิ์สิทธิ์ของภาคขาว ภาคขาวก็จะทวีเพิ่มพูนไพบูลย์ขึ้น นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนสำหรับกายนั้น ๆ ตั้งแต่กายมนุษย์ตลอดถึงกายธรรมและสุดหยาบสุดละเอียดทุกกาย

ชั้นอบายภูมิ ๔ คือ เปรต อสุรกาย สัตว์เดียรัจฉาน นรก ทั้งขุมใหญ่และบริวารก็ดี นรกโลกันตร์ก็ดี ล้วนแต่มีเครื่องเดินทั้งนั้น คือ**ภาคดำเขาบังคับเครื่องให้ปฏิบัติตามความชั่ว ตามพระไตรปิฎกของเขา คือ อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ โลภะ โทสะ โมหะ ราคะ โทสะ โมหะ กามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัย** เขาเดินเครื่อง

อัดบาปเหล่านี้ไปเป็นลำดับ ๆ เมื่อถึงการอันสมควรแล้ว ศูนย์บาปก็ดึงดูดไปเกิดในนรกอบายภูมินั้น ๆ แล้วเขาก็เอาบาปอัดใส่เข้าในเครื่องแล้วเดินเครื่องเอาทุกข์อันเป็นผลของบาปเข้าที่ศูนย์กำเนิดสัตว์ที่เกิดในอบายภูมินั้น ๆ ให้ทุกขเวทนา เอิบ อาบ ซึม ซาบ ปน เป็น สวม ซ้อน ร้อยไส้ แล่นไปทั่วสรีรกายของสัตว์นั้น ๆ ก็เสวยทุกขเวทนาไปกว่าจะสิ้นสุด ถ้าบาปมากเขาก็เดินเครื่องแรงกล้าหนักเข้า ถ้าบาปน้อยเขาก็เดินเครื่องอ่อนเพลาช้าลง ถ้าบาปปานกลางเขาก็เดินเครื่องอย่างกลาง ๆ ไม่เร็วนักไม่อ่อนช้านัก เมื่อจะพ้นทุกข์ภาคขาวก็ต้องแก้ไขเข้าไปบังคับเครื่องจักรเดินหมุนขวาเสียเอง สัตว์นั้นจึงจะพ้นทุกข์นั้น

วิธีช่วยสัตว์นรก

วีธีช่วยสัตว์นรกและพวกอบายภูมิให้พ้นทุกข์นั้น ให้เอากายมนุษย์ของเขาทับทวีกับกายมนุษย์และกายพระพุทธเจ้าทั้งภพน้อยภพใหญ่ กลั่นให้สะอาดเข้าอยู่ในกายต้นธาตุมนุษย์และต้นธาตุนิพพานแล้วเดินเครื่องบังคับเครื่องของภาคดำทุก ๆ เครื่อง ตั้งแต่ต้นเครื่องตลอดปลายเครื่อง บังคับให้เดินถอยหลัง แล้วให้หยุดเครื่องหมดทุกเครื่อง แล้วรื้อเครื่องทำลายเครื่องของภาคดำเหล่านั้นเสียให้หมดแล้วประกอบวิชชาปรุงเครื่องตั้งขึ้นใหม่ให้เป็นของภาคขาวล้วน ๆ แล้วเข้าไปเดินเครื่องและบังคับเครื่องให้หมุนเวียนไปทางขวาของภาคขาวอัดสมบัติและคุณสมบัติ แล้วอัดบุญศักดิ์สิทธิ์ ทับทวี จองถนน พิสดารปาฏิหาริย์ ทับทวีไม่ถอยหลังกลับ เป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืดนับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนหลายชนชั้นเท่า นับเป็น ๑ จองถนนปาฏิหาริย์ พิสดาร ทับทวีไปอีกไม่ถอยหลังกลับ ทำไปจนสุดหยาบ

สุดละเอียดทับทวีไป กายนรกก็ดี กายพวกอบายภูมิก็ดี ก็ย่อมจะพ้นทุกข์ เพราะอัดบุญศักดิ์สิทธิ์เต็มหมดทุกกาย ครั้นแล้วเดินเครื่องตั้งดวงปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดา สกิทาคา อนาคา อรหัต ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าเข้านิโรธ ตรัสรู้ในนิโรธไปหมดทุกกายที่พ้นจากนรกและพ้นจากอบายภูมิ เป็นมนุษย์ แล้วส่งไปให้ฟังพระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้าโคดมผู้เป็นเจ้าของศาสนา ได้ฟังท่านเทศนาแล้วก็จะสำเร็จมรรคผลนิพพาน ได้มนุษยสมบัติ สวรรคสมบัติ นิพพานสมบัติ ไปตาม ๆ กันดังนี้

เครื่อง

เครื่องของมนุษย์

เครื่องของมนุษย์นั้นซ้อนอยู่ในกำเนิดดังนี้ คือ

๑. ชั้นนอกเป็นเครื่องเห็น เครื่องจำ เครื่องคิด เครื่องรู้

๒. ชั้นที่ ๒ เข้าไปเป็นเครื่องบังคับกาย เครื่องบังคับวาจา เครื่องบังคับใจ อยู่ในหัวใจของข้อที่ ๑

๓. ชั้นที่ ๓ เข้าไปเป็นเครื่องบังคับอากาศโลก เครื่องบังคับขันธโลก เครื่องบังคับสัตวโลก อยู่ในหัวใจเครื่องข้อที่ ๒

๔. ชั้นที่ ๔ เข้าไปเป็นเครื่องบังคับกามภพ คือ ภาคดำเขาเอากามใส่เครื่องเข้า แล้วเดินเครื่องกามเข้าที่กลางกำเนิดสัตวโลก ให้กามเอิบ อาบ ซึม ซาบ ปน เป็น สวม ซ้อน ร้อยไส้ ไปทั่วกายของสัตว์กามภพ สัตว์ก็เอิบ อาบ ซึม ซาบ ปน เป็น สวม ซ้อน ร้อยไส้ อยู่ด้วยรสของกาม เครื่องนี้อยู่ในหัวใจเครื่องข้อที่ ๓

๕. ชั้นที่ ๕ เข้าไปเป็นเครื่องบังคับรูปพรหม ๑๖ ชั้น ภาคดำเขาเอาองค์แห่งฌานทั้ง ๕ ใส่เข้าในเครื่องแล้วเดินเครื่องนั้นให้ฌานเข้าที่กำเนิดรูปพรหมนั้น ๆ แล้วเดินเครื่องให้องค์ฌานเอิบ อาบ ซึม ซาบ ปน เป็น สวม ซ้อน ร้อยไส้ เป็นสุขอยู่ในองค์ฌานนั้น เครื่องนี้อยู่ในหัวใจเครื่องข้อที่ ๔

๖. ส่วนเครื่องบังคับอรูปพรหมก็ดี เครื่องบังคับพระนิพพานก็ดี ก็มีนัยเหมือนดังกล่าวมาแล้ว ถ้าอรูปพรหมก็เอาอรูปฌานใส่เครื่องบังคับ ถ้าพระพุทธเจ้าในนิพพานก็เอานิโรธใส่เครื่องบังคับ แล้วเดินเครื่องดังกล่าวมาแล้ว

เครื่องที่กล่าวมานี้เป็นสังเขป พอเป็นตัวอย่าง ถ้าจะพิสดารเครื่องออกไปให้มากเท่าไรก็ได้ทั้งนั้น ตามแต่ผู้มีปัญญาจะให้พิสดารเถิด แต่ก็ซ้อนเข้าไปข้างในเป็นชั้น ๆ เข้าไปทุกที ทั้งเครื่องและผู้บังคับเครื่องนั้น ๆ

เครื่องของสัตว์

เครื่องของสัตว์พวกหนึ่ง ๆ ก็มีเครื่องต่าง ๆ ประจำเหมือนกันหมด เช่น พวกมนุษย์ก็มี

๑. เครื่องในกำเนิดของมนุษย์

๒. เครื่องอากาศโลก เครื่องขันธโลก เครื่องสัตวโลก และโลกมนุษย์ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องข้อ ๑

๓. เครื่องอยู่ศูนย์กลางภพของภพมนุษย์ ซ้อนอยู่หัวใจเครื่องข้อที่ ๒

ทุก ๆ โลกต่างก็มี ๓ เครื่องเหมือนกันหมดทุกชั้นทุกภพ ทั้งนรก สวรรค์ อายตนนิพพาน แต่ทว่าเดินติดต่อโยงเนื่องถึงกันเป็นลูกโซ่เป็นอันเดียวกันหมดทั้งนั้น แล้วมีเครื่องใหญ่เป็นที่รวบยอดเครื่องเหล่านั้น อยู่ในศูนย์กลางภพน้อย เป็นต้นเป็นประธานของเครื่องตลอดภพน้อย ส่วนผู้บังคับเครื่องทุกเครื่องนั้นเป็นภาคดำประจำอยู่เดิม แต่ถ้าภาคขาวละเอียดกว่าเข้าไส้ได้ ก็บังคับเครื่องทุกเครื่องเป็นภาคขาว ถ้าภาคไหนบังคับเครื่องก็เอาพระไตรปิฎกของภาคนั้นเดินเครื่องบังคับเห็น จำ คิด รู้ และกาย วาจา ใจ ของสัตวโลกให้เป็นไปตามอำนาจสิทธิของตนด้วยบุญศักดิ์สิทธิ์ หรือบาปศักดิ์สิทธิ์ตามหน้าที่ของภาคนั้น

ผู้บังคับเครื่อง

ผู้บังคับเครื่องนั้นถ้าภาคดำละเอียดกว่าเข้าอยู่ในไส้สุดละเอียดได้ก็บังคับบัญชาให้เป็นไปทางฝ่ายชั่ว ถ้าภาคขาวละเอียดกว่าอยู่ในไส้สุดละเอียดได้ก็บังคับบัญชาให้เป็นไปทางฝ่ายดี เป็นเช่นนี้เหมือนกันหมดทุกเครื่อง ไม่ว่าเครื่องใหญ่ เครื่องย่อยเหมือนกันไปหมดทุกเครื่อง สวรรค์ ๖ ชั้นสูงเท่า ๆ กันทุกชั้น ๆ ละ ๔๒,๐๐๐ โยชน์ พรหม ๒๐ ชั้นสูงเท่า ๆ กันทุกชั้น ๆ ละ ๕,๕๕๐,๐๐๐ โยชน์ วัดขอบอเวจีขึ้นไปถึงขอบอรูปพรหมเนวสัญญานาสัญญายตนะ สูงหนึ่งร้อยกับสิบล้านโยชน์เศษ สิบเอ็ดล้านไม่ถึง นี้วัดโดยสายดำเขาย่อลงมา ถ้าวัดโดยเต็มส่วนจะเพิ่มขึ้นกว่านี้อีกร้อยเท่า อายตนนิพพาน ภพสาม โลกันตร์มีชั้นละ ๓ พวกทุก ๆ ชั้น คือจัดเป็นหีนะ(เลว) มัชฌิมา ปณีตะ(ประณีต) กว่ากัน ถ้าพระนิพพานในอายตนะเดียวกันก็จัดธาตุแก่อ่อนกว่ากันเป็นสูง ปานกลาง ต่ำ กว่ากันตามลำดับ ถ้าพวกพรหม ๒๐ ชั้น ๆ เดียวกันก็จัดฌาน เป็นหีนะ มัชฌิมา ปณีตะ กว่ากัน ถ้าเป็นมนุษย์ก็จัดฐานะความเป็นอยู่ เป็นหีนะ มัชฌิมา ปณีตะ กว่ากัน ถ้าพวกอบายภูมิ ๔ ชั้น ๆ เดียวกันก็จัดทุกขเวทนาที่เขาได้รับผลนั้นเป็นหีนะ มัชฌิมา ปณีตะกว่ากัน

อายตนนิพพานอยู่สูงจากภพสามขึ้นไป ๓ เท่า โลกันตร์นรกอยู่ต่ำจากภพสามลงไป ๓ เท่า ธรรมที่ให้เกิดมาเป็นมนุษย์นั้นคือ กายกรรม ๓ วจีกรรม ๔ มโนกรรม ๓ พระนิพพานเอากรรมบถ ๑๐ ประการนี้ใส่ในเครื่อง เดินเครื่องส่งมาให้เกิด เมื่อตรวจดูเครื่องจักรของภพสามแล้ว จงดูเครื่องจักรที่เขาเดินเครื่องอยู่ในอายตนนิพพานซึ่งอยู่ขอบภพข้างบน และเครื่องในโลกันตร์นรก ซึ่งอยู่ขอบภพข้างล่าง

ผู้ปกครองเครื่อง

ผู้ปกครองเครื่องใหญ่ที่เป็นประธานในศูนย์กลางภพนี้ที่กล่าวมาในข้อ ๑ นั้น คือ พระนิพพานองค์แรกของภพนี้เป็นผู้ปกครององค์แรก ต่อมาถ้าพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๒-๓-๔-๕ เกิดขึ้นในอายตนนิพพานมากเท่าไร องค์แรกนั้นก็สอนวิชชาให้เป็นลำดับทุกองค์ แล้วให้ช่วยกันปกครองภพนี้ด้วยกันทุกองค์ แต่อยู่ในธาตุธรรมที่เป็นกลางเพราะมีฤทธิ์มาก ภาคขาวผู้ปกครองเครื่องทุกเครื่องล้วนแต่เป็นพระพุทธเจ้าทั้งนั้น แต่ถ้าภาคดำเขาสอดละเอียดเข้ามาอยู่ในไส้ได้ เขาก็เดินเครื่องเป็นภาค**อกุสลาธัมมา** คือมนุษย์จะทำก็ดี จะพูดก็ดี จะคิดก็ดี ก็ล้วนแต่ฝ่ายชั่วเป็นบาปอกุศลให้ผลเป็นทุกข์ไป ถ้าภาคขาวละเอียดกว่าเข้าอยู่ในไส้ละเอียดได้ ก็เดินเครื่องภาคขาว คือ**กุสลาธัมมา** มนุษย์นั้นจะทำก็ดี จะพูดก็ดี จะคิดก็ดี ล้วนแต่ฝ่ายดี เป็นกุศล ให้ผลเป็นสุขทุกอย่าง เครื่องภาคกลางคือ**อัพยากตาธัมมา** มนุษย์นั้น จะทำก็ดี จะพูดก็ดี จะคิดก็ดี ล้วนแต่เป็นฝ่ายกลาง ๆ ไม่ตกไป ฝ่ายดีหรือฝ่ายชั่ว ไม่เป็นกุศลและอกุศล คือไม่ชั่วไม่ดี เช่นจะทำ จะพูด จะคิด ในเรื่องเหล่านี้ จะอาบน้ำ กินอาหาร ยืน เดิน นั่ง นอน ถ่ายอุจจาระปัสสาวะ เป็นต้น ไม่ตกไปในกุศลและอกุศล เป็นอัพยากตาธัมมา กลาง ๆ ไม่ดีไม่ชั่ว

วิธีดูเครื่องและเดินเครื่อง

วิธีนี้ก็ให้ทำเหมือนดังที่กล่าวมาแล้ว ในการดูเครื่องและเดินเครื่องของมนุษย์ ต่างแต่ว่าเดินเครื่องในอายตนนิพพานนั้น ให้เอานิโรธซึ่งเป็นสุข เดินสุขนั้นใส่ในไส้เครื่องเดินเครื่อง ส่วนในโลกันตร์นรกนั้น เอา

บาปหนัก ๆ ที่เป็นมิจฉาทิฏฐิซึ่งเป็นทุกข์ เดินทุกข์ใส่ในไส้เครื่องเดินเครื่องเดินหมุนเวียนอยู่เสมอ เครื่องในอายตนนิพพานก็ดี ในโลกันตร์นรกก็ดี มีเครื่องใหญ่และเครื่องย่อย ๆ มีภาคขาว ภาคกลาง ภาคดำ เป็นผู้บังคับประจำอยู่ทุกเครื่อง เหมือนดังที่กล่าวมาแล้วในเครื่องของมนุษย์นั้น เครื่องใหญ่ที่เป็นประธานของเครื่องในอายตนนิพพานก็ดี ในภพสามก็ดี ในโลกันตร์นรกก็ดี ยังเป็นเครื่องย่อยของเครื่องที่เป็นใหญ่เป็นประธานกว่าเครื่องทั้งหมด จะดูเครื่องจงดูที่ศูนย์กลางภพนี้ จะเห็นเครื่องและผู้บังคับเครื่องนี้ เดินเครื่องบังคับเครื่องอื่น ๆ ทั้งเครื่องใหญ่เครื่องย่อย ๆ ให้เดินไปตามทุกเครื่องตลอดทั้งหมดภพน้อยนี้ทั้งสิ้น คือ

๑. เครื่องใหญ่อยู่ศูนย์กลางภพสาม ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องในข้อ ๒

๒. เครื่องใหญ่อยู่ศูนย์กลางภพแต่ละภพ คือ อายตนนิพพานก็ดี แต่ละภพของภพสามก็ดี ภพโลกันตร์ก็ดี เป็นเครื่องย่อยมาจากเครื่องใหญ่ในข้อ ๑ นั้น ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของเครื่องย่อยในข้อ ๓

๓. เครื่องใหญ่อยู่ศูนย์กลางกำเนิดสัตวโลก โลกันตร์นั้น ๆ เป็นเครื่องย่อยมาจากเครื่องใหญ่ศูนย์กลางภพแต่ละภพที่กล่าวมาในข้อ ๒ นั้น ซ้อนอยู่ในหัวใจของเครื่องย่อยในข้อ ๔

๔. เครื่องย่อย ๆ มีไปทั่วกายสัตวโลกนั้น เป็นเครื่องย่อยมาจากเครื่องใหญ่ที่ศูนย์กลางกำเนิดนั้นคือ

ก. เครื่องของจำ ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องเห็น

ข. เครื่องของคิด ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของจำ

ค. เครื่องของรู้ ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของคิด

ง. เครื่องของขันธ์ ๕ ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของรู้

จ. เครื่องของอายตนะ ๑๒ ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของขันธ์ ๕

ฉ. เครื่องของธาตุ ๑๘ ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของอายตนะ ๑๒

ช. เครื่องของอินทรีย์ ๒๒ ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของธาตุ ๑๘

ซ. เครื่องของอริยสัจจ์ ๔ ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของอินทรีย์ ๒๒

ฌ. เครื่องของปฏิจจสมุปบาท ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของอริยสัจจ์ ๔

ญ. เครื่องของศีล ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของปฏิจจสมุปบาทธรรม

ฎ. เครื่องของสมาธิ ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของศีล

ฏ. เครื่องของปัญญา ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของสมาธิ

วิธีแก้ตัวบุคคลให้ประพฤติดี

ถ้าจะแก้ตัวของเราก็ดีหรือคนอื่นก็ดี ให้ประพฤติดีเอาไว้ เว้นจากการประพฤติชั่วทางกาย วาจา ใจ จงเอากายมนุษย์กลั่นให้ใสสะอาดแล้วเข้าไปอยู่ในไส้สุดละเอียด เข้าไปบังคับเครื่องจักรเสียเอง ให้เครื่องเดินตามชอบใจของเรา คือเดินเครื่องภาคดำที่เป็นฝ่ายชั่ว คือบาปนั้นบังคับให้เดินช้าถอยหลังเสีย เหมือนเครื่องยนต์เรือยนต์ที่เครื่องถูกบังคับให้เดินช้าถอยหลัง ย่อมจะห่างจากที่จะไปถึงฉะนั้น แล้วบังคับเครื่องภาคขาวให้เดินเร็วและละเอียดหนักยิ่งขึ้นไปไม่ถอยหลังกลับ

แล้วเอาธรรมของภาคขาวใส่ในเครื่องเดิน คือทาน ศีล ภาวนา ซึ่งเป็นธรรมฝ่ายดีสำหรับกายมนุษย์ เดินเครื่องถอยหลังสะเดาะธรรมฝ่ายอกุศลสำหรับกายมนุษย์ออกเสียจากเห็น จำ คิด รู้ เดินเครื่องฝ่ายดีทับทวีไม่ถอยหลังกลับจนสุดหยาบสุดละเอียด จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี เป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ๆ แล้วกลับเป็นภาค เถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ต่อไปอีกเป็น ๑-๒-๓-๔-๕ ชั้นไป นับไม่ถ้วน เป็นวิชชาเป็นต่อไปไม่สิ้นสุด

วิธีตรวจคน

ถ้าต้องการจะตรวจดูคนอื่นว่าจะมีอุปนิสัยใจคอประพฤติดี-ชั่ว ใจบุญ-ใจบาป จะได้ดวงปฐมมรรคหรือมิได้ประการใด ให้เอากายมนุษย์ของเราทับทวีให้แน่นหนา แล้วกลั่นให้ใสสะอาดแล้วส่งเข้าไปในไส้สุดละเอียดในหัวใจเครื่องของเครื่องเห็น จำ คิด รู้ ของเขา แล้วสาวเครื่องที่เดินอยู่ในไส้เห็น จำ คิด รู้ ของเขาเข้าไปว่าจะเป็นภาคไหนแน่ ถ้าพบผู้บังคับเครื่องของเขาเป็นภาคขาวก็เป็นฝ่ายดี ถ้าพบผู้บังคับเครื่องของเขาเป็นภาคดำก็เป็นฝ่ายชั่ว ถ้าพบผู้บังคับเครื่องของเขาเป็นภาคกลางก็ไม่ดีไม่ชั่ว ปานกลาง แล้วประกอบวิชชาแก้เขาเสียให้เป็นภาคขาว บังคับเครื่องของเขาผู้นั้นให้ประพฤติดีต่อไป เพราะ**ร่างกายมนุษย์เป็นแต่รูปหุ่นเท่านั้น** สุดแต่ผู้ชักจะชักให้ไปทางไหน คือสุดแต่ขาว กลาง ดำ จะเดินเครื่องชักไปก็ไปตาม

วิธีต้องการจะรู้อะไร

ต้องเอารู้เข้าไปซ้อนในไส้กลางกำเนิดสิ่งนั้น ๆ แล้วสาวเข้าไป

ใน ๆ ไส้กลางกำเนิดนั้นเป็นลำดับเรื่อยเข้าไปทุกที ไม่ถอยหลังกลับ ต้องนิ่งหยุดให้มาก

เครื่องสูงสุดที่ปกครอง

เครื่องสูงสุดที่ปกครองทั้งหมดเด่นกว่าเครื่องทุกเครื่อง คือ

๑. เครื่องยึดสิทธิ
๒. เครื่องยึดอำนาจ
๓. เครื่องบังคับให้เป็นบุญ
๔. เครื่องบังคับให้เป็นบาป
๕. เครื่องบังคับให้เป็นบารมี
๖. เครื่องบังคับให้เป็นรัศมี
๗. เครื่องบังคับให้เป็นกำลัง
๘. เครื่องบังคับให้เป็นฤทธิ์

เครื่องเหล่านี้ต้องมีสำหรับภพนั้น ๆ ไปทุกภพ และเครื่องใหญ่เครื่องย่อยเดินบังคับให้เป็นปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดา สกิทาคา อนาคา อรหัต ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เข้านิโรธ ตรัสรู้ในนิโรธ คำนวณในไส้ตรัสรู้ ญาณในตรัสรู้ เครื่องใหญ่เครื่องย่อยบังคับให้เป็นพระไตรปิฎกฝ่ายดี ฝ่ายชั่ว ฝ่ายกลาง และให้หลุดจากพระไตรปิฎกฝ่ายชั่ว คืออกุสลาธัมมา เครื่องขันธโลก อากาศโลก สัตวโลก และสภาพอื่น ๆ อีก เหมือนในภพนี้ ล้วนมีประจำสำหรับภพนั้น ๆ ไปทุกภพ เดินติดต่อถึงกันเป็นลูกโซ่ เกี่ยวเนื่องกันหมดทุกภพ ๆ ยิ่งละเอียดไปแค่ไหน เครื่องก็ใหญ่และแก่ไปตามแค่นั้น พระพุทธเจ้าในอายตนนิพพานของภพที่ละเอียดไปนั้น ก็มีพระองค์ใหญ่ ๆ และธาตุแก่ ๆ

ไปตามภพนั้น ๆ ทุกประการ **ภพนั้นจะมีมากเท่าไรก็ตาม ก็มีศูนย์ตรงกันหมดทุกภพ แม้เครื่องใหญ่และเครื่องย่อย และสภาพอื่น ๆ อีกก็เหมือนกัน ของอย่างเดียวจะมีสักเท่าไรก็ตาม ศูนย์กลางนั้นย่อมตรงกันหมด อำนาจในดวงกำเนิดมนุษย์ทั้งสิ้น** ภพหนึ่ง ๆ ก็มีกายสีต่าง ๆ ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งมนุษย์ผู้เลี้ยงมนุษย์ และมีภพของสายขาว สายกลาง สายดำ และภพผู้เลี้ยงสายขาว ภพผู้เลี้ยงสายกลาง ภพผู้เลี้ยงสายดำ และมีภพเถา ภพชุด ภพชั้น ภพตอน ภพภาค ภพพืด ภพพืดในพืด ๆ ๆ ไม่ถอยหลังกลับอเนกอนันต์นับไม่ถ้วน

วิธีเดินเครื่อง

ก่อนอื่นทั้งหมดจะเดินเครื่องต้องเข้าไปในหัวใจ**เครื่องของสิทธิ**ก่อนเครื่องอื่นทั้งหมด เพราะเป็นเครื่องปกครองเครื่องอื่น ๆ ให้สำเร็จทั้งหมด แล้วเดิน**เครื่องอำนาจ เครื่องบุญ เครื่องบารมี เครื่องรัศมี เครื่องกำลัง เครื่องฤทธิ์** เป็นลำดับไปก่อนเครื่องอื่น ๆ ทั้งหมด ทุกคราวที่จะเดินเครื่อง เดินเครื่องนอกนี้ก่อนแล้วจึงเดินเครื่องอื่น ๆ ต่อไป ทำเช่นนี้ก่อนทุกคราว

ความละเอียดของเครื่อง

เครื่องสิทธิละเอียดกว่าเครื่องอำนาจ **เครื่องอำนาจ**ละเอียดกว่าเครื่องบุญศักดิ์สิทธิ์และบาปศักดิ์สิทธิ์ **เครื่องบุญศักดิ์สิทธิ์**และ**บาปศักดิ์สิทธิ์**ละเอียดเท่า ๆ กัน แต่เครื่องบุญศักดิ์สิทธิ์ส่งผลแรงกว่าบาปศักดิ์สิทธิ์ และผลบุญไม่มีสิ้นสุด เพราะถึงอายตนนิพพานแล้วก็ยัง

ไม่สิ้นสุด มีอายตนนิพพานต่อไปอีกไม่มีสิ้นสุด และส่งผลไม่มีจำกัดว่าเท่านั้นเท่านี้ บุญยิ่งมากผลยิ่งมาก อเนกอนันต์ไม่สิ้นสุด ส่วนบาปศักดิ์สิทธิ์นั้น ส่งผลเบากว่าบุญ และผลบาปมีที่สุดคือโลกันตร์เท่านั้น และมีอำนาจจำกัดการทำบาปไว้อย่างสูงสุดเพียง **"อนันตริยกรรม"** เป็นสุดยอดเท่านั้น

เครื่องสิทธิ เครื่องอำนาจ เครื่องบุญศักดิ์สิทธิ์ เครื่องบาปศักดิ์สิทธิ์ เครื่องบารมี เครื่องรัศมี เครื่องกำลัง เครื่องฤทธิ์ และสภาพอื่น ๆ อีกทุกอย่าง แต่ละอย่าง ๆ ล้วนมีเถา ชุด ชั้น ตอน ภาคพืด ไม่มีสิ้นสุดทั้งนั้นทุก ๆ อย่าง จงพิสดารเอาเถิด

เครื่องสิทธินั้นเป็นเครื่องทำอะไรสำเร็จหมดทุกอย่าง จึงเรียกว่าเครื่องสิทธิ

เครื่องตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้านั้น เดินเครื่องเข้าแล้วทำให้เกิดญาณผุดขึ้นตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า

เครื่องนิโรธนั้นเดินเครื่องเข้าแล้วทำให้นิ่งแน่นหนักเข้าไปไม่ถอยหลังกลับ

เครื่องตรัสรู้ในนิโรธนั้น เดินเครื่องเข้าแล้วทำให้เกิดญาณรู้ในเหตุการณ์ต่าง ๆ ผุดขึ้นในนิ่งแน่นนั้น

เครื่องคำนวณนั้น เดินเครื่องเข้าแล้วทำให้ญาณผุดขึ้นว่า ที่ตรัสรู้ขึ้นในนิโรธคราวนี้เป็นจำนวนเท่านั้น ที่ตรัสรู้ในนิโรธครั้งที่ ๒ นี้เป็นจำนวนเท่านั้น ที่ตรัสรู้ในนิโรธครั้งที่ ๓ เป็นจำนวนเท่านั้น ที่ตรัสรู้ในนิโรธครั้งที่ ๔-๕-๖-๗-๘ ร้อย พัน หมื่น แสน ล้าน โกฏิ อสงไขย เกินกว่าอสงไขย เป็นจำนวนเท่านั้น ๆ การคำนวณต้องคำนวณด้วยญาณของพระพุทธเจ้า คือนิ่งแน่นหนักเข้าเป็นจุดเดียว แล้วเกิดญาณ

ผุดรู้ขึ้นเองว่าเป็นจำนวนเท่านั้น ๆ ถ้านิ่งแน่นไม่ดีการคำนวณก็ผิดพลาด

บุญศักดิ์สิทธิ์ บาปศักดิ์สิทธิ์ บุญศักดิ์สิทธิ์และบาปศักดิ์สิทธิ์ทั้ง ๒ นี้ มีทั้งภาคขาวและภาคดำ บุญศักดิ์สิทธิ์ภาคขาวนั้น เหมือนปุณณเศรษฐีไถนาเป็นทองคำ และนายมาลาการเก็บดอกไม้ของพระเจ้าพิมพิสาร และนายจูเฬกสาฎกทำบุญได้ผลปัจจุบันทันตาเห็น ส่วนบาปศักดิ์สิทธิ์นั้นได้แก่พระเทวทัต พระเจ้าสุปปพุทธะ และนางจิญจมานวิกาเหล่านี้ ประทุษร้ายพระพุทธเจ้า ต้นธาตุสอดละเอียดบาปศักดิ์สิทธิ์ลงมา ให้ธรณีแยกแผ่นดินออกแล้วสูบลงไปเกิดในอเวจีมหานรก ส่วนบุญศักดิ์สิทธิ์นั้น ทำบุญแด่พระพุทธเจ้าต้นธาตุสอดบุญละเอียดลงมา ให้ได้ผลเป็นอัศจรรย์ทันตาเห็นเช่นเดียวกัน

พระไตรปิฎก

พระไตรปิฎกในกาย

กายมนุษย์นี้เป็นที่ประชุมพระธรรมขันธ์ ๘๔,๐๐๐ คือพระวินัยปิฎก ๒๑,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ พระสุตตันตปิฎก ๒๑,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ พระปรมัตถปิฎก (พระอภิธรรม) ๔๒,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ แต่ละขันธ์พิสดารออกไปเป็นขันธ์ละ ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ทุกขันธ์ พระธรรมขันธ์ที่พิสดารแล้วนี้ แต่ละพระธรรมขันธ์ ๆ เอามาพิสดารออกไปอีกพระธรรมขันธ์ละ ๘๔,๐๐๐ ทุก ๆ พระธรรมขันธ์ เอาพระธรรมขันธ์ที่พิสดารแล้วนี้พิสดารออกไปอีก ๘๔,๐๐๐ ทุก ๆ พระธรรมขันธ์ พิสดารไปโดยนัยนี้นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน พิสดารพระธรรมขันธ์ออกไปมากเท่าใดกายมนุษย์ก็มีเต็มไปเท่านั้น เพราะกายธรรมขันธ์เป็นอันเดียวกัน พระธรรมขันธ์ ๘๔,๐๐๐ นั้น สรุปโดยย่อดังนี้

๑. **พระไตรปิฎกภาคขาว (กุสลาธัมมา)** ธรรมอันเป็นกุศล ได้แก่

ทาน	ศีล	ภาวนา	ในกายมนุษย์
ศีล	สมาธิ	ปัญญา	ในกายทิพย์
อธิศีล	อธิจิต	อธิปัญญา	ในกายพรหม
ปฐมมรรค	มรรคจิต	มรรคปัญญา	ในกายปฐมวิญญาณละเอียด

นี้เป็นพระไตรปิฎกภาคขาว ส่วน**กายธรรมนั้นเป็นกายโลกุตตระเป็นตัวและเนื้อหนังอันแท้จริงของพระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก พระปรมัตถปิฎกที่แท้จริง บริสุทธิ์ผุดผ่องจากกิเลสเครื่องเศร้าหมองทั้งหมด คือ อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ โลภะ โทสะ โมหะ ราคะ**

โทสะ โมหะ กามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัย เมื่อพิสดารพระไตรปิฎกแค่ไหน ไกลไปอีกละเอียดไปแค่ไร กิเลสเครื่องห่อหุ้มก็คลายความผูกรัดมัดตรึงออกไปทุกที **ดวงทาน ดวงศีล ดวงภาวนา ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดา สกิทาคามี อนาคามี อรหัต ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าเข้านิโรธ ตรัสรู้ในนิโรธ** แต่ละดวงก็คลี่คลายขยายตัวใหญ่โตกว้างขวางขึ้นทุกที เหมือนดอกไม้ที่กลีบนอกคลายออกแล้วกลีบในก็ขยายตัวคลี่แย้มบานออกเต็มที่ฉะนั้น

๒. **พระไตรปิฎกภาคดำ (อกุสลาธัมมา)** ธรรมฝ่ายอกุศล ได้แก่

อภิชฌา	พยาบาท	มิจฉาทิฏฐิ	ในกายมนุษย์
โลภะ	โทสะ	โมหะ	ในกายทิพย์
ราคะ	โทสะ	โมหะ	ในกายรูปพรหม
กามราคานุสัย	ปฏิฆานุสัย	อวิชชานุสัย	ในกายปฐม-วิญญาณละเอียด

อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ โลภะ โทสะ โมหะ ราคะ โทสะ โมหะ กามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัย ภาคดำเขาใส่เครื่องบังคับ ลักษณะฐานที่ตั้งของเครื่องจักรนั้น ตั้งอยู่ศูนย์กำเนิดของมนุษย์ เครื่องย่อย ๆ เป็นเครื่องหยาบอยู่ข้างนอก ๆ ส่วนเครื่องใหญ่ ๆ ละเอียดอยู่ลึกเข้าไปข้างใน ๆ แต่เครื่องที่ใหญ่ ๆ ที่ละเอียดเข้าไปข้างในนั้นแหละเป็นผู้บังคับเครื่องย่อยต่อ ๆ กันออกมาข้างนอกแต่ซ้อนอยู่ในหัวใจเครื่องของกันและกันเข้าไป ส่วนผู้บังคับเครื่องก็ซ้อนอยู่ในหัวใจของผู้บังคับเครื่องเข้าไปข้างในทุกทีเหมือนกัน

ธรรมฝ่ายกุศลหรือฝ่ายดี (กุสลาธัมมา) ธรรมฝ่ายอกุศลหรือ

ฝ่ายชั่ว (อกุสลาธัมมา) และธรรมฝ่ายกลาง ๆ ไม่ดีไม่ชั่ว (อัพยากตา-ธัมมา) ต่างก็มีพระไตรปิฎกฝ่ายละ ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์เท่ากันทั้ง ๓ ประเภท คือ

พระสุตตันตปิฎก ๒๑,๐๐๐ พระธรรมขันธ์

พระวินัยปิฎก ๒๑,๐๐๐ พระธรรมขันธ์

พระอภิธรรมปิฎก ๔๒,๐๐๐ พระธรรมขันธ์

กายทุก ๆ กายตั้งต้นแต่กายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรม กายละเอียด ๆ ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียด กายเถา กายชุด กายชั้น กายตอน กายภาค กายพืด กายพืดในพืด ๆ ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียด ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งมนุษย์ ผู้เลี้ยงมนุษย์ ทั้งสายขาว สายกลาง สายดำ ทั้งหมดทุก ๆ กาย **กายหนึ่ง ๆ ล้วนแต่มีพระไตรปิฎก ๓ ฝ่าย คือ ดี ชั่ว กลาง ประจำอยู่กับเห็น จำ คิด รู้ ของกายนั้น ๆ ทุกกาย** ถ้ากายหยาบพระไตรปิฎกทั้ง ๓ ฝ่ายก็หยาบตาม ถ้ากายละเอียดก็ละเอียดตาม เพราะเป็นเครื่องห่อหุ้มเห็น จำ คิด รู้ ของกายนั้น ๆ ศูนย์ของพระไตรปิฎกทั้ง ๓ ประเภทนั้น ฝ่ายดีก็มีศูนย์ ๘๔,๐๐๐ ศูนย์ เท่ากันกับพระธรรมขันธ์ ส่วนฝ่ายชั่วและฝ่ายกลางก็มีศูนย์ ๘๔,๐๐๐ ศูนย์ เท่ากันกับพระธรรมขันธ์ศูนย์ที่กล่าวมาอยู่ในกลางกำเนิดของกายนั้น ๆ คือ

๑. กายมนุษย์ก็มีศูนย์พระไตรปิฎกฝ่ายดี

ก. ทาน พระสุตตันตปิฎก ๒๑,๐๐๐ ศูนย์

ข. ศีล พระวินัยปิฎก ๒๑,๐๐๐ ศูนย์

๑. ภาวนา พระอภิธรรมปิฎก ๔๒,๐๐๐ ศูนย์

๒. กายมนุษย์ก็มีศูนย์พระไตรปิฎกฝ่ายชั่ว

ก. อภิชฌา พระสุตตันตปิฎก ๒๑,๐๐๐ ศูนย์

ข. พยาบาท พระวินัยปิฎก ๒๑,๐๐๐ ศูนย์

ค. มิจฉาทิฏฐิ พระอภิธรรมปิฎก ๔๒,๐๐๐ ศูนย์

๓. กายมนุษย์ก็มีศูนย์พระไตรปิฎกสายกลางไม่ดีไม่ชั่ว

ก. ไม่เป็นทาน ไม่เป็นอภิชฌา อยู่ในระหว่างพระสุตตันต-ปิฎก ๒๑,๐๐๐ ศูนย์

ข. ไม่เป็นศีล ไม่เป็นพยาบาท อยู่ในระหว่างพระวินัยปิฎก ๒๑,๐๐๐ ศูนย์

ค. ไม่เป็นภาวนา ไม่เป็นมิจฉาทิฏฐิ อยู่ในระหว่างพระอภิธรรมปิฎก ๔๒,๐๐๐ ศูนย์

ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ ของกายหนึ่ง ๆ หุ้มกันมีลักษณะสัณฐานเป็นชั้นเหมือนเปลือกไข่ ไข่ขาว ไข่แดง และใจกลางของไข่แดงฉะนั้น กล่าวคือ

๑. **ทาน**หุ้มดวงเห็น ดวงจำ **อภิชฌา**หุ้มดวงทาน ระหว่างกลางของทานและอภิชฌานั้นเป็นอัพยากตาธัมมา

๒. **ศีล**หุ้มดวงคิด **พยาบาท**หุ้มดวงศีล ระหว่างกลางของศีลและพยาบาทนั้นเป็นอัพยากตาธัมมา

๓. **ภาวนา**หุ้มดวงรู้ **มิจฉาทิฏฐิ**หุ้มดวงภาวนา ระหว่างกลางของภาวนาและมิจฉาทิฏฐินั้นเป็นอัพยากตาธัมมา

แล้วตรวจดูให้เห็นเข้าไปเป็นลำดับ ๆ ทุกศูนย์ จนครบจำนวน ๘๔,๐๐๐ ศูนย์ คือ

ก. ทาน ๒๑,๐๐๐ ศูนย์

ข. ศีล ๒๑,๐๐๐ ศูนย์

ค. ภาวนา ๔๒,๐๐๐ ศูนย์

ศูนย์หนึ่ง ๆ ก็มีต้น กลาง ปลาย คือ ดวงทาน ดวงศีล และดวงภาวนาติดกันไปด้วยทุกศูนย์ และในศูนย์ของแต่ละดวงเหล่านี้ ก็มีต้น กลาง ปลาย คือ มีดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ ละเอียดเข้าไปเป็นลำดับ ๆ จึงเรียกว่ามีต้น มีกลาง และมีปลาย เรื่อยเข้าไปทุกศูนย์ **มีพระไตรปิฎกฝ่ายอกุสลาธัมมา** คือ อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ และ**พระไตรปิฎกฝ่ายอัพยากตาธัมมา** คือ กลาง ๆ ไม่ดีไม่ชั่ว ติดไปด้วยกันทุกศูนย์ ทั้งต้น กลาง ปลาย เป็นลำดับ ๆ เข้าไปไม่ขาด

ทำเข้าไปข้างในมากน้อยเท่าไร **ขันธโลก สัตวโลก อากาศโลก** ก็มีคู่กันเข้าไปด้วยเท่านั้น และมีพระไตรปิฎกฝ่ายดี ฝ่ายชั่ว ฝ่ายกลาง ของขันธโลก สัตวโลก อากาศโลก เข้าไปด้วยเท่านั้น และมีศูนย์พระไตรปิฎกเท่ากับที่กล่าวมาแล้วเหมือนกัน

ทำเข้าไปข้างในมากน้อยเท่าไร ข้างนอก คือ อายตนนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ขันธโลก สัตวโลก อากาศโลก ก็มีคู่กันเข้าไปกับกายนั้น ๆ ทุกกายจนสุดหยาบสุดละเอียด แล้วพิสดารพระไตรปิฎกฝ่ายดี ฝ่ายชั่ว ฝ่ายกลาง นั้นออกไปจากศูนย์ ๘๔,๐๐๐ ศูนย์เดิม คือศูนย์หนึ่ง ๆ พิสดารออกไปศูนย์ละ ๘๔,๐๐๐ ศูนย์ แล้วพิสดารออกไปจากศูนย์ครั้งที่ ๓ อีก ออกไปศูนย์ละ ๘๔,๐๐๐ ศูนย์ แล้วพิสดารออกไป ๆ ๆ โดยนัยนี้ไม่สิ้นสุด ทั้งฝ่ายดี ฝ่ายชั่ว ฝ่ายกลาง และศูนย์หนึ่ง ๆ ก็มีติดต่อกันไปด้วยกัน พร้อมทั้งฝ่ายดี ฝ่ายชั่ว ฝ่ายกลาง ทุกศูนย์ที่กล่าวมาแล้วเฉพาะกายมนุษย์เท่านั้น ส่วนกายอื่น ๆ

ตั้งแต่กายทิพย์ไปก็มีนัยเหมือนดังกายมนุษย์ทุกประการ ต่างกันแต่พระไตรปิฎกเครื่องหุ้มเห็น จำ คิด รู้ ของกายเหล่านั้นต่างกัน คือ

ก. กายทิพย์ฝ่ายดี มีศีล สมาธิ ปัญญา

กายทิพย์ฝ่ายชั่ว มีโลภะ โทสะ โมหะ

กายทิพย์ฝ่ายกลาง มีไม่เป็นศีล ไม่เป็นสมาธิ ไม่เป็นปัญญา ไม่เป็นโลภะ ไม่เป็นโทสะ ไม่เป็นโมหะ

ข. กายรูปพรหมฝ่ายดี มีอธิศีล อธิจิต อธิปัญญา

กายรูปพรหมฝ่ายชั่ว มีราคะ โทสะ โมหะ

กายรูปพรหมฝ่ายกลาง มีไม่เป็นอธิศีล ไม่เป็นอธิจิต ไม่เป็นอธิปัญญา ไม่เป็นราคะ ไม่เป็นโทสะ ไม่เป็นโมหะ

ค. กายปฐมวิญญาณละเอียดฝ่ายดี มีปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา

กายปฐมวิญญาณละเอียดฝ่ายชั่ว มีกามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัย

กายปฐมวิญญาณละเอียดฝ่ายกลาง มีไม่เป็นปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา และไม่เป็นกามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัย

ง. กายธรรมฝ่ายดี มีปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดา สกิทาคามี อนาคามี อรหัต ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าเข้านิโรธ ตรัสรู้ในนิโรธ

ส่วนพระไตรปิฎกฝ่ายดี ฝ่ายชั่ว ฝ่ายกลาง ก็พิสดารไปอย่างละ ๘๔,๐๐๐ ศูนย์ ๆ ๆ ไม่สิ้นสุดนับไม่ถ้วน ส่วนกายละเอียด ๆ ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียดก็ตั้งพระไตรปิฎกฝ่ายดี ฝ่ายกลาง ฝ่ายชั่ว ไปเหมือนกันหมดทุกกาย ตลอดวงศ์สายขาว วงศ์สายกลาง วงศ์สายดำ

และผู้เลี้ยงมนุษย์ ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ ทั้งวงศ์สายขาว สายกลาง สายดำ ก็นัยเดียวกัน เหมือนกายมนุษย์ที่กล่าวมาแล้ว

โลกในกาย

โลกในกายโลกียะ

โลกในกายมนุษย์มี ๓ คือ

๑. **ขันธโลก** ได้แก่ขันธ์ ๕ เป็นธาตุตาย สำหรับรองรับธาตุเป็น คือ เห็น จำ คิด รู้

๒. **สัตวโลก** ได้แก่ธาตุเป็น คือ เห็น จำ คิด รู้ ซึ่งซ้อนอยู่ในขันธ์ ๕ ซึ่งเป็นเครื่องรองรับ

๓. **อากาศโลก** ได้แก่อากาศตามช่องว่างต่าง ๆ ในร่างกาย มีช่องหู ช่องจมูก ฯลฯ เป็นต้น เป็นธาตุตาย

อายตนนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ก็มีอยู่ในกายมนุษย์ กายทั้งหมดในทุกภพต่างก็มีขันธ์ ๕ ด้วยกันทั้งนั้น แม้ชั้นอรูปพรหมก็มีขันธ์ ๕ เหมือนกันทั้งนั้น ต่างแต่ว่าขันธ์ ๕ ของชั้นนี้ละเอียดนัก ส่วนนรกก็ดี โลกันตร์ก็ดี ล้วนมีขันธ์ ๕ ทั้งสิ้น แม้พระนิพพานก็มีขันธ์ ๕ แต่ว่าขันธ์ ๕ ในพระนิพพานนั้นท่านเรียกต่างออกไปอย่างนี้

โลกในกายพระนิพพาน

๑. **ขันธโลก** ในกายพระนิพพานท่านเรียกว่า **ธรรมขันธ์** แทนขันธ์ ๕

๒. **สัตวโลก** ในกายพระนิพพานท่านเรียกว่า **อริยสัจจธรรม** แทนสัตวโลก

๓. **อากาศโลก** ในกายพระนิพพานท่านเรียกว่า **ธรรมธาตุ** แทนอากาศโลก คือ ธาตุ ๖ นั้นเองเป็นอากาศธาตุ แต่ละเอียดสุขุม

เย็นสนิทยิ่งนัก

นิพพานในศูนย์กลางกำเนิดของกายมนุษย์เข้าไปเรียกว่านิพพานเป็น อยู่ในกายมนุษย์ ส่วนนิพพานที่อยู่บนเหนือภพสามขึ้นไป ๓ เท่าของภพสามนั้น เป็นที่เสด็จอยู่ของพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าและพระอรหันต์ขีณาสพเจ้าทั้งหลายที่ดับขันธ์เข้าสู่ปรินิพพานไปแล้ว เรียกว่า อายตนนิพพาน เป็นนิพพานที่มีศูนย์ตรงกันกับศูนย์นิพพานเป็นที่อยู่ในกายมนุษย์

เมื่อธาตุธรรมเดินฌานสมาบัติตกศูนย์นิพพานเป็นแล้ว ก็เป็นอันเข้าสู่ศูนย์อายตนนิพพานด้วย อายตนนิพพานเบื้องบนก็ดึงดูดธาตุธรรมนั้นขึ้นไปอยู่ชั้นบนเหมือนกายทิพย์

เมื่อจะตั้งปฏิสนธิตกศูนย์แล้ว ศูนย์กำเนิดเดิมซึ่งตั้งอยู่กลางขั้วมดลูกของมารดา ก็ดึงดูดเข้าไปตั้งอยู่กลางศูนย์กำเนิด ฉะนั้นกายมนุษย์นี้ได้กล่าวมาแล้วว่ามีขันธโลก สัตวโลก อากาศโลก เหมือนโลกข้างนอก เพราะกายมนุษย์นี้เป็นโลกอีกโลกหนึ่งเหมือนกัน จึงมีนิพพานภพสาม โลกันตร์ อยู่ในกายมนุษย์นี้ทั้งสิ้น

อากาศโลก ขันธโลก สัตวโลก ทั้งข้างนอกกาย และภายในกายของภพนั้น คือ

๑. อากาศโลก เป็นที่หล่อเลี้ยงรองรับขันธโลก

๒. ขันธโลก เป็นที่หล่อเลี้ยงรองรับสัตวโลกให้เป็นอยู่

๓. สัตวโลก เป็นอยู่ได้เพราะอาศัยขันธโลกและอากาศโลกหล่อเลี้ยงรักษาไว้

ส่วนโลกภายในกาย คือ ขันธ์ ๕ หรือที่ตั้งรองรับเห็น จำ คิด รู้ เป็นขันธโลก ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ หรือเนื้อหนัง

ของเห็น จำ คิด รู้ นี้แหละเป็นสัตวโลก ซึ่งมีอากาศโลก ขันธโลก หล่อเลี้ยงรักษาไว้

กายนอกและกายในหล่อเลี้ยงขันธโลกและสัตวโลก นิพพาน ภพสาม โลกันตร์ กายมนุษย์ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ-ละเอียด กายธรรม ตลอดกายสุดหยาบสุดละเอียด พระไตรปิฎกฝ่ายดี ฝ่ายชั่ว ฝ่ายกลาง ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดา สกิทาคามี อนาคามี อรหัต ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าเข้านิโรธ ตรัสรู้ในนิโรธ คำนวณในตรัสรู้ ธรรมธาตุ ธรรมขันธ์ อริยสัจจธรรม และเครื่องใหญ่ เครื่องย่อยและสภาพอย่างอื่น ๆ อีกต่าง ๆ ในภพนี้มีอย่างไร ส่วนภพอื่นก็มีประจำทุก ๆ ภพทั้ง ๑๐๐ ปะโกฏิอสงไขยภพ และมีตลอดจนสุดหยาบสุดละเอียดของ ๑๐๐ ปะโกฏิอสงไขยภพที่กล่าวมาแล้วนั้น ถ้าภพแก่เข้าไป ละเอียดเข้าไปมากเท่าไร สภาพเหล่านี้ก็แก่และละเอียดเข้าไปตามชั้นของภพ ถ้าภพใหญ่ก็ใหญ่ตาม ถ้าภพเล็กก็เล็กตาม ภพที่เราอยู่นี้มีอะไรบ้าง ภพอื่น ๆ ทุกภพก็มีอย่างเดียวกัน ต่างกันแต่ว่า หยาบหรือละเอียดกว่ากัน และเล็กกว่ากันใหญ่กว่ากัน ตามชั้นของภพเท่านั้น ทั้งภพสายขาว สายกลาง สายดำ ทั้งผู้เลี้ยงภพ สายขาว สายกลาง สายดำ ทั้งภพลับ ภพเปิดเผย ภพนอกกาย ภพในกาย ภพเป็น ภพตาย ตลอดจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด พืดในพืด ๆ ๆ ไม่มีสิ้นสุด จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวีละเอียดยิ่งขึ้นไปทุกที ไม่ถอยกลับเหมือนกันทั้งนั้น

วิธีดูดวงในศูนย์กลางกำเนิดเดิม

การดูดวงในศูนย์กลางกำเนิดเดิม จะเห็นศูนย์นิพพาน ศูนย์

ภพสาม ศูนย์โลกันตร์ ซึ่งมีสัตวโลกอาศัยอยู่พร้อมบริบูรณ์

นิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ในกายมนุษย์เรียกว่า นิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ข้างในตัว หรือ**ภาคเป็น**

ส่วนนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ใหญ่นอกกายมนุษย์เรียกว่า นิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ข้างนอกตัว หรือ**ภาคตาย**

นิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ข้างในและข้างนอก หรือภาคเป็นและภาคตาย มีคู่กันเป็นเช่นนี้ทุกกายจนสุดหยาบสุดละเอียดเท่าจำนวนกาย ศูนย์ตรงกันหมดทุก ๆ นิพพาน ทุก ๆ ภพสาม ทุก ๆ โลกันตร์ ส่วนเครื่องจักรที่เดิน(ทำงาน)อยู่ของนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ก็มีเหมือนกันหมด

ส่วนกายอื่น ๆ คือกายทิพย์ กายรูปพรหม กายปฐมวิญญาณ-ละเอียด กายธรรม กายละเอียด ๆ ทุกกายจนสุดหยาบสุดละเอียดก็มีนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ข้างในและข้างนอก หรือภาคเป็นและภาคตายคู่กันไปเช่นนี้ทุกกาย และมีเครื่องใหญ่เครื่องย่อยเดินติดต่อกันเป็นลูกโซ่ไม่ขาดสายทุก ๆ กายจนสุดหยาบสุดละเอียด เหมือนกายมนุษย์เป็นหลักฐานเช่นนี้แล

กายเถา กายชุด

กายเถา กายชุด

กายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรม กายละเอียด ๆ ๆ ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ เถา เหมือนชามซ้อนกันเป็น ๑ เถา

กาย ๑ เถานั้นซ้อนกันเป็นลำดับจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ ชุด

กาย ๑ ชุดนั้นทับทวีซ้อนกันไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ ชั้น

กาย ๑ ชั้นนั้นทับทวีกันไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ ตอน

กาย ๑	ตอนนั้น	"	"	๑ ภาค
กาย ๑	ภาคนั้น	"	"	๑ พืด
กาย ๑	พืดนั้น	"	"	๑ เถาที่ ๒
กาย ๑	เถาที่ ๒ นั้น	"	"	๑ ชุด
กาย ๑	ชุด "	"	"	๑ ชั้น
กาย ๑	ชั้น "	"	"	๑ ตอน
กาย ๑	ตอน "	"	"	๑ ภาค
กาย ๑	ภาค "	"	"	๑ พืด
กาย ๑	พืด "	"	"	๑ เถาที่ ๓
กาย ๑	เถาที่ ๓ นั้น	"	"	๑ ชุด
กาย ๑	ชุด "	"	"	๑ ชั้น
กาย ๑	ชั้น "	"	"	๑ ตอน
กาย ๑	ตอน "	"	"	๑ ภาค

กาย ๑ ภาค ที่ ๓ นั้นทับทวีกันไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ พืด

กาย ๑ พืด " " " ๑ เถาที่ ๔

ทับทวีเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด เป็นวิชชาเป็นไปเช่นนี้ นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวีไม่ถอยหลังกลับ

ความหมายของคำว่า "จองถนน"

วงศ์สายขาว สายกลาง สายดำ ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ และผู้เลี้ยงทุก ๆ กายตลอดวงศ์ ทั้งภพน้อยภพใหญ่ เหมือนกันหมดทุกองค์ เช่น พิสดารพระไตรปิฎก ๘๔,๐๐๐ ศูนย์ ก็พิสดารพร้อมกันเหมือนกันหมดตลอดวงศ์ของสายขาว สายกลาง สายดำ เป็นต้น เรียกว่า **"จองถนน"** เพราะวิชชานั้นต่อกันตลอดวงศ์ แม้จะทำวิชชาอะไรก็ตาม ถ้าจะทำพร้อมกันเป็นอย่างเดียวกันหมดตลอดวงศ์ของสายขาว สายกลาง สายดำแล้ว เรียกว่า **"จองถนน"** ทั้งสิ้น

ที่เรียกว่าจองถนนนั้นคือ **ทำวิชชาอย่างเดียวต่อไปมากน้อยเท่าไร จนสุดหยาบสุดละเอียด เป็น ๑ จองถนน**

จองถนนชั้นที่หนึ่ง ทับทวีไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ พิสดาร

จองถนนที่หนึ่ง ๑ พิสดาร ทับทวีไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ ปาฏิหาริย์

จองถนนที่หนึ่ง ๑ ปาฏิหาริย์ ทับทวีไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ ทับทวี

จองถนนที่หนึ่ง ๑ ทับทวี ทับทวีไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ จองถนนชั้นที่ ๒

จองถนนชั้นที่สอง ทับทวีไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ พิสดารชั้นที่ ๒

จองถนนที่สอง ๑ พิสดาร ทับทวีไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ ปาฏิหาริย์ชั้นที่ ๒

จองถนนที่สอง ๑ ปาฏิหาริย์ ทับทวีไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ ทับทวีชั้นที่ ๒

จองถนนที่สอง ๑ ทับทวี ทับทวีไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็น ๑ จองถนนชั้นที่ ๓

แล้วทำจองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี ชั้นที่ ๓-๔-๕-๖ จนถึงล้านโกฏิอสงไขยไม่มีที่สิ้นสุดเรียกว่า **"วิชชาเป็น"** ไม่ตายสิ้นสุดลงได้ มีต่อความเป็นอยู่ไปเป็นลำดับ ๆ ไม่ขาดสาย

พระไตรปิฎกฝ่ายดี ฝ่ายชั่ว ฝ่ายกลางนั้น พิสดารจาก ๘๔,๐๐๐ ศูนย์เป็นจองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี เป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด พืดในพืด ๆ ๆ ไม่สิ้นสุด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ใช้เดินเครื่องพิสดารทั้งนั้น

จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี เป็น**วิชชาเป็น**เช่นนี้ นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน กายทุกกาย ทั้งกายเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด แต่ละกาย ๆ ล้วนมีอายตนนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ข้างในข้างนอก มีศูนย์ตรงกันหมดจนสุดหยาบสุดละเอียดทั้งกายเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ตรงกันหมด และมีเครื่องจักรใหญ่และย่อย เดินติดกันเป็นลูกโซ่ไม่ขาดสายจากกัน เนื่องติดกันเป็นอันเดียว ที่กล่าว

มาแล้วนี้เฉพาะกายมนุษย์เท่านั้น

ส่วนกายทิพย์ กายพรหม กายปฐมวิญญาณละเอียด กายธรรม และกายละเอียด ๆ ๆ ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียด ก็มีนัยเดียวกันกับกายมนุษย์ทั้งสิ้น คือ มีอายตนนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ทั้งข้างในและข้างนอก (ภาคเป็นและภาคตาย) และมีเครื่องใหญ่ เครื่องย่อยเดินติดต่อกันไม่ขาดสาย **ทุก ๆ กายก็มีเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด พืดในพืด ๆ ๆ จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี** มีซ้อนละเอียดเข้าไปใหญ่ขึ้นไป แก่ขึ้นไปทุกทีเหมือนกัน ดังที่กล่าวมาแล้วนั้นทุกประการ

ศูนย์ของแต่ละอย่างตรงกันหมด เช่น ศูนย์นิพพานก็ตรงกันหมด ศูนย์เครื่องจักรก็ตรงกันหมดจนสุดหยาบสุดละเอียด

ที่ว่า**สุดหยาบสุดละเอียด**นั้น คือ สาวเข้าไปข้างในมากน้อยเท่าไรไปหยุดแค่ไร ที่หยุดนั้นเรียกว่า "**สุดละเอียด**" ส่วนข้างต้นที่ลงมือทำครั้งแรกก็ดี หรือถอยหลังขึ้นไปจากเดิมทำมาแล้วครั้งแรกก็ดี มากน้อยเท่าไร ไปหยุดแค่ไร ที่หยุดนั้นเรียกว่า "**สุดหยาบ**" คือยิ่งละเอียดเข้าไปข้างในมากเท่าไร ข้างนอกยิ่งหยาบออกไปมากทุกที เช่น กายมนุษย์ละเอียดเข้าไปข้างในแค่ไร หยุดแค่ไร ที่หยุดนั้นเรียกว่า กายสุดละเอียด ส่วนข้างนอกตั้งแต่กายมนุษย์นี้เป็นเกณฑ์ แล้วทำถอยหลังตั้งแต่กายมนุษย์ขึ้นไป ๆ ๆ กายจะใหญ่โตขึ้นทุกที ๆ และหยาบขึ้นทุกที ๆ ๆ กายใหญ่โตจนเส้นผมเส้นหนึ่งของกายใหญ่จิ้มลงในโลกนี้เต็มโลก

ของที่โลกปรุงแต่งขึ้น ตามธรรมดาของเล็กซ้อนอยู่ในของใหญ่ แต่ส่วนของที่ธาตุและธรรมปรุงแต่งตรงกันข้าม ผิดกับของโลก คือ ของใหญ่ซ้อนอยู่ในของเล็ก ๆ ของละเอียด ๆ ซ้อนอยู่ในของหยาบ ๆ

ที่ซ้อนกันอยู่เช่นเถา ชุด นับไม่ถ้วนนั้น ยิ่งสาวเข้าไปข้างในต้นเถามาก แค่ไรก็ยิ่งละเอียดและใหญ่ ๆ ขึ้นไปทุกที ๆ เป็นเช่นนี้เหมือนกันหมด ทุกอย่างของธาตุธรรม

สภาพของกายมนุษย์ที่กล่าวมาแล้วมีประการต่าง ๆ ฉันใด ส่วนกายอื่น ๆ ก็ดี กายผู้เลี้ยงของกายนั้น ๆ ก็ดี ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งวงศ์สายขาว สายกลาง สายดำ นั้นก็ดี ทั้งภพน้อยใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผยก็ดี มีนัยเหมือนกันดังที่กล่าวมาในกายมนุษย์ทุกประการ

วิธีทำวิชชาเป็นไม่ขาดสาย

ทำ**วิชชาเป็น**ไม่ขาดสาย คือ เถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด พืดในพืดชั้นที่ ๑ รวมชั้นที่ ๑ ทั้งหมดเป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด พืดในพืดชั้นที่ ๒ รวมชั้นที่ ๒ ทั้งหมดเป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด พืดในพืดเป็นชั้นที่ ๓ รวมชั้นที่ ๓ ทั้งหมดเป็นชั้นที่ ๔-๕-๖ ฯลฯ ชั้นที่ร้อย ที่พัน ที่หมื่น ที่แสน ที่ล้าน ที่โกฏิ จนไม่มีที่สิ้นสุดเรียกว่า**วิชชาเป็น** คือไม่ตายขาดสูญได้

ส่วน**จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี** ก็เป็น**วิชชาเป็น** นับทับทวีกันขึ้นไปเป็นชั้น ๆ มีนัยเหมือนดังที่กล่าวมาแล้ว คือ จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี ชั้น ๑ ทั้งหมดเป็นจองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี ชั้นที่ ๒ ทั้งหมด เป็นจองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี ชั้นที่ ๓ รวมชั้นที่ ๓ เข้าทั้งหมด เป็นจองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี ชั้นที่ ๔-๕-๖-๗-๘-๙-๑๐ ชั้นที่ร้อย ที่พัน ที่หมื่น ฯลฯ โกฏิ ไม่มีสิ้นสุดเรียกว่า**วิชชาเป็น คือมีต่อกันไปไม่ขาดสาย**

วิธีประกอบวิชชาทุกอย่าง ต้องเข้าไส้กลางของกลาง ๆ ทีเดียว จึงจะถูกวิชชาที่แท้จริง ไม่เช่นนั้นผิดหมด ซ้าย ขวา หน้า หลัง นอก ใน ไม่ไป ต้องเดินกลางในกลาง ไส้ในไส้เรื่อยเข้าไปไม่ถอยหลังกลับ นั้นแหละจึงจะถูกวิชชาที่แท้จริงของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ เพราะวิชชาของท่านต้องเดินนิโรธเข้าไปในกลางของกลางเรื่อยเข้าไปไม่สิ้นสุด **ถ้าออกข้างนอกก็ผิด เป็นวิชชาของฝ่ายดำ**

วิธีทำวิชชา การทำวิชชาต้องใช้ต่อทุก ๆ สิ่ง ทุกกายให้ยาวจนสุดกายหยาบสุดกายละเอียดเสมอ เช่น เชื่อมเห็น จำ คิด รู้

เชื่อมญาณ เชื่อมบุญ บารมี รัศมี กำลัง ฤทธิ์ เชื่อมสายธาตุ สายธรรม เชื่อมสายสมบัติ เชื่อมอายุ หมดทั้งวงศ์สายขาว ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งมนุษย์ ผู้เลี้ยงมนุษย์ ทั้งภาคเป็น ทั้งภาคตาย ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ เชื่อมเข้าเป็นอันเดียวกัน แล้วพิสดาร เป็นชุด เป็นชั้น เป็นตอน เป็นภาคน้อย ภาคกลาง ภาคใหญ่ แล้วเสริม กลั่นส่งเข้าไปในไส้ว่างของนิ่งแน่นในกลางกำเนิดขาวนั้น แล้วทับทวี จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวีจนสุดหยาบสุดละเอียด นับอายุธาตุ อายุบารมีไม่ถ้วน เป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด

วิธีทำแว่นทำกล้อง แว่นกล้องนั้นสำหรับส่องวิชชาให้เห็นชัดเจน ยิ่งขึ้น แต่ต้องทำประกอบขึ้นด้วยธาตุธรรมเหล่านี้คือ

๑. ธาตุธรรมของเห็น จำ คิด รู้

๒. ธาตุธรรมตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ธาตุธรรมของนิโรธ ธาตุธรรมของตรัสรู้ในนิโรธ ธาตุธรรมของคำนวณในตรัสรู้ในนิโรธ

ธาตุธรรมทั้ง ๒ พวกนี้ เอามาประกอบขึ้นเป็นแว่นเป็นกล้อง เหมือนทางโลกเขาเอาทรายแก้วมาประกอบขึ้นเป็นกระจกแว่น กระจก กล้องฉะนั้น ธาตุธรรมทั้ง ๒ พวกนี้ยิ่งละเอียดเข้าไปมากเท่าไร แว่น กล้องประจำกายนั้น ๆ ทุกกายจะละเอียดไปตามกายนั้น **แว่น**นั้นมี ลักษณะใสสะอาดบริสุทธิ์ สัณฐานกลมเหมือนกระจกแว่นหรือดวงอาทิตย์ สำหรับใช้ส่อง ส่วน**กล้อง**นั้นละเอียดกว่าแว่น สัณฐานกลมใสอยู่ใน จุดศูนย์กลางแว่น สำหรับใช้ส่องให้เห็นชัดขึ้น เหมือนกล้องจุลทัศน์ใช้ส่อง ของเล็กให้เห็นชัดฉะนั้น ถ้ายังไม่เห็นชัดก็ใช้วิธีต่อแว่นต่อกล้องต่อไป

วิธีต่อแว่น ต่อกล้อง ต่อญาณ ต่อนิโรธ ต่อตรัสรู้ในนิโรธ ต่อคำนวณในตรัสรู้ในนิโรธ ต่อเห็น จำ คิด รู้ ของทุก ๆ กาย

ตลอดวงศ์สายขาว สายกลาง และสายดำ กายทั้งหมดทุกกายมีเห็น จำ คิด รู้ มีแว่น มีกล้อง มีญาณ นิโรธ ตรัสรู้ในนิโรธ คำนวณใน ตรัสรู้ในนิโรธ ทุกกาย จงเอามาต่อกันเข้าให้หมดทุกกาย ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งมนุษย์ ผู้เลี้ยงมนุษย์ ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ แล้วกลั่นให้ใสสะอาด

วิธีต่อแว่นต่อกล้องนั้นต่อในกลางของกลาง ๆ ๆ อยู่ทีเดียว ไม่ใช่ต่อให้ยืดยาวไปเหมือนเส้นเชือก ต่อเข้าไปในกลางของกลาง ๆ ๆ ละเอียดเข้าไปทุกทีไม่ถอยหลังกลับ จนสุดหยาบสุดละเอียด วิธีส่อง แว่นและกล้องก็เช่นเดียวกัน ไม่ใช่ส่องให้ยืดยาวไปเหมือนทางเดิน ส่องเข้าไปในกลางของกลาง ๆ ๆ ทีเดียว ให้ละเอียดเข้าไปทุกที ไม่ถอยหลังกลับ จนสุดหยาบสุดละเอียด ยิ่งละเอียดเข้าไปมากเท่าไร แว่นและกล้องก็ยิ่งใสหนักขึ้น ยิ่งเห็นวิชชาเด่นชัดขึ้น

วิธีฟังเหตุการณ์ การฟังเหตุการณ์ของเขา ให้เอารู้แลบเข้าในไส้เขา แล้วนิ่งฟังเหตุการณ์ต่าง ๆ ของเขา(ฝ่ายดำ)

ต้นธาตุมนุษย์

ต้นธาตุที่อยู่ในกายมนุษย์นี้ มีรัศมีของกายกลมโดยรอบตัว วัดได้ ๒๐ วา วัดตัดตรงดุจมะนาวผ่าซีกได้ ๓ วา สีของรัศมีนั้นมี ๖ ประการคือ

๑. สีชั้นในสุด เป็นสีขาวอมเหลือง คือ สีดาว

๒. ชั้นที่ ๒ ออกมา เป็นสีแดงอมเหลือง

๓. ชั้นที่ ๓ ออกมา เป็นสีขาวนวล

๔. ชั้นที่ ๔ ออกมา เป็นสีเหลืองอมแดง หรือสีทองแดง

๕. ชั้นที่ ๕ ออกมา เป็นสีเหลืองอมชมพู

๖. ชั้นที่ ๖ ออกมา เป็นสีเขียวอมดำ หรือสีปีกแมลงทับ

รัศมี ๖ ประการของต้นธาตุมนุษย์นี้ ภาคดำเขาปิดเสีย ตามนุษย์จึงแลไม่เห็น ต้องพิจารณาด้วย**ตาธรรมกาย** จึงจะรู้และเห็นได้

สิทธิและอำนาจ

สิทธิและอำนาจทั้งสองอย่างนี้ต่างกัน **สิทธิ**หมายถึงได้สิทธิในสิ่งนั้น ๆ บริบูรณ์เต็มที่ เช่นได้สิทธิเป็นกษัตริย์ ได้สิทธิเป็นจักรพรรดิ ได้สิทธิเป็นพ่อบ้านแม่เรือน ได้สิทธิในพื้นที่ดิน เป็นเรือกสวนไร่นา เป็นต้น ส่วน**อำนาจนั้นเป็นของมีขึ้นเนื่องมาจากสิทธิ**นั้น เช่น กษัตริย์มีสิทธิปกครองอาณาจักรไปแค่ไร อำนาจก็มีไปแค่นั้น หรือพ่อบ้านแม่เรือนเป็นผู้มีสิทธิในพื้นที่เรือกสวนไร่นาของ ๆ ตน มีสิทธิปกครองสิทธิ์ขาดแค่ไร อำนาจของตนก็มีสิทธิไปแค่นั้น

วิธีแสวงหาสิทธิทางโลก ต้องใช้วิธีต่าง ๆ นานา ตลอดจนถึงเบียดเบียนรบราฆ่าฟันกันเป็นพวก ๆ ใช้ศัสตราวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ เข้าประหัตประหารกัน เพื่อแย่งสิทธิกันนั้นเอง เพราะชาติใดพวกใดได้สิทธิขยายเขตออกไปมากแค่ไร อำนาจการปกครองขยายส่วนไปแค่นั้นตามสิทธิ

ส่ว**นการแสวงหาสิทธิในทางธรรม**นั้น ไม่ใช้อาวุธยุทโธปกรณ์ประหัตประหารกันเช่นนั้น ใช้สมาธิจิตหรือจิตตานุภาพที่หยุดนิ่งจนละเอียดไม่มีสิ้นสุด ที่เรียกว่า **"อนัตตญาโณ"** นับเป็นเครื่องหาสิทธิของเขามา คือ เอากายทั้งหมดทุกกาย ตลอดวงศ์สายขาว วงศ์สายกลางและสายดำ ทั้งเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด มาซ้อนสับทับทวีเข้าในกายมนุษย์ กลั่นให้ใสสะอาดดี แล้วเอาจุลจักรกับพวกบริวารพร้อมด้วยสมบัติรัตนะ ๗ ประการ และมหาจักรกับบริวาร พร้อมด้วยสมบัติรัตนะ ๗ ประการของทุก ๆ กาย ตลอดวงศ์สายขาว สายกลางทั้งกายเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด มาซ้อนสับทับทวีเข้าในรัตนะ ๗

ประการนั้น ทั้ง ๗ อย่าง หรือเฉพาะอย่างเดียวก็ได้ คือเมื่อเอารัตนะอย่างหนึ่ง อีก ๖ อย่างก็คงมารวมอยู่ในรัตนะอย่างเดียวนั้นทั้งหมด เช่นจะรวมในจักรแก้ว รัตนะอีก ๖ ก็รวมในจักรแก้วหมดนั้นทุกอย่าง หรือจะไม่รวมเฉพาะอย่าง ให้คงเป็นสัตตรัตนะอยู่ครบทั้ง ๗ ก็ได้ สุดแท้แต่จะต้องการ แล้วกลั่นให้ใสสะอาดทั้ง ๗ แล้วเอา*มือขวาของกายมนุษย์นี้ถือจักร มือซ้ายถือดวงแก้ว ส่วนรัตนะอีก ๕ อย่างนั้นเอาเข้าในกายมนุษย์* กลั่นให้กายใสเป็นแก้ว นี้เป็นการยืนพื้นไว้เป็นมูลเดิม แล้วพิสดารรัตนะ ๗ ออกไปตามแต่จะต้องการใช้

วิธีใช้รัตนะ ๗

๑. ถ้าจะให้สว่างก็เอารัตนะ ๗ นั้นรวมเข้าในดวงแก้ว แล้วกลั่นเข้าในแว่นในกล้องสำหรับส่องให้ชัด

๒. จะให้เป็นพาหนะก็เอารัตนะ ๗ นั้น รวมเข้าในช้างแก้ว ม้าแก้วสำหรับขี่

๓. จะให้เป็นสมบัติก็เอารัตนะ ๗ นั้น อัดรวมเข้าในขุนคลังแล้วให้เป็นสมบัติต่าง ๆ ขึ้น

๔. จะให้เกิดกำลังก็เอารัตนะ ๗ นั้น อัดรวมเข้าในขุนพลแก้ว ทำให้เกิดพละกำลังในกิจการนั้น ๆ

๕. ถ้าจะให้เป็นสุขสบายและเป็นที่รักของคน ก็เอารัตนะ ๗ อัดรวมเข้าในนางแก้ว ทำให้เป็นที่รักที่ชอบของคนอื่น ๆ และเป็นสุขสบาย

๖. ถ้าจะให้เกิดอำนาจเป็นที่เกรงขามและเกิดฤทธิ์ ก็เอารัตนะ ๗ นั้นอัดรวมเข้าในจักรแก้ว แล้วใช้จักรแก้วไปตามความปรารถนา

เมื่อกายมนุษย์นี้มือขวาถือจักรแก้ว มือซ้ายถือดวงแก้วมณีโชติ

และแก้วอีก ๕ นั้นกลั่นเข้าในกายมนุษย์จนใสสะอาดบริสุทธิ์ดีแล้ว จงเดินเครื่องเข้าไปในหัวใจเครื่องของสิทธิ ร้อยไส้หัวใจเครื่องสิทธิเข้าไปเป็นลำดับ ๆ ไม่ถอยหลังกลับ ละเอียดเข้าไป แก่เข้าไปทุกที เข้าไปในหัวใจเครื่องของ**ทะเลสิทธิ** ของเหตุทะเลในเหตุทะเลสิทธิ ละเอียดหนักเข้าไปไม่ถอยหลังกลับ แก่เข้าไปเท่าไรละเอียดเข้าไปเท่าไร ร้อยไส้เครื่องสิทธิเข้าไปได้เท่าไร ก็ชื่อว่าได้ธาตุธรรมเป็นสิทธิเท่านั้น ๆ และได้อำนาจปกครองบังคับธาตุธรรมได้แค่นั้น ๆ เหมือนพระมหากษัตริย์รบได้อาณาเขตออกไปเท่าไร ก็ได้อำนาจปกครองเท่านั้น ๆ ทำไปเช่นนี้เป็นลำดับ ๆ จนกว่าจะยึดสิทธิในธาตุธรรมได้ทั้งหมด ถ้ายึดสิทธิธาตุธรรมได้ทั้งหมดแล้ว ก็เอาบรมพุทธจักรสูงสุดมาใช้ได้ เมื่อใช้บรมพุทธจักรสูงสุดได้แล้ว ก็มีอำนาจบังคับให้เกิดบุญศักดิ์สิทธิ์ และบังคับบาปศักดิ์สิทธิ์ได้สมใจนึก ไม่มีอะไรเป็นอุปสรรคขัดขวาง เช่นจะนึกให้คนนี้เป็นกษัตริย์ก็ได้ดังใจนึก จะให้คนนี้เป็นเศรษฐีก็เป็นได้สมใจนึก จะให้คนนี้คนนั้นเป็นอย่างใด ๆ หรือภพนี้ภพนั้นเป็นอย่างใด ๆ จะเป็นฝ่ายดีฝ่ายชั่วก็ตามก็ได้สมใจนึกทุกประการไม่ขัดขวางเลย

เพราะฉะนั้น วิชชา (วิชชาการสะสางธาตุ-ธรรม) นี้ท่านอาจารย์ (พระมงคลเทพมุนี) ของผู้บันทึก จึงอุตส่าห์พยายามยิ่งนัก ทุกคืนวันเป็นเวลา ๑๑ ปีเศษ เพื่อจะยึดสิทธิมาสร้างความสุขให้แก่สัตวโลกทั่วไปตลอดทั้งแสนโกฏิจักรวาล อนันตจักรวาลทั้งสิ้น โดยไม่ถอยหลังกลับ

พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันต์ขีณาสพทั้งหลายสร้างบารมีมาองค์ละมาก ๆ นับด้วยอสงไขย ก็เพื่อจะยึดสิทธินี้เองเพราะสิทธิเป็นตัวสำเร็จ สิทธิทางโลกยึดได้ด้วยกำลังศัสตราวุธ ส่วนสิทธิทางธรรมยึดได้ด้วยบารมีเท่านั้น นอกจากบารมีแล้วยึดไม่ได้

บารมีนั้นมี ๓๐ ประการ คือ ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี วิริยบารมี ขันติบารมี สัจจบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี และอุเบกขาบารมี รวมเป็น ๑๐ เมื่อบารมีแก่กล้าขึ้นเต็มส่วนก็จะกลั่นตัวเองเป็นอุปบารมีอีก ๑๐ และเมื่ออุปบารมีแก่กล้าขึ้นเต็มส่วนก็จะกลั่นตัวเองเป็นปรมัตถบารมีอีก ๑๐ รวมเป็น ๓๐ ประการ

ส่วน**รัศมี**นั้นก็มาจากบารมี ๓๐ นั้นเอง แต่กลั่นเป็นแสงสว่างรุ่งโรจน์โชติช่วงขึ้น เป็นรัศมีสว่าง

กำลัง นั้นคือ ความแรงและความแก่กล้าของบารมี ๓๐ นั้นแรงกล้าขึ้น

ส่วน**ฤทธิ์**นั้น คือ สำเร็จผลของบารมี ๓๐ นั้น คือตัวยึดสิทธินั้นเอง

ทั้งบารมี รัศมี กำลัง ฤทธิ์ เหล่านี้ พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันต์ขีณาสพทั้งหลาย ตลอดถึงพระอริยสาวกและปุถุชนทั้งสิ้น ได้ก่อสร้างบำเพ็ญมานับชาติไม่ถ้วน เป้าหมายใจดำแห่งจุดประสงค์ก็เพื่อจะปั้นกำลังให้มากจนกว่าจะพอการยึดสิทธินี้ได้สำเร็จผลนั้นเอง เหมือนชาวโลกตระเตรียมกำลัง พลรบบ้าง อาหารบ้าง ศัสตราวุธบ้าง เพื่อรบเอาดินแดนเป็นสิทธิของพวกจนสำเร็จผลนั้นเอง

เครื่องสิทธิ

เครื่องสิทธิเป็นเครื่องใหญ่เป็นที่รวบรวมและปกครองสรรพสัตว์ทั้งหมดของภพหนึ่ง ๆ อยู่ในหัวใจเครื่องของต้นเครื่องทั้งสิ้น ฉะนั้นเครื่องสิทธิจึงเป็นรากฐานและเป็นมูลเดิมของภพ แต่อยู่ในกำเนิดเดิมของภพทุกภพ เหมือนกลลรูปอยู่ในกำเนิดเดิมของกายมนุษย์ และเหมือน

ราก ลำต้น กิ่งก้านสาขาของต้นไม้อยู่ในพืดเดิมของต้นไม้ฉะนั้น

เครื่องอำนาจ

ในเครื่องสิทธินั้นมีเครื่องอำนาจ เครื่องบุญ เครื่องบารมี เครื่องรัศมี เครื่องกำลัง เครื่องฤทธิ์ เครื่องบุญศักดิ์สิทธิ์ เครื่องบาปศักดิ์สิทธิ์ เครื่องตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เครื่องเข้านิโรธ เครื่องตรัสรู้ในนิโรธ เครื่องคำนวณ มีเหมือนกันหมดทุกภพ ๆ ใหญ่ขึ้นไป ๆ ละเอียดขึ้นไปตามชั้นของภพนั้น ๆ เป็นเถา เป็นชุด เป็นชั้น เป็นตอน เป็นภาค เป็นพืด แล้วเป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ชั้นที่ ๑-๒-๓-๔-๕ ฯลฯ ร้อย พัน หมื่น แสน ล้าน โกฏิ อสงไขย เกินกว่าอสงไขยจนนับไม่ถ้วน แล้วมีเครื่องปกครองภพสาม โลกันตร์ เครื่องปกครองอากาศโลก ขันธโลก สัตวโลก เครื่องปกครองกำเนิดเดิม เครื่องปกครองเห็น จำ คิด รู้ เครื่องปกครองอวัยวะน้อยใหญ่ทั่วทุกขุมขนนอกกาย ดุจดังที่กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น

เครื่องเหล่านี้ก็ดี กายของพระนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ แต่ละกาย ๆ ก็ดี อย่างหนึ่ง ๆ ล้วนแต่เถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด นับอสงไขยชั้นไม่ถ้วนทุกอย่าง สุดแต่จะพิสดารไปเถิด ภพหนึ่ง ๆ นั้นตั้งอยู่ห่างกันเท่าชั่วญาณของพระพุทธเจ้าองค์แรก ซึ่งเป็นผู้ปกครองภพนั้น ๆ เท่ากันทั้ง ๔ ด้าน ภพที่เราอยู่นี้นับจากภพของนอกเข้ามากว่าจะถึงภพเราอยู่นี้ นับอสงไขยชั้นเป็นหนึ่ง นับไปหลายชนชั้นเท่าจนนับอสงไขยชั้นไม่ถ้วน จึงจะถึงภพที่เราอยู่นี้ และชั้นในของภพที่เราอยู่นี้เข้าไปก็มีอเนกอนันต์นับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนเหมือนกัน ภพหนึ่ง ๆ นั้นเมื่อสุดภพแล้ว มีสายภพเป็นดุจหัวขั้วโยงเข้าไปชั้นในเข้า

ไปในเหตุอากาศ ๆ ๆ ไปจรดกับขั้วของภพชั้นในนั้น คือสุดภพชั้นใน แล้วก็มีสายโยงเข้าไปในเหตุอากาศ สว่าง ว่างอีก โยงติดต่อเนื่องกันไป เป็นลูกโซ่เข้าไปเช่นนี้ไม่ขาดสาย ในสายที่โยงเข้าไปนั้น แต่ละสาย ๆ มีเครื่องสิทธิ เครื่องอำนาจ เครื่องบุญ เครื่องบารมี เครื่องรัศมี เครื่องกำลัง เครื่องฤทธิ์ เครื่องบุญศักดิ์สิทธิ์ เครื่องบาปศักดิ์สิทธิ์ เครื่องตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เครื่องเข้านิโรธ เครื่องตรัสรู้ในนิโรธ เครื่องคำนวณ แต่ละเครื่องมีเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด นับชั้นไม่ถ้วน มีเหมือนกันทุกภพและโยงติดต่อกันเป็นลูกโซ่ถึงกันเป็นอันเดียวกันหมด ยิ่งเข้าไปข้างในมากเท่าไร เครื่องเหล่านี้ก็ยิ่งใหญ่ ยิ่งแก่ยิ่งละเอียด หนักขึ้นไปตามภพนั้น ๆ ทุกประการไม่ถอยหลังกลับ

เซฟ–มรรค

วิธีดูเซฟ

"เซฟ" นั้นคือ**คุกหรือที่คุมขังนักโทษผู้กระทำผิด** คือธาตุธรรมในภพนั้น ๆ ประชุมกันว่า ถ้าใครทำผิดต่อวงศ์สายขาวหรือเป็นไส้ศึกและเป็นแนวที่ ๕ ทรยศต่อวงศ์สายขาวที่เรียกว่า**ขบถ**แล้ว ให้เซฟเป็นผู้ดึงดูดธาตุธรรมของผู้นั้นมาทำลายเสีย ดุจดังว่าผู้รักษากฎหมายหรือกฎอัยการศึกก็ให้**ยิงเป้า**เสีย เมื่อธาตุธรรมในภพนั้น ๆ ประชุมกันแล้ว จึงเอาธาตุธรรมของกายนั้น ๆ ทั้งกายเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ทั้งหมดเฉพาะภพนั้นคนละเล็กละน้อยมารวมกัน แล้วปรุงธาตุธรรมเหล่านั้นขึ้นเป็นเซฟ เซฟนั้นมีเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืดของเซฟไม่มีสิ้นสุด ละเอียดไปตามกาย กายละเอียดไปแค่ไร ก็มีเซฟละเอียดไปตามกายทุกกายทุกภพ ภพหนึ่ง ๆ ก็มีเซฟประจำภพนั้น ๆ ทุกภพ แต่ละเอียดไปตามภพนั้น **เซฟนั้นอยู่ในหัวใจเครื่องของสิทธิ** ละเอียดเข้าไปเป็นลำดับ ๆ ตามภพตามกายไม่มีสิ้นสุด มีสัณฐานกลมโตเท่า ๆ กับภพสาม เซฟของภพไหนก็โตเท่าภพนั้น หน้าที่ของเซฟคือถ้าใครทำผิดก็ดึงดูดธาตุธรรมส่วนที่ละเอียด ๆ ตลอดถึงธาตุธรรมหยาบ ๆ ของผู้นั้น เอาเข้าเซฟไปตามความผิดมากน้อยหนักเบา หรือต้นธาตุต้นธรรมในอายตนนิพพานและในมนุษย์สั่งให้เอาใครเข้าเซฟก็ดึงดูดเอาผู้นั้นเข้าไปตามคำสั่งของต้นธาตุต้นธรรม ซึ่งเป็นแม่ทัพมีอาญาสิทธิ์ขาด หรือถ้าจะสั่งให้เอาใครออกจากเซฟ คนนั้นก็ออกจากเซฟได้เหมือนพระเจ้าแผ่นดินจะเอาใครเข้าคุกก็ได้ จะถอดใครออกจากคุกก็ได้

ภายในของเซฟนั้นเป็นอากาศว่าง แต่ว่าอากาศว่างนั้นเป็นแก๊ส

เป็นกรด เป็นไอกรด เป็นสุด หมด ไม่มี ว่าง เปล่า ดับ ลับ หาย สูญ สิ้นเชื้อ ไม่เหลือเศษ หล่อเลี้ยง เป็นอยู่ ประสาท เหตุรส เหตุชาติ เหตุไอ เหตุแก๊ส เหตุแก๊สกรด ละเอียดลงไปเป็นลำดับ ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียด

วิธีดูเซฟดูด คือ มีเครื่องของเซฟ เมื่อบังคับเครื่องเดินเครื่องของเซฟแล้ว เซฟก็ดึงดูดธาตุธรรมนั้นเข้าในเซฟ แล้วแก๊สกรดในเซฟก็ทำลายธาตุธรรมนั้นเป็นลำดับจนสุดหยาบสุดละเอียด

วิธีดูมรรค

"มรรค" นั้นเป็นธาตุธรรมละเอียด อยู่ในหัวใจเครื่องของเซฟ มีหน้าที่กินเชื้อธาตุธรรมให้สูญสิ้น เหมือนไฟกินเชื้อน้ำมัน และกรดกินเชื้อมลทินนั้น ๆ ให้สูญสิ้นไปฉะนั้น เหมือนมรรคของปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็กินเชื้อของกิเลส คือ กาม-ราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัย ให้สูญสิ้นไป คือ

๑. **กาย** กับ**เนื้อหัวใจ** เป็น**ศีล** และเป็น**ปฐมมรรค** เมื่อมรรคเกิดขึ้นแล้ว มรรคก็เป็นกรดกินเชื้อของกิเลส **ปฏิฆานุสัย** ให้สูญสิ้นไป เหมือนไฟกินเชื้อน้ำมันฉะนั้น

๒. **ดวงจิต** เป็น**สมาธิ** และเป็น**มรรคจิต** เมื่อมรรคเกิดแล้ว มรรคก็เป็นแก๊สกรดกินเชื้อของกิเลส **กามราคานุสัย** ให้สูญสิ้นไป เหมือนกรดกัดสนิมฉะนั้น

๓. **ดวงวิญญาณ**เป็น**ปัญญา** และเป็น**มรรคปัญญา** เมื่อมรรคเกิดขึ้นแล้ว มรรคก็ฆ่าเชื้อของกิเลส **อวิชชานุสัย** ให้หมดสูญไป เหมือนแก๊สกรดที่จี้ให้หมดมลทิน แว๊บเดียวเท่านั้นมลทินก็หายสูญ

สิ้นหมดเชื้อไปฉะนั้น

มรรคนั้นมีสัณฐานกลมโตเท่ากับเซฟ เซฟของภพไหนก็โตเท่ากับภพสามของภพนั้น ๆ ส่วนมรรคก็โตเท่ากันกับเซฟของภพนั้น ๆ เหมือนกัน แต่ซ้อนอยู่ภายในของเซฟ ละเอียดกว่าเซฟ และกินเชื้อธาตุธรรมเป็นลำดับ ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียดเช่นเดียวกันกับเซฟ

เซฟและ**มรรค** ทั้ง ๒ นี้ แต่ละภพ ๆ ก็มีเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ของภพนั้น ๆ เหมือนกัน

รัศมี สิ่งที่มีรัศมีเช่นดวงอาทิตย์ พระจันทร์ และดวงดาวแลตัวบุคคลเป็นต้น มีผู้บังคับเครื่องเดินเครื่องอยู่ในหัวใจเครื่องสิทธิ ส่งรัศมีมาให้เนื่องกัน เป็นลำดับ ๆ ไม่ขาดสาย

ผู้บังคับเครื่องนั้น มีทั้งภาคขาว ภาคดำ ภาคใดละเอียดกว่าก็ยึดสิทธิอำนาจเดินเครื่องส่งรัศมีของภาคนั้น ๆ มา รัศมีภาคขาวแจ่มใสเปล่งปลั่ง สีเหลืองนวลเย็นตา สุกใสรุ่งเรือง ถ้ารัศมีภาคดำส่งสีแดงคล้ำมัวเฉียบแหลมบาดตาเคืองตา ต้องนิ่งแน่นเดินเครื่องตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าเครื่องเข้านิโรธ เครื่องตรัสรู้ในนิโรธ เครื่องคำนวณทับทวีไม่ถอยหลังกลับเข้าไปในหัวใจเครื่องสิทธิไปยึดสิทธิและอำนาจบังคับเครื่องให้ได้

ธาตุธรรมพิสดาร

ธาตุนั้นต้องอาศัยธรรมเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงจึงตั้งอยู่ได้ ไม่เช่นนั้นก็คุมกันไม่ติดเป็นธาตุขึ้นได้ ธาตุทั้ง ๖ นั้นมีสัณฐานกลมเหมือนกันหมด ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ ใหญ่กว่าขึ้นไปเป็นลำดับ ๆ คือวัดตัดกลางจากกลางของธาตุนั้น ๆ คือ

ธาตุดิน หนา ๒๔๐,๐๐๐ โยชน์
ธาตุน้ำ หนา ๔๘๐,๐๐๐ โยชน์
ธาตุไฟ หนา ๙๖๐,๐๐๐ โยชน์
ธาตุลม หนา ๑,๙๒๐,๐๐๐โยชน์
ธาตุวิญญาณหนา ๓,๘๔๐,๐๐๐โยชน์

ส่วนอากาศธาตุนั้นไม่มีที่สิ้นสุด เรียกว่า **อนนฺโต อากาโส**

ธาตุทั้ง ๖ นี้ส่วนหยาบเห็นด้วยตา ส่วนละเอียดตามนุษย์แลไม่เห็น ต้องใช้ตาธรรมกายและใช้แว่นใช้กล้อง ต่อแว่นต่อกล้องส่องจึงเห็น เพราะเล็กยิ่งกว่าใยแมลงมุมที่ผ่าซีกออกไปตั้งอสงไขย แล้วแยกธาตุ ๖ ไปทีละธาตุ คือ แยกธาตุดินก่อนดังนี้

๑. แยกธาตุดินออกเป็น ๖ ธาตุ ครั้งที่ ๑
๒. แล้วเอาธาตุดินครั้งที่ ๑ แยกออกอีก ๖ ธาตุ
๓. แล้วเอาธาตุดินครั้งที่ ๒ แยกออกอีก ๖ ธาตุ
๔. แล้วเอาธาตุดินครั้งที่ ๓ แยกออกอีก ๖ ธาตุ
๕. แล้วเอาธาตุดินครั้งที่ ๔ แยกออกอีก ๖ ธาตุ

แล้วเอาธาตุดินครั้งที่ ๕-๖-๗- ฯลฯ ที่ร้อย พัน หมื่น แสน ล้าน โกฏิ อสงไขยมาแยกออกเป็น ๖ ธาตุ เฉพาะธาตุดินอย่างเดียว

เท่านั้นจนสุดหยาบสุดละเอียด เป็นธาตุดินล้วน คือ เป็น**ว่าง** เป็น**เปล่า** เป็นของว่าง ของเปล่าไม่มีที่สิ้นสุด ใน**เหตุของว่าง ของเปล่า**นั้น เมื่อต่อแว่นต่อกล้องส่องเข้าไปก็มีธาตุดินอีก แล้วแยกไปอีก แยก ๆ ไปจนไม่มีที่สิ้นสุด

แล้วแยกธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ ธาตุวิญญาณ อากาศธาตุทั้ง ๕ นี้ ไปทีละธาตุ ๆ วิธีแยกเหมือนดังแยกธาตุดินนั้นทุกประการ

ส่วนธรรมนั้นเป็นของควบคุมธาตุและรักษาธาตุ ทั้ง ๖ นั้นให้ดำรงอยู่ไปได้ ไม่ให้แตกแยกหักพังสลาย **ธรรม**ในที่นี้ท่านหมายเอา **กุสลาธัมมา อกุสลาธัมมา อัพยากตาธัมมา**

ธาตุของสัตว์นรก อกุสลาธัมมารักษาให้ทนต่อไฟและเครื่องกรรมกรณ์ต่าง ๆ ในนรกนั้น ๆ ได้ เช่น พวกเป็ดกินหินเข้าไป ไฟธาตุเผาให้ละลายได้ แต่ส่วนไข่ของเป็ดอยู่ได้ไม่ละลาย เพราะธรรมรักษาธาตุที่มีวิญญาณครองก็ดี หรือธาตุไม่มีวิญญาณครองก็ดี ล้วนแต่ธรรมรักษาทั้งสิ้น ถ้าฝ่ายดี กุสลาธัมมารักษา ถ้าฝ่ายชั่ว อกุสลาธัมมารักษา ถ้าฝ่ายไม่ดีไม่ชั่ว อัพยากตาธัมมารักษา ได้ในอรรถว่า *ยสฺมึ สมเย ขนฺธา ตสฺมึ สมเย ธมฺมา โหนฺติ* แปลว่า "**ขันธ์ธาตุมีในสมัยใด ธรรมย่อมมีในสมัยนั้น**" ธรรม คือ กุศลธรรม อกุศลธรรม อัพยากตาธรรม ธรรมก็มีหยาบมีละเอียดไปตามธาตุ ธาตุละเอียดไปแค่ไร และแก่ไปแค่ไร ธรรมก็ละเอียดและแก่ไปแค่นั้น คู่กันไปกับธาตุ แล้วแยกธรรมธาตุ ๖ นั้นไปทีละธาตุ ๆ คือ แยกธาตุดินก่อน แล้วจึงแยกธาตุอีก ๕ นั้นไปเป็นลำดับ ๆ วิธีแยกก็เหมือนกันกับแยกธาตุ ๖ ดังที่กล่าวมาแล้วทุกประการ แต่แยกไปทีละธาตุ ๆ เท่านั้น

ธาตุเดิมธรรมเดิม

ธาตุเดิมธรรมเดิมนั้นมาจาก**ไม่มี** ไม่มีนั้นเองมาเป็นธาตุเดิมธรรมเดิม

ธาตุเดิม มีสัณฐานกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ ไม่มีสีใดเจือปน

ส่วน**ธรรมเดิม**นั้นใสสะอาดบริสุทธิ์กว่าธาตุ ไม่มีสีอันใดเจือปนเช่นกัน มีสัณฐานกลมเหมือนธาตุ แต่ดีกว่าใสกว่าละเอียดกว่าธาตุ ส่วนธาตุที่มีสีเจือปนนั้นเป็นธาตุที่ผสมแล้ว ส่วนธรรมก็เหมือนกัน ดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศ ทั้ง ๕ อย่างนี้เป็นอากาศโลกส่วนละเอียดประกบอยู่ และเซฟอยู่ในขันธโลก

โลกคือภพก็ดี โลกคือกายมนุษย์ก็ดี ตั้งอยู่ท่ามกลาง มีอากาศโลกส่วนหยาบ ๆ หล่อเลี้ยงอยู่ภายนอก อากาศโลกส่วนละเอียดก็หล่อเลี้ยงแทรกแซงอยู่ภายใน สัตวโลกอาศัยละเอียดภายในหล่อเลี้ยงไว้ให้เป็นอยู่

สรรพสิ่งทั้งปวงรวมเรียกว่า **ธาตุธรรม** ทั้งสิ้น เช่น ธาตุเปรี้ยว ธาตุเค็ม ธาตุเผ็ด ธาตุร้อน ธาตุเย็น ธาตุขม ธาตุหวาน ฯลฯ ธาตุอเนกอนันต์ ส่วนสีต่าง ๆ ก็เป็นธาตุธรรม เช่น ธาตุเขียว ธาตุแดง ธาตุเหลือง ธาตุขาว ธาตุดำ ฯลฯ แต่ล้วนเป็นธาตุอเนกอนันต์นับไม่ได้ สิ่งใดเป็นธาตุ สิ่งนั้นก็เป็นธรรมด้วยทั้งสิ้น

ส่วนธาตุที่หยาบ คือ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ อากาศ-ธาตุ ก็ทำลายได้ เช่นเมื่อเวลาโลกพินาศ หรือเอาไฟเผาสิ่งนั้นสิ่งนี้ หรือดินกรด น้ำกรด ไฟกรด ลมกรด อากาศกรด เป็นต้น ย่อมทำลายได้แต่เฉพาะธาตุที่หยาบกว่าตน ส่วนธาตุที่ละเอียดกว่านั้นลงไปจนไม่สามารถจะแลเห็นได้ด้วยตาเนื้อ เป็นต้นว่า **ธาตุซ้อน ธาตุสุด ธาตุหมด**

ธาตุไม่มี ธาตุว่าง ธาตุเปล่า ธาตุดับ ธาตุลับ ธาตุหาย ธาตุสูญ ธาตุสิ้นเชื้อ ธาตุไม่เหลือเศษ และส่วนที่เป็นธาตุละเอียด ๆ ดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศ ทำลายไม่ถึง ทำลายไม่ได้ ธาตุธรรมที่ละเอียดเช่นว่ามานี้มีอเนกอนันต์นับไม่ถ้วนเหมือนกัน

แยกธาตุของสีรัศมี ๖

สีรัศมี ๖ ประการ คือ สีขาวอมเหลือง สีแดงอมเหลือง สีขาวอมนวล สีเหลืองอมแดง สีเหลืองอมชมพู สีเขียวอมดำ ไปทีละสี ๆ จนครบ ๖ สี สีหนึ่ง ๆ แยกเป็นธาตุ เสร็จแล้วก็แยกเป็นธรรมต่อไปจนสุดหยาบสุดละเอียด

แยกธาตุแยกธรรม

แยกธาตุแยกธรรมของที่ตั้งเห็น จำ คิด รู้ ของธาตุเห็น ธาตุจำ ธาตุคิด ธาตุรู้ ของดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ ไปจนสุดหยาบสุดละเอียด เป็นธาตุล้วนธรรมล้วนของกายทุกกาย ตลอดถึงกายเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด จนสุดหยาบสุดละเอียด

แล้วแยกธรรมของที่ตั้งบารมี รัศมี กำลัง ฤทธิ์ สิทธิ อำนาจ บุญศักดิ์สิทธิ์ บาปศักดิ์สิทธิ์

แยกธาตุธรรมของธาตุบารมี ธาตุรัศมี ธาตุกำลัง ธาตุฤทธิ์ ธาตุสิทธิ ธาตุอำนาจ ธาตุบุญศักดิ์สิทธิ์ ธาตุบาปศักดิ์สิทธิ์ ไปจนสุดหยาบสุดละเอียดเป็นธาตุล้วนธรรมล้วนของกายนั้น ๆ ทุกกาย ตลอดเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด

ที่ตั้งของสภาพ ๘ อย่าง มี บารมี รัศมี กำลัง ฤทธิ์ สิทธิ

อำนาจ บุญศักดิ์สิทธิ์ บาปศักดิ์สิทธิ์ เหล่านี้ ตั้งอยู่ในหัวใจเครื่องสิทธิในไส้สุดละเอียด ซ้อนกันเข้าไปเป็นลำดับ ๆ บารมีอยู่ชั้นนอก บาปศักดิ์สิทธิ์อยู่ชั้นใน

แยกธาตุแยกธรรมของพระไตรปิฎก ๘๔,๐๐๐ ธรรมขันธ์

พระไตรปิฎกภาคกุศล ๘๔,๐๐๐ ศูนย์ ภาคอกุศล ๘๔,๐๐๐ ศูนย์ ภาคอัพยากตาเป็นกลาง ๆ ไม่เป็นบุญไม่เป็นบาป ๘๔,๐๐๐ ศูนย์ ธรรมขันธ์หนึ่ง ๆ เรียกว่า ศูนย์หนึ่ง ๆ ศูนย์หนึ่งนั้นพิสดารออกไปอีกศูนย์ละ ๘๔,๐๐๐ ศูนย์ครั้งที่ ๑ พิสดารครั้งที่ ๒-๓-๔-๕-๖-๗ ฯลฯ จนถึงร้อย พัน หมื่น แสน ล้าน โกฏิ จนนับไม่ถ้วนจนสุดหยาบสุดละเอียด แล้วจัดเป็นอดีต ปัจจุบัน อนาคต ทั้งอากาศโลก ขันธโลก สัตวโลก ทั้ง ๓ ภาค แล้วแยกเป็นธาตุภาคหนึ่ง แยกเป็นธรรมภาคหนึ่ง ไปจนสุดธาตุสุดธรรม เป็นธาตุล้วน ๆ ธรรมล้วน ๆ

วิธีพิสดารนั้น พิสดารไปทีละภาค ๆ คือ ภาคกุศล ภาคอกุศล ภาคอัพยากตา ส่วนแยกธาตุแยกธรรมนั้น ก็แยกคู่กันไปกับพิสดารทีละภาคเช่นเดียวกัน

ภพพิสดาร

ภพต่าง ๆ ประกอบด้วย

๑. ภพน้อย ภพใหญ่

๒. ภพของสีต่าง ๆ สายต่าง ๆ

๓. ภพลับ ภพเปิดเผย ภพเลื่อนลอย

๑. ภพน้อย ภพใหญ่

รากฐานของภพ รากฐานของภพน้อย ภพใหญ่ และเครื่องใหญ่เครื่องย่อย เป็นผู้ปกครองภพและเครื่อง ซึ่งซับซ้อนกันอยู่นับอายุธาตุอายุบารมีอสงไขยไม่ถ้วน ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ดังจะกล่าวต่อไปนี้

รากฐานของภพทั้งหมดนั้น กำเนิดก็มีเท่าเมล็ดโพธิ์หรือเมล็ดไทรเมล็ดเดียวเท่านั้น เหมือนกำเนิดพืดเดิมของมนุษย์ฉะนั้น คือ กำเนิดของมนุษย์นั้นเล็กเท่าหยาดน้ำมันงาอันใสที่สลัดทิ้งเสียแล้ว ๗ ครั้ง ซึ่งเรียกว่า **กลลรูป** กลลรูปนั้นตั้งฐานติดอยู่ที่ปากช่องโลหิตระดูเดิน ภายในกลลรูปนั้นมีอากาศโลกเป็นที่รองรับ และมีขันธโลก คือรูปขันธ์ตั้งอยู่ในอากาศโลก มีสัตวโลก คือนามขันธ์ หรือเห็น จำ คิด รู้ตั้งอยู่ในขันธโลก ส่วนพืดเดิมเล็กเท่าเมล็ดโพธิ์เมล็ดไทรนั้น ก็คงเล็กเท่านั้นอยู่ตามเดิม ส่วนกลลรูปซึ่งตั้งอยู่ในพืดเดิมนั้น อาศัยความเอิบอาบ ซึม ซาบ ของโลหิตระดูที่ปากช่องนั้นซึมซาบเลี้ยงรักษา ก็เจริญใหญ่โตเป็นลำดับ ๆ เหมือนพืดเดิมของต้นไม้ ซึ่งมีรากเง่าและลำต้นพร้อมทั้งกิ่งก้านสาขาอยู่ในพืดเดิมนั้นพร้อมแล้ว อาศัยปฐวีธาตุและ

อาโปธาตุเอิบอาบซึมซาบเข้าไปเลี้ยงรักษา ก็เจริญงอกงามออกราก แตกลำต้นกิ่งก้านสาขาใหญ่โตขึ้นเป็นลำดับฉันใด รากฐานและมูลเดิมของภพน้อยและภพใหญ่ทั้งหมด แม้จะมีมากมายสักเท่าไร ๆ ก็ตาม ต้นเดิมก็คงมีกำเนิดเล็กเท่าเมล็ดโพธิ์เมล็ดไทรเมล็ดเดียวเท่านั้น เป็นพืดเดิม และเกิดซ้อนสับทับทวีกันขึ้นต่อ ๆ ไปเป็นลำดับ ๆ ไม่สิ้นสุด นับอสงไขยไม่ถ้วน นับอายุธาตุอายุบารมีหลายชนชั้นเท่าก็ไม่ถ้วนอีก สุดวิสัยที่จะนับได้ ออกจากกำเนิดเดิมซึ่งเป็นพืดเมล็ดเดียวเท่านั้น

ภพนั้น ได้กล่าวมาในเบื้องต้นแล้ว ณ ที่นี้จะกล่าวแต่พอสมควรเท่านั้น คือ ภพนั้น ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ ตั้งเรียงกันเป็นวงกลมดังเส้นดอกกระทุ่มกลมรอบภพหนึ่ง ๆ เท่ากับดอกกระทุ่มเส้นหนึ่ง ๆ เป็นวงกลมเข้าไปเป็นชั้น ๆ นับอสงไขยของอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน มีอยู่ในกลางของกลาง ๆ กำเนิดภพทุกทีไม่มีสิ้นสุด ภพชั้นในรักษาภพชั้นนอกต่าง ๆ รักษากันเข้าไปเป็นชั้น ๆ ทุกทีไม่มีสิ้นสุด ยิ่งเข้าไปในภพยิ่งแก่ยิ่งใหญ่ ยิ่งละเอียดหนักเข้าไปทุกทีไม่ถอยหลังกลับ พระพุทธเจ้าและกายนั้น ๆ ก็แก่ ใหญ่ และละเอียดตามภพนั้น ๆ หนักเข้าไปทุกทีเช่นเดียวกัน

สภาพของโลกนั้นต่างกับของธรรม คือ **สภาพของโลกนั้นของเล็กซ่อนอยู่ในของใหญ่และเข้าไปข้างในมากเท่าไรก็ยิ่งเล็กลงเท่านั้น** ส่วนสภาพของธรรมไม่เป็นเหมือนของโลก คือ**สภาพธรรมนั้น ของใหญ่ซ้อนอยู่ในของเล็ก ยิ่งเข้าไปข้างในมากเท่าไรยิ่งใหญ่ยิ่งละเอียด ยิ่งแก่หนักเข้าทุกที ๆ** กำเนิดของภพหนึ่ง ๆ นั้น อยู่ในกลางของกลางกำเนิดของเดิมทั้งสิ้น เหมือนกำเนิดเดิมของกายมนุษย์ กำเนิดกายอื่น ๆ มากน้อยเท่าไร ก็อยู่ในกลางของกลาง กำเนิดมนุษย์ทั้งสิ้น กำเนิดภพ

กำเนิดหนึ่ง ๆ นั้นอยู่ในหัวใจ

สัณฐานของภพ สัณฐานของภพน้อยภพใหญ่ที่ตั้งอยู่ คือภพใหญ่ตั้งอยู่กลาง ภพน้อยตั้งอยู่โดยรอบ กลม สัณฐานเหมือนดังดอกกระทุ่ม คือภพใหญ่เหมือนกลางดอกกระทุ่ม ภพน้อยล้อมรอบเป็นชั้น ๆ เข้าไปนับอสงไขยไม่ถ้วน เหมือนเส้นของดอกกระทุ่มเต็มรอบไปทั้งดอก ภพหนึ่ง ๆ เท่ากับดอกกระทุ่มเส้นหนึ่ง ภพที่เราอยู่นี้เป็นภพเล็กอยู่รอบนอกและตั้งเรียงกันเป็นรอบที่ ๑-๒-๓-๔-๕ เป็นรอบ ๆ เป็นชั้น ๆ เข้าไปทุกที ๆ ยิ่งเข้าไปรอบชั้นในเข้าไป ก็ยิ่งแก่ ใหญ่และละเอียดยิ่งขึ้นไปทุกที ๆ ตามลำดับเข้าไปเป็นชั้น ๆ **ภพนั้นพระพุทธเจ้าองค์ใดเกิดขึ้นก่อนในภพนั้น ภพนั้นก็ใหญ่โตเท่าพระญาณของพระพุทธเจ้าองค์แรกนั้น เพราะพระองค์ทรงปกครอง เท่าพระญาณของพระองค์** ต่อมามีพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๒-๓-๔ เกิดขึ้นเป็นลำดับ พระพุทธเจ้าองค์แรกก็สอนให้ทำวิชชาช่วยกันปกครองภพนั้นขึ้นอีกเป็นลำดับ ส่วนภพที่อยู่ชั้นนอก ๆ จากภพที่เราอยู่นี้ออกไป ก็มีเท่าชั้นในคือเอาภพที่เราอยู่นี้เป็นเกณฑ์ข้างในเข้าไปมีภพล้อม กลมโดยรอบ มี ๑๐๐ ปะโกฏิอสงไขยรอบ นับเข้าไปข้างในอีกก็มี ๑๐๐ ปะโกฏิอสงไขยรอบ นับเข้าไปข้างในทีละ ๑๐๐ ปะโกฏิอสงไขย รอบ ๆ ๆ นับเข้าไปเช่นนี้จนสุดหยาบสุดละเอียดของการนับภพ

ภพหนึ่ง ๆ ก็ตั้งอยู่ห่างกันเท่าญาณของพระพุทธเจ้าที่เกิดขึ้นพระองค์แรกของภพนั้น ๆ ส่วนระหว่างของภพนั้นตั้งอยู่ห่างกันเท่าญาณของพระพุทธเจ้าองค์แรกของภพนั้น กลมโดยรอบทั้ง ๔ ด้านเช่นเดียวกัน วิธีนับรอบชั้นใน นับตั้งแต่ภพที่เราอยู่เข้าไปเป็นชั้น ๆ ตามลำดับทีละ ๑๐๐ ปะโกฏิอสงไขย ส่วนรอบชั้นนอกจากภพที่เราอยู่นี้ออกมา นับ

ตั้งแต่ภพที่อยู่นี้ตั้งต้นออกมาเป็นชั้น ๆ ตามลำดับ จนสุดชั้นรอบนอก มีภพอยู่ ๑๐๐ ปะโกฏิอสงไขย

วิธีนับภพว่ามีมากเท่าไร เอาภพที่เราอยู่นี้ตั้งเป็นเกณฑ์นับเข้าไปข้างในมากน้อยเท่าไร เป็นภพส่วนละเอียดข้างในเข้าไปเท่าไร ข้างนอกก็มีภพหยาบออกไปแค่นั้น ตัวอย่างเช่นสถานที่โบสถ์ โบสถ์นั้นเหมือนภพที่เราอยู่นี้ นับเข้าไปข้างในคือ นับภพที่เราอยู่ภายในโบสถ์ ซ้อนกันอยู่อเนกอนันต์นับไม่ถ้วน เหมือนอากาศซ้อนอยู่ภายในโบสถ์ฉะนั้น ภายนอกนั้นคือภพที่ซ้อนอยู่ภายนอกตัวโบสถ์ออกมาเป็นส่วนหยาบ ส่วนภพละเอียดข้างในนับได้มากน้อยเท่าไร ส่วนภพหยาบภายนอกก็มีเท่ากันกับข้างในนั้น ภพละเอียดข้างในนั้นคือ ยิ่งละเอียดเท่าไรยิ่งแก่มากและใหญ่มากเท่านั้น และมีเข้าไปเป็นชั้น ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียดแล้วมีขาดระยะเป็นตอน ๆ **ภาคดำเขาทำเป็นภพดับ ลับ ตัด ตอน ซ่อน หาย สุด หมด ไม่มี ว่าง เปล่า** ไว้ แล้วก็มีภพตั้งต้นต่อไปอีกแล้วไปขาดระยะลงอีก มีเป็นระยะ ๆ ไป เช่นนี้ไม่ขาดสาย

ภพนั้นที่ถูกมีเนื่องกันไปไม่ขาดสาย แต่ภาคดำเขาเอาธาตุดับ ลับ ตัด ตอน ซ่อน หาย มาใส่เข้า ภพจึงดูเป็นขาดตอนเป็นระยะ ๆ เข้าไปละเอียด ดับ ลับ ตัด ตอน ไปแค่ไร แค่นั้นเป็นหยาบที่สุดของเรา คือเราขยับเลื่อนวิชชาเป็น ต้นวิชชาตามส่งไปให้ละเอียดเลยเข้าไปผ่านไส้ของเขาเลยไป ละเอียดออกหน้าเข้าไป จำนวนภพนั้นนับเข้าไปข้างในเป็นชั้น ๆ อสงไขย แล้วนับอสงไขยเป็นหนึ่ง ตั้งต้นไปอีก จนถึงอสงไขยอีกแล้วนับอสงไขยที่ ๑-๒-๓-๔-๕-๖-๗ เป็นลำดับไป ๆ เช่นนี้จนสุด เท่าอายุธาตุอายุบารมี แล้วนับอายุธาตุอายุบารมีเป็น ๑-๒-๓-๔-๕-๖-๗ ไปถึงอสงไขย แล้วนับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไปอีกเป็น

๑-๒-๓-๔-๕-๖-๗ อสงไขยอายุธาตุอายุบารมี ก็ยังไม่สิ้นสุดภพ สรุปรวมความว่า ภพไม่มีสิ้นนับไม่ถ้วน วิธีนับอายุธาตุนั้น จะเอามหากัลป์ ๑ หรือพุทธันดร ๑ หรือ ๑ อสงไขยปี ขึ้นนับเป็น ๑ ตั้งต้นไปได้ทั้งนั้น ทั้ง ๓ อย่างเท่ากับ ๑ อนุวินาที ๆ หนึ่ง ตั้งต้นไป ๖๐ อนุวินาทีเป็น ๑ วินาที ๖๐ วินาทีเป็น ๑ นาที ๖๐ นาทีเป็น ๑ ชั่วโมง ภพที่มากมายนับไม่ถ้วนเหล่านั้นภพหนึ่ง ๆ มีเครื่องใหญ่เครื่องย่อย เดินเครื่องติดต่อกันเป็นลูกโซ่นับไม่ถ้วน

เครื่องประจำภพ

รอบภพหนึ่ง ๆ ก็มี

๑. เครื่องสิทธิ
๒. เครื่องอำนาจ
๓. เครื่องบุญศักดิ์สิทธิ์
๔. เครื่องบาปศักดิ์สิทธิ์
๕. เครื่องบารมี
๖. เครื่องรัศมี
๗. เครื่องกำลัง
๘. เครื่องฤทธิ์

เครื่องทั้งหมดมี**หัวใจเครื่อง** และ**ผู้เดินเครื่อง** แต่ละเครื่อง ๆ มีเครื่องใหญ่เครื่องย่อยซ้อนสับทับทวีกันเป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด พืดในพืด ๆ ๆ นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทุก ๆ เครื่อง ทุก ๆ ภพ ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผย ของกายนั้น ๆ ของผู้เลี้ยงกายนั้น ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกองค์ ทุกวงศ์ ทั้งวงศ์สายขาว

สายกลาง สายดำ เหมือนกันทั้งสิ้น ส่วนเครื่องใหญ่ เครื่องย่อยต่าง ๆ นานาทุก ๆ เครื่อง ทุก ๆ ภพ ทุก ๆ สี ทุก ๆ สาย ทุก ๆ กาย ทุก ๆ วงศ์ ทุก ๆ องค์ ของกายนั้น ๆ ของผู้เลี้ยงกายนั้น ๆ ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ ภพลับ ภพเปิดเผย ทั้งวงศ์สายขาว สายกลาง สายดำ ล้วนแต่เดินเครื่องติดต่อกันเป็นลูกโซ่ไม่ขาดสาย ทุกเครื่องเดินถึงกัน เป็นอันเดียวกันหมดทุกเครื่องจนสุดหยาบสุดละเอียด สุดแต่ฝ่ายไหนเข้าบังคับเครื่อง เครื่องก็เป็นไปตามความบังคับของฝ่ายนั้น ฝ่ายนั้นมีสิทธิมีอำนาจในการบังคับเครื่องได้ตามต้องการ ภพนั้นอยู่ข้างนอกจากภพเราอยู่นี้ มี ๑๐๐ ปะโกฏิอสงไขยชั้น เป็นภพเล็กทั้งนั้น พระพุทธเจ้าถอดกายทั้งนั้น ส่วนภพข้างในจากภพเราอยู่นี้เข้าไปมีอเนกอนันต์นับไม่ถ้วน นับรวมกันทีละ ๑๐๐ ปะโกฏิอสงไขยชั้น ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียด และภพชั้นหนึ่ง ๆ ตั้งเรียงกันไปโดยรอบ รอบหนึ่ง ๆ มีภพ ๑๐๐ ปะโกฏิอสงไขยเหมือนกันทุกรอบ ทั้งภพข้างในและภพข้างนอก ภพนั้นยิ่งเข้าไปข้างในละเอียดมากเท่าไร พระนิพพานและพระพุทธเจ้าก็ยิ่งแก่และละเอียดมากและยิ่งใหญ่มากขึ้นไปทุกทีและเป็นพระพุทธเจ้าพวกไม่ถอดกาย นิพพาน ภพสาม โลกันตร์

วิธีดูภพ วิธีดูภพนั้น ให้นิ่งอยู่ในกลางของกลางกำเนิดภพ กำเนิดภพนั้นอยู่ในกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมของมนุษย์ นิ่งแน่นอยู่ในศูนย์กลางกำเนิดภพทีเดียว จะเห็นภพและเห็นเครื่องใหญ่ เครื่องย่อยละเอียดเข้าไปเป็นชั้น ๆ ทุกที ถ้าเห็นยังไม่ชัดก็เชื่อมเสริมกลั่นส่งกายมนุษย์และกายทุกกายตลอดวงศ์สายขาวทั้งหมด ทับทวี จองถนนพิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี ไม่ถอยหลังกลับ ซ้อนนิโรธ ซ้อนตรัสรู้ในนิโรธ ซ้อนคำนวณ ทับทวี นิ่งแน่น กลั่นแว่น กลั่นกล้อง หนักเข้า

จะเห็นชัด ยิ่งหยุดนิ่งมากเท่าไร ก็ยิ่งเห็นชัดมากขึ้น นับอสงไขยไม่ถ้วนก็จะเห็นชัด ภพและเครื่องและสภาพต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ของสายขาวอย่างเดียว ส่วนสายอื่น ๆ คือวงศ์สายกลาง สายดำ ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งมนุษย์ ผู้เลี้ยงมนุษย์ ทั้งภพน้อย ภพใหญ่นั้นสีหนึ่ง ๆ ของสายขาว สายกลาง สายดำนั้น แต่ละสิ่ง ๆ ล้วนมีนัยเท่ากันดังที่กล่าวมาแล้วทุกอย่าง ส่วนผู้ปกครองของภพนั้น พระพุทธเจ้าองค์แรกที่เกิดขึ้นในภพนั้น ๆ ก่อนองค์อื่นเป็นผู้ปกครองเครื่อง ต่อมาเมื่อมีพระพุทธเจ้าเกิดขึ้นในภพนั้น ๆ มากเท่าไร พระพุทธเจ้าองค์แรกก็สอนวิชชาให้ช่วยกันปกครองภพนั้น ๆ ด้วยกันทุกองค์ พระพุทธเจ้าที่ปกครองเหล่านั้นแต่ละองค์ก็มีเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ของพระพุทธเจ้านับอสงไขยชั้นไม่ถ้วนเหมือนกัน

๒. ภพของสีต่าง ๆ สายต่าง ๆ

ตามที่กล่าวมาเป็นภพของสายขาว ส่วนสายดำก็ดี สายกลางก็ดี มีนัยแบบเดียวกับภพสายขาว สายหนึ่ง ๆ ก็มีธาตุธรรมที่มีกายเป็นสีต่าง ๆ นับได้อสงไขยสี สีที่เป็นใหญ่นั้นมี ๘ สี ๆ ละทิศ สี ๘ สีนี้สีหนึ่ง ๆ มีสีอื่น ๆ เป็นบริวารหนึ่งอสงไขยสีเหมือนกันทั้ง ๘ สี สีดำนั้นเป็นสีที่**ถูกปราบ** คือ**ภาคดำ** ส่วนอีก ๗ สีนั้นเป็น**ของภาคขาว** ทั้งนั้น ซึ่งเป็น**ผู้ปราบ** ภพน้อย ภพใหญ่ นิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ขันธโลก สัตวโลก อากาศโลก เครื่องใหญ่ เครื่องย่อย เครื่องสิทธิ เครื่องอำนาจ เครื่องบุญ เครื่องบารมี เครื่องรัศมี เครื่องกำลัง เครื่องฤทธิ์ และสภาพอื่น ๆ อีกทั้งหมดทุกประการของธาตุธรรมสีหนึ่ง ๆ แต่ละอย่าง ๆ ล้วนมีมากมายอเนกอนันต์ นับอสงไขยและนับอายุธาตุอายุ

บารมีไม่ถ้วน เหมือนภพน้อย ภพใหญ่ และสภาพต่าง ๆ ของกายมนุษย์สายขาวที่กล่าวมาแล้วทุกประการ สภาพต่าง ๆ คือนิพพานภพสาม โลกันตร์ ขันธโลก สัตวโลก อากาศโลก เครื่องใหญ่ เครื่องย่อยและสภาพอื่น ๆ อีกภายในกาย มีจำนวนมากน้อยเท่าไร และละเอียดเข้าไปเท่าไร แก่เข้าไปเท่าไร ใหญ่เข้าไปเท่าไร ภายนอกกายซึ่งเป็นธาตุธรรมตาย สำหรับรองรับธาตุธรรมเป็นนั้น ก็มีจำนวนมากน้อยเท่านั้น กับภายในกายมีหยาบออกไปและอ่อนออกไปเท่ากับภายในกายเหมือนกัน สรุปความว่าข้างภายในทำไปได้เท่าไร ข้างนอกกายก็มีคู่กันไปเท่านั้นเหมือนกัน

สีใหญ่ ๘ สีประจำ ๘ ทิศนั้น คือสีทั้ง ๘ ทิศนี้อยู่ห่างไกลกันชั่วญาณของพระพุทธเจ้า ต้นพระนิพพานของภพที่เราอยู่นี้เหมือนกันทั้ง ๘ ทิศ

สีใหญ่ ๘ สี ประจำทิศทั้ง ๘ คือ

ทิศตะวันออก	สีขาว
ทิศอาคเนย์	สีเหลือง
ทิศทักษิณ	สีแดง
ทิศหรดี	สีเขียว
ทิศตะวันตก	สีดำ
ทิศพายัพ	สีม่วงอ่อน
ทิศอุดร	สีกลาง
ทิศอีสาน	สีน้ำกรักแดง (สีน้ำตาลทรายแดง)

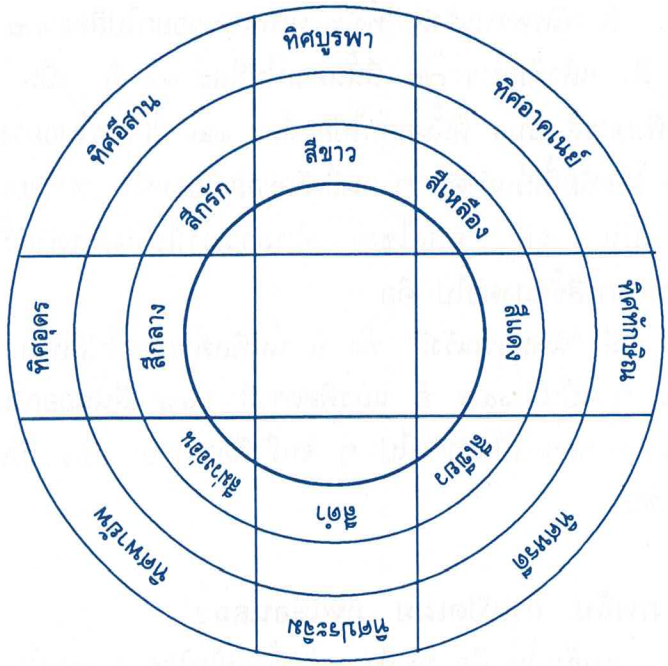

สีกลางไม่ดำไม่ขาวนั้น คือสีตะกั่วตัด สีปรอท หรือสีขี้เถ้า สีใหญ่ ๆ ๘ สีนั้น พิสดารออกไปสีหนึ่ง ๆ เป็น ๖ สี เรียกว่า **"ฉัพพรรณรังสี"** คือ สีขาว สีเหลือง สีแดง สีเขียว สีชาดหรคุณ คือสีเหลืองอ่อน สีหงสบาท คือสีเลื่อมประภัสสร มีสี เขียว แดง ขาว เหลือง สอดสีระคนปนกันดังรัศมีพระอาทิตย์ในเวลาอรุณขึ้นฉะนั้น สีทั้ง ๖ นี้ พิสดารออกไปทีละ ๖ ๆ เป็น ๓๖ สี แล้วพิสดาร ๓๖ สี นี้ออกไปอีกสีละ ๖ ๆ เป็น ๒๑๖ แล้วพิสดาร ๒๑๖ สีนั้นออกไปอีกสีละ ๖ ๆ ฯลฯ พิสดารออกไปเป็น ๖ ๆ เหมือนดังพิสดารธาตุธรรม ๖ เป็นลำดับ ๆ ไปจนนับได้สีละอสงไขยหนึ่ง ๖ สี เป็น ๖ อสงไขยสี ที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นพิสดารชั้นต่ำ แล้วพิสดารชั้นกลางต่อไป คือ

สี "ฉัพพรรณรังสี" ทั้ง ๖ นั้นพิสดารออกไปสีละ ๑๒ ๆ เป็น ๗๒ สี แล้วพิสดาร ๗๒ สีนั้นออกไปสีละ ๑๒ สี เป็น ๘๖๔ สี แล้วพิสดารสี ๘๖๔ สีนั้นออกไปอีกสีละ ๑๒ พิสดารไปอย่างละ ๑๒ สี ๆ โดยนัยนี้เป็นลำดับ ๆ จนถึงสีละอสงไขยหนึ่ง อสงไขยหนึ่ง ๑๒ สี เป็น ๑๒ อสงไขย ที่กล่าวมานี้เป็นพิสดารชั้นกลาง แล้วพิสดารสีชั้นสูงต่อไป คือ

สี "ฉัพพรรณรังสี" ทั้ง ๖ นั้นพิสดารออกไปสีหนึ่ง ๆ สีละ ๑๐๘ ๆ เป็น ๖๔๘ สี แล้วพิสดารสี ๖๔๘ สีนั้นออกไปอีกสีละ ๑๐๘ ๆ ฯลฯ เป็นลำดับไป ๆ จนถึงสีอสงไขย ๑๐๘ เป็น ๑๐๘ อสงไขย

๓. ภพลับ ภพเปิดเผย ภพเลื่อนลอย

ภพลับนั้น คือ ภพที่ซ่อนเร้นตั้งอยู่ในไส้ของอากาศโลก ขันธ-โลก สัตวโลก และซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียด เป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ของภพอเนกอนันต์นับไม่ถ้วน

ภพเปิดเผยนั้น คือภพที่ตั้งอยู่เป็นที่ปรากฏชัด ได้แก่ภพต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้น

ภพเลื่อนลอยนั้น คือภพที่ตั้งอยู่ไม่เป็นที่ เลื่อนลอยไปตามอากาศได้ และตั้งอยู่ในไส้ของอากาศโลก ขันธโลก สัตวโลก ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ จนสุดหยาบสุดละเอียดอเนกอนันต์ เป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด นับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน

ภพทั้ง ๓ ประเภทที่กล่าวมาแล้วนี้ แต่ละภพ ๆ มีนิพพานภพสาม โลกันตร์ มีสัตวโลก ขันธโลก อากาศโลก และสัตว์อาศัยอยู่

ภพหนึ่ง ๆ อเนกอนันต์นับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีของเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ของสัตว์ไม่ถ้วน สัตว์ตัวหนึ่ง ๆ ก็มีซ้อนสับทับทวีอยู่ในกายสัตว์ตัวเดียวเท่านั้น นับอสงไขยของเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ของสัตว์ไม่ถ้วนและนับอายุธาตุอายุบารมีก็ไม่ถ้วน นี้กล่าวเฉพาะสัตว์ในภพนั้น ๆ ตัวเดียวเท่านั้น ถ้าจะกล่าวสัตว์ทั้งหมดก็พรรณนาไม่ถ้วน บรรดาสัตว์เหล่านั้น แต่ละตัว ๆ มีพระไตรปิฎกทั้ง ๓ ภาค คือ ภาคกุศล ภาคอกุศล ภาคอัพยากตา อย่างย่อภาคละ ๘๔,๐๐๐ ศูนย์ อย่างพิสดารนับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีของศูนย์หรือของธรรมขันธ์ไม่ได้ มีประจำทุกตัวสัตว์ทั้งหยาบทั้งละเอียดไม่เว้นเหมือนกันหมดทุกภพ แล้วแยกธาตุแยกธรรมของกายเหล่านั้นทั้งหมดทุกกายทุกภพ ตลอดสุดหยาบสุดละเอียด ทั้งเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ของกายและของภพ ทับทวีไม่ถอยหลังกลับ นับอายุธาตุอายุบารมีอสงไขยไม่ถ้วน แล้วแยกธาตุธรรมของอากาศโลก ขันธโลก สัตวโลกของกายทุกกาย ๆ ทุก ๆ ภพนั้น แล้วตั้งพระไตรปิฎกทั้ง ๓ ภาค ทั้งย่อและพิสดารไปทุก ๆ กาย ทุก ๆ ภพนั้น เป็นธาตุเป็นธรรมเป็นไปจนสุดหยาบสุดละเอียด นับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน

ภพลับก็ดี ภพเปิดเผยก็ดี ภพเลื่อนลอยก็ดี อากาศเลื่อนลอยอยู่เล็กเท่าปลายเข็มเท่านั้น ภพทั้ง ๓ จำพวกนี้อาจจะซ้อนกันอยู่ได้นับจำนวนมาก ๆ ตั้งหมื่นแสนล้านโกฏิอสงไขย เหมือนกำเนิดธาตุธรรมเดิมเล็กเท่าเมล็ดโพธิ์เมล็ดไทรฉะนั้น ภพนับอสงไขยไม่ถ้วนก็ยังอยู่ได้ทั้งนั้น ทั้ง ๓ ภพนั้น แต่ละภพ ๆ มีนิพพาน ภพสามโลกันตร์ มีอากาศโลก ขันธโลก สัตวโลก เหมือนภพของมนุษย์นั้นทั้งสิ้นแล ฯ

ผู้ปกครองภพ

ภพนี้เรียกว่าภพน้อย มีนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ใครเป็นผู้ปกครองตลอดภพน้อยนี้ ผู้ปกครองคือ **ชั้นแรกพระพุทธเจ้าไม่ได้ถอดกายมนุษย์ ซึ่งเป็นต้นธาตุพระองค์แรกของวงศ์สายขาว เป็นผู้ปกครองพระองค์เดียวทั้งภพน้อยภพใหญ่** ถ้าภพใดมีพระพุทธเจ้าองค์แรกบังเกิดขึ้นสำหรับภพนั้น พระพุทธเจ้าต้นธาตุสายขาวนั้นก็มอบอำนาจ ฤทธิ์ สิทธิ์ขาดให้ปกครองภพนั้น ๆ แทนพระองค์ต่อไป พระพุทธเจ้าองค์แรกของภพใดเมื่อได้รับอำนาจปกครองจากพระพุทธเจ้าต้นธาตุแล้ว ถ้ามีพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๒ เกิดขึ้น ก็สอนวิชชาให้ช่วยกันปกครองต่อไป ถ้ามีองค์ที่ ๓ เกิดขึ้น ก็สอนวิชชาให้ช่วยกันปกครองต่อไปอีก และถ้ามีพระพุทธเจ้าเกิดขึ้นเท่าไร ก็สอนวิชชาให้ช่วยกันปกครองต่อไปอีกทุก ๆ องค์โดยนัยนี้ ในอายตนนิพพานจะมีพระพุทธเจ้าสักเท่าไรก็ตาม ก็ชื่อว่าเป็นอันปกครองภพน้อยนี้ด้วยกันทุก ๆ พระองค์ เป็นเช่นนี้เหมือนกันหมดทุกภพน้อยภพใหญ่ เหมือนพระเจ้าจักรพรรดิมอบอำนาจให้เจ้าประเทศราชปกครองกันต่อไปฉะนั้น

พระพุทธเจ้าที่ปกครองภพต่าง ๆ นั้น พระพุทธเจ้าที่อยู่ในภพไหนก็ปกครองภพนั้น ส่วนพระพุทธเจ้าชั้นในก็ปกครองภพชั้นนอกกันเป็นลำดับ ๆ เข้าไปดังนี้

พระพุทธเจ้าชั้นที่	๒	ปกครองพระพุทธเจ้าชั้นที่	๑
"	๓	"	๒
"	๔	"	๓
"	๕	"	๔
"	๖	"	๕

ร้อย พัน หมื่น แสน ล้าน โกฏิ อสงไขยนับอายุธาตุ อายุบารมีอสงไขยไม่ถ้วน ปกครองกันเข้าไปเป็นชั้น ๆ เป็นลำดับ ๆ จนถึงภพต้นที่ไม่มีต้นต่อไป ภพสุดที่ไม่มีสุดต่อไป ภพแก่ที่ไม่มีแก่ต่อไป ภพละเอียดที่ไม่มีละเอียดต่อไป และถึงพระพุทธเจ้าองค์ต้นที่ไม่มีต้นต่อไป องค์ที่สุดไม่มีสุดต่อไป องค์ที่แก่ไม่มีแก่ต่อไป องค์ที่ละเอียดไม่มีละเอียดต่อไป ซึ่งเรียกว่าพระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรมเป็นผู้ปกครองวงศ์สายขาวทั้งหมด ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ ทั้งมนุษย์ ผู้เลี้ยงมนุษย์ ทั้งหมด ทั้งภพน้อย ทั้งภพใหญ่ ทั้งภพลับ ทั้งภพเปิดเผย และทั้งภพเลื่อนลอยทั้งสิ้น

"สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ"
"นิพฺพานปจฺจโย โหตุ"

ภาคผนวก

- วิธีการสร้างพระของขวัญ ของหลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
- วิชชาแก้โรค

วิธีการสร้างพระของขวัญ

ของหลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

วิธีการทำพระของหลวงพ่อนับว่าเป็นวิธีที่ไม่เหมือนของคณาจารย์หรือเกจิอาจารย์องค์ใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะท่านไม่ได้ใช้วิธีการปลุกเสกหรือลงเลขยันต์คาถาใด ๆ ท่านกระทำให้สำเร็จขึ้นมาด้วยวิธีทำภาวนาใช้อำนาจจิตที่เป็นสมาธิและได้กระทำนานพอสมควร หรือจะเรียกว่าทำมาจนเชี่ยวชาญก็คงไม่ผิด และ**ข้อสำคัญต้องเข้าถึงพระรัตนตรัยแล้ว** ถ้าหากยังไม่เข้าถึงพระรัตนตรัยก็ไม่สามารถทำให้เป็นพระได้ ฉะนั้นก็ย่อมเป็นของแน่ว่าคนทั่ว ๆ ไปจะไม่สามารถทำพระชนิดนี้ได้ นอกจากผู้ที่ได้ศึกษาและปฏิบัติตามแนวธัมมะของหลวงพ่อเท่านั้น และพระที่ทำสำเร็จแล้วจะไม่มีวันเสื่อมคลายความศักดิ์สิทธิ์เป็นอันขาด

หลวงพ่อท่านใช้เวลาในการทำภาวนาสร้างพระของท่านสามเดือนเต็ม คือจะเริ่มลงมือทำในวันเข้าพรรษา และทำสำเร็จในวันออกพรรษาพอดี และต่อจากนั้นท่านก็จะให้ลูกศิษย์ที่ทำภาวนาประจำอยู่ที่วัดคอยระวังทำพระเหล่านั้นให้ศักดิ์สิทธิ์ยิ่ง ๆ ขึ้นไปไม่มีการหยุดยั้ง **อนึ่งแม้ในระยะเวลาเข้าพรรษาก็ต้องทำกันทั้งวันทั้งคืนไม่มีการหยุดและจะต้องเปลี่ยนหน้าที่ทำต่อกันไป ขาดไม่ได้ คือหมายความว่าทำตลอด ๒๔ ชั่วโมง**

เมื่อได้มีการเตรียมพิมพ์พระที่จะใช้ในการสร้างนี้สำเร็จแล้วก็นำมารวมไว้ในที่เดียวกัน ในวันเข้าพรรษาซึ่งตรงกับวันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ หลวงพ่อท่านก็เริ่มสั่งให้พวกทำภาวนาทุกคนมาพร้อมกัน

แล้วให้ทำใจให้หยุดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เมื่อหยุดเป็นจุดเดียวกันแล้ว ก็ให้เดินวิชชาไปกลางของกลางในธาตุธรรมของพระต้นธาตุต้นธรรมที่แก่ ๆ ขึ้นไปไม่มีการถอยออกมา สลักกลางหนักเข้า กลั่นกายทุกกายให้ใสสะอาดสุดหยาบสุดละเอียด เถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืดในสายของภาคขาวมีเท่าไรรวมเข้าในศูนย์ของต้นธาตุให้หมด

เมื่อเดินละเอียดเข้าไปแล้วเท่าไร **ก็นำเอาพระทั้งหมดที่จะทำในครั้งนี้เข้าไปไว้ในศูนย์กลางกายของต้นธาตุต้นธรรมเหล่านั้น รวมพระเหล่านั้นให้เป็นอันเดียวกัน แยกออกเป็นธาตุทั้งสี่** คือ ธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ เมื่อแยกออกเป็นธาตุทั้งสี่แล้ว ก็**กลั่นธาตุ**เหล่านั้นให้ใสสะอาดเสมอกันหมด ใสทับทวีหนักเข้า

พอเห็นว่าใสเต็มที่แล้ว ก็**รวมธาตุ**เหล่านั้นเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอีก รวมกัน**ประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์** แล้วก็ทับทวีเข้าไป มีกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด กายรูปพรหม รูปพรหมละเอียด กายอรูปพรหม อรูปพรหมละเอียด กายธรรม กายธรรมละเอียด ละเอียดหนักเข้า ๆ จนถึงกายสุดละเอียด เดินมรรคผลตั้งแต่ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดา สกิทาคามี อนาคามี อรหัต ทับทวีจนถึงพระอรหัตที่แก่หนักเข้าไปอีก เสร็จแล้วก็**แยกธาตุ**กายพระอรหัตนั้นออกเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศ วิญญาณ **แยกแล้วก็กลั่นธาตุ**ให้ใสสะอาดหนักขึ้นไปอีก

เมื่อเห็นว่าใสสะอาดเต็มที่แล้วก็รวมธาตุเหล่านั้นเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน **ประกอบกันขึ้นเป็นกายมนุษย์**อีก แล้วก็สลักเข้าไป มีดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ มีธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม จนถึงกายธรรม จึง**เดินมรรคผล**

ตั้งแต่ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดา สกิทาคามี อนาคามี และอรหัต ทับทวีมรรคผลต่อกันขึ้นไปแบบนี้ จนใสหนักขึ้น สะอาดหนักขึ้น เข้าถึงมรรคผลที่แก่หนักขึ้นไป แล้วก็แยกกาย พระอรหัตนั้นออกเป็นธาตุ คือดิน น้ำ ไฟ ลม อากาศ วิญญาณ แยกออกจากกันให้หมด

เมื่อแยกและกลั่นจนใสเต็มที่แล้ว ก็กลับรวมเข้ามาด้วยกันอีก **รวมประกอบขึ้นเป็นกายมนุษย์อีก** มีดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ เช่นเดียวกัน มีกายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม อรูปพรหม และกายธรรม เดินมรรคผล ตั้งแต่ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดา สกิทาคามี อนาคามี และอรหัต อรหัตในอรหัตให้แก่หนักเข้าละเอียดหนักเข้าไปไม่มีการถอยออก

การเดินวิชชาก็ทับทวีไปตามส่วน เข้ากลางละเอียดหนักขึ้นไปทุกที เดินสลับกันไปมาแบบที่กล่าวมาแล้วนั้น ยิ่งละเอียดเข้าไปเท่าไร ธาตุก็ยิ่งละเอียดหนักขึ้น แก่หนักขึ้น มรรคผลที่เข้าถึงก็ยิ่งละเอียดพิสดาร ยิ่งกว่าที่เคยเดินกันแบบธรรมดา เรียกกันย่อ ๆ ว่า **"รวมแล้วแยก"** แต่ไม่ได้ทำอยู่ในที่เดิม หากแต่จะเข้าถึงธาตุและธรรมที่สูงขึ้นไป แก่ขึ้นไปไม่มีการถอยกลับ **ต้องเดินเป็นวิชชาเป็นเสมอ อย่าให้เป็นวิชชาตายได้เป็นอันขาด**

เมื่อได้ทำมานานจนครบกำหนดสามเดือน ถึงวันออกพรรษา ตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ เวลาใกล้รุ่งคือจวนหกโมงเช้า หลวงพ่อท่านก็สั่งว่าใกล้เวลาที่พระนี้จะสำเร็จเป็นองค์ขึ้นมาแล้วให้เร่งรัดทวีหนักขึ้น และก็สั่งว่าพระนี้แม้ที่ทำมาแล้วในอดีต ในปัจจุบัน และอนาคต จะมีใครทำได้สำเร็จเหมือนไม่มี ฉะนั้นพระนี้จึงเป็นยอดของความศักดิ์สิทธิ์

เป็นยอดของความสำเร็จที่ไม่มีใครเหมือน จึงให้**ทับทวีวิชชารวมความศักดิ์สิทธิ์**ที่จะสามารถป้องกันอุปัทวันตรายทั้งหลายทั้งปวง เช่น ป้องกันโจรภัย ภัยจากโจรผู้ร้าย อัคคีภัย ภัยจากไฟ อุทกภัย ภัยจากน้ำท่วม วาตภัย ภัยจากลม วินาศภัย ภัยจากความวินาศต่าง ๆ ภัยจากความทุกข์ทั้งหลาย ภัยจากอาวุธทุกชนิด ตลอดจนโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ หากมีพระนี้ไปด้วยก็จะคุ้มครองป้องกันเหตุร้ายทั้งหลายเหล่านั้นมิให้เกิดมีขึ้นได้ แต่ทว่า**หากจะมีใครนำพระนี้ไปใช้ป้องกันตัวหรือทำการอันใดที่เป็นความทุจริตคิดมิชอบแล้วไซร้ ก็ให้พระช่วยบังคับกลับจิตใจคนเหล่านั้นให้หันกลับมาสู่ความดี เลิกประพฤติชั่วเสีย ถ้าไม่เลิก พระก็จะลงโทษบุคคลผู้นั้นโดยสมควรแก่ความผิด** และขอให้บรรดาลาภผลทั้งหลายจงบังเกิดมีแก่ผู้ได้พบและมีพระไว้สักการะบูชา จะไปทำมาค้าขายในที่ใดก็มีแต่จะขายดีมีกำไร จะรับราชการหรือทำงานในหน้าที่การงานใด ๆ ก็ดี จงมีแต่ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานนั้น ๆ จะทำกิจการอันใดที่เป็นไปในทางที่ดีที่ชอบแล้ว ก็ขอจงสำเร็จผลตามความประสงค์ทุกประการ แม้ศัตรูหมู่พาลก็อย่าให้เข้ามาคิดประทุษร้ายได้

เมื่อสั่งความศักดิ์สิทธิ์ทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ได้เวลารุ่งอรุณคือหกโมงเช้าพอดี ก็ให้เดินมรรคผลต่อไปจนกระทั่งสำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า ได้ตรัสรู้เป็นที่สุด แต่ในพวกที่ทำวิชชาภาวนากันอยู่นั้นก็จะต้องมีการเดินวิชชากันต่อไปเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด **เพราะว่าพระนี้ได้เดินวิชชาเป็นอยู่แล้ว จึงนับว่าการเดินมรรคผลในพระ เหล่านั้นไม่มีหยุดเดินเป็นอัตโนมัติทีเดียว ฉะนั้นความศักดิ์สิทธิ์ของพระนี้จึงจะยิ่งศักดิ์สิทธิ์ขึ้นทุกที ไม่มีอะไรที่จะมาทำให้เสื่อมจากความศักดิ์สิทธิ์ไปได้**

พระของขวัญที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ได้สร้างขึ้นมีอยู่ ๓ รุ่นด้วยกัน คือ

รุ่นที่ ๑ สร้างขึ้นเมื่อกลางเดือน ๗ พ.ศ. ๒๔๙๓ และได้เริ่มแจกในวันแรม ๖ ค่ำเดือน ๑๑ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเกิดของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ และได้แจกหมดในปีนั้นเอง

รุ่นที่ ๒ ได้สร้างขึ้นอีกใน พ.ศ. ๒๔๙๔ และได้แจกหมดไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕

รุ่นที่ ๓ ได้สร้างขึ้นอีกใน พ.ศ. ๒๔๙๙ และได้แจกหมดไปเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔

พระของขวัญทั้ง ๓ รุ่นนี้ พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้เป็นประธานในการสร้างทุกรุ่น มีจำนวนรุ่นละ ๘๔,๐๐๐ องค์ โดยมีพระภาวนาโกศลเถร(ธีระ ธมฺมธโร ป.ธ.๔) พร้อมด้วยพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกาอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อแจกแก่ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์เพื่อสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดปากน้ำ ฯ

นับตั้งแต่พระของขวัญที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ฯ ได้สร้างขึ้นหมดไปแล้ว ปรากฏว่ายังมีผู้ต้องการพระของขวัญวัดปากน้ำภาษีเจริญ นี้อีกมาก ทางวัดปากน้ำ ฯ โดยมีพระเทพวรเวที (ช่วง วรปุญฺโญ ป.ธ.๙) เจ้าอาวาส เป็นประธาน พระครูภาวนาภิรมย์ (วีระ คณุตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ เป็นรองประธาน และพระณัฐนันท์ กุลสิริ วิปัสสนาจารย์ พร้อมด้วยพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา อีกจำนวนหนึ่ง ดำเนินการสร้าง**พระผงธรรมขันธ์**ขึ้น เพื่อแจกให้ผู้มาบริจาคจตุปัจจัยแก่วัดปากน้ำ ฯ โดยเริ่มลงมือสร้างเมื่อต้นเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ เสร็จในวัน

เข้าพรรษาในปีนั้นพอดี และได้เริ่มแจกหลังวันออกพรรษาในปีนั้นเอง

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๑๘ ทางวัดปากน้ำ ฯ โดยมีพระธรรมธีรราชมหามุนี (ช่วง วรปุญฺโญ) เจ้าอาวาสเป็นประธาน พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณุตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระเป็นรองประธาน พระณัฐนันท์ กุลสิริ วิปัสสนาจารย์ พร้อมด้วยพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา จำนวนหนึ่ง ได้ดำเนินการสร้าง**พระผงธรรมขันธ์**ขึ้นอีก ๑,๒๐๑,๒๕๐ องค์ โดยเริ่มสร้างเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ เสร็จเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ในปีเดียวกัน **พระผงธรรมขันธ์**ที่สร้างขึ้นในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์จะสร้างไว้ เพื่อผู้มีจิตศรัทธาบริจาคจตุปัจจัยได้ร่วมบรรจุพระดังกล่าวไว้ในหอเจริญวิปัสสนากรรมฐานที่ได้สร้างขึ้น (โดยกำหนดจะบรรจุในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๐ ตรงกับวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ซึ่งเป็นวันมรณภาพของหลวงพ่อครบรอบ ๑๘ ปี) เพื่อเป็นพุทธบูชา และเพื่อสืบพระพุทธศาสนาต่อไป

พระผงธรรมขันธ์ทั้ง ๒ รุ่นนี้ ได้ดำเนินการสร้างตามวิธีการสร้างพระของขวัญของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ฯ ที่ได้ถ่ายทอดวิชชาไว้ให้ทุกประการ และมีผงที่เหลือจากการใช้สร้าง พระของขวัญทั้ง ๓ รุ่น พร้อมด้วยเส้นผมของพระเดชพระคุณหลวงพ่อที่ได้ปลงไว้ตั้งแต่สมัยที่พระเดชพระคุณท่านยังมีชีวิตอยู่และทางวัดได้เก็บไว้ผสมอยู่ด้วย เพื่อความศักดิ์สิทธิ์และสิริมงคล แก่สาธุชนผู้บูชาทุกท่าน

วิชชาแก้โรค

เอากายคนไข้เข้ามาซ้อนในกลางสุดละเอียด แล้วสมาบัติในนิโรธ นิโรธในสมาบัติ นับครั้งไม่ถ้วน อธิษฐานกายมนุษย์เป็นอัสณีย์ธาตุกรด ละลายกายคนไข้ จนเห็นชัดเจนดี เมื่อเราเห็นชัดเจนดีแล้วเราจะเห็นได้ว่าเจ้าของโรคส่งโรคมาโดยวิธีใด ลักษณะของการส่งโรคของเขาจะส่งมาละเอียดมาก และซ่อนเร้นมาก เพื่อมิให้เราเห็นและเก็บวิชชาเขาได้ เขาจะส่งโรคมาโดยส่งกายเจ็บเข้ามาซ้อน หรือส่งธาตุที่เป็นโรค ซ้อน ๆ เข้ามา ความเป็นอยู่หล่อเลี้ยงที่ผู้เลี้ยงส่งมาหล่อเลี้ยงกายคนไข้ก็ตาม เมื่อเราเห็นก็เข้าไส้วิชชาที่เขาส่งให้เป็นโรค บังคับให้ถึงเจ้าของโรค ผู้สอด ผู้ส่ง ผู้สั่ง ผู้บังคับ ผู้ปกครอง ผู้ปกครองย่อย ผู้ปกครองใหญ่ ไปให้สุด โรคก็จะหายได้

ข้อสำคัญต้องกลั่นละลายกายของคนไข้ให้ใสสะอาดอยู่เสมอ เขาจะได้ส่งโรคมาเติมมิได้ และเมื่อทำวิชชาแก้โรคแล้ว ผู้ทำวิชชาเองจักต้องกลั่นกายตัวเองให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ทุกครั้ง

รายชื่อเจ้าภาพหนังสือมรรค ผล พิสดาร

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล	๑๐,๐๐๐	บาท
คณะเจ้าภาพหนังสือทำวัตร-อาราธนา	๗,๐๐๐	บาท
พระวิวรรธน์ชัย รกฺขิตธมฺโม-พระมหาวิชชา ญาณเมธี	๒,๘๘๐	บาท
พระอธิโชค สุโชโต	๒,๒๐๐	บาท
คณะพระนวกะ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ปี ๓๖	๑,๗๕๐	บาท
พระมหาประเสริฐ ปญฺญาเสฏฺโฐ	๑,๐๐๐	บาท
พระมหายุ้ย อุฆสนโต (วัดเขาวัง)	๑,๐๐๐	บาท
พระทองย้อย สญฺญโม	๑,๐๐๐	บาท
พระธุวันต์ ปญฺญาวณฺโณ	๙๕๐	บาท
พระสายชล กิตฺติชญฺโญ	๘๖๐	บาท
พระมหาปราโมทย์ ปโมทิโต	๗๐๐	บาท
พระวอลเทอร์ อุตฺตมปญฺโญ	๖๑๐	บาท
พระมหาสุจิตต สุจิตฺโต	๖๐๐	บาท
พระมหาบุญเอี่ยม ปุญฺญทตฺโต	๕๔๐	บาท
พระมหาศักดา สุมโน	๕๐๐	บาท
พระมหากัญญา เสฏฺฐธมฺโม	๕๐๐	บาท
พระจิราพันธ์ วรเกตุ	๕๐๐	บาท
พระภาสกร ปภากโร	๕๐๐	บาท
พระบริพัตร รกฺขิตวํโส	๕๐๐	บาท
พระบุญชัย ปุญฺญชโย	๔๕๐	บาท
พระบุญชู สิริปุญฺโญ	๔๐๐	บาท
พระสัจจา จนฺทวํโส	๓๐๐	บาท
พระชัยวัฒน์ อคฺคปญฺโญ	๓๐๐	บาท
พระสมิทธิ์ นนฺทิโย	๓๐๐	บาท

พระมณฑล อตฺตทนฺโต	๓๐๐ บาท
พระอุบล สนฺตมโน	๒๐๐ บาท
พระมหาปั้น โสภณญาโณ	๒๐๐ บาท
พระพงศ์สรรค์ คุณภาวี	๒๐๐ บาท
พระนิวัฒน์ ญาณวุฑฺโฒ	๒๐๐ บาท
พระบุญชม วชิรจิตฺโต	๑๕๐ บาท
พระสมชาย จนฺทสาโร	๑๐๐ บาท
พระถิรเดช จนฺทสุทฺโธ	๑๐๐ บาท
พระพรชัย อริญฺชโย	๑๐๐ บาท
พระเสวี ปโยโค	๕๐ บาท
สามเณรจิรภัทร เลขะกุล	๕,๐๐๐ บาท
สามเณรสุรพันธุ์ โรจนทรัพย์	๓๐๐ บาท
คณะสามเณรวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม	๑๗๐ บาท
สามเณรวรากช นูวิเลิศ	๑๕๐ บาท
สามเณรสุพัฒน์ ธ.น.เฮือง	๑๐๐ บาท
สามเณรสุริยัน อุทาธร	๑๐๐ บาท
สามเณรสำเริง ผัสดา	๑๐๐ บาท
สามเณรแสน คณะขาม	๘๐ บาท
รศ. นพ.โสภณ-สุขใจ พานิชพันธ์	๕,๐๐๐ บาท
คุณสุพรรณี ศรีวิกรัยกร อุทิศให้บิดา มารดา และญาติมิตร	๔,๐๐๐ บาท
คุณสุพรรณี ศรีวิกรัยกร และญาติมิตร	๓,๐๘๒ บาท
คุณกรรณิการ์ ปิ่นทอง	๒,๕๐๐ บาท
ปั๊มน้ำมัน ป.ต.ท.ดำเนินสะดวก อุทิศให้บิดา มารดา	๒,๐๐๐ บาท
คุณสรัญญา-วุฒิชัย อาจริยะพร	๒,๐๐๐ บาท
คุณวีระ เนตยกุล	๒,๐๐๐ บาท
คุณสุธาร สุขยางค์	๑,๕๐๐ บาท

คุณวีระวรรณ โรจนวานิช และครอบครัว	๑,๒๐๐	บาท
คุณสมจิตร์ อารีรอบ	๑,๐๐๐	บาท
พ.ญ.คุณสวรรยา เดชอุดม	๑,๐๐๐	บาท
คุณผ่องผิว ลีละวัฒน์	๑,๐๐๐	บาท
คุณส่วน-สมศรี พนมวัฒนากุล และครอบครัว	๑,๐๐๐	บาท
คุณสนอง	๑,๐๐๐	บาท
คุณสง่า-สุภาพ-กนกพร-สุทธิพร สัจพันโรจน์	๑,๐๐๐	บาท
คุณพิสิษฐ์ รัตนพงศ์วัฒนา และครอบครัว	๑,๐๐๐	บาท
บริษัท มาลัยเทพ จำกัด	๑,๐๐๐	บาท
คุณนัทธมน เลิศมหโชค	๑,๐๐๐	บาท
คุณปิยะบุตร ชลวิจารณ์	๑,๐๐๐	บาท
คุณสุจินตนา ชลวิจารณ์	๑,๐๐๐	บาท
รศ.ดร.ธีระ-ภริตพร เกรอต	๑,๐๐๐	บาท
คุณประภาส-วาสนา เนตรกระจ่าง	๑,๐๐๐	บาท
คุณเอมอร ศรีวิกรัยกร	๑,๐๐๐	บาท
คุณมี เจริญกิมซือ	๑,๐๐๐	บาท
คุณเค็ง ชูสุทธิสกุล	๑,๐๐๐	บาท
คุณส่วน ศรีประภา	๑,๐๐๐	บาท
คุณเล็ก แซ่โจว (จิรวิวัฒนเสรี)	๑,๐๐๐	บาท
คุณผ่องพรรณ ศรีวิกรัยกร	๑,๐๐๐	บาท
พ.ต.ต.วิชัน-รวิวรรณ-ด.ญ.ชิตวรี ประเสริฐสำราญ	๑,๐๐๐	บาท
คุณไซ้งิ้น ศรีอริยกุล	๑,๐๐๐	บาท
คุณสมชัย-คุณทัศนีย์ แจ่มรัตนกุล	๑,๐๐๐	บาท
คุณเอ็ง น้อยพานิช	๗๖๐	บาท
คุณสมพร-อนันต์ วิจิตรชนะชัย	๗๐๐	บาท
อาจารย์อุดม-สุดา-ศรุติ-อภิษฐา ตรีชั้น	๗๐๐	บาท

ด.ช.สันติธร วินิจฉัยกุล	๖๐๐ บาท
คุณดารินทร์ เมฆบุตร-คุณสุดเสงี่ยม เพ็ชรกุล	๖๐๐ บาท
คุณยุวนาถ จูงพิริยะพงษ์ และครอบครัว	๖๐๐ บาท
คุณผาติ วรรณี	๕๕๐ บาท
คุณรจนา แสงโสภณ	๕๐๐ บาท
คุณจันทร์ศรี-ระเบียบ สิงห์น้อย	๕๐๐ บาท
คุณพิเชษฐ ซึ้งหทัย	๕๐๐ บาท
คุณจีรพันธุ์ ชัยวิวัธน์	๕๐๐ บาท
คุณส่วน อิ่มสงวน	๕๐๐ บาท
คุณสุชาติ ศุภผล และครอบครัว	๕๐๐ บาท
คุณสุรีย์ เดชอุดม	๕๐๐ บาท
คุณเอมอร อรุณยงจิต	๕๐๐ บาท
คุณบุญไทย นินตระกูล	๕๐๐ บาท
คุณประจักษ์ ศิริบัณฑิตย์กุล	๕๐๐ บาท
ด.ช.สัคคยศ ชลวิจารณ์	๕๐๐ บาท
ด.ช.พจน์ปรีชา ชลวิจารณ์	๕๐๐ บาท
คุณสมบัติ อิ่มเพ็ง และครอบครัว	๕๐๐ บาท
ชัยมงคลอภิธรรม	๕๐๐ บาท
คุณเรียม-ผัน ศรเกษตริน และครอบครัว	๕๐๐ บาท
คุณธนวิทย์-นวนิต สิงหเสนี และครอบครัว	๕๐๐ บาท
คุณสัญชัย สุดถนอม และครอบครัว	๕๐๐ บาท
คุณฮุ่งเต็ก แซ่ลี้	๕๐๐ บาท
คุณส่งหุย แซ่ปึง	๕๐๐ บาท
คุณวิชัย ตติรัตน์	๕๐๐ บาท
คุณอุบล เข็มมา	๕๐๐ บาท
คุณสมศักดิ์ เดชาจุตินันท์	๕๐๐ บาท

คุณกาญจนา อัครวัณ	๕๐๐ บาท
คุณวินันท์ วงศ์เอนกอนันต์	๕๐๐ บาท
คุณเปีย อินทราพร	๕๐๐ บาท
คุณสุดใจ สืบสุข	๕๐๐ บาท
คุณธมรัตน์ ตรีนุชจรัสกุล	๕๐๐ บาท
คุณภาวิดา ตรีนุชจรัสกุล	๕๐๐ บาท
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ	๕๐๐ บาท
คุณพ่อกิมเว้ง-คุณแม่เซียมเกียว แซ่เจี่ย และญาติมิตร	๓๐๐ บาท
คุณสมบัติ เกียรติวาทีรัตนะ	๓๐๐ บาท
คุณคมสัน-เพ็ญโพยม กนกอริยสิน	๓๐๐ บาท
คุณสง่า รุจิรวนิช	๓๐๐ บาท
คุณสมจิตต์ ปาละกูล	๓๐๐ บาท
คุณวิชยา-หรรษา-ฉัตรชยา วัฒนานุกิจ	๓๐๐ บาท
คุณกรุณา ประทีปจินดา	๓๐๐ บาท
คุณบุญเรือง ชะนะปาโมกโข	๓๐๐ บาท
คุณวิชิตพล เลิศธรรมเทวี	๓๐๐ บาท
คุณสุพิน-เอื้อมพันธ์ เมฆกระจาย	๒๕๐ บาท
คุณสุพรรณี หังสสูต	๒๐๐ บาท
คุณนิรันดร์ สินทวีเกียรติ	๒๐๐ บาท
คุณเนียม-ประเสริฐ พุ่มตาลพงษ์	๒๐๐ บาท
คุณจีราภา เศวตนันทน์	๒๐๐ บาท
คุณสันติ อรุณศิริพันธุ์	๒๐๐ บาท
คุณกนกวรรณ สุทธิพร	๒๐๐ บาท
คุณจิดาภา-ภาณี ตรีนุชจรัสกุล	๒๐๐ บาท
คุณวรภัทร ลัคนทินวงศ์	๒๐๐ บาท
คุณโอปอล์ อินทุลักษณ์	๒๐๐ บาท

คุณโสภณ-อารีรัตน์ หังสสูต	๒๐๐ บาท
คุณกำพล-สมศรี สุทธิพร	๒๐๐ บาท
คุณวรพจน์ กันต์ไพเราะ	๒๐๐ บาท
คุณเขต ต้นรัศมี	๒๐๐ บาท
คุณดวงพร อริยเกศโกมล	๒๐๐ บาท
คุณเปรมยุดา ศิริบัณฑิตย์กุล	๒๐๐ บาท
คุณอุดม-รัตนา เรืองสุรัตน์	๒๐๐ บาท
ครอบครัวชลบุษปกุล	๒๐๐ บาท
คุณสุพิชญา เลิศธรรมเทวี	๒๐๐ บาท
แม่ชีสายหยุด ศรเกษตริน	๒๐๐ บาท
คุณวิรัช เหล่าทวีทรัพย์	๑๗๐ บาท
คุณชุณห์-เตียง ผดุงศรีสวัสดิ์	๑๕๐ บาท
คุณดิษพงศ์ เนตรล้อมวงศ์	๑๕๐ บาท
คุณจำลอง-วันเพ็ญ วรรณี	๑๕๐ บาท
คุณชวนชื่น ชื่นชยานันทกุล และครอบครัว	๑๔๐ บาท
คุณทิพวรรณ เดชกรรจ์	๑๐๐ บาท
คุณสูนฮั้ว แซ่ตั้ง	๑๐๐ บาท
คุณนิ แซ่เอี๊ยะ	๑๐๐ บาท
ด.ช.สิริชัย-ด.ญ.ปุณิกา ตรีนุชจรัสกุล	๑๐๐ บาท
ด.ช.กฤตภาส ตรีนัชจรัสกุล	๑๐๐ บาท
คุณทองดี สุวรรณมาลัย	๑๐๐ บาท
คุณตุ๊ จันทร์เจือศิริ	๑๐๐ บาท
คุณสะอาด นาคนคร	๑๐๐ บาท
คุณสำราญ พงษ์นัยรัตน์	๑๐๐ บาท
คุณดำรงค์ จรจวบโชค	๑๐๐ บาท
คุณศักดิ์สิทธิ์ อุดมสมบูรณ์	๑๐๐ บาท

คุณสำราญ เตี้ยตระกูล	๑๐๐ บาท
คุณอนพัทย์ หอมโกศล	๑๐๐ บาท
คุณผ่องศรี เอกวิทโยภาส	๑๐๐ บาท
คุณพนิดา พัฒนวิจิตร	๑๐๐ บาท
คุณวรพจน์ พัฒนวิจิตร	๑๐๐ บาท
คุณสาธิดา กิตติก้อง	๑๐๐ บาท
คุณสมภพ รัตนพรสมปอง	๑๐๐ บาท
คุณชาญไชย ไทยเจียม	๑๐๐ บาท
คุณวิชาญ-นริศรา ประทินแสงทอง	๑๐๐ บาท
ด.ช.ปราโมทย์ ประทินแสงทอง	๑๐๐ บาท
ด.ญ.ศรัญญา ประทินแสงทอง	๑๐๐ บาท
ด.ช.กิตติพงษ์ สิงห์น้อย	๑๐๐ บาท
คุณบุญมี สิงห์น้อย	๑๐๐ บาท
คุณจรัสศรี เข็มทอง	๑๐๐ บาท
คุณยุพา ศรีรุ่งเรือง	๑๐๐ บาท
คุณทองจันทร์ คำกอง	๑๐๐ บาท
คุณพรรณี สร้อยคำ	๑๐๐ บาท
อาจารย์แสวง กะระณา	๑๐๐ บาท
คุณธนันธร สิริอาภรณ์	๑๐๐ บาท
คุณทองแดง ศิริมาศกูล	๑๐๐ บาท
คุณแก้ว แดโดย	๑๐๐ บาท
คุณเสฏฐา สุทธิพร	๑๐๐ บาท
คุณสุเมธ พฤทธเมธวิสุทธิ์	๑๐๐ บาท
คุณประดิษฐ์ ปัญญา	๑๐๐ บาท
คุณเมธี เดชกรรจ์	๑๐๐ บาท
คุณคงศักดิ์-พรสวรรค์-พงศ์ศิลป์ วรรธนะศักดิ์	๑๐๐ บาท

พล.ต.ปรีดา-รัชนีพรรณ วรรธนะศักดิ์ และครอบครัว	๑๐๐ บาท
พ.อ.เที่ยง-วรัญญา เทพสุธา	๑๐๐ บาท
คุณนิตยา เทพสุธา และครอบครัว	๑๐๐ บาท
คุณประดับ อักษรทิพย์	๑๐๐ บาท
คุณประไพ อัมระเกตุ	๑๐๐ บาท
คุณมงคล เกียรติวาทีรัตนะ	๑๐๐ บาท
คุณปราณี พิมานาภรณ์	๑๐๐ บาท
คุณมนต์ชัย เกียรติวาทีรัตนะ	๑๐๐ บาท
คุณนารีรัตน์ ว่องเกียรติถาวร	๑๐๐ บาท
ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๗๐ บาท
คุณสันติ โชคคงอุดมชัย	๕๐ บาท
คุณสุทัศน์-สุภาพร	๕๐ บาท
คุณประเทือง ปิณฑวิรัจน์	๕๐ บาท
คุณศศิวิมล	๓๐ บาท

นายสมโพธิ์ ฌานวังศะ และบริษัทวีชั่นอาร์ต คอร์ปอเรชั่น จำกัด
เจ้าภาพเรียงพิมพ์และจัดทำรูปเล่ม

ขอเชิญเข้ารับการอบรมภาวนาธรรม

จัดเป็นประจำที่:

๑. วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ทุกวันเสาร์ต้นเดือน มีรถรับส่งฟรีจากหน้าศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ

- เวลา ๐๗.๐๐-๐๗.๓๐ น. และกลับถึงกรุงเทพฯ ไม่เกิน ๑๗.๐๐ น.

๒. วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร (วัดภูเขาทอง) กทม. ที่ศาลาการเปรียญ

- เวลา ๑๐.๐๐ น. ทุกวันอาทิตย์
- เวลา ๑๘.๓๐ น. ทุกวันจันทร์และพฤหัสบดี

๓. วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม.

- เวลา ๑๘.๓๐ น. ทุกวัน ที่วิหารเจริญภาวนา (ตึกขาว)
- เวลา ๑๔.๐๐ น. ทุกวันพฤหัสบดีที่หอสังเวชนีย์มงคลเทพนิรมิต

• • • •

"ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถ้าแม้ภิกษุจับที่ชายสังฆาฏิแล้ว พึงเป็นผู้ติดตามไปข้างหลัง ๆ เดินไปตามรอยเท้าของเราอยู่ไซร้ แต่ภิกษุนั้นเป็นผู้มีอภิชฌาเป็นปกติ มีความกำหนัดแรงกล้าในกามทั้งหลาย มีจิตพยาบาท มีความดำริแห่งใจชั่วร้าย มีสติหลงลืม ไม่รู้สึกตัว มีจิตไม่ตั้งมั่น มีจิตหมุนไปผิด ไม่สำรวมอินทรีย์ โดยที่แท้ ภิกษุนั้นอยู่ห่างไกลเราทีเดียว และเราก็อยู่ห่างไกลภิกษุนั้น

ข้อนั้นเพราะเหตุไร

เพราะภิกษุนั้นย่อมไม่เห็นธรรม เมื่อไม่เห็นธรรมย่อมชื่อว่าไม่เห็นเรา

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถ้าแม้ภิกษุนั้นพึงอยู่ในที่ประมาณ ๑๐๐ โยชน์ไซร้ แต่ภิกษุนั้นเป็นผู้ไม่มีอภิชฌา ไม่มีความกำหนัดอันแรงกล้าในกามทั้งหลาย ไม่มีจิตพยาบาท ไม่มีความดำริแห่งใจชั่วร้าย มีสติมั่น รู้สึกตัว มีจิตตั้งมั่น มีจิตมีอารมณ์เป็นอันเดียว สำรวมอินทรีย์ โดยที่แท้ ภิกษุนั้นอยู่ใกล้ชิดเราทีเดียว เราก็อยู่ใกล้ชิดภิกษุนั้น

ข้อนั้นเพราะเหตุไร

เพราะภิกษุนั้นย่อมเห็นธรรม เมื่อเห็นธรรมย่อมชื่อว่าเห็นเรา"

(ขุ. อิติ. ๒๕/๒๗๒/๒๗๙-๒๘๐/พ.ศ.๒๕๒๑)

"บทว่า **โส อารกาว มยฺหํ อหญฺจ ตสฺส** ความว่า ภิกษุนั้น เมื่อไม่บำเพ็ญปฏิปทาที่เราตถาคตกล่าวแล้วให้บริบูรณ์ ก็ชื่อว่าเป็นผู้อยู่ไกลเราตถาคตทีเดียว เราตถาคต ก็ชื่อว่าอยู่ไกลเธอเหมือนกัน. ด้วยคำนี้พระองค์ ทรงแสดงว่า **การเห็นพระตถาคตเจ้า ด้วยมังสจักษุก็ดี การอยู่รวมกันทางรูปกายก็ดี ไม่ใช่เหตุ** (ของการอยู่ใกล้) **แต่การเห็นด้วยญาณจักษุเท่านั้นและการอยู่รวมกันด้วยธรรมกายต่างหาก เป็นประมาณ** (ในเรื่องนี้). ด้วยเหตุนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้ตรัสไว้ว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะว่าภิกษุนั้นไม่เห็นธรรม เมื่อไม่เห็นธรรม ก็ไม่เห็นเราตถาคต.

ในคำว่า **ธมฺมํ น ปสฺสติ** นั้น มีอธิบายว่า โลกุตตรธรรม ๙ อย่าง ชื่อว่า ธรรม ก็เธอไม่อาจจะเห็นโลกุตตรธรรมนั้นได้ ด้วยจิตที่ถูกอภิชฌาเป็นต้น ประทุษร้าย **เพราะไม่เห็นธรรมนั้น เธอจึงชื่อว่า ไม่เห็นธรรมกาย** สมจริงตามที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ว่า ดูก่อนวักกลิ เธอจะมีประโยชน์อะไร ด้วยกายอันเปื่อยเน่านี้ที่เธอได้เห็นแล้ว ดูก่อนวักกลิ ผู้ใดแล เห็นธรรม ผู้นั้น ก็เห็นเราตถาคต ผู้ใดเห็นเราตถาคต ผู้นั้น ก็เห็นธรรม ดังนี้ และว่าเราตถาคต เป็นพระธรรม เราตถาคตเป็นพระพรหมดังนี้ และว่า **เป็นธรรมกายบ้าง เป็นพรหมกายบ้าง** ดังนี้ เป็นต้น.ฯ"

(พระสูตร และ อรรถกถา แปล ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๔ พิมพ์โดยมหามกุฏราชวิทยาลัย ฯ พ.ศ. ๒๕๒๕ หน้า ๕๘๓)

"……ดูกรวาเสฏฐะและภารทวาชะ ก็ผู้ใด แล มีศรัทธาตั้งมั่นเกิดขึ้นแล้ว แต่รากแก้วคือ อริยมรรค ประดิษฐานมั่นคง อันสมณพราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือผู้หนึ่งผู้ใดในโลก ไม่พรากไปได้ ควรเรียกผู้นั้นว่า เป็นบุตรเกิดแต่พระอุระ เกิดแต่พระโอษฐ์ของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้เกิดแต่พระธรรม เป็นผู้ที่พระธรรมเนรมิตขึ้น เป็นผู้รับมรดกพระธรรม

ข้อนั้นเพราะเหตุไร ?

เพราะคำว่า**ธรรมกายก็ดี** ว่า **พรหมกายก็ดี** ว่า**ธรรมภูตก็ดี** ว่า**พรหมภูตก็ดี** **เป็นชื่อของตถาคต** ฯ"

(ที.ปา. ๑๑/๕๕/๗๕-๗๖/พ.ศ. ๒๕๒๑)

วิชชามรรคผลพิสดาร ๓

โดย พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ)

วัตถุประสงค์ของพรหมจรรย์

ภิกษุทั้งหลาย ! พรหมจรรย์นี้ มิใช่มีลาภสักการะและเสียงสรรเสริญเป็นอานิสงส์, พรหมจรรย์นี้มิใช่มีความถึงพร้อมแห่งศีลเป็นอานิสงส์, พรหมจรรย์นี้มิใช่มีความถึงพร้อมแห่งสมาธิเป็นอานิสงส์, พรหมจรรย์นี้มิใช่มีความถึงพร้อมแห่งญาณทัสสนะเป็นอานิสงส์;

ภิกษุทั้งหลาย ! ก็เจโตวิมุตติอันไม่กำเริบ อันใดมีอยู่, พรหมจรรย์นี้มีเจโตวิมุตตินั่นแหละเป็นประโยชน์ที่มุ่งหมาย, มีเจโตวิมุตตินั่นแหละเป็นแก่นสาร, เจโตวิมุตตินั่นแหละเป็นผลสุดท้ายของพรหมจรรย์ แล.

(บาลี พระพุทธภาษิต มหาสาโรปมสูตร ม.ม. ๑๒/๓๗๓/๓๕๒)

• • • • • • • • • • • • • • • • • •

นตฺถิ ฌานํ อปญฺญสฺส
ฌานย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีปัญญา
ยมฺหิ ฌานญฺจ ปญฺญา จ
ฌานและปัญญามีอยู่ในผู้ใด

นตฺถิ ปญฺญา อฌายโต
ปัญญาย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีฌาน
สเว นิพฺพานสนฺติเก
ผู้นั้นปฏิบัติใกล้นิพพาน

(ขุ. ธ. ๒๕/๓๕/๕๔/พ.ศ.๒๕๒๑)

วิชชามรรคผลพิสดาร

ภาค ๓

ยุทธวิธีและยุทธศาสตร์

ของ

การสะสางธาตุธรรม (อาสวักขยญาณ) ชั้นสูง

จัดพิมพ์โดย

วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ใน **โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ**

และ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ.๒๕๒๐ จำนวน ๕๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ.๒๕๒๘ จำนวน ๑,๒๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๓ พ.ศ.๒๕๓๖ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

คติ ของ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
หลวงพ่อวัดปากน้ำ

รักษ์ร่างพอสร่างร้าย รอดตน
ยอดเยี่ยม "ธรรมกาย" ผล ผ่องแผ้ว
เลอเลิศล่วงกุศล ใดอื่น
เชิญท่านถือเอาแก้ว ก่องหล้าเรืองสกล

ประกอบเหตุ สังเกตผล ทนเอาเถิด ประเสริฐนัก
ไม่หยุด ไม่ถึงพระ ตัวหยุดนี่แหละ เป็นตัวสำเร็จ
ผลไม้ดก นกชุม น้ำเย็น ปลาชอบอาศัย

ด้วยความหมั่น มั่นใจ ไม่ประมาท
รักษาอาตม์ ข่มใจ ไว้เป็นศรี
ผู้ฉลาด อาจตั้งหลัก ฟำนักดี
อันห้วงน้ำ ไม่มี มารังควาน

ประกอบเหตุ สังเกตผล สนใจเถอ ประเสริฐนัก
ประกอบในเหตุ สังเกตในผล สนใจเข้าเถอ ประเสริฐดีนัก
ประกอบที่ในเหตุ สังเกตดูในผล สนใจหนักเข้าเถอ ประเสริฐดียิ่งนัก

ขุดบ่อล่อธารา ให้อุตส่าห์ขุดร่ำไป
ขุดตื้นตื้นน้ำบ่มี ขุดถึงที่น้ำจึงไหล

เกิดมาว่าจะมาหาแก้ว พบแล้วไม่กำ จะเกิดมาทำอะไร
สิ่งที่อยากก็หลอก สิ่งที่หยอกเขาก็ลวง ทำให้จิตเป็นห่วงใย
เลิกอยาก ลาหยอก รีบออกจากกาม เดินตามขันธ์สามเรื่อยไป
เสร็จกิจสิบหก ไม่ตกกันดาร เรียกว่านิพพานก็ได้

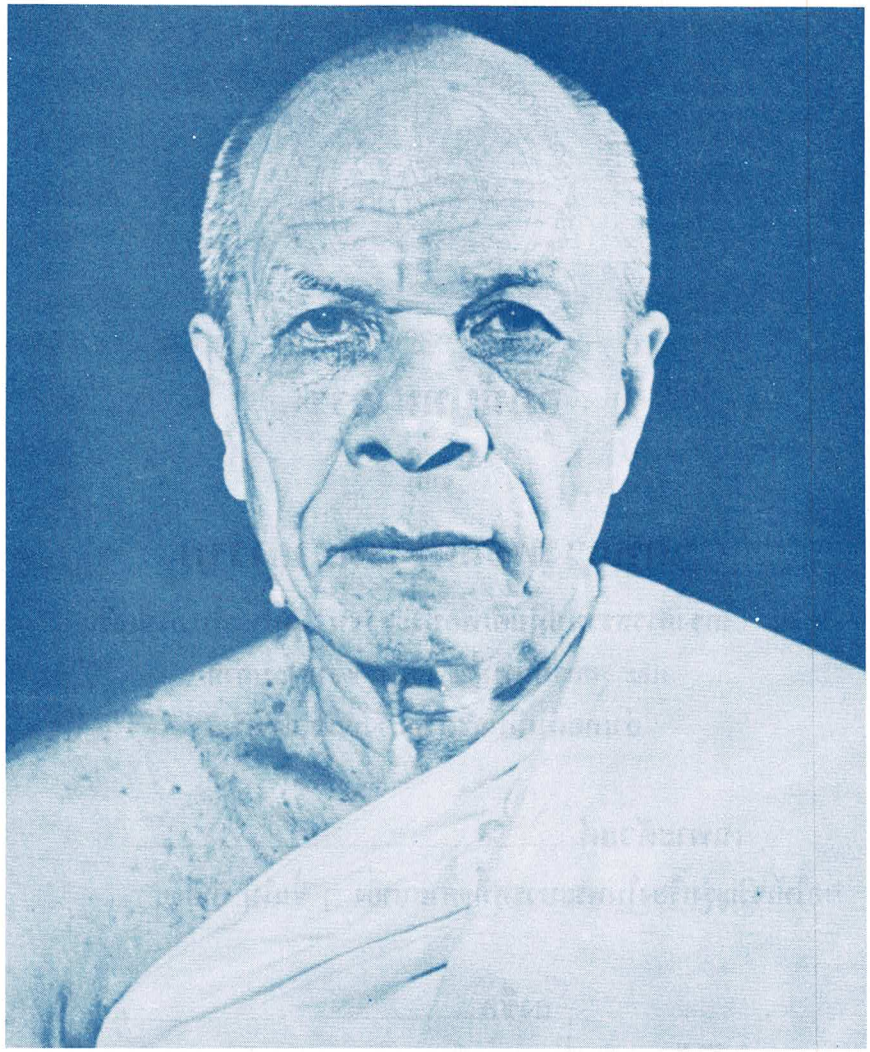

หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

ผู้ปฏิบัติได้ถึงและสอนวิชชาธรรมกาย ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

อภินันทนาการ

จาก

วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

ใน โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

และ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

เฉพาะตัวแด่.....

ขอให้เจริญรุ่งเรืองในพระบวรพุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป เทอญ.

ลงชื่อ.....

ให้ไว้ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ ๓

หนังสือมรรคผลพิสดาร เล่มที่ ๑-๒ และเล่มที่ ๓ ชื่อหนังสือ "ยุทธวิธีและยุทธศาสตร์ของการสะสางธาตุธรรม (อาสวักขยญาณ) ชั้นสูง" ได้เคยมอบหมายให้พระณัฐนันท์ กุลสิริ (ปัจจุบันเป็นที่ พระครูสมุห์ณัฐนันท์) กับนายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (ปัจจุบันคือ พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล เจ้าอาวาส วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี) จัดพิมพ์ขึ้น ๒ ครั้ง เพื่อแจกแก่ผู้ปฏิบัติภาวนาที่ได้ถึงธรรมกายแล้ว บัดนี้บางเล่มได้แจกหมดไป อาตมภาพจึงได้มอบให้สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย โดยพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล (ป.ธ.๕) ผู้อำนวยการสถาบันฯ และเจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ดำเนินการจัดพิมพ์ขึ้น ไว้แจกแก่ผู้ปฏิบัติที่ได้ถึงธรรมกายแล้วอีกต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ผู้มาเข้ารับการอบรมพระกัมมัฏฐานที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ใน สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้จัดให้มีขึ้นเป็นประจำทุกปี ปีละ ๒ รุ่น คือ รุ่นกลางปี ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และรุ่นปลายปี ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม เป็นประจำเสมอมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๕ จนถึงปัจจุบัน และยังมีโครงการจัดตั้ง "**ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**" ในทุกภาค เพื่อขยายการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายนี้ให้กว้างขวางออกไปทั่วประเทศ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หนังสือมรรคผลพิสดารทั้ง ๓ เล่มนี้ **พระมหาจัน (ป.ธ.๕)** ได้

บันทึกคำสั่งสอนวิชชาธรรมกายที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ **พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** ได้สั่งสอนแนะนำไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ในสมัยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้สั่งสอนวิชชาธรรมกายแก่ศิษยานุศิษย์แพร่หลายมากขึ้น จึงได้สั่งสอน **"วิชชารบ"** อันเป็นวิชชาธรรมกายชั้นสูง เพื่อเก็บหรือกำจัดอวิชชาของภาคมาร (อกุสลาธัมมา และอัพยากตาธัมมา) ที่สอดละเอียดเข้ามาในธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ คือใจของสัตวโลกทั้งหลาย ให้ได้ผลสูง ซึ่งในสมัยต่อมาเรียกว่า **"วิชชามรรคผลพิสดาร"** อันเป็นการเจริญวิชชาสะสางธาตุธรรมของสัตวโลกทั้งหลาย อย่างมีประสิทธิภาพสูง พวกเราท่านทั้งหลายได้มีโอกาสเรียนรู้วิชชาธรรมกายชั้นสูงนี้ได้ ก็เพราะท่านมหาจัน ที่ได้มีอุตสาหะวิริยะบันทึกวิชชานี้ไว้ให้เราได้เรียนรู้และปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงทุกวันนี้ จึงขอขอบพระคุณท่านมหาจัน ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

วิชชาธรรมกายที่บันทึกไว้นี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่มหาจันได้บันทึกไว้เท่านั้น มิใช่ทั้งหมด เพราะวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้านั้นมีมากมายกว้างขวาง และละเอียดลึกซึ้ง นับประมาณมิได้ แม้เท่าที่พระมหาจันได้บันทึกไว้นี้ก็มีทุกระดับ กล่าวคือ

(๑) ระดับเบื้องต้น ในขั้นสมถกัมมัฏฐาน

เป็นวิธีการเจริญภาวนาสมาธิเพื่อกำจัดกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา มีทั้งวิธีการเจริญภาวนาสมาธิถึงรูปฌาน ๔ และอรูปฌาน ๔ รวมเป็นสมาบัติ ๘ และการเจริญสติปัฏฐาน ๔ กล่าวคือการมีสติพิจารณาเห็นกายในกาย เห็นเวทนาในเวทนา เห็นจิตในจิต และเห็นธรรมในธรรมเป็นทั้ง ณ ภายนอกและภายใน ตั้งแต่การปฏิบัติภาวนาเพื่อความเข้าถึง

และรู้-เห็น กาย เวทนา จิต และธรรม ของกายมนุษย์-มนุษย์ละเอียด, กายทิพย์-กายทิพย์ละเอียด, กายรูปพรหม-รูปพรหมละเอียด, กายอรูปพรหม-อรูปพรหมละเอียด รวมเรียกว่า "สุดกายหยาบ-กายละเอียด" ของกายโลกียะ เพื่อความสงบระงับจากกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา และมีผลให้เกิดอภิญญา แล้วจึงปฏิบัติให้เข้าถึงกายธรรม กายธรรมละเอียด ๆ ถึงกายพระอรหัต ซึ่งเป็นกายโลกุตตระ อันเริ่มเข้าสู่ขั้นวิปัสสนา พร้อมกับการเจริญอภิญญาและวิชชาอันเป็นธรรมเครื่องช่วยเจริญปัญญาด้วยการที่ได้ทั้งเห็นและทั้งรู้ธรรมชาติที่ชื่อว่า "สังขาร" และ "วิสังขาร" คือพระนิพพานด้วยตาหรือญาณของธรรมกาย

มีข้อสังเกตว่า แต่เดิมพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านได้สอนวิชชาธรรมกายในระยะแรก ๆ เมื่อประมาณปี พ.ศ.๒๔๘๕ นั้น ท่านสอนให้ปฏิบัติถึงกายโลกียะ ๔ กายเบื้องต้น คือ กายมนุษย์ กายทิพย์ กายปฐมวิญญาณหยาบ กายปฐมวิญญาณละเอียด นี้ในขั้นสมถะ ส่วนในขั้นวิปัสสนาท่านสอนให้ปฏิบัติถึงกายธรรม กายธรรมละเอียด ๆ ถึงกายอรหัต นี้เป็นกายโลกุตตระ แต่ต่อมาภายหลังพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านได้สอนในขั้นสมถะให้ปฏิบัติเข้าถึงกายโลกียะ ๘ กาย และในขั้นวิปัสสนาท่านสอนให้ปฏิบัติเข้าถึงกายโลกุตตระ ๑๐ กาย รวมเป็น ๑๘ กาย ในหนังสือนี้เป็นการจดบันทึกวิชชาธรรมกายที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านสอนในระยะต้น ๆ จึงกล่าวถึงเพียงกาย ๔ เบื้องต้น กับกายธรรมและกายธรรมละเอียด ๆ ถึงกายพระอรหัต ผู้ศึกษาพึงเปรียบเทียบทำความเข้าใจดังต่อไปนี้

ในหนังสือมรรคผลพิสดาร	ในหนังสืออื่น หรือ ในการสอนภายหลังต่อมา
กายมนุษย์	กายมนุษย์หยาบ (กายเนื้อ)
	กายมนุษย์ละเอียด
กายทิพย์	กายทิพย์หยาบ
	กายทิพย์ละเอียด
กายปฐมวิญญาณหยาบ	กายรูปพรหมหยาบ
	กายรูปพรหมละเอียด
กายปฐมวิญญาณละเอียด	กายอรูปพรหมหยาบ
	กายอรูปพรหมละเอียด
กายธรรม	ธรรมกายโคตรภูหยาบ
	ธรรมกายโคตรภูละเอียด
กายธรรมละเอียด ๆ	ธรรมกายพระโสดาหยาบ
	ธรรมกายพระโสดาละเอียด
กายธรรมละเอียด ๆ	ธรรมกายพระสกทาคามีหยาบ
	ธรรมกายพระสกทาคามีละเอียด
กายธรรมละเอียด ๆ	ธรรมกายพระอนาคามีหยาบ
	ธรรมกายพระอนาคามีละเอียด
กายอรหัต	ธรรมกายพระอรหัตหยาบ
	ธรรมกายพระอรหัตละเอียด

(๒) ระดับเบื้องกลาง ในขั้นวิปัสสนากัมมัฏฐาน

เมื่อผู้ปฏิบัติได้ถึงธรรมกายแล้ว ก็ใช้ตาหรือญาณธรรมกาย

พิจารณาสภาวธรรมทั้ง **"สังขารธรรม"** คือธรรมที่เป็นไปในภูมิ ๓ คือ กามภพ รูปภพ และอรูปภพ อันประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งให้เห็นตามธรรมชาติที่เป็นจริงว่า ปรุงแต่งอย่างไรและมีสามัญลักษณะที่เป็นอนิจฺจํ ทุกฺขํ และอนตฺตา อย่างไร อันนับเป็น **"วิปัสสนาปัญญา"** และ

ทั้ง **"วิสังขารธรรม"** คือ**พระนิพพาน** อันเป็นโลกุตตรธรรม ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง จัดเป็นธรรมในภูมิที่ ๔ ให้เห็น**สภาวะ**ที่ว่างจากกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน **ผู้ทรงสภาวะ** คือธรรมกายที่บรรลุมรรค ผล นิพพาน และ**อายตนนิพพาน** คือที่สถิตอยู่ของพระนิพพานที่เข้าอนุปาทิเสสนิพพาน (เบญจขันธ์แตกทำลายแล้ว คือ ตายแล้ว) ตามที่เป็นจริง และ

ให้รู้แจ้งแทงตลอดในอริยสัจจ์ ๔ ด้วยญาณ ๓ คือ สัจจญาณ กิจจญาณ และกตญาณ มีรอบ ๑๒

ในขั้นวิปัสสนานี้ มีทั้งพิจารณากายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม อันได้แก่ขันธ์ ๕ อายตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจจ์ ๔ และปฏิจจสมุปบาทธรรม ๑๒ เป็นทั้ง ณ ภายนอก และ ณ ภายในของกายโลกียะสุดหยาบ-สุดละเอียด และมีทั้งการเจริญวิชชา (อันมีวิชชา ๓ วิชชา ๘) เพื่อดับ คือกำจัดอวิชชา กิเลส ตัณหา อุปาทาน ฯลฯ เหตุแห่งทุกข์ทั้งหลายให้หมดสิ้นไป

(๓) การเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูง ในขั้นมรรคผลพิสดาร และการสะสางธาตุธรรม

เพื่อบำบัดทุกข์-บำรุงสุขแก่สัตวโลก และเพื่อเพิ่มพูนบุญบารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ ฯลฯ ของผู้บำเพ็ญบารมีด้วยความปรารถนาสูงกว่า

"ปรกติสาวก"

การเจริญวิชชาในขั้นนี้ จัดเป็นขั้นวิชชารบ คือรบกับภาคมาร ได้แก่ กิเลสมาร ขันธมาร มัจจุมาร เป็นต้น และขณะเดียวกันก็เจริญวิชชาเพิ่มพูนบุญ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ ฯลฯ เพื่อความเข้าถึง รู้-เห็น และเป็นวิชชาของพระพุทธเจ้าต้นธาตุ ต้นธรรม ภาคขาว (กุสลาธัมมา) ในนิพพานเป็น เพื่อความบรรลุมรรค ผล นิพพาน และ เพื่อความบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ (สำหรับกรณีท่านผู้ปรารถนาพุทธภูมิ) ตามศักดิ์แห่งบารมี

เพราะฉะนั้น ผู้ศึกษาและปฏิบัติวิชชาธรรมกายจึงต้องทำความเข้าใจ

(ก) **หลักของวิชชาแต่ละระดับ** กล่าวคือ

การทำวิชชารบจะต้องเข้าใจหลักของวิชชาทั้งหมด ตั้งแต่เริ่มมีดวงปฐมมรรคจนเข้าถึงกายธรรม และเข้าถึงมรรคผลขั้นสูงสุด รู้วิธีเดินอริยสัจจ์ เข้าใจการเดินวิชชาผ่านสมถะและทำได้โดยตลอดทั้ง ๔๐ เดินวิปัสสนา ๖ หมวดให้เป็น หัดทำนิโรธให้ชำนาญเพราะการทำนิโรธ (ดับหยาบไปหาละเอียด) เป็นหลักที่สำคัญที่สุดในการทำวิชชารบ รู้หลักการคำนวณ รู้จักจักรวาล ภพ ทั้งภพน้อยภพใหญ่ รู้จักบารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ รู้จักการพิสดารกาย พิสดารธาตุธรรม การปรุงกาย การปรุงธาตุธรรม รู้จักของจริงของปลอมในธาตุธรรม รู้วิธีทำให้เกิดและทำให้ดับ รู้จักการซ่อนกาย ซ่อนธาตุธรรม และข้อสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ต้องมีไหวพริบจับเหลี่ยมได้รอบตัว มิฉะนั้นแล้วก็มักจะพลาดพลั้งได้โดยง่าย เผลอไม่ได้ต้องมีสติอยู่เสมอสิ่งเหล่านี้ถ้ามีอยู่ในผู้ใดก็นับว่าทำวิชชารบได้ถูกต้อง

แต่ถ้าหากไม่ทำให้เป็น ไม่รู้จักทุกอย่างก็เรียกว่าทำตามเขาไปเท่านั้น ผิด ๆ ถูก ๆ ตามแต่จะได้ ไม่ค่อยมีประโยชน์อะไรนัก ส่วนอย่างอื่นก็ต้องค้นคว้าอยู่เสมอ เพราะวิชชาไม่ได้อยู่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามแต่เราจะค้นพบ และก็จะต้องแก้เหตุเฉพาะหน้าให้ได้อยู่เสมอ (ที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นเพียงส่วนน้อยเต็มที จะอธิบายให้ละเอียดได้ยากเหลือเกิน)

(ข) **ขั้นตอนในการเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูง** กล่าวคือ

๑. **จองถนน** คือ เดินกาย ๑๘ กาย สับกาย ซ้อนกาย ฯ

๒. **พิสดารกาย** เมื่อเดิน ๑๘ กายนานเข้า กายจะพิสดารมากออกเป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด เพื่อจะได้เก็บกายที่เขาซ้อนมาไม่สะอาดให้ใส

๓. **ปาฏิหาริย์** บางครั้งเขาจะปาฏิหาริย์กายมา อธิษฐานกายมา ปาฏิหาริย์ธาตุธรรมมา อธิษฐานธาตุธรรมมา เพื่อเก็บกายธาตุธรรมจริงของเรา เราต้องดับปาฏิหาริย์ ถอนอธิษฐาน เพื่อจับตัวจริง คือเข้าถึงรู้-เห็น และเป็นธาตุธรรมจริง คือธาตุล้วน ธรรมล้วน ฯ ฝ่ายบุญกุศล

๔. **ทับทวี** คือการคำนวณ เมื่อเราเดินให้เร็วขึ้น หรือคำนวณล่วงหน้าต้องคำนวณนับอายุธาตุ อายุบารมีไม่ถ้วน เป็นหนึ่ง

นับอายุธาตุ อายุบารมีไม่ถ้วนเป็นสอง นับเป็นหนึ่ง (เป็นการทับทวี)

นับอายุธาตุ อายุบารมีไม่ถ้วนเป็นสาม นับเป็นหนึ่ง เราก็เก็บเขาได้หมด หรือเราจะเดินให้เร็วแรง เขาเก็บเราไม่ทัน และคำนวณล่วงหน้าเพื่อจะได้เก็บเขาให้หมด ฯ

๕. **เมื่อถูกหุ้มรู้ หุ้มญาณ** ให้พิสดารรอบตัว ซ้าย ขวา หน้า หลัง

นอก ใน ริม ข้าง กลาง ในระหว่างหัวต่อรู้ ญาณก็จะกว้างขึ้น ฯ

เมื่อสงสัยในหลักวิชชาหรือขั้นตอนวิชชาใด จงถามวิปัสสนาจารย์ผู้เป็นวิชชาธรรมกาย กล่าวคือผู้ปฏิบัติและผู้ทรงวิชชาธรรมกายนี้อย่างแท้จริง ก็จะได้วิชชาจริง

ขอจงเจริญรุ่งเรืองด้วยธรรมกายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไปเทอญ.

พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺฑตโม)

รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

รองประธานและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย จ.ราชบุรี

รองประธานโครงการ ธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

รองประธานโครงการ พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๖

คำปรารภในการพิมพ์ครั้งที่ ๒

เมื่อพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี) ท่านมีชีวิตอยู่ สมัย พ.ศ. ๒๔๘๕ ท่านได้สั่งสอนวิชชาธรรมกายแพร่หลายมากขึ้น มีลูกศิษย์มากมาย ท่านจะส่งไปสอนตามวัดต่าง ๆ ในต่างจังหวัด ท่านจึงได้ดำริสั่งสอนวิชชารบขึ้น ซึ่งในสมัยต่อมาเราเรียกว่าวิชชามรรคผลพิสดาร เป็นการสะสางธาตุธรรมโดยเฉพาะ ในสมัยนั้นพระมหาจัน (ป.ธ. ๕) ท่านได้มีความวิริยะอุตสาหะได้บันทึกวิชชานี้ไว้ เราจึงได้มีโอกาสศึกษาวิชชานี้โดยทั่วถึงกันในปัจจุบันนี้

เราท่านทั้งหลายจึงใคร่ขอขอบพระคุณพระมหาจันที่ได้บันทึกวิชชานี้ไว้ให้เราได้มีโอกาสศึกษาและปฏิบัติกันในขณะนี้

ขออนุโมทนากับคุณชาลี คุณผาสุก คุณฌานนท์ โปษยะจินดา คุณวีระ เอื้ออารักษ์ และผู้ที่ได้บริจาคทรัพย์พิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้นเพื่อเป็นวิทยาทานแก่ผู้ปฏิบัติวิชชาธรรมกายนี้สืบต่อกันมา

พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺฑตฺตโม)

รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
รองประธานและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย จ.ราชบุรี
รองประธานโครงการ ธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
รองประธานโครงการ พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๘

คำนำ

นี่เป็นวิชชารบ (ยุทธวิธีและยุทธศาสตร์) ของการสะสางธาตุธรรมขั้นละเอียด วิชชารบ คือ ยุทธวิธีและยุทธศาสตร์ของการสะสางธาตุธรรมนี้ มีทั้งสามภาค คือ ภาคขาว (กุสลาธัมมา) ภาคกลาง (อัพยากตาธัมมา) และภาคดำ (อกุสลาธัมมา) ซึ่งต่างกระทำในธาตุธรรมละเอียด สุดละเอียด เพื่อยึดสิทธิ อำนาจ ในการปกครองธาตุธรรมของสัตว์ทั้งหลาย

สำหรับวิชชาของภาคดำที่กระทำในฝ่ายขาวนั้น เขาทำมาเป็นระยะ ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เริ่มแรกเขาจะส่งเสียงมาก่อน แล้วจึงต่อด้วยแลบ ลั่น ระเบิด ผ่า เข้ามายึดเพื่อให้เราสะเทือน หวั่นไหว ตกใจ แล้วก็ฉวยโอกาสเข้ามายึดสุดละเอียดของเรา เพื่อให้อยู่ในความปกครองของเขา เมื่อเขายึดได้แล้ว เราก็ตกอยู่ในอำนาจของเขา

๒. ต่อไปเขาก็จะส่งวิชชาเป็น เสริม เติม ต่อ รอ ตัด ปัด ปิด ดึง ดูด ย่อย แยก ปะทะ ขวางกัน ทำให้สุดละเอียดของเรากว้างขึ้นหรือเผินลอยขึ้น เมื่อเราแก้วิชชาของเขาให้หยาบลง (ดูวิธีแก้วิชชาของฝ่ายดำในหัวข้อถัดไป) เขาก็จะทำงานไม่ได้ผล แล้วเขาก็จะส่งในระยะที่สามต่อมาอีก คือ

๓. หุ้ม เคลือบ เอิบ อาบ ซึม ซาบ ปน เป็น สวม ซ้อน

ร้อยไส้ ดับ ลับ ขาด ตอน ซ่อน หาย...สุด หมด ไม่มี ว่าง เปล่า ดับ ลับ หาย สูญ สิ้นเชื้อ ไม่เหลือเศษ รองเหตุ รองธรรม คือเขาถอนเหตุธรรมของเขาออกเสีย เพื่อให้เราเข้าใจผิดว่า เราแก้วิชชาของเขาจนหมดกลางดำแล้ว คือถึงสิ้นเชื้อ ไม่เหลือเศษแล้ว เราก็เห็นธาตุธรรมสะอาดดี จึงสำคัญผิดไปว่าตนเองหมดกิเลสแล้ว ที่แท้เขายังส่ง รองธาตุ รองธรรม มาซ่อนอยู่ เพื่อให้เราสำคัญผิดไปโดยไม่รู้สึกตัวและไม่ทำการแก้วิชชาของเขาอีกต่อไป

๔. ระยะที่สี่ เขาจะส่งวิชชามาอีก คือ ยืด ใย ยนต์ วิทยุ อายตนะ

พึงสังวรว่า การทำวิชชาของภาคดำนั้น ยิ่งละเอียดก็ยิ่งทำไว้หนาแน่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำวิชชาในระยะที่สามนั้น เป็นเหตุให้หลงผิด รู้ผิด เห็นผิด คิดผิด ทำผิด พูดผิด ถ้าหากแก้วิชชาในระยะที่สามของเขาได้ เขาก็จะส่งวิชชาระยะที่สี่มาอีก เป็นการดักวิชชาของฝ่ายเราที่จะทำวิชชาแก้เขา แต่ให้ฝ่ายเขารู้ตัวก่อน แล้วทำวิชชาล่วงหน้าเราไปอีก ทำให้เราทำวิชชาแก้ไม่ทันฝ่ายเขา

วิธีแก้วิชชาของฝ่ายดำ ต้องเข้าใจหลักวิชชาทั้งหมด (ดูในหลักวิชชา ข้อ ๕, ๗, ๑๒, ๑๓ ในหนังสือนี้) และเดินวิชชาแก้ดังต่อไปนี้

เมื่อจะดูวิชชาของเขา ต้องต่อแว่น ต่อกล้อง ต่อญาณ ต่อทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ และทุกองค์ แล้วทับทวีหลายชนชั้นเท่านับอายุมนุษย์ ทิพย์ พรหม อรูปพรหม กายธรรม กัลป์ มหากัลป์ อสงไขย อายุธาตุ อายุบารมี แล้วเข้าไปในความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

ที่ในอดีต น้อมมาสู่ปัจจุบัน แล้วน้อมต่อไปถึงอนาคต จึงจะได้เห็นต้นวิชชาของเขา (ฝ่ายดำ) ที่ทำมาแล้วได้ ในอดีต ในปัจจุบัน ในอนาคต นับชาติไม่ถ้วน ในสัตวโลก ขันธโลก อากาศโลก เซฟ ภพสาม โลกันตร์ ประสาท เครื่องของธาตุธรรม เขตธาตุ เขตธรรม

เมื่อพบแล้วเท่าใด ให้คำนวณเข้ามาในศูนย์กลางกายมนุษย์พิเศษทั้งหมด แล้วพิสดารกาย พิสดารธาตุธรรม ล้มกาย เป็นเหตุวิชชาทั้ง ๑๙ อย่าง คือ สุด หมด ไม่มี ว่าง เปล่า ดับ ลับ หาย สูญ สิ้นเชื้อ ไม่เหลือเศษ หล่อเลี้ยง เป็นอยู่ ประสาท เหตุรส เหตุชาติ เหตุไอ เหตุแก๊ส เหตุแก๊สกรด เป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด เป็นจองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี ทบไปทวนมา ซ้อน สับ ทับทวี จนสุดหยาบสุดละเอียด นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ และทุกองค์ เพื่อกลั่นธาตุธรรมให้ใสสะอาด พลิกธาตุพลิกธรรมของเขาให้มาอยู่ในปกครองของเราให้หมด

ให้เอากายมนุษย์พิเศษละลายสลัก แลบ ระเบิดเข้าไป จนแน่ใจว่าหมดธาตุธรรมของภาคดำ ให้เหลือเป็นธาตุธรรมของฝ่ายขาวแท้ ๆ นี้เป็นขั้นยุทธวิธี (Tactics) การสะสางธาตุธรรมพิสดาร แล้วจึงอาราธนาพระพุทธเจ้าองค์ต้น ๆ แก่ ๆ และจักรพรรดิฝ่ายบุญ ภาคปราบล้วนทั้งลับและเปิดเผย ให้ถ่ายทอดกันลงมาตั้งและรักษาธาตุเป็น ธรรมเป็น แผนผังเป็น กายเป็น และวิชชาเป็น อาราธนาให้มาเป็นรบ เป็นทำงาน เป็นตรวจงาน เป็นสุด หมด ไม่มี ว่าง เปล่า ดับ ลับ หาย สูญ สิ้นเชื้อ ไม่เหลือเศษ หล่อเลี้ยง เป็นอยู่ รองธาตุ รองธรรม ประสาท

รส ชาติ ไอ แก๊ส แก๊สกรด ยึด ใย ยนต์ วิทยุ อายตนะ ลั่น แลบ ระเบิด หลายชนชั้นเท่า ทับทวี นับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน ให้เต็มธาตุเต็มธรรม ตลอดธาตุตลอดธรรม เครื่องธาตุเครื่องธรรม เขตธาตุเขตธรรม ฯลฯ นี้เป็นขั้นยุทธศาสตร์ (Strategy) แล้วจึงเดินมรรคผลพิสดารหมดทุกกาย สุดหยาบสุดละเอียด เถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวี โดยคำนวณเข้ามาทั้งอดีต ทั้งปัจจุบัน และทั้งอนาคต หลายชนเท่า นับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน (ดูหลักวิชชาข้อ ๙ และ ๑๔ ในหนังสือนี้) เป็นการทับทวีทั้งยุทธวีธีและยุทธศาสตร์ของการสะสางธาตุธรรม ซึ่งเป็นตัวอาสวักขยญาณนั่นเอง และให้ผลไม่เพียงแต่สะสางธาตุธรรมของตนให้สะอาด บริสุทธิ์จากอาสวะ กิเลส ตัณหา อุปาทาน อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ทั้งหลาย ให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ เป็นพระอรหันต์ขีณาสพต่อไปเท่านั้น แต่ยังพลอยให้ผลในการสะสางธาตุธรรมให้สะอาดบริสุทธิ์จากธรรมกลาง ๆ และธรรมดำ หรือมาร ทั้งหลาย คือ ทั้งกิเลสมาร ขันธมาร มัจจุมาร เทพบุตรมาร และทั้ง อุปาทาน คือความยึดมั่นถือมั่นในอภิสังขารมาร ภายในตนเองและผู้อื่น ตามภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้อีกด้วย

หลักวิชชารบ ยุทธวิธีและยุทธศาสตร์ของการสะสางธาตุธรรมขั้นละเอียดนี้ ได้จัดทำเป็นคำถาม-คำตอบเอาไว้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจวิชชาหลายแง่หลายมุม สามารถทำวิชชารบได้ถูกต้องและได้ผลดี ไม่มีผิดพลาด

ได้จัดพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มถาวร จำนวน ๕๐๐ เล่ม เพื่อแจกแก่วิปัสสนาจารย์และผู้เจริญวิชชาธรรมกายขั้นมรรคผลพิสดารได้ใช้ศึกษาค้นคว้าวิชชาและทำวิชชาสะสางธาตุธรรมขั้นละเอียดต่อไป

ในการจัดพิมพ์หนังสือนี้ คุณชาลี คุณผาสุก คุณฌานนท์ คุณผานิต โปษยะจินดา และคณะศิษยานุศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำ ได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพ

พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺฑตโม)

รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

รองประธานกรรมการบริหาร โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน

วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๒๐

(ตรงกับวันอังคาร ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๙ ปีมะเส็ง นพศก จุลศักราช ๑๓๓๙)

พระพุทธศาสนสุภาษิต

ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระตถาคตทรงแสดงเหตุแห่งธรรมเหล่านั้น และความดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณะทรงสั่งสอนอย่างนี้

(วินย. มหา. ๔/๖๘/๗๐/พ.ศ.๒๕๒๑)

• • • • • • • • • • • •

ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจประเสริฐที่สุด สำเร็จแล้วแต่ใจ ฯ

(ขุ. ธ. ๒๕/๑๑/๑๓/พ.ศ.๒๕๒๑)

• • • • • • • • • • • •

ฌานและปัญญามีอยู่ในผู้ใด ผู้นั้นแลอยู่ในที่ใกล้นิพพาน ฯ

(ขุ. ธ. ๒๕/๓๕/๕๔/พ.ศ.๒๕๒๑)

• • • • • • • • • • • •

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรมชาติอันไม่เกิดแล้ว ไม่เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำไม่ได้แล้ว ปรุงแต่งไม่ได้แล้ว มีอยู่ ฯ

(ขุ. อุ. ๒๕/๑๖๐/๑๗๖/พ.ศ.๒๕๒๑)

• • • • • • • • • • • •

พระพุทธเจ้าเป็นเจ้าของวิชชาธรรมกายนี้ นับแต่พระองค์เสด็จเข้าปรินิพพานแล้วจนถึงประมาณ ๕๐๐ ปี วิชชานี้ยังมีผู้ปฏิบัติรักษากันต่อมาดีอยู่ แต่หลังจากนั้นวิชชานี้ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่ามีผู้ปฏิบัติสืบต่อมา ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายมาก แต่ยังเป็นบุญของเราอยู่ ที่หลวงพ่อวัดปากน้ำ (สด จนฺทสโร) ท่านค้นคว้าคืนมาได้ นำมามอบไว้ให้แก่พวกเรารักษากันต่อไป

ขั้นตอนในการทำวิชชาชั้นสูงของวิชชาธรรมกาย

๑. **จองถนน** คือเดินกาย ๑๘ กาย สับกาย ซ้อนกาย ฯ

๒. **พิสดารกาย** เมื่อเดิน ๑๘ กายนานเข้า กายจะพิสดารมาก ออกเป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด เพื่อจะได้เก็บกายที่เขาซ้อนมา ไม่สะอาดให้ใส

๓. **ปาฏิหาริย์** บางครั้งเขาจะปาฏิหาริย์กายมา อธิษฐานกายมา ปาฏิหาริย์ธาตุธรรมมา อธิษฐานธาตุธรรมมา เพื่อเก็บกายธาตุธรรมจริงของเขา เราต้องดับปาฏิหาริย์ ถอนอธิษฐาน เพื่อจับตัวจริงธาตุธรรมจริง ฯ

๔. **ทับทวี** คือการคำนวณ เมื่อเราเดินให้เร็วขึ้น หรือคำนวณล่วงหน้า ต้องคำนวณนับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนเป็นหนึ่ง

นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนเป็นสอง นับเป็นหนึ่ง (เป็นการทับทวี)

นับอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วนเป็นสาม นับเป็นหนึ่ง

เราก็เก็บเขาได้หมด หรือเราจะเดินให้เร็วแรง เขาเก็บเราไม่ทัน และคำนวณล่วงหน้า เพื่อจะได้เก็บเขาให้หมด ฯ

๕. **เมื่อถูกหุ้มรู้ หุ้มญาณ** ให้พิสดารรอบตัว ซ้าย ขวา หน้า หลัง นอก ใน ริม ข้าง กลาง ในระหว่างหัวต่อรู้ ญาณก็จะกว้างขึ้น

• • • • • • • • • • •

คำถาม-คำตอบ

๑. ถาม

เมื่อจิตตกภวังค์ จิตอยู่ที่ฐานไหน?

ตอบ

จิตตกภวังค์ก็คงอยู่ที่ฐานที่ ๗ แต่สภาพของดวงจิตที่อยู่ในน้ำเลี้ยงหัวใจนั้นลอยอยู่ในระดับเสมอกับน้ำเลี้ยงหัวใจ และต่างก็ใสสนิทเสมอกันทั้งน้ำเลี้ยงหัวใจและดวงจิต

ก่อนอื่นต้องทราบสภาพของคำว่า "ใจ" ก่อน ใจนี้ประกอบด้วยดวงใส ๔ ดวงซ้อนกันอยู่ ดวงแรกขนาดโตเท่ากับเบ้าตาทั้งหมด เรียกว่า **ดวงเห็น** หรือ**กาย** ดวงที่สองซ้อนถัดเข้าไปขนาดเท่าดวงตาขาวทั้งหมด เรียกว่า **ดวงจำ** หรือ**หัวใจ** ในหัวใจนี้มีน้ำเลี้ยงหัวใจขังอยู่ประมาณ ๑ ซองมือ (หลวงพ่อท่านบอกว่า น้ำเลี้ยงหัวใจนี้เองเป็นสิ่งเดียวที่ได้รับสืบเนื่องกันมาจากบรรพบุรุษของตน) ถ้าใจสงบสะอาดดีน้ำเลี้ยงหัวใจก็จะใสบริสุทธิ์ ถ้าบุคคลประกอบด้วยราคะ น้ำเลี้ยงหัวใจจะมีสีแดง ถ้ามีโทสะน้ำจะเป็นสีเขียว ถ้ามีโมหะน้ำเลี้ยงหัวใจก็จะขุ่นมัว เราจะอ่านหัวใจคนได้จากตรงนี้ ในน้ำเลี้ยงหัวใจนี้มีดวงกลมใสขนาดเท่าดวงตาดำลอยอยู่ ซึ่งเรียกว่า **ดวงคิด** หรือ**ดวงจิต** คนที่มีจิตใจฟุ้งซ่านหรือนอนไม่หลับ เป็นเพราะดวงจิตลอยอยู่เหนือระดับน้ำ ถ้าลอยมาก ๆ ก็อาจเสียสติไปเลย นี่เองที่เขาเรียกกันว่า **"คนใจลอย"** คนที่ตื่นอยู่ตามปรกติ ดวงจิตก็จะลอยอยู่ในน้ำครึ่งหนึ่ง เหนือน้ำครึ่งหนึ่ง

ถ้าจมมากกว่าธรรมดาเล็กน้อยก็เป็นจิตของคนหลับ แต่ถ้าจมมากเกินไป เจ้าของก็อาจไม่ได้สติเช่นกัน

เวลาฝันจิตก็คงอยู่ในฐานเดิม แต่ทว่าถ้าหากน้ำเลี้ยงหัวใจไม่สะอาด อันเป็นเหตุให้ดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ไม่บริสุทธิ์ไปด้วย ขณะนั้นความฝันก็มักจะฟุ้งไปตามสภาพของดวงจิต คือประกอบด้วยราคะ โทสะ และโมหะ และถ้าเห็น จำ คิด รู้ สะอาด ก็จะฝันเห็นแต่สภาพที่เป็นมงคล หรือฝันเห็นอดีตและอนาคตได้แน่นอน

เวลาฝันกายมนุษย์ละเอียดจะออกไปในที่ต่าง ๆ อันนี้บางทีอาจทำให้สงสัยได้ว่า ถ้ากายออกไปเสียแล้ว มิเป็นการถอดกายหรือ และเหตุใดกายมนุษย์ผู้เป็นเจ้าของจึงยังไม่ตาย ข้อนี้เป็นเพราะอายตนะที่ละเอียดระหว่างกายมนุษย์หยาบกับกายมนุษย์ละเอียดยังต่อเนื่องกันอยู่ มิได้ขาดออกจากกันเลย ฉะนั้นไม่ว่ากายมนุษย์ละอียด จะไปยังที่ใด ก็สามารถกลับคืนมาสู่กายมนุษย์หยาบได้รวดเร็วเช่นเดียวกับการที่เราส่งใจคิดไปในที่ต่าง ๆ นั่นเอง

กลางดวงจิตมี**ดวงรู้** หรือเรียกว่า **ดวงวิญญาณ** เล็กละเอียดขนาดเท่า ๆ กับแววตาดำเล็กข้างใน ทั้งหมดนี้รวมกันแล้วเรียกว่า **"ใจ"** ใจนี้อาจจะเปลี่ยนสภาพ คือเปลี่ยนสีได้ตามอำนาจของกิเลสแต่ละชนิดที่ผ่านเข้ามาบังคับ

๒. ถาม

การนับอายุธาตุ อายุบารมีนั้น นับเพื่อประโยชน์อะไร? คำว่า **"ชนเท่า"** คืออะไร?

ตอบ

การนับอายุธาตุอายุบารมีนั้น ประสงค์ความเร็วเป็นสำคัญ เพราะเหตุที่หลวงพ่อท่านทราบดีว่าใจมนุษย์นั้นเร็วเหนือกว่าสิ่งใด ๆ ท่านจึงต้องการใช้ใจให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุดและใช้ได้ผลดีสำหรับวิชชารบเท่านั้น การทำวิชชาเราก็ต้องการจะเข้าไปให้ถึงที่สุดต้นตอของผู้เริ่มคิดทีแรก แต่ถ้าเราจะไปโดยปรกติก็จะช้า อายุของมนุษย์จะหมดเสียก่อน เปรียบให้เห็นง่าย ๆ กับคนที่เดินทางด้วยเท้าจากกรุงเทพฯ ไปเชียงใหม่ ในระหว่างทางก็ต้องพักต้องทำที่อาศัยรอนแรมเรื่อยไป กว่าจะถึงก็กินเวลานานนับเป็นเดือน ๆ ครั้นเรามีเครื่องมือเครื่องใช้ในการเดินทาง เวลาที่จะต้องการไปเราก็เดินทางโดยรถยนต์ รถไฟ เมื่อเห็นว่ายังช้าไม่ทันใจก็ต้องไปโดยเครื่องบิน อุปมาข้อนี้ฉันใด วิชชาของหลวงพ่อก็ฉันนั้น เจ้าของธาตุธรรมเขาปรุงกลั่นธาตุธรรมมานานจนกำหนดเวลาไม่ได้ว่านานเท่าไร เราจะไปให้ถึงเร็ว ๆ ก็ต้องค้นคว้าวิธีและหนทางที่เร็วที่สุด เร็วแค่นี้เราไปได้ไกลเพียงเท่าไรก็พยายามให้เร็วยิ่งกว่านี้ทับทวีขึ้นไปทุกที

การที่ต้องนับอสงไขยปีเป็นหนึ่งวินาที ก็เพราะว่าใจของมนุษย์สามารถทำอะไรสำเร็จได้ทุกอย่าง จะต้องการให้เร็วเท่าไรก็ได้ เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ยกมากล่าวแล้ว ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงเชียงใหม่ต้องไปเป็นเดือน ๆ แต่ครั้นเราไปถึงแล้ว รู้แล้วว่าระยะทางจากรุงเทพฯ-เชียงใหม่ไกลแค่นี้ เราเคยผ่านเคยพบมาแล้วก็ไม่ต้องลำบาก หรือส่งใจเปะปะไปผิด ๆ ถูก ๆ ใจคิดว่าจะไปเมื่อไรก็ส่งใจปุบถึงได้ทันที ย่นทั้งเวลาและระยะทางมาก ๆ เช่นนี้ เราจึงต้องคิดทำระยะที่เขาทำกินเวลาถึงอสงไขยปีนั้นให้ผ่านไปได้โดยใช้เวลาเพียง ๑ วินาทีเท่านั้น

ส่วนคำว่า **"ชนเท่า"** นี้ ก็หมายถึงระยะทางหรือระยะเวลาเช่นเดียวกัน หมายถึงการทบเข้าไปอีกเท่าตัว เช่นเราก้าวเดินไปก้าวแรกได้ไกล ๑ ฟุต ก้าวที่สองต้องได้ ๑ x ๑ ฟุต (๑๔๔ นิ้ว) ก้าวที่ ๓ ต้องได้ ๑๔๔ นิ้ว x ๑๔๔ นิ้ว ดังนี้เป็นต้น หรือบางทีเราก็เรียกว่าเป็นการทับทวี คือมากขึ้นทุกที

คำว่า **"ชนเท่า"** นี้มิได้หมายถึงบริกรรม แต่เป็นการคำนวณเราต้องทำให้ละเอียดเรื่อยขึ้นไปทุกที ไม่มีการหยุดยั้ง ทั้งความละเอียดความเร็ว ความมาก

๓. ถาม

หทัยวัตถุคืออะไร?

ตอบ

หทัยวัตถุ หมายถึงเนื้อหัวใจ อันตั้งอยู่ในทรวงอกของมนุษย์เป็นคนละส่วนกับดวงจำ หรือหัวใจที่รองรับดวงจิตซึ่งกล่าวมาแล้วในข้อ ๑

๔. ถาม

ภพสาม นิพพาน โลกันตร์ ของธาตุเป็นและธาตุตายต่างกันอย่างไร? ภพสามที่เห็นข้างบนใส กลางมัว ล่างดำเป็นลักษณะของนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ใช่หรือไม่?

ตอบ

ภพสาม นิพพาน โลกันตร์ ของธาตุเป็นและธาตุตาย

เห็นต่างกันคือ ส่วนที่เป็นธาตุเป็น อยู่ในศูนย์กลางกายของมนุษย์และกายทิพย์ รูปพรหม อรูปพรหม รวมทั้งกายธรรมด้วย เป็นที่เร้นอยู่เฉพาะกายเท่านั้น เวลาที่มีไฟอันเกิดจากกัปวินาศขึ้น กายของผู้ที่ได้สำเร็จพระอรหันต์แล้วก็จะซ้อนกายเข้าไว้ในกายธรรม และซ้อนกายธรรมเข้าไว้ในนิพพาน ซึ่งอยู่ในศูนย์กลางกายธรรมนั่นเอง เดินนิโรธสมาบัติอยู่ในนั้นได้เป็นปรกติ และกายหยาบข้างนอกก็มิได้เป็นอันตราย กายที่เข้าไปอยู่ในนิพพานนี้ก็เป็นเพียงกายของเจ้าของเพียงผู้เดียว มิได้มีกายอื่น เพราะต่างฝ่ายต่างก็มีนิพพานของตนอยู่แล้ว

ส่วนนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ธาตุตายนั้น ก็เป็นอายตนะหรือภพใหญ่ ๆ ตามธรรมดาที่เราเห็นกันอยู่แล้ว เป็นที่รวมของสัตว์โลกันตร์ สัตว์นรก เดียรัจฉาน เปรต อสุรกาย มนุษย์ ทิพย์ รูป-พรหม อรูปพรหม กายธรรม ใครมีบุญมีบาปแค่ไหนก็ไปสู่ภูมิต่าง ๆ ตามอำนาจบาปบุญของตน

สรุปแล้วก็หมายความว่า ส่วนที่อยู่ในศูนย์กลางกายเป็นธาตุเป็น และส่วนที่อยู่ข้างนอกกายเป็นธาตุตาย

ที่เห็นลักษณะของภพข้างบนใส กลางมัว ล่างดำ เป็นลักษณะของนิพพาน ภพสาม โลกันตร์ ถูกแล้ว

๕. ถาม

ยืด ใย ยนต์ วิทยุ อายตนะ ลั่น แลบ มีลักษณะอย่างไร?

ตอบ

ยืด ใย ยนต์ วิทยุ อายตนะ ลั่น แลบ มีลักษณะดังนี้

ธาตุธรรมอันใดสามารถส่งไปได้และกลับเข้ามาเหมือนกับยางที่

ยึดหดได้ เรียกว่า **ยืด** ไป

ใย มีลักษณะเหมือนใยแมลงมุม ไม่ว่าจะอยู่ในที่ใด ตัวเราต้องอยู่ตรงกลาง มีรู้อยู่โดยรอบ ไม่ว่าใครจะมากระทบก็จะรู้สึกหมด

ยนต์ หมายถึงธาตุธรรมของเรา จะทำวิชชาตั้งไว้แห่งใด ถึงเวลาจะใช้แล้ว ธาตุธรรมเหล่านั้นก็เป็นขึ้นมา ใช้เป็นประโยชน์ของเราได้เสมอ

วิทยุ ก็หมายถึงเครื่องรับส่งที่มาจากธาตุธรรมของเรา จะส่งไปไว้ไกลแค่ไหนก็สามารถรายงานให้กายมนุษย์รู้ได้เสมอ

อายตนะ หมายถึงธาตุธรรมต่าง ๆ ที่เราไปกระทบเข้าจะเกิดเป็นความรู้สึกบอกแก่เราทันที เหมือนตากระทบรูปนั่นเอง

ลั่น ก็คือเสียงฟ้าที่ลั่นขึ้น สุดเสียงลั่นนั้นมาไกลเท่าไร เราก็ตามเข้าไปในเสียงนั้น เข้าให้ถึงตัวผู้เป็นเจ้าของเสียงลั่นนั้นให้ได้

แลบ ก็หมายถึงแสงของฟ้าที่แลบขึ้น แสงนี้มาไกลแค่ไหนเราต้องส่งกายมนุษย์เข้าไปในแสงนั้น ไปให้ถึงที่มาของแสงแลบ เข้าให้ถึงตัวผู้เป็นเจ้าของทุกครั้ง

๖. ถาม

แสนโกฏิจักรวาล และ**อนันตจักรวาล** หมายถึงอะไร?

ตอบ

แสนโกฏิจักรวาล อนันตจักรวาล ก็หมายถึงจักรวาลจำนวนมากมาย ซึ่งมีอยู่ในภพนี้หรือในภพอื่น มากจนนับไม่ถ้วน จึงต้องใช้คำว่า **อนันตจักรวาล** จักรวาลประกอบด้วยเขาพระสุเมรุ ซึ่งอยู่ตรง

กลาง อันนับเป็นศูนย์กลางของจักรวาล ล้อมรอบเขาพระสุเมรุเป็นมหาสมุทรกว้างใหญ่ มีน้ำใสละเอียดขนาดขนจามรีตกลงไปก็ไม่อาจจะลอยอยู่ได้ ต้องจมลงไป มหาสมุทรนี้มีชื่อว่า **สีทันดร** ถัดจากมหาสมุทรออกมามีภูเขาสูงเป็นพืดล้อมรอบมหาสมุทรนั้น ถัดจากภูเขาก็มีมหาสมุทร ถัดจากมหาสมุทรมีภูเขา สลับกันเช่นนี้นับได้ ๗ ชั้น

มหาสมุทรนั้นมีชื่อเรียกว่าสีทันดรเหมือนกันทั้งหมด

แต่ภูเขามีชื่อต่าง ๆ กันดังนี้ ลูกที่อยู่ถัดจากเขาพระสุเมรุออกมามีชื่อว่าภูเขายุคนธร ลูกที่สองชื่ออิสินทร ลูกที่สามชื่อกาฬวิก ลูกที่สี่ชื่อสุทัสนะ ลูกที่ห้าชื่อเนมินทร ลูกที่หกชื่อวินตะกะ ลูกที่เจ็ดชื่ออัสสกัณฑ

ถัดจากเขาลูกที่เจ็ด (ที่ถูกน่าจะเรียกว่าพืดเขาที่เจ็ด) ก็ถึงทวีปต่าง ๆ มีทวีปใหญ่อยู่ ๔ ทวีปด้วยกัน ทวีปที่อยู่ทางทิศเหนือชื่ออุดรกาโร ทิศตะวันออกชื่อบุรพวิเทหะ ทิศใต้ชื่ออมรโคยาเน ทิศตะวันตกคือชมพูทวีปที่เราอาศัยอยู่นี้ และรอบ ๆ ทวีปใหญ่ทั้งสี่นี้ยังมีทวีปน้อยซึ่งเป็นบริวารของทวีปใหญ่อีก ๒,๐๐๐ สุดเขตของทวีปเหล่านี้โดยรอบเรียกว่าสุดเขตจักรวาล ก็มีดิน น้ำ ไฟ ลม อากาศ วิญญาณหุ้มออกไปเป็นชั้น ๆ แต่ธาตุเหล่านี้ละเอียดเกินกว่าความรู้เห็นของมนุษย์หรือสัตว์ในภพหลายเท่านัก

๗. ถาม

การทำวิชชารบนั้น ทำอย่างไร?

ตอบ

การทำวิชชารบจะต้องเข้าใจหลักของวิชชาทั้งหมดตั้งแต่เริ่มมีดวงปฐมมรรคจนเข้าถึงกายธรรม และเข้าถึงมรรคผลขั้นสูงสุด รู้วิธีเดินอริยสัจจ์ เข้าใจการเดินวิชชาผ่านสมถะ และทำได้โดยตลอดทั้ง ๔๐ เดินวิปัสสนา ๖ หมวดให้เป็น หัดทำนิโรธให้ชำนาญ **เพราะการทำนิโรธ** (ดับหยาบไปหาละเอียด) **เป็นหลักที่สำคัญที่สุดในการทำวิชชารบ** รู้หลักการคำนวณ รู้จักจักรวาล ภพ ทั้งภพน้อย ภพใหญ่ รู้จักบารมี รัศมี กำลัง ฤทธิ์ รู้จักการพิสดารกาย พิสดารธาตุธรรม การปรุงกาย การปรุงธาตุธรรม รู้จักของจริงของปลอมในธาตุธรรม รู้จักวิธีทำให้เกิดและทำให้ดับ รู้จักการซ่อนกาย ซ่อนธาตุธรรม และข้อสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ต้องมีไหวพริบจับเหลี่ยมได้รอบตัว มิฉะนั้นแล้วก็มักจะพลาดพลั้งได้โดยง่าย เผลอไม่ได้ต้องมีสติอยู่เสมอ สิ่งเหล่านี้ถ้ามีอยู่ในผู้ใดก็นับว่าทำวิชชารบได้ถูกต้อง แต่ถ้าหากไม่ทำให้เป็น ไม่รู้จักทุกอย่าง ก็เรียกว่าทำตามเขาไปเท่านั้น ผิด ๆ ถูก ๆ ตามแต่จะได้ ไม่ค่อยมีประโยชน์อะไรนัก ส่วนอย่างอื่นก็ต้องค้นคว้าอยู่เสมอ เพราะวิชชาไม่ได้อยู่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามแต่เราจะค้นพบ และก็ต้องแก้เหตุเฉพาะหน้าให้ได้อยู่เสมอ (ที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นเพียงส่วนน้อยเต็มที จะอธิบายให้ละเอียดได้ยากเหลือเกิน)

๘. ถาม

เซฟ ประสาท เครื่องของธาตุธรรม เขต หมายถึงอะไร?

ตอบ

เซฟ ประสาท เครื่องของธาตุธรรม เขต ประสาท ในที่นี้หมายถึงสิ่งที่คอยรับรู้สึกเวลามีอะไรเกิดขึ้นหรือมากระทบ เหมือนประสาทที่อยู่ในร่างกายของมนุษย์นั่นเอง

เขต ก็หมายถึงเขตธาตุธรรม เครื่องกั้นพรมแดนนั่นเอง สุดเขตนี้เราก็จะแสวงเขตโน้นเรื่อยไป ก็เช่นเดียวกับอาณาเขตนั่นเทียว ต่างกันแต่เป็นเขตของธาตุธรรมเท่านั้น

๙. ถาม

วิชชาของหลวงพ่อมีกี่อันดับ?

ตอบ

วิชชาของเราบอกไม่ถูกว่ามีกี่อันดับ ถ้าจะคิดเฉพาะทางมรรคผล ไม่เกี่ยวกับการทำวิชชารบ ก็เห็นจะพอสรุปได้ดังนี้

๑. ขั้นโลกีย์ แบ่งเป็น

ก. ปฐมมรรค

ข. มรรคจิต

ค. มรรคปัญญา

๒. ขั้นโลกุตตระ แบ่งเป็น

ก. โคตรภู

ข. โสดา

ค. สกิทาคามี

ฆ. อนาคามี

ง. อรหัต

สำหรับข้อ ๑ ขั้นโลกีย์นั้นยังแบ่งเป็นขั้น ก.ข.ค. ของกายมนุษย์ ทิพย์ รูปพรหม อรูปพรหม เสียอีก เมื่อไรถึงกายธรรมก็เป็นขั้นโลกุตตระ

๑๐ ถาม

กายในขณะที่ทำวิชชากับในขณะที่ฝัน ใครละเอียดกว่ากัน?

ตอบ

กายในขณะที่ทำวิชชาละเอียดกว่าในขณะที่ฝัน ก็เพราะว่าในขณะที่ฝันนั้นกายเห็นไปชั้นเดียว คือชั้นของกายมนุษย์ละเอียด หรืออย่างดีก็กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด เท่านั้น แต่ในขณะที่ทำวิชชาชั้นของกายธรรมเป็นผู้เห็น และมีการดับหยาบเข้าไปหาละเอียดมากเข้าทุกที เราไม่ได้เห็นชั้นเดียว แต่เห็นละเอียดในละเอียดเข้าไปเป็นชั้น ๆ ฉะนั้นจึงเห็นละเอียดกว่าเวลาฝัน ความรู้สึกในตอนทำวิชชาเราบังคับได้ แต่เวลาฝัน เห็น จำ คิด รู้ มักอยู่นอกการบังคับของกาย ฉะนั้นจึงไม่ละเอียดเหมือนทำวิชชา

๑๑. ถาม

หุ้ม เคลือบ เอิบ อาบ ซึม ซาบ ปน เป็น สวม ซ้อน ร้อยไส้ หมายความอย่างไร?

ตอบ

หุ้ม มีลักษณะเหมือนทองหุ้มเงิน **เคลือบ** เหมือนการเคลือบหม้อเคลือบไห **เอิบ** เหมือนเลือดในเนื้อ **อาบ** เหมือนการ

อาบน้ำราดลงไป **ซึม** เหมือนน้ำในทราย **ซาบ** เหมือนน้ำมันในงา (เมล็ดงา) **ปน** เหมือนเงินปนทอง **เป็น** เหมือนตะกั่วเป็นทอง **สวม** เหมือนเราสวมเสื้อผ้า **ซ้อน** เหมือนเราเอาจานวางซ้อน ๆ กัน **ร้อยไส้** เหมือนเราเอาด้ายร้อยเข็ม

๑๒. ถาม

การยกวิชชาของเราให้สูง กดของเขาให้ต่ำนั้น หมายถึงอะไร?

ตอบ

การยกวิชชาของเราให้สูง กดของเขาให้ต่ำนั้น หมายถึงการยกระดับของธาตุธรรม ระดับของวิชชาที่เราประกอบนั้นให้สูงเหนือขึ้นไป เพราะยิ่งสูงเท่าไรก็นับว่าเป็นความสะอาด ความบริสุทธิ์ และความละเอียดมากเท่านั้น เปรียบได้กับนิพพาน ยิ่งสูงก็ยิ่งสะอาด ถ้าหากธาตุธรรมถูกกดต่ำลงไปก็ไม่ผิดอะไรกับโลกันตร์ ยิ่งต่ำเท่าไรก็ยิ่งดำมืดยิ่งหยาบมากขึ้นทุกที การจะเดินวิชชาให้ละเอียดย่อมเป็นไปไม่ได้ การยกธาตุธรรม ยกระดับวิชชาก็อาศัยใจเป็นสำคัญ พอเราคิดจะให้สูงขึ้น ทุกสิ่งทุกอย่างจะขวางไม่ได้เลย ต้องสูงได้ตามใจของเรา

๑๓. ถาม

การทำเหตุของวิชชามีประโยชน์อย่างไร?

ตอบ

เหตุของวิชชานั้น เราต้องการจะเดินให้ละเอียดหนักขึ้นไป

ความจริงมีถึง ๑๙ ประการ คือ **สุด หมด ไม่มี ว่าง เปล่า ดับ ลับ หาย สูญ สิ้นเชื้อ ไม่เหลือเศษ หล่อเลี้ยง เป็นอยู่ ประสาท รส ชาติ ไอ แก๊ส แก๊สกรด** พอถึงแก๊สกรดก็เดินสุดของแก๊สกรด สุด หมด ไม่มี ว่างเปล่า ไปอีก ละเอียดในละเอียดหนักขึ้นไปทุกที มีประโยชน์ในการค้นคว้าวิชชาและค้นคว้าธาตุธรรม ไม่ว่าจะเล็กละเอียดเท่าไรเราก็เดินในไส้ของละเอียดนั้นหนักเข้า จะพบและรู้เห็นธาตุธรรมของเขาหมดซ่อนเร้นอยู่ไม่ได้ เป็นการเก็บวิชชาของเขาในธาตุธรรมให้หมดสิ้นไปตลอดธาตุตลอดธรรมโดยอัตโนมัติ จึงเป็นวิชชารบโดยตรง

๑๔. ถาม

การพิสดารมรรคผลนั้นทำอย่างไร?

ตอบ

ที่ว่าพิสดารมรรคผลนั้น มรรคผลก็หมายถึงการเดินตั้งแต่ทำให้เกิดปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา โคตรภู โสดา สกิทาคามี อนาคามี และอรหัต เดินพร้อมกันทุกกายตลอดเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด แล้วในกายเหล่านี้แต่ละกายก็เดินมรรคผลอีกให้ละเอียดหนักขึ้นไปทุกที เข้าถึงอรหัตแล้วกายที่สำเร็จก็เดินมรรคผลต่อเข้าไปอีกไม่หยุดยั้ง ต้องเดินพร้อมกันหมดทุกกาย สุดหยาบสุดละเอียด เถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ ทับทวีให้คำนวณเข้ามาหมด ทั้งอดีต ทั้งปัจจุบัน และทั้งอนาคตหลายชนเท่านับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน จึงเป็นการพิสดารมรรคผล

๑๕. ถาม

การเห็นการเกิดดับของ**รูป-นาม**นั้นเห็นอย่างไร?

ตอบ

เห็นความเกิดดับของรูป-นาม เห็นอย่างนี้คือ เห็นตั้งแต่ก่อนกายนั้นจะมาเกิด เช่นกายมนุษย์ก่อนมาเกิดเป็นกายทิพย์ หรือกายสัตว์นรก สัตว์เดียรัจฉาน เปรต อสุรกาย ก่อนเข้ามาปฏิสนธิในครรภ์ของมารดา รู้ทางมาเกิดของสัตว์และกายเหล่านี้โดยตลอด ต่อจากนั้นก็ถึงรู้การไปเกิด คือ เมื่อดับจากกายนี้แล้วจะไปถือปฏิสนธิในกายใดสภาพใด ก็เห็นได้โดยตลอด อันนี้เป็นการเกิดดับของ**รูป**

ส่วน **นาม** หมายถึงเวทนา คือ อารมณ์ที่เสวยสุขทุกข์และอทุกขมสุข เห็นความเกิดดับของสัญญา ความจำได้หมายรู้ของสังขารและวิญญาณ เกิดขึ้นอย่างไรและดับอย่างไร ต้องรู้เห็นโดยตลอด

มีใครและอะไรเป็นเหตุปรุงขึ้น ต้องเห็นความเกิดดับของสิ่งเหล่านี้ทุกกาย เวลาจะมีการเกิดขึ้น ก็ต้องเห็นเหตุที่จะทำให้เกิด เวลาจะดับก็ต้องเห็นเหตุที่จะทำให้ดับ ทุกอย่างเราต้องรู้ถึงเหตุทั้งนั้น ไม่ใช่รู้เฉพาะผลที่เกิดแล้วดับแล้วเท่านั้น เช่น เหตุที่จะทำให้เป็นมนุษย์ก็ต้องมีบุญมีบาปบังคับให้มาเกิด เวลาจะดับก็ต้องมีบุญหรือบาปอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีมากกว่าปรกติเข้ามาบังคับให้ต้องดับ

๑๖. ถาม

ฐานต่าง ๆ นั้นมีประโยชน์อย่างไร?

ตอบ

ฐานที่ตั้งของดวงนิมิตทั้ง ๗ ฐานนั้น มีประโยชน์สำหรับให้เป็นที่พักของใจในเวลาที่เราปล่อยใจไปตามทางเหล่านั้น จะได้มีสติระลึกได้อยู่เสมอ ฐานที่ตั้งเหล่านี้สัมพันธ์กันโดยเป็นทางเดินเข้าออกของลมหายใจ ทุก ๆ คนต้องสูดลมหายใจเข้าไปโดยทางเหล่านี้ จะเว้นเสียมิได้ ถ้าหากเราเชื่อว่าบังคับใจให้ไปได้ตามต้องการแล้ว เมื่อรู้จักทางเสียครั้งหนึ่งแล้ว จะไม่ใช้ฐานที่ตั้งเหล่านี้ก็ได้ แต่ข้อสำคัญที่สุดหลวงพ่อท่านบอกว่าจะได้รู้จัก**ทางไปเกิดมาเกิด** เวลามาเกิดก็ต้องผ่านเข้ามาทางช่องลมหายใจเหล่านี้ เวลาจะดับก็ต้องออกไปทางนี้ทางอื่นไม่ใช่

๑๗. ถาม

ธาตุเดิม ธรรมเดิม แผนผังเดิม กายเดิม หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ

หมายความว่า ธาตุ ธรรม แผนผัง กาย ที่สะอาดและมีสภาพคงที่ ไม่ถูกเขาทำวิชชาปนเป็นหรือเปลี่ยนแปลงเลย

๑๘. ถาม

มรรคจิต มรรคปัญญา หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ

ดวงศีลที่เราเห็นนั้น เดิมหลวงพ่อเรียกว่าดวงปฐมมรรค ในดวงศีลมี**ดวงสมาธิ** คือ **มรรคจิต** ในดวงสมาธิมี**ดวงปัญญา** คือ

๑๙. ถาม

ที่ว่า **"รู้วิธีเดินอริยสัจ"** นั้น เดินอย่างไร?

ตอบ

ใช้ตา (ญาณ) พระธรรมกาย ดูอริยสัจของกายมนุษย์ให้เห็นจริงว่า ความเกิด แก่ เจ็บ ตาย ของมนุษย์เป็นทุกข์ สิ่งที่เรียกว่าเป็นความเกิดนั้น มีลักษณะเป็นดวงกลมใสขนาดเล็กเท่าเมล็ดโพธิ์ ขนาดโตเท่าดวงจันทร์ สีขาวบริสุทธิ์ ดวงเกิดนี้จะเริ่มมาจดศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ในเวลาที่กายมนุษย์มีอายุครบ ๑๔ ปี ดวงนี้เองเป็นดวงเริ่มเกิดของมนุษย์ทุกคน ถ้าดวงนี้ไม่มาจดกลางดวงธรรมของมนุษย์ กายมนุษย์ก็จะมาเกิดไม่ได้ เมื่อกายธรรมดูความเกิด ดูเหตุที่จะทำให้เกิด เห็นตลอดแล้วก็ดูความแก่ต่อไป ความแก่นี้ซ้อนอยู่ในกลางดวงของความเกิด เป็นดวงกลม ขนาดโตเท่าดวงจันทร์ ขนาดเล็กก็เท่าฟองไข่แดงของไข่ไก่ สีดำเป็นนิลแต่ไม่ใส เวลาที่ดวงแก่นี้ยังเล็กก็เป็นเวลาที่เริ่มแก่ ถ้าดวงแก่นี้ยิ่งโตขึ้นกายก็ยิ่งแก่เข้าทุกที ดวงแก่นี้เองที่เป็นเหตุให้ร่างกายทรุดโทรม เมื่อแก่มากขึ้นแล้วก็ต้องมีเจ็บ เพราะดวงเจ็บซ้อนอยู่ในกลางดวงแก่นั้นเอง เป็นดวงกลมขนาดเท่า ๆ กับดวงเกิด ดวงเจ็บสีดำเข้มยิ่งกว่าดวงแก่ ขณะเมื่อดวงเจ็บนี้มาจดเข้าในศูนย์กลางดวงแก่เข้าเวลาใด กายมนุษย์ก็จะต้องเจ็บทันที เมื่อดวงเจ็บนี้มาจดหนักเข้า ดวงตายก็ซ้อนเข้าอยู่กลางดวงเจ็บ เป็นดวงกลมขนาดเล็กโตเท่า ๆ กับดวงเจ็บ แต่มีสีดำใสประดุจนิลทีเดียว

เมื่อดวงนี้เข้ามาจดกลางดวงเจ็บแล้ว จดตรงหัวต่อของกายมนุษย์กับกายทิพย์ พอมาจดเข้าเท่านั้น หัวต่อของมนุษย์กับทิพย์ก็ขาดจากกัน เมื่อกายมนุษย์ไม่เนื่องกับกายทิพย์ได้แล้ว กายมนุษย์ก็จะต้องตายทันที เมื่อเห็นด้วยตาธรรมกายและรู้ด้วยญาณของธรรมกายว่า ความเกิด แก่ เจ็บ ตาย นี้ไม่เที่ยง ไม่แน่นอนจริงแล้ว รู้เห็นตามจริงเช่นนี้ชื่อว่า **สัจจญาณ** เมื่อตาธรรมกายเห็นว่าความเกิด แก่ เจ็บ ตาย นี้เป็นทุกข์จริง เป็นสิ่งสมควรรู้ ชื่อว่าบรรลุ **กิจจญาณ** และความทุกข์ทั้งหมดเหล่านี้เราก็ได้พิจารณาเห็นชัดแจ้ง รู้ชัดเจนมาแล้ว ชื่อว่าบรรลุ **กตญาณ** เช่นนี้เรียกว่า**พิจารณาทุกขสัจซึ่งเป็นไปในญาณ ๓**

ส่วนดวงสมุทัยนั้นมีอยู่ ๓ ดวง อยู่ในศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ขนาดโตเท่าดวงพระจันทร์และขนาดเล็กเท่าเมล็ดโพธิ์ เหมือนกันทั้งหมด ซ้อนกันอยู่ สำหรับดวงข้างนอกมีสีดำเข้ม แต่อีก ๒ ดวงนั้นก็ยิ่งมีความละเอียดและความดำมากกว่ากันเข้าไปเป็นชั้น ๆ เมื่อเห็นด้วยตาและรู้ด้วยญาณของธรรมกายเช่นนี้ รู้ว่าเพราะสมุทัยนี้จึงทำให้ทุกข์เกิดเป็นของจริงเช่นนี้ เรียกว่า**สัจจญาณ** เมื่อรู้แล้วพากเพียรละ เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งควรละ เช่นนี้เรียกว่า **กิจจญาณ** เมื่อละสมุทัยได้ขาดแล้วชื่อว่า **กตญาณ** เช่นนี้เรียกว่า**พิจารณาสมุทัยสัจซึ่งเป็นไปในญาณ ๓**

เมื่อมีสมุทัยเกิดขึ้นแล้ว ก็ต้องดูให้รู้ถึงวิธีดับเหตุแห่งทุกข์อันนี้ให้ได้ตลอด ที่เรียกว่า**นิโรธ** นิโรธนี้เป็นดวงกลมใสอยู่ในศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ขนาดวัดตัดกลาง ๕ วา ขณะเมื่อมีนิโรธแล้วสมุทัยย่อมหมดไป เหมือนรัศมีของพระอาทิตย์ที่ขจัดความ

มืดให้หายไปฉะนั้น เมื่อเห็นด้วยตาและรู้ด้วยญาณธรรมกายว่าความดับไปแห่งสมุทัยเป็นนิโรธจริง ชื่อว่า **สัจจญาณ** และนิโรธนี้เป็นสิ่งควรทำให้แจ้ง ชื่อว่าเป็น **กิจจญาณ** เมื่อรู้เห็นตลอดแล้วชื่อว่าทำให้แจ้งซึ่งนิโรธแล้ว จัดเป็น **กตญาณ** เช่นนี้เรียกว่าได้**พิจารณาซึ่งนิโรธสัจ อันเป็นไปในญาณ ๓**

เมื่อทำนิโรธความดับให้แจ้งได้แล้ว ก็จะพึงทำมรรคให้เกิดขึ้น มรรคนี้ก็คือดวงศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งอยู่ในศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นั่นเอง มีสัณฐานกลมใสบริสุทธิ์ยิ่งนัก ขนาดเท่ากันกับหน้าตักของธรรมกาย เมื่อได้เห็นด้วยตา ได้รู้ด้วยญาณของธรรมกายแน่ชัดแล้ว รู้แน่ว่าสิ่งนี้เป็นมรรคจริง ชื่อว่าเป็น**สัจจญาณ** เมื่อมรรคนี้เป็นของจริง ก็เป็นทางควรดำเนินให้เจริญขึ้น ชื่อว่าเป็น**กิจจญาณ** เมื่อได้รู้เห็นตลอดด้วยตาและญาณของธรรมกายถึงมรรคนี้ว่าได้ดำเนินให้เจริญขึ้นแล้วนี้ ชื่อว่าเป็น**กตญาณ** เช่นนี้ชื่อว่า**ได้เห็นมรรคพร้อมทั้งรู้ เป็นไปในญาณ ๓ ฉะนี้**

เดินฌานสมาบัติเข้ามรรคผล

ให้ตา(ญาณ)พระธรรมกายแทงตลอดอริยสัจที่กลางกายมนุษย์เห็นอริยสัจเหล่านี้พร้อมกับเดินสมาบัติ เมื่อถูกส่วนเข้าธรรมกายก็ตกศูนย์เป็นดวงใส วัดผ่าศูนย์กลาง ๕ วา ในไม่ช้าศูนย์นั้นก็กลับเป็นธรรมกายหน้าตักกว้าง ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม นี้เป็นพระโสดา

แล้วธรรมกายพระโสดานั้นเข้าฌาน ดูอริยสัจของกายทิพย์ให้เห็นจริงในทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทำนองเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว

เมื่อถูกส่วนเข้าธรรมกายพระโสดาก็ตกศูนย์เป็นดวงใส วัดผ่าศูนย์กลางได้ ๑๐ วา ในไม่ช้าศูนย์นั้นก็กลับเป็นธรรมกาย หน้าตักกว้าง ๑๐ วา สูง ๑๐ วา เกตุดอกบัวตูม นี่เป็นพระสกิทาคามี

แล้วธรรมกายพระสกิทาคามีนั้นเข้าฌาน ดูอริยสัจของกายรูปพรหมให้เห็นจริงในทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เมื่อถูกส่วนเข้าธรรมกายพระสกิทาคามีก็ตกศูนย์เป็นดวงใส วัดผ่าศูนย์กลางได้ ๑๕ วา ในไม่ช้าศูนย์นั้นก็กลับเป็นธรรมกาย หน้าตักกว้าง ๑๕ วา สูง ๑๕ วา เกตุดอกบัวตูม นี่เป็นพระอนาคามี

แล้วธรรมกายพระอนาคามีนั้นเข้าฌานดูอริยสัจของกายอรูปพรหมให้เห็นจริงในทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เมื่อถูกส่วนเข้าธรรมกายพระอนาคามีก็ตกศูนย์เป็นดวงใส วัดผ่าศูนย์กลางได้ ๒๐ วา ในไม่ช้าศูนย์นั้นก็กลับเป็น **ธรรมกาย** หน้าตักกว้าง ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม นี่เป็นพระอรหัตแล้ว

เมื่อได้กายพระอรหัตแล้ว ให้เดินละเอียดเข้าไปจนกายนั้นพิสดารมากขึ้นเป็นเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด จองถนน พิสดาร ปาฏิหาริย์ทับทวี ให้คำนวณเข้ามาทั้งอดีต ปัจจุบัน อนาคต ทับทวีต่อไปหลายชนเท่านับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีไม่ถ้วน

สรุป การแทงตลอดอริยสัจ ทำให้มีปัญญารู้ญาณ ๓ ญาณ คือ

มีปัญญารู้ว่าการเกิด แก่ เจ็บ ตายนี้ไม่เที่ยง ไม่แน่นอนจริง รู้ว่าสมุทัยทำให้เกิดทุกข์จริง นิโรธสามารถดับทุกข์ได้จริง มรรคเป็นทางหลุดพ้นได้จริง เรียกว่า **สัจจญาณ**

มีปัญญารู้ว่าการเกิด แก่ เจ็บ ตายนี้เป็นทุกข์จริง เป็นสิ่งควรรู้ รู้ว่าสมุทัยเป็นสิ่งควรละ รู้ว่านิโรธเป็นสิ่งที่ควรทำให้แจ้ง และรู้ว่ามรรคเป็นทางที่ควรเจริญ เรียกว่า **กิจจญาณ**

มีปัญญารู้ว่าได้รู้ทุกข์ชัดเจนแล้ว ละสมุทัยได้ขาดแล้ว สามารถทำนิโรธให้แจ้งได้แล้ว และสามารถทำมรรคให้เจริญได้แล้ว เรียกว่า **กตญาณ**

ในการปฏิบัติจริง ๆ เมื่อปฏิบัติถึงดวงทุกข์ก็จะกำหนดรู้ทุกข์ทั้งในแง่สัจจญาณ กิจจญาณ และกตญาณ เมื่อถึงสมุทัย นิโรธ มรรค ก็จะกำหนดรู้ได้เช่นเดียวกัน ญาณทั้งสามนี้เป็นปัญญาที่ผุดขึ้นมาเองในระหว่างการปฏิบัติ เป็นปัญญาที่ทำให้รู้ว่าสัจจธรรมนั้นมีจริง ถ้าเพียรปฏิบัติอย่างถูกทางไม่ท้อถอยก็จะพ้นจากทุกข์ได้ ญาณทั้งสามกลุ่มรวม ๑๒ ญาณของอริยสัจในตอนนี้เปรียบเหมือนจอบเสียมที่นำมาใช้ในการขุดพื้นดิน เพื่อกระแสธารปัญญาจะสามารถไหลไปสู่ **นิพพิทาญาณ** ที่นั้น ญาณทั้ง ๑๒ ญาณของอริยสัจจะวิวัฒนาการเป็นปฏิจจสมุปบาทธรรม ๑๒ (โปรดดูปฏิสัมภิทามรรค มหาวรรค ญาณกถา ข้อ ๑๐ ถึงข้อ ๒๙) ทำให้สามารถกำหนดรู้อนิจจังและสมุทัย ซึ่งเป็นต้นทางให้กำหนดรู้อริยสัจและพระไตรลักษณ์ขั้นละเอียด ซึ่งเป็นธรรมาวุธอันคมกล้าปหานสังโยชน์พินาศไปในพริบตา

ญาณทั้งสามกลุ่ม คือ สัจจญาณ กิจจญาณ และกตญาณ หรืออริยสัจ ๑๒ นี้ จะเห็นและกำหนดรู้ได้ก็โดยทางเจโตสมาธิหรือวิชชาธรรมกายเท่านั้น ในพระไตรปิฎกมีระบุอย่างชัดแจ้งไว้ในธัมมจักกัปปวัตตนสูตรปฐมเทศนา พระวินัยปิฎกข้อ ๑๕ และ ๑๖

ว่าเป็นญาณทัสสนะมีรอบ ๓ มีอาการ ๑๒

ผู้ปฏิบัติวิปัสสนาแบบไตรลักษณ์ที่เคยปฏิบัติสมถะมาก่อน กำหนดรู้ญาณทั้งสามนี้ได้เมื่ออุทยัพพยญาณเกิด จะต้องแทงตลอดอริยสัจขั้นหยาบนี้ก่อน ภังคญาณจึงจะเกิดตามมา

๒๐. ถาม

ที่ว่าให้รู้จักจักรวาลนั้น มีประโยชน์อย่างไรในการทำวิชชารบ?

ตอบ

เพื่อเราจะได้คำนวณเข้ามาไว้ในสุดละเอียดทั้งหมด เราจะได้รู้ว่ากลางดำเขาทำวิชชาอยู่ในความปกครองเขามากน้อยเท่าไร เราจะได้แก้วิชชาปกครองของเขาให้หมด และตั้งวิชชาปกครองของเราให้เต็ม เขาจะได้มาอาศัยส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นฐานทัพรับส่งวิชชาของเขาไม่ได้

๒๑. ถาม

บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ มีลักษณะอย่างไร มีประโยชน์อย่างไรในการรบ?

ตอบ

บารมี มีลักษณะละเอียดกว่าบุญ อยู่ในไส้ของบุญ เพราะเมื่อบุญละเอียดเต็มที่ ก็จะกลั่นตัวเองมาเป็นบารมี

รัศมี มีลักษณะละเอียดกว่าบารมี อยู่ในไส้ของบารมี เพราะเมื่อบารมีละเอียดหรือแก่เต็มที่ ก็จะกลั่นตัวเองมาเป็นรัศมี

กำลังฤทธิ์ มีลักษณะละเอียดกว่ารัศมี อยู่ในไส้ของรัศมี เมื่อ

รัศมีละเอียดหรือแก่เต็มที่ก็จะกลั่นตัวเองเป็นกำลังฤทธิ์ อำนาจ สิทธิ และอำนาจสิทธิเฉียบขาดก็แบบเดียวกัน

เป็นประโยชน์ในการรบ เพราะว่าเมื่อเราสลักเข้าไปในไส้แล้ว ก็จะเป็นแรงดันส่งสุดละเอียดของเราให้เร็วแรงยิ่งขึ้น และมีหน้าที่ให้ความสำเร็จ ซึ่งตรงกันข้ามกับวิบัติ บาปศักดิ์สิทธิ์

๒๒. ถาม

พิสดารธาตุธรรมทำอย่างไร พิสดารตอนที่เหตุสะอาดแล้ว หรือตอนที่กำลังรบกัน?

ตอบ

พิสดารธาตุธรรม คือสิ่งที่ประกอบมาเป็นกาย เห็น จำ คิด รู้ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย ของทุกกายตลอดสุดหยาบสุดละเอียด เถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณ-ทัสสนะ โสดา สกิทาคา อนาคา อรหัต บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ อำนาจ อำนาจสิทธิเฉียบขาด ทั้งหมดนี้จะเกิดเป็นขึ้นได้ก็ต้องอาศัยธาตุธรรมประกอบกันถูกส่วนจึงเป็นขึ้นได้ เดิมของเราสะอาด ตอนหลังถูกเขาทำวิชชาปนเป็นเพื่อจะบังคับปกครองให้เป็นไปตามอำนาจตามความต้องการของเขา เราก็ต้องแยกธาตุออกเป็นส่วนธาตุ ธรรมออกเป็นส่วนธรรม แยกออกเป็น ดิน น้ำ ลม ไฟ วิญญาณ อากาศ ดินก็แยกเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ วิญญาณ อากาศ แยกพิสดารออกไปให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งธาตุและธรรม เมื่อแยกพิสดารออกไปแล้ว เราต้องอธิษฐานกายมนุษย์เป็นอัสนีย์ธาตุกรด กินละลายวิชชา

ที่เขาปนเป็นไว้ให้สะอาดตลอด เมื่อเราเห็นสะอาดดีแล้วก็อธิษฐานให้กลับเป็นอย่างเดิม แยกธาตุธรรมพิสดารธาตุธรรมนี้ ทำทั้งก่อนรบและกำลังรบ เพื่อให้พ้นจากวิชชาของเขา ทั้งหมดนี้เป็นการแยกธาตุธรรมพิสดารเป็นภายใน เมื่อเราประกอบวิชชาผ่านไปเท่าไร สิ่งที่เราผ่านไปได้มากน้อยก็แยกธาตุธรรมพิสดารและกินละลายแบบเดียวกัน เพื่อจะได้หมดวิชชาปะทะขวางกันของเขา วิชชาของเราจะได้ละเอียด เร็ว แรง ยิ่งขึ้น

๒๓. ถาม

การปรุงกาย การปรุงธาตุธรรม หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ

หมายความว่า เมื่อเราแยกกาย แยกธาตุธรรมพิสดารสะอาดดีแล้ว เราก็ทูลต้นธาตุขอให้ท่านเติมบารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ อำนาจ อำนาจสิทธิเฉียบขาด รู้ ญาณ รู้ที่ตรัสรู้ในนิโรธ เพื่อให้กายและธาตุธรรมแก่ รู้เห็นกว้างขวางยิ่งขึ้น

๒๔. ถาม

รู้จักของจริง ของปลอมในธาตุธรรม หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ

หมายความว่า สิ่งที่เรารู้ เราเห็น จะต้องตรงกันเสมอ ถ้าไม่ตรงกันก็แสดงว่าเราถูกเขาหลอก เราก็ต้องละลายสิ่งที่เรารู้เห็นให้สะอาด เราจะได้รู้เห็นของจริงและรู้เห็นตรงกัน และอีกประการหนึ่ง

สิ่งที่เรารู้เห็นมีทั้งของจริง ของอธิษฐาน ของปาฏิหาริย์ เราต้องคอยดับอธิษฐาน ถอนปาฏิหาริย์เสมอ เราจะได้รู้เห็นของจริง

๒๕. ถาม

รู้จักวิธีทำให้เกิดและทำให้ดับ หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ

หมายถึงความเกิดของทุกข์และความดับของทุกข์ คืออริยสัจ

๒๖. ถาม

รู้จักการ**ซ่อนกาย ซ่อนธาตุธรรม** ทำอย่างไร?

ตอบ

คือ เข้าไปซ่อนอยู่ในสุดรู้ สุดญาณ สุดรู้ที่ตรัสรู้ในนิโรธของต้นธาตุ ซ่อนให้แก่ ไกล หนักเข้าไปเท่าไรยิ่งดี แล้วอธิษฐานปาฏิหาริย์กายและธาตุธรรมไว้แทนที่ เพื่อภาคถูกปราบเขาจะสอดวิชชามาบังคับหรือมาตัด ไม่ได้กายและธาตุธรรมจริง ก็จะได้แต่ที่เราอธิษฐานปาฏิหาริย์ขึ้น

๒๗. ถาม

ที่ว่า**ขึ้นปราสาททำวิชชา** หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ

ผู้ปกครองอยู่ในเขตรวมย่อย รวมใหญ่ ก็มีปราสาทเป็นที่อยู่ เมื่อเราทำวิชชาก็จะต้องผ่านเขตรวมย่อย เขตรวมใหญ่ไป เราก็เอากายส่วนละเอียดขึ้นทำวิชชาบนปราสาท วิชชาเราจะได้เร็วแรงยิ่งขึ้น

เพราะปราสาทเป็นของสำเร็จที่ต้นธาตุของเราปรุงขึ้น

๒๘. ถาม

ต้นธาตุ กลางธาตุ ปลายธาตุ ต้นจักรพรรดิ กลางจักรพรรดิ ปลายจักรพรรดิ มีลักษณะอย่างไร **ศูนย์จักรพรรดิ ศูนย์ย่อย ศูนย์ใหญ่** มีลักษณะอย่างไร **ต้นธาตุกายมนุษย์** หมายความอย่างไร?

ตอบ

ต้นธาตุมีลักษณะธาตุธรรมแก่ ละเอียด ใสกว่ากลางธาตุ กลางธาตุก็แก่ ละเอียด ใสกว่าปลายธาตุ ต้นจักรพรรดิก็คู่กับต้นธาตุ มีหน้าที่อำนวยความสำเร็จให้แก่ต้นธาตุ กลางจักรพรรดิก็คู่กับกลางธาตุ ปลายจักรพรรดิก็คู่กับปลายธาตุ ศูนย์จักรพรรดิอยู่ศูนย์กลางภพ เป็นที่เกิดของจักรพรรดิ จักรพรรดิมีหน้าที่ดูแลมนุษย์อยู่ที่ศูนย์ ศูนย์ย่อยก็ศูนย์ที่ประจำภพ หลาย ๆ ศูนย์ย่อยก็มีจักรพรรดิปกครองศูนย์ย่อย เรียกว่า **ศูนย์ใหญ่**

ต้นธาตุกายมนุษย์หมายถึงต้นธาตุที่แบ่งธาตุธรรมบางส่วนมาเกิดเป็นมนุษย์ เช่น หลวงพ่อ (พระมงคลเทพมุนี สด จนฺทสโร)

๒๙. ถาม

การทำสูรย์ ทำจันทร์ ได้บ่อยครั้งมีประโยชน์อย่างไรที่ให้ผ่านดวงจันทร์ ดวงดาว ดวงอาทิตย์ ดวงมืด ๆ ผ่านอย่างไร?

ตอบ

การทำสูรย์ ทำจันทร์ เป็นโทษ ถ้าทำได้บ่อยครั้งก็แสดงว่า

ภาคดำเขาทำวิชชาได้มาก เพราะว่าเมื่อเป็นสูรย์ เป็นจันทร์ เขาสอดดวงมืดจากในเหตุเข้ามาฟัง และในขณะเดียวกันเขาก็ส่งวิบัติเข้ามาทำงานในภาคปราบได้ เขาจะทำให้เกิดสงครามก็ได้ ให้เกิดแห้งแล้งก็ได้ ให้โรคภัยเกิดก็ได้ ให้เกิดโทษแก่มนุษย์อย่างไรก็ได้ ตามความต้องการของเขา

๓๐. ถาม

การ**ขาดรู้** หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ

การ**ขาดรู้** คือ การทำวิชชาได้ละเอียด นิ่งแน่นได้มาก ไปรู้เห็นอยู่ในละเอียดมากนาน ๆ หนักเข้าจนรู้เห็นส่วนหยาบดับไป จนบางส่วนหยาบกับละเอียดไม่ต่อกัน กายมนุษย์จึงขาดความรู้สึกกับสิ่งภายนอก ซึ่งเรียกว่า **ขาดรู้**

๓๑. ถาม

เครื่องกับ**อายตนะ**เกี่ยวข้องกันอย่างไร ที่ว่า**เดินเครื่อง** ๆ นั้นเดินอย่างไร?

ตอบ

เครื่องอยู่ใน**อายตนะ** ถ้าเครื่องไม่เดินอายตนะก็ไม่ทำงาน เช่น ตาเป็นอายตนะที่ติดต่อกับรูป ในตาก็มีเครื่อง ถ้าเครื่องไม่เดินก็ไม่เกิดอายตนะดึงดูดรูป ในศูนย์กลางกาย ศูนย์กลางภพ ศูนย์กลางนิพพานก็มีเครื่อง เขตรวมย่อย เขตรวมใหญ่ก็มีเครื่อง เครื่องของภาคปราบ

เดินหมุนเวียนขวา เครื่องของภาคถูกปราบเดินหมุนเวียนซ้าย เมื่อเราหยุดนิ่งละเอียดได้ดีแล้วก็ส่งเห็น จำ คิด รู้ จดศูนย์กลางเครื่อง เครื่องก็จะเดินได้เร็วหรือช้าได้ตามต้องการ

๓๒. ถาม

ที่ว่า**พิสดารกาย พิสดารวิชชา พิสดารธาตุธรรม**นั้น พิสดารตอนที่สู้กันหรือเมื่อเหตุสะอาดแล้ว?

ตอบ

ต้องพิสดารอยู่ตลอดเวลา พิสดารตอนที่สู้กันก็เพื่อให้กายและธาตุธรรมของเราจะได้สะอาด ให้เขาอาศัยเป็นฐานทัพไม่ได้ และวิชชาของเราจะได้เร็ว แรงยิ่งขึ้น เมื่อตอนที่ธาตุสะอาดแล้ว เราก็ต้องพิสดารอีกเพื่อเอากาย ธาตุธรรม วิชชาของเราปกครองให้เต็มทุกศูนย์ทุกส่วนที่สะอาดแล้ว ภาคดำเขาจะได้สอดวิชชาเข้ามาอีกไม่ได้

๓๓. ถาม

ขอให้บอกวิธีคำนวณวิชชาเมื่อในเหตุมีวิชชาของสามภาคปนเป็นอยู่?

ตอบ

เมื่อวิชชาสามภาคปนเป็นกันอยู่ เราต้องอธิษฐานกายมนุษย์เป็นอัสนีย์ธาตุกรด กินละลายวิชชาที่เราเห็น ต่างฝ่ายก็จะแยกออก ขาวก็เห็นเป็นของขาว กลางก็เห็นเป็นของกลาง ดำก็เห็นเป็นของดำ

ต่อจากนั้นเราก็ละลายอีกเพื่อให้วิชชาของกลางและดำหมดไป ก็จะเหลือแต่ของขาว

๓๔. ถาม

การทำวิชชาซ้ำที่ หมายความว่าอย่างไร? การทำวิชชาโดยไม่คำนวณ ไม่พิสดาร หยุดนิ่งอย่างเดียว จะได้ประโยชน์หรือไม่ วิชชาจะเดินหรือไม่?

ตอบ

การทำวิชชาซ้ำที่ หมายความว่า ทำวิชชาอยู่กับที่ไม่ได้รุดหน้า ไม่ได้คำนวณ ไม่ได้พิสดาร ถ้าเป็นอย่างนี้ก็เป็นประโยชน์กับภาคดำ เพราะเขาตรึงให้เราติดอยู่กับที่ เขาอาจจะอาศัยเราเป็นฐานทัพรับส่งวิชชาของเขา

ถ้าเราเข้าไปหยุดนิ่งอยู่ในสุดละเอียดของต้นธาตุนั้นไม่เป็นประโยชน์กับเขา เพราะต้นธาตุท่านจะอาศัยการหยุดนิ่งของเราเป็นประโยชน์แก่ภาคขาวได้

๓๕. ถาม

ลักษณะ**ผู้สอด ผู้ส่ง ผู้สั่ง ผู้บังคับ ผู้ปกครอง ผู้ปกครองใหญ่ หัวใจเครื่องรวมใหญ่ของผู้ปกครองใหญ่ วิชชารบ วิชชาทำงาน วิชชาตรวจงาน อดีต ปัจจุบัน อนาคต** หมายความว่าอย่างไร มีลักษณะอย่างไร?

ตอบ

วิชชาทุกวิชชาในไส้ของวิชชาต้องมีผู้สอดคอยสอดวิชชา ในไส้ของผู้สอดก็มีผู้ส่งวิชชาให้แก่ผู้สอด ในไส้ของผู้ส่งก็มีผู้สั่ง มีหน้าที่สั่งอยู่ในผู้ส่ง ในไส้ผู้สั่งก็มีผู้บังคับ มีหน้าที่บังคับวิชชาอยู่ในผู้สั่ง ในผู้บังคับก็มีผู้ปกครอง มีหน้าที่ปกครองผู้บังคับ ในไส้ผู้ปกครองก็มีผู้ปกครองใหญ่ มีหน้าที่ปกครองผู้ปกครองอีกที หัวใจเครื่องรวมใหญ่ของผู้ปกครองใหญ่ คือเครื่องที่ผู้ปกครองใหญ่บังคับอยู่ ผู้สอด ผู้ส่ง ผู้สั่ง ผู้บังคับ ผู้ปกครอง ผู้ปกครองใหญ่ ทั้งหมดนี้ทำงานเนื่องกันอยู่เสมอ

วิชชารบ คือวิชชาที่เขาส่งเข้ามาปะทะกับเรา เราอาจจะเห็นเป็นรูปลักษณะต่าง ๆ ส่วนวิชชาทำงานนั้นอยู่ในไส้ของวิชชารบ มีหน้าที่ส่งวิชชามาหนุนเนื่องให้วิชชารบทำงานได้ผลอยู่เสมอ วิชชาตรวจงานอยู่ในไส้ของวิชชาทำงาน มีหน้าที่คอยตรวจว่าที่เขาส่งวิชชามารบและทำงานนั้นได้ผลหรือไม่ ถ้ายังไม่ได้ผลเขาก็จะส่งละเอียดถึงต้นธาตุของเขาให้ส่งวิชชามาเพิ่มเติมเพื่อให้ละเอียดกว่าเรา เพื่อให้ได้ผล

อดีต คือวิชชาที่เขาส่งมาทำงานแล้ว **ปัจจุบัน**คือวิชชาที่เขากำลังส่งมาเพื่อเสริมวิชชาที่เขาส่งมาแล้ว **อนาคต** คือวิชชาที่เขาจะส่งต่อไปเพื่อส่งมาเสริมวิชชาที่เขากำลังส่ง ตลอดเวลาวิชชาเขาจะทำงานเนื่องกันอยู่ตลอดเวลา แต่วิชชานั้นมีสามกาล

๓๖. ถาม

การทำวิชชาต้องไปตามหัวแก๊ส กาย ธาตุธรรมที่เขาตัดไปเสมอเพื่อประสงค์อะไร? ไปตามในตอนเหตุสะอาดแล้วหรืออย่างไร?

ตอบ

ตอนที่เราทำวิชชา เราก็ต้องกลั่นแก๊สธาตุธรรมของเราให้สะอาดอยู่เสมอ แต่ที่เราต้องไปตามหัวแก๊ส กายธาตุธรรม ก็เพราะเขาตัดเอาของเราไป เพื่อจะตัดทอนกำลังของเรา ในส่วนที่เขาตัดเอาไปได้เขาก็ไปทำวิชชาหุ้ม เคลือบ เอิบ อาบ ซึม ซาบ ปน เป็น แล้วเขาก็ส่งที่ตัดเอาไปแล้วส่งมาต่อ บังคับเราอีกทีหนึ่ง ที่เราต้องไปตามก็เพื่อจะให้เขาตัดทอนกำลัง และส่งเข้ามาต่อบังคับเราไม่ได้ เมื่อเราไปตามมาได้แล้ว ก็ต้องกลั่นให้สะอาด ไม่ให้มีวิชชาเขาติดมาในเราได้อีกเลย

๓๗. ถาม

เขตรวมย่อย เขตรวมใหญ่ หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ

เขตรวมย่อย เขตรวมใหญ่หมายถึงการตั้งวิชชาปกครอง เช่น กามภพก็มีผู้ปกครองอยู่ศูนย์กลางกามภพ ปกครองดูแลทั้งหมดกามภพ รูปภพก็มีผู้ปกครองอยู่ศูนย์กลางรูปภพ ปกครองทั้งหมดรูปภพ อรูป-ภพก็เช่นกัน ผู้ที่ตั้งวิชชาปกครองอยู่แต่ละภพเรียกว่า**เขตรวมย่อย** ยังมีผู้ปกครองรวมทั้งสามภพ เรียกว่า **เขตรวมใหญ่** ยังมีผู้ปกครองทั้งภพสาม นิพพาน โลกันตร์อีกก็เรียกว่าเขตรวมใหญ่ ผู้ปกครองทั้งสามภพก็เป็นเขตรวมย่อยไปอีก ยังมีผู้ปกครองรวมหลาย ๆ ภพสาม นิพพานโลกันตร์ก็เป็นเขตรวมใหญ่ไปอีก การปกครองขยายมากไปเท่าไรก็เป็นเขตรวมใหญ่ ผู้ปกครองที่น้อยกว่าก็เป็นเขตรวมย่อย

๓๘. ถาม

ที่ว่ากายมนุษย์เป็นทุกข์ กายทิพย์เป็นสมุทัย กายรูปพรหม อรูปพรหมเป็นนิโรธ กายธรรมเป็นมรรคนั้น ใช่หรือไม่ใช่?

ตอบ

ใช่ แต่ที่หลวงพ่อท่านสอนไว้ การพิจารณาอริยสัจในหนังสือคู่มือสมภารนั้น ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มีทั้งในกายมนุษย์ กายทิพย์ กายพรหม และกายอรูปพรหม

๓๙. ถาม

ธาตุธรรมมีลักษณะอย่างไร? ที่ให้**แยกธาตุแยกธรรม**นั้น ทำอย่างไร?

พิสดารธาตุธรรมหมายความว่าอย่างไร?

ตอบ

ธาตุมีลักษณะที่ประกอบด้วยดิน น้ำ ลม ไฟ วิญญาณ อากาศ ส่วนธรรมนั้นมีลักษณะละเอียดกว่าธาตุ อยู่ในธาตุ แยกธาตุนั้นคือ

แยกดิน ออกเป็น ดิน น้ำ ลม ไฟ วิญญาณ อากาศ

น้ำ แยกออกเป็น ดิน น้ำ ลม ไฟ วิญญาณ อากาศ

ลม แยกออกเป็น ดิน น้ำ ลม ไฟ วิญญาณ อากาศ

ไฟ แยกออกเป็น ดิน น้ำ ลม ไฟ วิญญาณ อากาศ

วิญญาณ แยกออกเป็น ดิน น้ำ ลม ไฟ วิญญาณ อากาศ

อากาศ ก็แยกออกเป็น ดิน น้ำ ลม ไฟ วิญญาณ อากาศ

เมื่อเราแยกธาตุออกแล้ว ธรรมก็แยกออกด้วย ทั้งหมดนี้เป็นการแยกครั้งที่หนึ่ง

พิสดารธาตุธรรมนั้นก็คือแยกออกไปนับครั้งไม่ถ้วนนั่นเอง เมื่อแยกพิสดารออกไปแล้วเราต้องกลั่นละลายให้สะอาดด้วย จึงจะได้ประโยชน์จากการแยกธาตุธรรม พิสดารธาตุธรรม

๔๐. ถาม

ภาคขาวเป็นเจ้าของบุญ ภาคดำเป็นเจ้าของบาป บุญ บาป เขากลั่นมาจากอะไร?

ตอบ

บุญและบาป เป็นธาตุธรรมชนิดหนึ่ง ซึ่งภาคขาวก็ปรุงเป็นบุญขึ้น ภาคดำก็ปรุงเป็นบาปขึ้น แต่ที่สุดของบุญและบาปเราก็ยังไปไม่ถึง และทุกวันนี้ก็ต้องการไปให้ถึงที่สุดของบุญและบาป

๔๑. ถาม

ทำอย่างไรจึงจะไม่ให้เขาดับรู้ ดับญาณ บังคับรู้ บังคับญาณ นำรู้ นำญาณ ได้?

ตอบ

เราจะต้องเข้าไปทำวิชชาอยู่ในสุดรู้ สุดญาณ สุดรู้ที่ตรัสรู้ในนิโรธของต้นธาตุ เพื่อท่านจะได้ช่วยส่งกายมนุษย์ให้ผ่านไปได้เร็วกว่าวิชชาที่เขาจะสอดมาดับรู้ ดับญาณ บังคับรู้ บังคับญาณ นำรู้ นำญาณ ของเราได้ และเราจะต้องคอยกลั่นให้สะอาดไว้รอบตัวเสมอ เขาจะได้สอดมาดับมานำเราไม่ได้

๔๒. ถาม

ที่ให้ทูลต้นธาตุจัดเรื่องต่าง ๆ นั้น เมื่อไส้ต้นธาตุไม่สะอาด จะต้องทำอย่างไรจึงจะได้ผล?

ตอบ

เมื่อต้นธาตุยังไม่สะอาด เราจะต้องสลักเข้าในไส้ของท่าน แล้วอธิษฐานกายมนุษย์เป็นอัสนีย์ธาตุกรดกินละลายให้สะอาด แล้วจึงทูลท่าน แล้วให้ทูลต้นธาตุต่อ ๆ ขึ้นไปอีก จนถึงต้นธาตุที่สะอาด โดยที่เราไม่ต้องกลั่นแก้ให้ท่าน จึงจะได้ผล

๔๓. ถาม

การเดินฌานในวิชชาเราเดินตอนไหน มีประโยชน์อย่างไร? ขณะนี้ใช้อะไรเป็นฌานเดิน?

ตอบ

ในตอนแรกที่เราจะประกอบวิชชา เราก็ต้องเดินฌานเพื่อประโยชน์ในการที่เราดับหยาบไปหาละเอียด เพื่อจะได้รู้เห็นแต่ส่วนละเอียด ขณะนี้เราใช้ธาตุธรรมที่เรากำลังทำวิชชาผ่านไปเป็นฌานเดิน เพราะเราต้องการที่จะผ่านส่วนหยาบไปให้รู้เห็นแต่ส่วนละเอียด เราจะได้เก็บแก้วิชชาส่วนละเอียดของเขาได้

๔๔. ถาม

ทำไมจึงต้องนับอายุธาตุ อายุบารมี จะนับอย่างอื่นไม่ได้หรือ? หลวงพ่อท่านประสงค์อะไร?

ตอบ

หลวงพ่อท่านมีความประสงค์ที่จะให้เราคำนวณวิชชาของเราได้เร็วกว่า แรงกว่า ถ้าจะนับอย่างอื่นแล้วจะเร็วแรงสู้เขาไม่ได้

๔๕. ถาม

การทำวิชชาทุกครั้งให้กลั่นดวงธรรม เห็น จำ คิด รู้ ธาตุธรรม กายสุดหยาบ สุดละเอียด เถา ชุด ชั้น ฯลฯ ให้สะอาด เมื่อสะอาดแล้ว ต้องกลั่นกายหยาบให้สะอาดอีก คำนวณไปถึงธาตุธรรมที่สุดละเอียดอีกหรือไม่? แล้วตั้งแผนผังวิชชาของภาคขาวให้เต็มใช่หรือไม่?

ตอบ

เมื่อเรากลั่นสะอาดแล้ว ต้องตั้งแผนผังวิชชาของภาคขาวให้เต็มหมดทุกศูนย์ ทุกส่วน ทุกอายตนะ ทุกธาตุธรรม เพื่อภาคดำเขาจะได้ไม่มีโอกาสเข้ามาตั้งแผนผังในภาคขาวได้

๔๖. ถาม

ที่ให้ต่อหมดทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์นั้น ต่อเมื่อกลั่นเหตุสะอาดแล้วหรืออย่างไร?

ตอบ

ต่อเมื่อเรากลั่นสะอาดแล้ว และเข้าไปทำละเอียดอยู่ในสุดรู้สุดญาณ สุดรู้ที่ตรัสรู้ในนิโรธของต้นธาตุ ต่อจากนั้นก็ต่อกันหมดทุกสี ทุกสาย ทุกกาย ทุกวงศ์ ทุกองค์ เพื่อให้ละเอียดทันกันรู้เห็นตรงกัน และเร็วแรงยิ่งขึ้น ไม่ให้เขามาอาศัยส่วนใดส่วนหนึ่งเป็น

ฐานทัพของเขาได้

๔๗. ถาม

หัวอำนาจสิทธิ กับหัวแก๊ส ต่างกันหรือไม่?

ตอบ

หัวอำนาจสิทธิกับหัวแก๊สต่างกัน เพราะหัวแก๊สเป็นส่วนละเอียดกว่าหัวอำนาจสิทธิ ซ้อนอยู่ในอำนาจสิทธิ มีความศักดิ์สิทธิ์กว่าหัวอำนาจสิทธิ

๔๘. ถาม

การถอยพืดมาเกิด หลวงพ่อท่านหมายความว่าอย่างไร?

ตอบ

หมายถึงการแบ่งส่วนธาตุธรรมมาเกิด ไม่ได้มาทั้งหมด ทั้งหยาบทั้งละเอียด ส่วนหยาบก็แบ่งมาบางส่วน ส่วนละเอียดก็แบ่งมาบางส่วน จึงเรียกว่าถอยพืดหรือแบ่งภาคก็ได้

๔๙. ถาม

คำว่าเป็นธาตุธรรมของต้นธาตุ หมายความว่าอย่างไร?

ตอบ

หมายความถึงส่วนที่ประกอบขึ้นเป็นต้นธาตุ ส่วนนั้นเรียกว่าธาตุธรรม ที่ว่าเป็นธาตุธรรมของต้นธาตุหมายถึงธาตุธรรมที่แก่ ที่ละเอียดกว่าธาตุของกลางธาตุ ปลายธาตุ

รายชื่อเจ้าภาพหนังสือมรรค ผล พิสดาร

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล	๑๐,๐๐๐ บาท
คณะเจ้าภาพหนังสือทำวัตร-อาราธนา	๗,๐๐๐ บาท
พระวิวรรธน์ชัย รกฺขิตธมฺโม-พระมหาวิชชา ญาณเมธี	๒,๘๘๐ บาท
พระอธิโชค สุโชโต	๒,๒๐๐ บาท
คณะพระนวกะ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ปี ๓๖	๑,๗๕๐ บาท
พระมหาประเสริฐ ปญฺญาเสฏฺโฐ	๑,๐๐๐ บาท
พระมหายุ้ย อุฆสนโต (วัดเขาวัง)	๑,๐๐๐ บาท
พระทองย้อย สญฺญโม	๑,๐๐๐ บาท
พระธุวันต์ ปญฺญาวณฺโณ	๙๕๐ บาท
พระสายชล กิตฺติชญฺโญ	๘๖๐ บาท
พระมหาปราโมทย์ ปโมทิโต	๗๐๐ บาท
พระวอลเทอร์ อุตฺตมปญฺโญ	๖๑๐ บาท
พระมหาสุจิตต สุจิตฺโต	๖๐๐ บาท
พระมหาบุญเอี่ยม ปุญฺญทตฺโต	๕๔๐ บาท
พระมหาศักดา สุมโน	๕๐๐ บาท
พระมหากัญญา เสฏฺจธมฺโม	๕๐๐ บาท
พระจิราพันธ์ วรเกตุ	๕๐๐ บาท
พระภาสกร ปภากโร	๕๐๐ บาท
พระบริพัตร รกฺขิตวํโส	๕๐๐ บาท
พระบุญชัย ปุญฺญชโย	๔๕๐ บาท
พระบุญชู สิริปุญฺโญ	๔๐๐ บาท
พระสัจจา จนฺทวํโส	๓๐๐ บาท
พระชัยวัฒน์ อคฺคปญฺโญ	๓๐๐ บาท
พระสมิทธิ์ นนฺทิโย	๓๐๐ บาท

พระมณฑล อตฺตทนฺโต	๓๐๐ บาท
พระอุบล สนฺตมโน	๒๐๐ บาท
พระมหาปั้น โสภณญาโณ	๒๐๐ บาท
พระพงศ์สรรค์ คุณภาวี	๒๐๐ บาท
พระนิวัฒน์ ญาณวุฑฺโฒ	๒๐๐ บาท
พระบุญชม วชิรจิตฺโต	๑๕๐ บาท
พระสมชาย จนฺทสาโร	๑๐๐ บาท
พระถิรเดช จนฺทสุทฺโธ	๑๐๐ บาท
พระพรชัย อริญฺชโย	๑๐๐ บาท
พระเสวี ปโยโค	๕๐ บาท
สามเณรจิรภัทร เลขะกุล	๕,๐๐๐ บาท
สามเณรสุรพันธุ์ โรจนทรัพย์	๓๐๐ บาท
คณะสามเณรวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม	๑๗๐ บาท
สามเณรวรากช นูวิเลิศ	๑๕๐ บาท
สามเณรสุพัฒน์ ธ.น.เฮือง	๑๐๐ บาท
สามเณรสุริยัน อุทาธร	๑๐๐ บาท
สามเณรสำเริง ผัสดา	๑๐๐ บาท
สามเณรแสน คณะขาม	๘๐ บาท
รศ.นพ.โสภณ-สุขใจ พานิชพันธ์	๕,๐๐๐ บาท
คุณสุพรรณี ศรีวิกรัยกร อุทิศให้บิดา มารดา และญาติมิตร	๔,๐๐๐ บาท
คุณสุพรรณี ศรีวิกรัยกร และญาติมิตร	๓,๐๘๒ บาท
คุณกรรณิการ์ ปิ่นทอง	๒,๕๐๐ บาท
ปั๊มน้ำมัน ป.ต.ท.ดำเนินสะดวก อุทิศให้บิดา มารดา	๒,๐๐๐ บาท
คุณสรัญญา-วุฒิชัย อาจริยะพร	๒,๐๐๐ บาท
คุณวีระ เนตยกุล	๒,๐๐๐ บาท
คุณสุธาร สุขยางค์	๑,๕๐๐ บาท

คุณวีระวรรณ โรจนวานิช และครอบครัว	๑,๒๐๐	บาท
คุณสมจิตร์ อารีรอบ	๑,๐๐๐	บาท
พ.ญ.คุณสวรรยา เดชอุดม	๑,๐๐๐	บาท
คุณผ่องผิว ลีละวัฒน์	๑,๐๐๐	บาท
คุณส่วน-สมศรี พนมวัฒนากุล และครอบครัว	๑,๐๐๐	บาท
คุณสนอง	๑,๐๐๐	บาท
คุณสง่า-สุภาพ-กนกพร-สุทธิพร สัจพันโรจน์	๑,๐๐๐	บาท
คุณพิสิษธ์ รัตนพงศ์วัฒนา และครอบครัว	๑,๐๐๐	บาท
บริษัท มาลัยเทพ จำกัด	๑,๐๐๐	บาท
คุณนัทธมน เลิศมหโชค	๑,๐๐๐	บาท
คุณปิยะบุตร ชลวิจารณ์	๑,๐๐๐	บาท
คุณสุจินตนา ชลวิจารณ์	๑,๐๐๐	บาท
รศ.ดร.ธีระ-ภริตพร เกรอต	๑,๐๐๐	บาท
คุณประภาส-วาสนา เนตรกระจ่าง	๑,๐๐๐	บาท
คุณเอมอร ศรีวิกรัยกร	๑,๐๐๐	บาท
คุณมี เจริญกิมซือ	๑,๐๐๐	บาท
คุณเค็ง ชูสุทธิสกุล	๑,๐๐๐	บาท
คุณส่วน ศรีประภา	๑,๐๐๐	บาท
คุณเล็ก แซ่โจว (จิรวิวัฒนเสรี)	๑,๐๐๐	บาท
คุณผ่องพรรณ ศรีวิกรัยกร	๑,๐๐๐	บาท
พ.ต.ต.วิชัน-รวิวรรณ-ด.ญ.ชิตวรี ประเสริฐสำราญ	๑,๐๐๐	บาท
คุณไซ้งิ้น ศรีอริยกุล	๑,๐๐๐	บาท
คุณสมชัย-คุณทัศนีย์ แจ่มรัตนกุล	๑,๐๐๐	บาท
คุณเอ็ง น้อยพานิช	๗๖๐	บาท
คุณสมพร-อนันต์ วิจิตรชนะชัย	๗๐๐	บาท
อาจารย์อุดม-สุดา-ศรุติ-อภิษฐา ตรีชั้น	๗๐๐	บาท

ด.ช.สันติธร วินิจฉัยกุล	๖๐๐ บาท
คุณดารินทร์ เมฆบุตร-คุณสุดเสงี่ยม เพ็ชรกุล	๖๐๐ บาท
คุณยุวนาถ จูงพิริยะพงษ์ และครอบครัว	๖๐๐ บาท
คุณผาติ วรรณี	๕๕๐ บาท
คุณรจนา แสงโสภณ	๕๐๐ บาท
คุณจันทร์ศรี-ระเบียบ สิงห์น้อย	๕๐๐ บาท
คุณพิเชษฐ ซึ้งหทัย	๕๐๐ บาท
คุณจีรพันธุ์ ชัยวิวัธน์	๕๐๐ บาท
คุณส่วน อิ่มสงวน	๕๐๐ บาท
คุณสุชาติ ศุภผล และครอบครัว	๕๐๐ บาท
คุณสุรีย์ เดชอุดม	๕๐๐ บาท
คุณเอมอร อรุณยงจิต	๕๐๐ บาท
คุณบุญไทย นินตระกูล	๕๐๐ บาท
คุณประจักษ์ ศิริบัณฑิตย์กุล	๕๐๐ บาท
ด.ช.สัคคยศ ชลวิจารณ์	๕๐๐ บาท
ด.ช.พจน์ปรีชา ชลวิจารณ์	๕๐๐ บาท
คุณสมบัติ อิ่มเพ็ง และครอบครัว	๕๐๐ บาท
ชัยมงคลอภิธรรม	๕๐๐ บาท
คุณเรียม-ผัน ศรเกษตริน และครอบครัว	๕๐๐ บาท
คุณธนวิทย์-นวนิต สิงหเสนี และครอบครัว	๕๐๐ บาท
คุณสัญชัย สุดถนอม และครอบครัว	๕๐๐ บาท
คุณฮุ่งเต็ก แซ่ลี้	๕๐๐ บาท
คุณส่งหุย แซ่ปึง	๕๐๐ บาท
คุณวิชัย ตติรัตน์	๕๐๐ บาท
คุณอุบล เข็มมา	๕๐๐ บาท
คุณสมศักดิ์ เดชาจุตินันท์	๕๐๐ บาท

คุณกาญจนา อัครวัณ	๕๐๐ บาท
คุณวินันท์ วงศ์เอนกอนันต์	๕๐๐ บาท
คุณเปีย อินทราพร	๕๐๐ บาท
คุณสุดใจ สืบสุข	๕๐๐ บาท
คุณธมรัตน์ ตรีนุชจรัสกุล	๕๐๐ บาท
คุณภาวิดา ตรีนุชจรัสกุล	๕๐๐ บาท
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ	๕๐๐ บาท
คุณพ่อกิมเว้ง-คุณแม่เซียมเกียว แซ่เจี่ย และญาติมิตร	๓๐๐ บาท
คุณสมบัติ เกียรติวาทีรัตนะ	๓๐๐ บาท
คุณคมสัน-เพ็ญโพยม กนกอริยสิน	๓๐๐ บาท
คุณสง่า รุจิรวนิช	๓๐๐ บาท
คุณสมจิตต์ ปาละกูล	๓๐๐ บาท
คุณวิชยา-หรรษา-ฉัตรชยา วัฒนานุกิจ	๓๐๐ บาท
คุณกรุณา ประทีปจินดา	๓๐๐ บาท
คุณบุญเรือง ชะนะปาโมกโข	๓๐๐ บาท
คุณวิชิตพล เลิศธรรมเทวี	๓๐๐ บาท
คุณสุพิน-เอื้อมพันธ์ เมฆกระจาย	๒๕๐ บาท
คุณสุพรรณี หังสสูต	๒๐๐ บาท
คุณนิรันดร์ สินทวีเกียรติ	๒๐๐ บาท
คุณเนียม-ประเสริฐ พุ่มตาลพงษ์	๒๐๐ บาท
คุณจีราภา เศวตนันทน์	๒๐๐ บาท
คุณสันติ อรุณศิริพันธุ์	๒๐๐ บาท
คุณกนกวรรณ สุทธิพร	๒๐๐ บาท
คุณจิดาภา-ภาณี ตรีนุชจรัสกุล	๒๐๐ บาท
คุณวรภัทร ลัคนทินวงศ์	๒๐๐ บาท
คุณโอปอล์ อินทุลักษณ์	๒๐๐ บาท

คุณโสภณ-อารีรัตน์ หังสสูต	๒๐๐ บาท
คุณกำพล-สมศรี สุทธิพร	๒๐๐ บาท
คุณวรพจน์ กันต์ไพเราะ	๒๐๐ บาท
คุณเขต ต้นรัศมี	๒๐๐ บาท
คุณดวงพร อริยเกศโกมล	๒๐๐ บาท
คุณเปรมยุดา ศิริบัณฑิตย์กุล	๒๐๐ บาท
คุณอุดม-รัตนา เรืองสุรัตน์	๒๐๐ บาท
ครอบครัวชลบุษปกุล	๒๐๐ บาท
คุณสุพิชญา เลิศธรรมเทวี	๒๐๐ บาท
แม่ชีสายหยุด ศรเกษตริน	๒๐๐ บาท
คุณวิรัช เหล่าทวีทรัพย์	๑๗๐ บาท
คุณชุณห์-เตียง ผดุงศรีสวัสดิ์	๑๕๐ บาท
คุณดิษพงศ์ เนตรล้อมวงศ์	๑๕๐ บาท
คุณจำลอง-วันเพ็ญ วรรณี	๑๕๐ บาท
คุณชวนชื่น ชื่นชยานันทกุล และครอบครัว	๑๔๐ บาท
คุณทิพวรรณ เดชกรรจ์	๑๐๐ บาท
คุณสูนฮั้ว แซ่ตั้ง	๑๐๐ บาท
คุณนิ แซ่เอี๊ยะ	๑๐๐ บาท
ด.ช.สิริชัย-ด.ญ.ปุณิกา ตรีนุชจรัสกุล	๑๐๐ บาท
ด.ช.กฤตภาส ตรีนัชจรัสกุล	๑๐๐ บาท
คุณทองดี สุวรรณมาลัย	๑๐๐ บาท
คุณตุ๊ จันทร์เจือศิริ	๑๐๐ บาท
คุณสะอาด นาคนคร	๑๐๐ บาท
คุณสำราญ พงษ์นัยรัตน์	๑๐๐ บาท
คุณดำรงค์ จรจวบโชค	๑๐๐ บาท
คุณศักดิ์สิทธิ์ อุดมสมบูรณ์	๑๐๐ บาท

คุณสำราญ เตี้ยตระกูล	๑๐๐ บาท
คุณอนพัทย์ หอมโกศล	๑๐๐ บาท
คุณผ่องศรี เอกวิทโยภาส	๑๐๐ บาท
คุณพนิดา พัฒนวิจิตร	๑๐๐ บาท
คุณวรพจน์ พัฒนวิจิตร	๑๐๐ บาท
คุณสาธิดา กิตติก้อง	๑๐๐ บาท
คุณสมภพ รัตนพรสมปอง	๑๐๐ บาท
คุณชาญไชย ไทยเจียม	๑๐๐ บาท
คุณวิชาญ-นริศรา ประทินแสงทอง	๑๐๐ บาท
ด.ช.ปราโมทย์ ประทินแสงทอง	๑๐๐ บาท
ด.ญ.ศรัญญา ประทินแสงทอง	๑๐๐ บาท
ด.ช.กิตติพงษ์ สิงห์น้อย	๑๐๐ บาท
คุณบุญมี สิงห์น้อย	๑๐๐ บาท
คุณจรัสศรี เข็มทอง	๑๐๐ บาท
คุณยุพา ศรีรุ่งเรือง	๑๐๐ บาท
คุณทองจันทร์ คำกอง	๑๐๐ บาท
คุณพรรณี สร้อยคำ	๑๐๐ บาท
อาจารย์แสวง กะระณา	๑๐๐ บาท
คุณธนันธร สิริอาภรณ์	๑๐๐ บาท
คุณทองแดง ศิริมาศกูล	๑๐๐ บาท
คุณแก้ว แดโดย	๑๐๐ บาท
คุณเสฏฐา สุทธิพร	๑๐๐ บาท
คุณสุเมธ พฤทธเมธวิสุทธิ์	๑๖๐ บาท
คุณประดิษฐ์ ปัญญา	๑๐๐ บาท
คุณเมธี เดชกรรจ์	๑๐๐ บาท
คุณคงศักดิ์-พรสวรรค์-พงศ์ศิลป์ วรรธนะศักดิ์	๑๐๐ บาท

พล.ต.ปรีดา-รัชนีพรรณ วรรธนะศักดิ์ และครอบครัว	๑๐๐ บาท
พ.อ.เที่ยง-วรัญญา เทพสุธา	๑๐๐ บาท
คุณนิตยา เทพสุธา และครอบครัว	๑๐๐ บาท
คุณประดับ อักษรทิพย์	๑๐๐ บาท
คุณประไพ อัมระเกตุ	๑๐๐ บาท
คุณมงคล เกียรติวาทีรัตนะ	๑๐๐ บาท
คุณปราณี พิมานาภรณ์	๑๐๐ บาท
คุณมนต์ชัย เกียรติวาทีรัตนะ	๑๐๐ บาท
คุณนารีรัตน์ ว่องเกียรติถาวร	๑๐๐ บาท
ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๗๐ บาท
คุณสันติ โชคคงอุดมชัย	๕๐ บาท
คุณสุทัศน์-สุภาพร	๕๐ บาท
คุณประเทือง ปิณฑวิรัจน์	๕๐ บาท
คุณศศิวิมล	๓๐ บาท

นายสมโพธิ์ ฌานวังศะ และบริษัทวีซั่นอาร์ต คอร์ปอเรชั่น จำกัด
เจ้าภาพเรียงพิมพ์และจัดทำรูปเล่ม

ขอเชิญเข้ารับการอบรมภาวนาธรรม

จัดเป็นประจำที่:

๑. วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ทุกวันเสาร์ต้นเดือน มีรถรับส่งฟรีจากหน้าศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ

- เวลา ๐๗.๐๐-๐๗.๓๐ น. และกลับถึงกรุงเทพฯ ไม่เกิน ๑๗.๐๐ น.

๒. วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร (วัดภูเขาทอง) กทม. ที่ศาลาการเปรียญ

- เวลา ๑๐.๐๐ น. ทุกวันอาทิตย์
- เวลา ๑๘.๓๐ น. ทุกวันจันทร์และพฤหัสบดี

๓. วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม.

- เวลา ๑๘.๓๐ น. ทุกวัน ที่วิหารเจริญภาวนา (ตึกขาว)
- เวลา ๑๔.๐๐ น. ทุกวันพฤหัสบดีที่หอสังเวชนีย์มงคลเทพนิรมิต

• •

กำหนดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์

(อุบาสก อุบาสิกา สาธุชน เข้ารับการอบรมร่วมด้วยได้)

ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

เปิดอบรมปีละ ๒ รุ่น

- รุ่นกลางปี ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม
- รุ่นปลายปี ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม

ติดต่อขอสมัครโดยทางจดหมายที่ :

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล
เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม
ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก
จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐

หรือ

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล
ผู้อำนวยการมูลนิธิ/สถาบัน-
พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
สนง. ศาลาการเปรียญ
วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐

"ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถ้าแม้ภิกษุจับที่ชายสังฆาฏิแล้ว พึงเป็นผู้ติดตามไปข้างหลัง ๆ เดินไปตามรอยเท้าของเราอยู่ไซร้ แต่ภิกษุนั้นเป็นผู้มีอภิชฌาเป็นปกติ มีความกำหนัดแรงกล้าในกามทั้งหลาย มีจิตพยาบาท มีความดำริแห่งใจชั่วร้าย มีสติหลงลืม ไม่รู้สึกตัว มีจิตไม่ตั้งมั่น มีจิตหมุนไปผิด ไม่สำรวมอินทรีย์ โดยที่แท้ ภิกษุนั้นอยู่ห่างไกลเราทีเดียว และเราก็อยู่ห่างไกลภิกษุนั้น

ข้อนั้นเพราะเหตุไร

เพราะภิกษุนั้นย่อมไม่เห็นธรรม เมื่อไม่เห็นธรรมย่อมชื่อว่าไม่เห็นเรา

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถ้าแม้ภิกษุนั้นพึงอยู่ในที่ประมาณ ๑๐๐ โยชน์ไซร้ แต่ภิกษุนั้นเป็นผู้ไม่มีอภิชฌา ไม่มีความกำหนัดอันแรงกล้าในกามทั้งหลาย ไม่มีจิตพยาบาท ไม่มีความดำริแห่งใจชั่วร้าย มีสติมั่น รู้สึกตัว มีจิตตั้งมั่น มีจิต มีอารมณ์เป็นอันเดียว สำรวมอินทรีย์ โดยที่แท้ ภิกษุนั้นอยู่ใกล้ชิดเราทีเดียว เราก็อยู่ใกล้ชิดภิกษุนั้น

ข้อนั้นเพราะเหตุไร

เพราะภิกษุนั้นย่อมเห็นธรรม เมื่อเห็นธรรมย่อมชื่อว่าเห็นเราฯ"

(ขุ. อิติ. ๒๕/๒๗๒/๒๗๙-๒๘๐/พ.ศ.๒๕๒๑)

"บทว่า **โส อารกาว มยฺหํ อหญฺจ ตสฺส** ความว่า ภิกษุนั้น เมื่อไม่บำเพ็ญปฏิปทาที่เราตถาคตกล่าวแล้วให้บริบูรณ์ ก็ชื่อว่าเป็นผู้อยู่ไกลเราตถาคตทีเดียว เราตถาคต ก็ชื่อว่าอยู่ไกลเธอเหมือนกัน. ด้วยคำนี้พระองค์ ทรงแสดงว่า **การเห็นพระตถาคตเจ้า ด้วยมังสจักษุก็ดี การอยู่รวมกันทางรูปกายก็ดี ไม่ใช่เหตุ** (ของการอยู่ใกล้) **แต่การเห็นด้วยญาณจักษุเท่านั้นและการอยู่รวมกันด้วยธรรมกายต่างหาก เป็นประมาณ** (ในเรื่องนี้). ด้วยเหตุนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้ตรัสไว้ว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะว่าภิกษุนั้นไม่เห็นธรรม เมื่อไม่เห็นธรรม ก็ไม่เห็นเราตถาคต.

ในคำว่า **ธมฺมํ น ปสฺสติ** นั้น มีอธิบายว่า โลกุตตรธรรม ๙ อย่าง ชื่อว่า ธรรม ก็เธอไม่อาจจะเห็นโลกุตตรธรรมนั้นได้ ด้วยจิตที่ถูกอภิชฌาเป็นต้น ประทุษร้าย **เพราะไม่เห็นธรรมนั้น เธอจึงชื่อว่า ไม่เห็นธรรมกาย** สมจริงตามที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ว่า ดูก่อนวักกลิ เธอจะมีประโยชน์อะไร ด้วยกายอันเปื่อยเน่านี้ที่เธอได้เห็นแล้ว ดูก่อนวักกลิ ผู้ใดแล เห็นธรรม ผู้นั้น ก็เห็นเราตถาคต ผู้ใดเห็นเราตถาคต ผู้นั้น ก็เห็นธรรม ดังนี้ และว่าเราตถาคต เป็นพระธรรม เราตถาคตเป็นพระพรหมดังนี้ และว่า **เป็นธรรมกายบ้าง เป็นพรหมกายบ้าง** ดังนี้ เป็นต้น.ฯ"

(พระสูตร และ อรรถกถา แปล ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๔ พิมพ์โดยมหามกุฏราชวิทยาลัย ฯ พ.ศ. ๒๕๒๕ หน้า ๕๘๓)

"……ดูกรวาเสฏฐะและภารทวาชะ ก็ผู้ใด แล มีศรัทธาตั้งมั่นเกิดขึ้นแล้ว แต่รากแก้วคือ อริยมรรค ประดิษฐานมั่นคง อันสมณพราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือผู้หนึ่งผู้ใดในโลก ไม่พรากไปได้ ควรเรียกผู้นั้นว่า เป็นบุตรเกิดแต่พระอุระ เกิดแต่พระโอษฐ์ของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้เกิดแต่พระธรรม เป็นผู้ที่พระธรรมเนรมิตขึ้น เป็นผู้รับมรดกพระธรรม

ข้อนั้นเพราะเหตุไร ?

เพราะคำว่า**ธรรมกายก็ดี** ว่า **พรหมกายก็ดี** ว่า**ธรรมภูตก็ดี** ว่า**พรหมภูตก็ดี** **เป็นชื่อของตถาคต** ฯ"

(ที.ปา. ๑๑/๕๕/๗๕-๗๖/พ.ศ. ๒๕๒๑)

(ดูกรวาเสฏฐะและภารทวาชะ) โดย พระมหาอดุลยาภิธาน (หลวงพ่อวัดปากน้ำ)